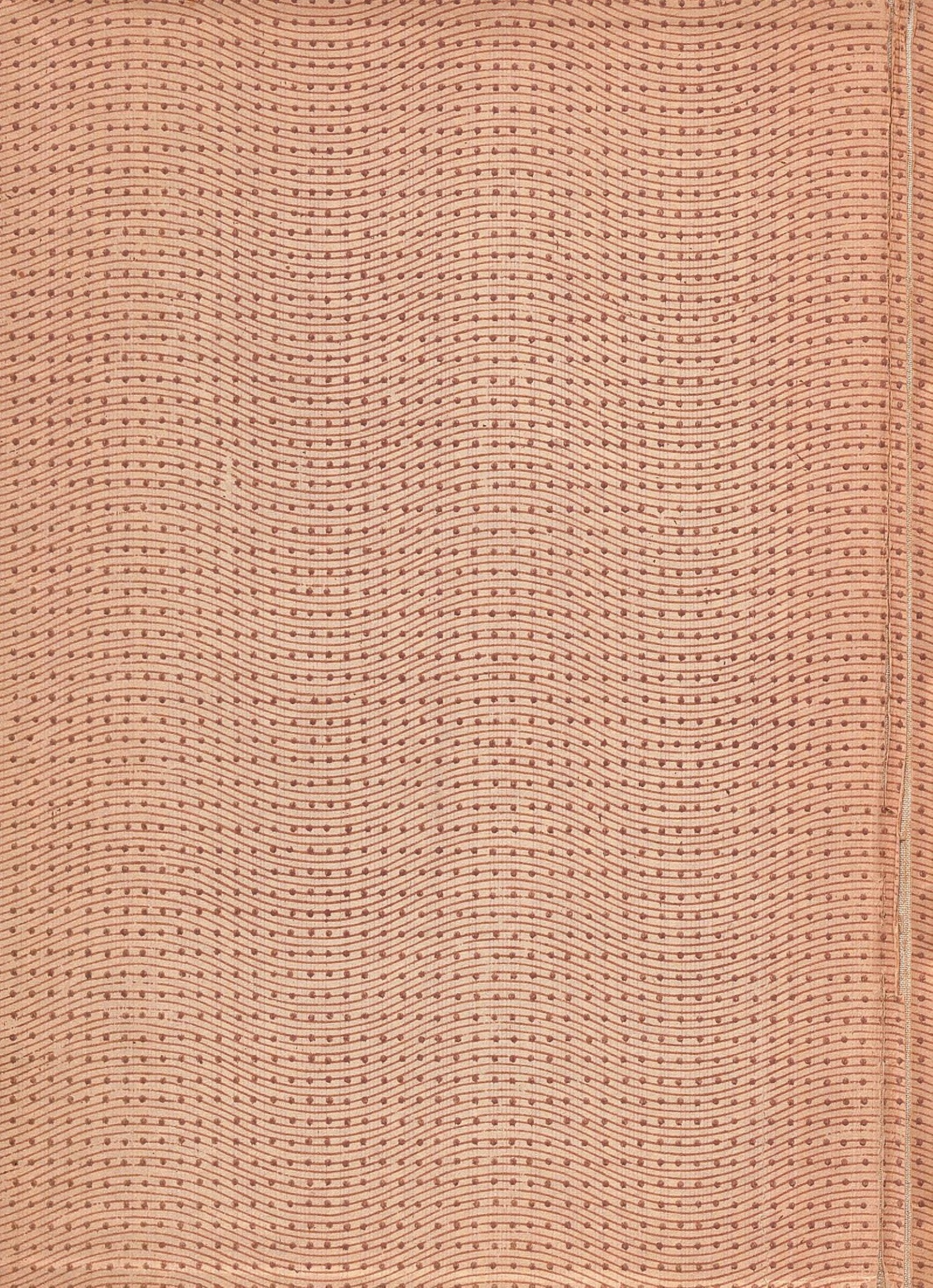
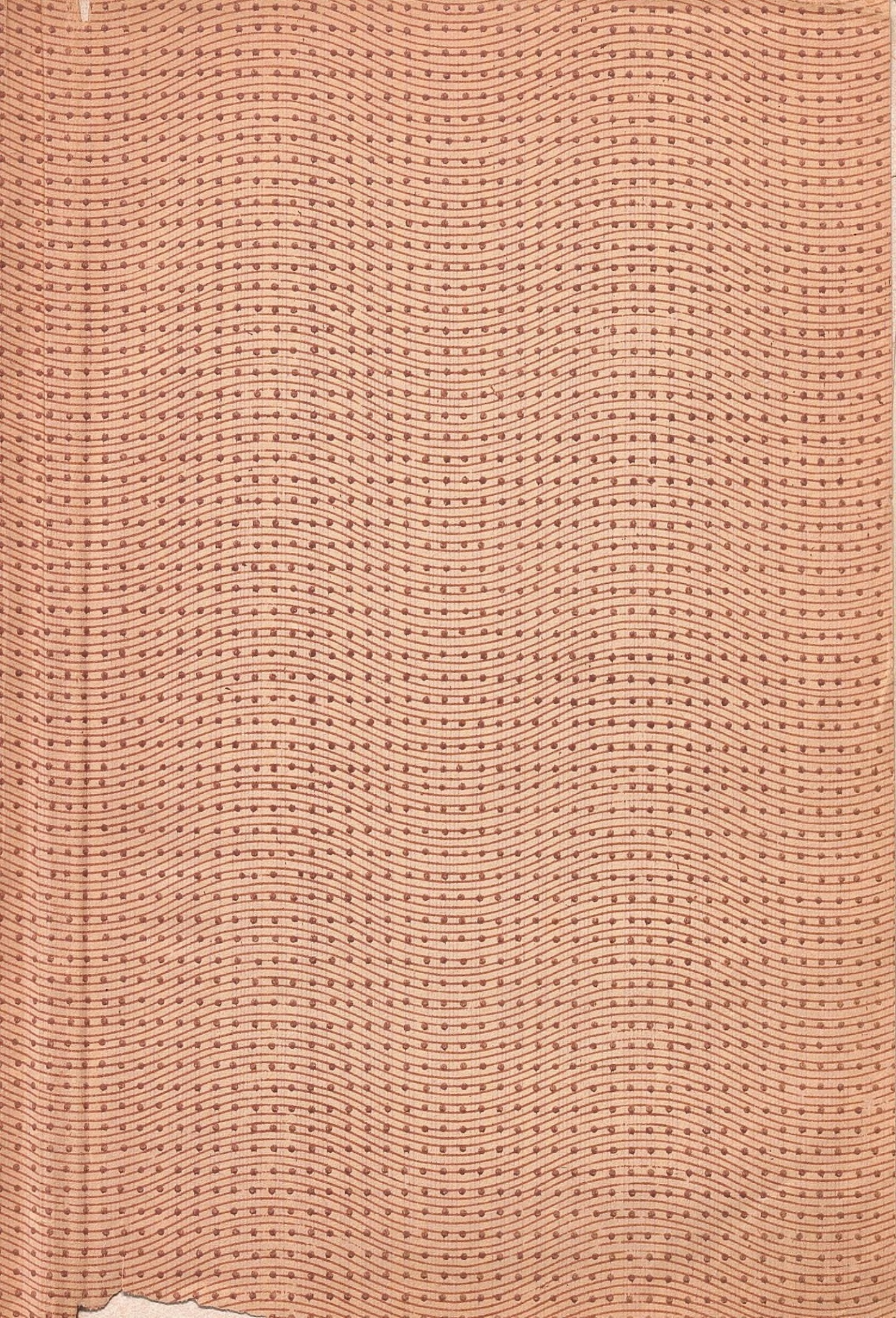
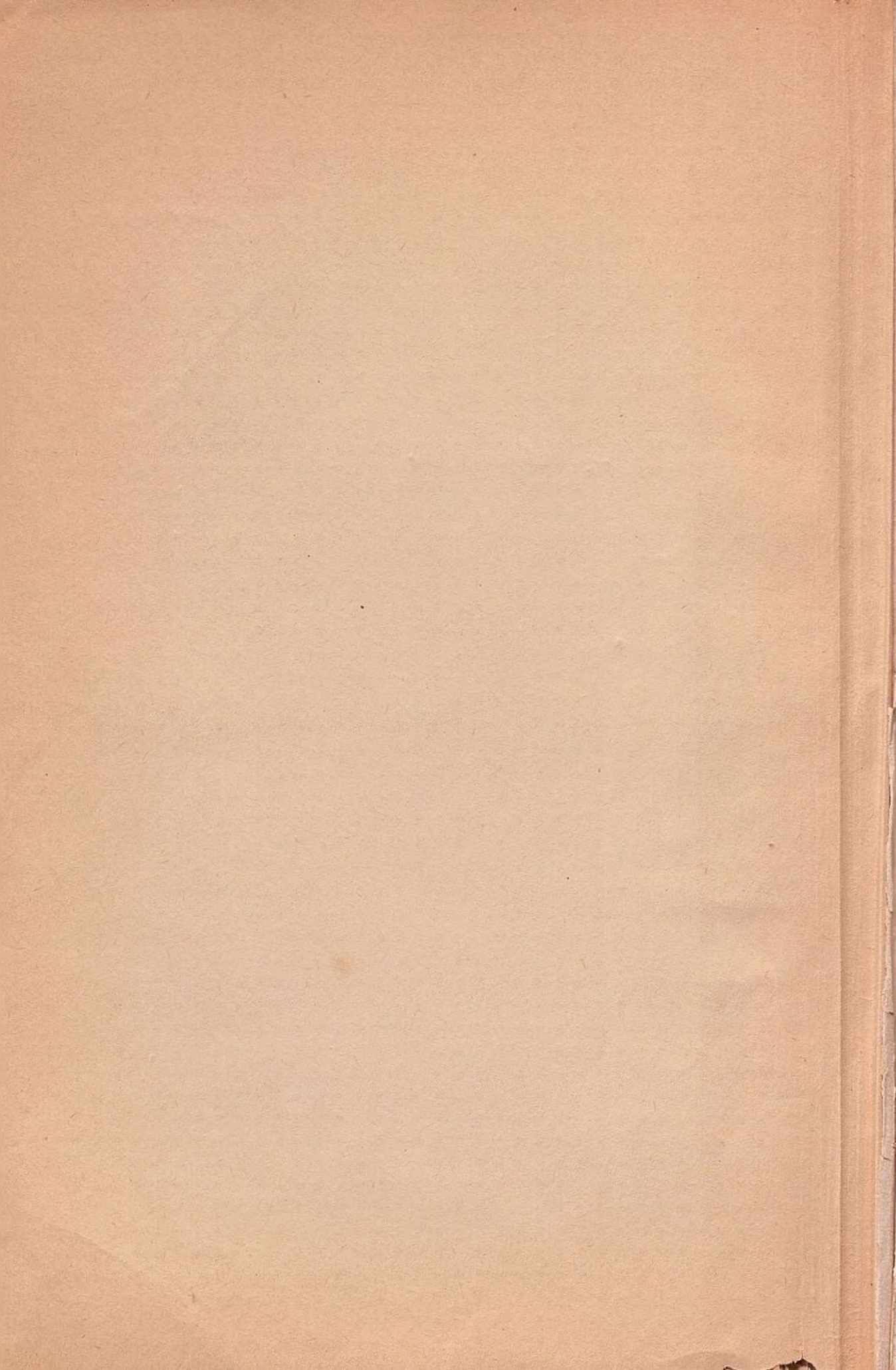

**PRACA
MAGISTERSKA**

Emil Buchta

MON

PO
www-polplast-pw
VE
poli

WYŻSZA SZKOŁA WYCHOWANIA FIZYCZNEGO
W KRAKOWIE
STUDIUM ZAOCZNE DLA PRACUJACYCH

Emil B u c h t a

ROZWÓJ WYCHOWANIA FIZYCZNEGO I SPORTU NA TE-
RENIE CZECHOWIC-DZIEDZIC OD ZARANIA DO 1939r.

Praca magisterska wykonana pod kierunkiem
Doc.Dr Kazimierza Toporowicza

K r a k ó w 1970

STUDIJUM RACONIS DIA TABELLACI
W KRAJOWIE
KRAJOWA KRAJOWA KRAJOWA

Wielki Bóg

ROZKŁAD WYCHOWANIA IZOSTAWIA IZOSTAWIA NA TR-
KRAJOWA KRAJOWA KRAJOWA

Wielki Bóg Wielki Bóg Wielki Bóg
Wielki Bóg Wielki Bóg Wielki Bóg

KRAJOWA KRAJOWA KRAJOWA

Wielki Bóg Wielki Bóg Wielki Bóg
Wielki Bóg Wielki Bóg Wielki Bóg

PLAN PRACY

I. Wstęp

1. Kto właściwie jest Górczysko-Górczysko-Górczysko

2. Kto jest robotnikiem ruchu sportowego w Polsce
na 100 wytworzył w miastach i wsiach ruch po-
koleński

3. Kto jest, kogo i dlaczego Robotnik
Kulturalno-Górczysko-Górczysko "Górczysko"
w Górczyskach-Pokoleńskich

4. Kto jest, kogo i dlaczego Robotnik
Kulturalno-Górczysko-Górczysko "Górczysko"
w Górczyskach-Pokoleńskich

5. Kto jest, kogo i dlaczego Robotnik
Kulturalno-Górczysko-Górczysko "Górczysko"
w Górczyskach-Pokoleńskich

6. Kto jest, kogo i dlaczego Robotnik
Kulturalno-Górczysko-Górczysko "Górczysko"
w Górczyskach-Pokoleńskich

7. Kto jest, kogo i dlaczego Robotnik
Kulturalno-Górczysko-Górczysko "Górczysko"
w Górczyskach-Pokoleńskich

Składam serdeczne podziękowanie

Docentowi Doktorowi Kazimierzowi

Toporowiczowi za udzielanie mi

wskazówek w czasie pisania niniej-

szej pracy.

SPIS TREŚCI

PLAN PRACY

I	Wstęp	7
II	Rys historyczny dziejów Czechowic-Dziedzic	6
III	Rozwój robotniczego ruchu sportowego w Polsce na tle sytuacji w międzynarodowym ruchu robotniczym	7
IV	Powstanie, rozwój i działalność Robotniczego Stowarzyszenia Kulturalno-Oświatowego "Siła" w Czechowicach Południowych	9
V	Powstanie, rozwój i działalność Robotniczego Stowarzyszenia Kulturalno-Oświatowego "Siła" w Czechowicach Północnych	15
VI	Powstanie, rozwój i działalność Towarzystwa Gimnastycznego "Sokół" w Dziedzicach	17
VII	Działalność innych stowarzyszeń w zakresie wychowania fizycznego na terenie Czechowic-Dziedzic w omawianym okresie czasu	25
VIII	Próba oceny rozwoju kultury fizycznej na terenie Czechowic-Dziedzic	34

PLAN PRACY

- I Wstęp
- II Rys historyczny dziełw Gmachu-Instytutu
- III Rozwój robotniczego ruchu sportowego w Polsce na tle sytuacji w międzynarodowym ruchu robotniczym
- IV Powstanie, rozwój i działalność Robotniczego Stowarzyszenia Kulturalno-Oświatowego "Silesia" w Gmachu-Instytucie
- V Powstanie, rozwój i działalność Robotniczego Stowarzyszenia Kulturalno-Oświatowego "Silesia" w Gmachu-Instytucie
- VI Powstanie, rozwój i działalność Stowarzyszenia Gimnastycznego "Silesia" w Gmachu-Instytucie
- VII Działalność innych stowarzyszeń w Gmachu-Instytucie Kulturalno-Oświatowego na terenie Gmachu-Instytutu
- VIII Próbę pracy w Gmachu-Instytucie Kulturalno-Oświatowym na terenie Gmachu-Instytutu

SPIS TREŚCI

	Strona
I WSTĘP	1
II RYS HISTORYCZNY DZIEJÓW CZECHOWIC-DZIEDZIC	6
Czechowice	6
Żebracz	7
Dziedzice	7
Budowa kolei	8
Rozwój przemysłu	9
Straż Pożarna	15
III ROZWÓJ ROBOTNICZEGO RUCHU SPORTOWEGO W POLSCE NA TŁE SYTUACJI W MIĘDZYNARODOWYM RUCHU ROBOTNICZYM	17
IV POWSTANIE, ROZWÓJ I DZIAŁALNOŚĆ ROBOTNICZEGO STOWARZYSZENIA KULTURALNO-OŚWIATOWEGO "SIŁA" W CZECHOWICACH POŁUDNIOWYCH	25
Budowa "Domu Robotniczego" w Czechowicach	28
Początki rozwoju piłki nożnej	34
Wykaz zawodników sekcji piłki nożnej ..	42
Członkowie Zarządu	46
Inne dyscypliny sportowe	47
Seksja lekkoatletyczna	50
Seksja hokeja na lodzie	52
Seksja siatkówki	53
V POWSTANIE, ROZWÓJ I DZIAŁALNOŚĆ ROBOTNICZEGO STOWARZYSZENIA KULTURALNO-OŚWIATOWEGO "SIŁA" W CZECHOWICACH PÓŁNOCNYCH	54
Seksja kajakowa	56
Ideowe założenia RSKO "Siła"	59
VI POWSTANIE, ROZWÓJ I DZIAŁALNOŚĆ TOWARZYSTWA GIMNASTYCZNEGO "SOKOŁ" W DZIEDZICACH ..	62
Powstanie "Sokoła" w Polsce	62
Powstanie "Sokoła" w Dziedzicach	63

63	 "Sokoł" w Górze
63	 "Sokoł" w Górze
72	 Sokoł - Górze
72	 Wykaz sokoł w Górze
77	 Sokoł w Górze
	 Sokoł w Górze
78	 Sokoł w Górze
80	 Sokoł w Górze
85	 Sokoł w Górze
87	 Sokoł w Górze
93	 Sokoł w Górze
94	 Sokoł w Górze

I W S T Ę P

Podejmując pracę magisterską na temat powstania początków i rozwoju ruchu sportowego na terenie Czechowic-Dziedzic, pragnąłem pokazać na tle społeczno-politycznych warunków kształtowanie się ruchu sportowego w rejonie Czechowic-Dziedzic w jego początkowej fazie rozwojowej poprzez okres międzywojenny ze szczególnym uwzględnieniem sportowego ruchu robotniczego.

Jednym z wielu motywów przy wyborze tego tematu, niezależnie od kierunku moich studiów w WSWF w Krakowie oraz czynnego uprawiania sportu i przejścia do pracy instruktorskiej, jest próba utrwalenia i uratowania od zapomnienia załączków regionalnego ruchu sportowego.

Ponieważ ogół społeczeństwa, zwłaszcza generacja młodsza, nie zna, względnie zna w małym stopniu dzieje Czechowic-Dziedzic oraz rozwój wychowania fizycznego, a w szczególności nie wie kto był pionierem i organizatorem tej działalności, postanowiłem to zagadnienie opracować w formie pracy magisterskiej.

Mam nadzieję, że praca ta przyczyni się do utrwalenia w historii naszego regionu wydarzeń związanych z rozwojem naszego miasta oraz rozwojem wychowania fizycznego i sportu.

Początki ruchu sportowego na terenie Czechowic-Dziedzic przypadają na pierwsze lata dwudziestego wieku, a więc na okres kiedy Polska pozbawiona była bytu państwowego na skutek rozbiorów, w warunkach ucisku narodowego, procesów germanizacyjnych i tępienia wszelkich przejawów życia społecznego ludności polskiej.

Wprawdzie na terenach byłej Galicji natężenie wynaradawiania nie przybrało tak radykalnych form, jednak bezpośrednia granica z zaborem pruskim miała niewątpliwy wpływ na procesy germanizacyjne.

Klasa robotnicza do 1918 roku z uwagi na brak większego prze-

Podjętą przez magistratę na temat powstania powiatów
i rozwoju urbanizacji na terenie Górnego Śląska,
kierującą się nie do ogólnego politycznego programu
kierującą się nie do ogólnego politycznego programu
kierującą się nie do ogólnego politycznego programu
kierującą się nie do ogólnego politycznego programu
kierującą się nie do ogólnego politycznego programu
kierującą się nie do ogólnego politycznego programu

Wielu z nich wzięło udział w tym samym dniu
na obywateli wojen w 1914 w Krakowie oraz w
do upamiętnienia wojny i kierując się do polityki
jest przede wszystkim i kierując się do polityki
racjonalnego rozwoju gospodarczego.

Wielu z nich wzięło udział w tym samym dniu
na obywateli wojen w 1914 w Krakowie oraz w
do upamiętnienia wojny i kierując się do polityki
jest przede wszystkim i kierując się do polityki
racjonalnego rozwoju gospodarczego.

Wielu z nich wzięło udział w tym samym dniu
na obywateli wojen w 1914 w Krakowie oraz w
do upamiętnienia wojny i kierując się do polityki
jest przede wszystkim i kierując się do polityki
racjonalnego rozwoju gospodarczego.

Wielu z nich wzięło udział w tym samym dniu
na obywateli wojen w 1914 w Krakowie oraz w
do upamiętnienia wojny i kierując się do polityki
jest przede wszystkim i kierując się do polityki
racjonalnego rozwoju gospodarczego.

Wielu z nich wzięło udział w tym samym dniu
na obywateli wojen w 1914 w Krakowie oraz w
do upamiętnienia wojny i kierując się do polityki
jest przede wszystkim i kierując się do polityki
racjonalnego rozwoju gospodarczego.

Wielu z nich wzięło udział w tym samym dniu
na obywateli wojen w 1914 w Krakowie oraz w
do upamiętnienia wojny i kierując się do polityki
jest przede wszystkim i kierując się do polityki
racjonalnego rozwoju gospodarczego.

mysłu /"Węzeł kolejowy", "Refinaria Nafty", "Schodnica"/ stanowiła nieliczną grupę społeczną.

Dlatego też w założeniach programowych w pierwszej organizacji typu sportowego jaką było Towarzystwo Gimnastyczne "Sokół" obok celów czysto sportowych podejmowana była działalność kulturalno-oświatowa, mająca istotne znaczenie w walce o polskość. Tym celom w ogólnych zarysach służyła praca społeczno-wychowawcza do 1918 roku w "Sokole", którego ideowo-programowe założenia były pod wpływem Narodowej Demokracji.

Pięć lat wcześniej od utworzenia Towarzystwa Gimnastycznego "Sokół", bo w roku 1900 założona została w Dziedzicach organizacja pod nazwą "Ochotnicza Straż Ogniowa", która obok funkcji czysto utylitarnych zajmowała się również działalnością kulturalno-oświatową.

Zresztą tradycje społecznej działalności OSO znajdują również odbicie we współczesnych organizacjach tego typu, które wykształciły pożądane wzorce społecznej bezinteresownej działalności, szczególnie w środowiskach wiejskich. Równocześnie w okresie zaborów OSO stała się ośrodkiem rozwijającym polskie narodowe tradycje przeciwstawiając się w różnej formie wszelkim przejawom szowinizmu germanizacyjnego. Wyrazem tego jest nieustępliwa walka o wprowadzenie komyndy w języku polskim; zabiegi te znalazły odbicie w statucie zatwierdzonym przez władze administracyjne.

W miarę uprzemysłowienia regionu Czechowic-Dziedzic po 1918 roku rosła liczebnie klasa robotnicza i powstały obiektywne warunki stworzenia własnych form organizacyjnych sportu robotniczego.

Sport robotniczy rodził się w trudnych warunkach ekonomicznych, a szczególnie politycznych. Brak jedności ruchu robotniczego w sensie istnienia dwóch nurtów politycznych działających w łonie polskiej klasy robotniczej, to jest lewicowego, rewolucyjnego opartego na ideologii marksistowskiej oraz nurtu reformistycznego, ugodowego w postaci zgrupowań socjaldemokratycznych, wszystko to miało poważny wpływ

na kształtowanie się założeń ideowo-programowych i organizacyjnych oraz na kształtowanie postaw młodzieży w sportowych organizacjach robotniczych.

Stąd w okresie międzywojennym na pierwszy plan wysuwa się walka o zachowanie klasowego charakteru, obrona przed naciskiem władz państwowych zmierzających do podporządkowania, względnie osłabienia świadomości klasowej w rozwijających się klubach robotniczych.

Ten dość skomplikowany układ sił politycznych i stosunków społecznych ma charakterystyczne odbicie w poszczególnych etapach rozwoju Robotniczego Klubu Sportowego właśnie w latach 1919 do 1939. Rzutował on również na bazę materialną oraz ewentualną pomoc finansową i poparcie władz państwowych.

Przy opracowaniu niniejszego tematu w odniesieniu do części dotyczącej historycznych początków Czechowic-Dziedzic korzystałem z nieopublikowanych prywatnych zbiorów Leopolda Pieski, długoletniego kierownika szkoły podstawowej nr 7 w Czechowicach-Dziedzicach, który zmarł 2.03.1969 roku.

Zebrane przez niego materiały świadczą z jednej strony o zamyśleniu i osobistym zainteresowaniu przeszłością regionu oraz o wielkim trudzie w poszukiwaniach archiwalnych pierwszych zapisów sięgających XIII wieku.

Oprócz tego przeprowadzał osobiste konsultacje i zasięgał rad i pomocy u znanego historyka prof. J. Popiołka.

Stąd wartość historyczna i wiarygodność opisanych przez niego dziejów Czechowic-Dziedzic, może pretendować do miana autentycznej prawdy historycznej.

Mniejszą wartość historyczną posiada praca byłego nauczyciela szkoły podstawowej nr 2 w Czechowicach-Dziedzicach Emila Kielocha pt. "Zmiany społeczne i wybuch pierwszej wojny światowej na terenie Czechowic-Dziedzic".

Praca ta stanowi zbiór osobistych, dość subiektywnych wspomnień autora, w których powołuje się on również na rozmowy

Wych organizacja robotniczych
swojonych oraz na kształtowanie postaw młodych w sporcie-
na kształtowanie się związku liżono-pracowniczych i organiz-

Wobec powyższych okoliczności, w których nastąpiła śmierć, nie należy wykluczać możliwości, że przyczyną śmierci było zatrucie.

Ten dość szkodliwy i niebezpieczny dla zdrowia i życia sposób leczenia, polegający na wywołaniu choroby, jest w rzeczywistości bardzo szkodliwy i niebezpieczny dla zdrowia i życia. Wskazano na to w raporcie z dnia 1959 r. (Załącznik nr 1).

Przy uproszeniu niniejszego pozwu w obowiązku do tegoż
dotychczas historycznych powiatów Górnego Śląska
zawieszania z nieopublikowanych przepisów abdykacji
Wład, historycznego historycznego historycznego nr 7
w Górnym Śląsku, który został 2.05.1989 roku.

Wskazywano na to, że w tym czasie w Warszawie nie było jeszcze żadnych imprez kulturalnych, a w szczególności nie było żadnych imprez kulturalnych, a w szczególności nie było żadnych imprez kulturalnych.

Praca ta stanowi zbiór rozważań, które autorzy uważają za istotne w rozwoju nauk ekonomicznych, a ich celem jest przede wszystkim wywołanie dyskusji na temat roli państwa w gospodarce.

i wywiady przeprowadzone z osobami starszego pokolenia, stąd mają one charakter pamiętnikarski.

Autentyczność "Jednodniówki" wydanej drukiem z okazji 25-lecia założenia Towarzystwa Gimnastycznego "Sokół" nie budzi zastrzeżeń.

Informacje zawarte w posiadanym egzemplarzu "Jednodniówki" zawierają wiadomości stanowiące podsumowanie osiągnięć tej organizacji na przestrzeni 25-letniej działalności dzie-
dzickiego gniazda "Sokoła".

Podobną wartość ma "Szkic rozwoju życia sportowego przy Kopalni "Silesia" w Czechowicach" opracowany przez R. Wizne-
ra z okazji 25-tego jubileuszu KS Górnik Czechowice, przy-
padającego w 1962 roku, aczkolwiek został on oparty jedy-
nie na wspomnieniach i wywiadach działaczy i byłych zawod-
ników tego klubu.

Innym źródłem informacji o RKS Czechowice są wspomnienia utrwalone na taśmie magnetofonowej podczas spotkania zorga-
nizowanego z byłymi działaczami i zawodnikami tego klubu w dniu 26.11.1968 roku z inicjatywy zarządu tego klubu, w celu przygotowania uroczystości jubileuszu 50-lecia przy-
padającego w 1971 roku.

Ponieważ w czasie zbierania materiałów nie natrafiłem na żaden ślad dokumentów, protokołów, czy też ksiąg kasowych /oprócz sporej ilości zdjęć, niektórych legitymacji, dyplomów, wycinków prasowych/, przeprowadziłem wiele rozmów i wywiadów z byłymi działaczami i zawodnikami, dla wyrównania zaginionej dokumentacji podczas okupacji hitlerowskiej.

Z materiałów pochodzących z wywiadów i rozmów zostały wy-
eliminowane te momenty, których prawdziwość budziła zastrze-
żenia z uwagi na rozbieżności w opiniach wynikających z za-
cierania się pamięci.

Sporą ilość zebranych zdjęć przy braku źródłowych dokumen-
tów klubowych można wytłumaczyć tym, że ich przechowywanie podczas okupacji hitlerowskiej nie stanowiło takiego ryzy-
ka dla posiadacza, jak przechowywanie dokumentów pisanych.

stad mają one charakter konstatacyjny. I wyniki przeprowadzone z użyciem skrzynki polskiej,

[illegible]

Informacje zawarte w podanym wyżej egzemplarzu "Technobudowl" i
zawierające wiadomości stanowiące podstawę do
organizacji na przestrzeni 75-letniej działalności
działalności wiedzy "Gorola".

Podobną wartość ma "Zakład Rozwoju Szkoły Sportowego Pracy
Kopieci "Silesia" w Górnym Śląsku" opracowany przez N. Wini-
czukę z okazji 25-tych Jubileuszów 25 Górnym Śląsku, przy-
jętego w 1955 roku, natomiast został on oparty jedy-
nie na wspomnieniach i wywiadach zainicjowanych i byłych zamo-
wcy tego kraju.

Inny źródłem informacji o RKS Głogów jest wspomniany
utrwalony na taśmie magnetofonowej pogłos spotkania noryn-
dzianego z byłym dziekanem i przewodniczącym tego klubu
w dniu 26.11.1995 roku z inicjatywą zarządu tego klubu.
Celem przygotowania omawianej publikacji 26-lata przy-
gotowania w 1971 roku.

nie najmniej dochodzenia i podnoszenia okupacji dyktowała. Wywalek w tym celu dalać i nieodpisywać, dla wywołania, wywołania przesyłać, przesyłać i nie wywalać. Wywalek w tym celu dalać i nieodpisywać, dla wywołania, wywołania przesyłać, przesyłać i nie wywalać.

W sprawie tej nie ma wątpliwości, że w sprawie tej nie ma wątpliwości, że w sprawie tej nie ma wątpliwości.

na dla podjęcia, tak pociąganie do dokumentów własnych, podane okupcy i Hitlerowi, nie stanowiło takiego wy-
tęki kłopotów, jak pociąganie do dokumentów własnych.
tę kłopotów można wytłumaczyć tym, że ich pociąganie
Spół iść nie było, gdyż były bardzo krótkie i dawały

Prześladowania w postaci aresztowań, wysiedleń, przymusowej pracy oraz barbarzyńskie niszczenie wszystkiego co polskie, to również przyczyny bezpowrotnej utraty tego rodzaju dokumentów.

W pracy mojej teren Czechowic-Dziedzic podzieliłem na poszczególne nazwy, a mianowicie: tereny Czechowic północnych obejmują Kopalnię "Silesia", Żebracz, Grabowice, Liszki, Dębinę i Renardowice.

Tereny Czechowic południowych obejmują: Rafinerię Nafty - Vacuum Oil Company, Schodnicę, Lesisko, Starą Gminę oraz tereny centralne, to dawna nazwa Dziedzice znajdująca się w centrum.

Działalność wychowania fizycznego, jeśli ją tak można nazwać rozwijała się w trzech ośrodkach.

W centrum, czyli w Dziedzicach działało Towarzystwo Gimnastyczne "Sokół", z którego wywodzi się drużyna piłki nożnej SKS "Grażyna" - Sokoli Klub Sportowy.

W Czechowicach południowych przy Rafinerii Nafty oraz w Czechowicach północnych przy Kopalni "Silesia" działało Robotnicze Stowarzyszenie Kulturalno-Oświatowe "Siła", z którego wywodzi się klub piłki nożnej RKS "Młot" Czechowice - Robotniczy Klub Sportowy, obecna nazwa RKS Walcownia.

Zdając sobie sprawę z wielu braków, których trudno było uniknąć, gdyż upłynęło sporo czasu od tamtego okresu, wyrażam równocześnie serdeczne podziękowanie tym, którzy służyli mi pomocą w gromadzeniu i kompletowaniu materiałów.

Serdecznie pragnę podziękować wszystkim moim rozmówcom oraz osobom, które udostępniły mi korzystanie ze zdjęć i pamiątek z własnych zbiorów, a zwłaszcza Antoniemu Stryczkowi, Janowi Sznepcie, Władysławowi Suchemu, rodzinie Piesków, Emilowi Kielochowi, Władysławowi Baliszowi oraz wielu innym mieszkańcom Czechowic-Dziedzic za okazaną pomoc w procesie przedstawienia problematyki ruchu sportowego na terenie miasta Czechowic-Dziedzic.

II RYS HISTORYCZNY DZIEJÓW CZECHOWIC-DZIEDZIC

Na terenie dzisiejszego miasta Czechowic-Dziedzic istniały w czasach bardzo odległych, wyłaniających się z pomroki dziejów, wśród nieprzebytych borów i moczarów trzy osady:

1/ Czechowice zwane wówczas Chotowicami, 1/

2/ Żebracz

3/ Dziedzice

Pierwsze dwie osady były własnością miejscowych panów feudalnych, trzecia zaś najmłodsza podlegała bezpośrednio władzy książęcej z rodu Piastów rezydujących w odległym Cieszyźnie.

CZECHOWICE 2/ wymienione są w księdze dochodów biskupa wrocławskiego w roku 1305 pt. "Liber foundationis Episcopatus Vratislaviensis" pod nazwą Chotowice Polonicum i Chotowice Theutonicum.

Z najdawniejszych właścicieli dóbr chotowickich, do których należały Czechowice znany jest tylko Jan Schambor z dokumentu z 1337 roku; był on z pochodzenia Szwajcarem. Późniejszymi panami byli Czelowie 3/ od 1471 do 1570r. Z dalszych znaczniejszych właścicieli wymienić należy Sokołowskich ze Sokołowa 1578 - 1618. W 1675 właścicielem Czechowic był hrabia Kotuliński z Kotulina. Następcy jego byli panami Czechowic do 1765 roku. Pamiątką po Kotulińskich jest kościół murowany z roku 1729 i nowy zamek, w którym dziś mieści się szkoła rolnicza. Nad wejściem do zamku i nad bramą kościoła widnieje herb Kotulińskich. 4/

W 1765 roku Czechowice przeszły w posiadanie Andrzeja hrabiego Renarda. Później w drodze sprzedaży dostały się w posiadanie rozmaitych panów.

W drugiej połowie XIX wieku fabrykant Aleksander Zipser za śmiesznie niską cenę - 26 tysięcy guldenów wykupił Czechowice.

II THE HISTORICAL METHOD OF CRONOLOGIC-DEVELOPMENT

Wobec powyższych okoliczności, w których nastąpiła śmierć, nie ma potrzeby dalszego śledztwa.

наказов, введённых в действие 1 ноября 1992 года:

1/ Gachowles neues Wohnhaus-Gebäude.

203701 \3

31/10/2010

W tym celu należało przede wszystkim wyeliminować z życia politycznego i kulturalnego wszelkie wpływy i działania, które mogłyby prowadzić do umocnienia poczucia przynależności do wspólnoty. W tym celu należało przede wszystkim wyeliminować z życia politycznego i kulturalnego wszelkie wpływy i działania, które mogłyby prowadzić do umocnienia poczucia przynależności do wspólnoty.

Wieloletnia pod nazwą "Główny Urząd Państwowy i Główny Urząd Państwowy" w roku 1907 p. "Liberalne Fundacja Państwowa" wyrażone są w kolejnych dochodach państwa w-

W 1752 roku Gieschowie przeszli w posiadanie Andrzeja
Hrabiego Habsburga. Hrabia w drodze odwetu dostał się
do posiadania Habsburgów.
W 1752 roku Gieschowie przeszli w posiadanie Andrzeja
Hrabiego Habsburga. Hrabia w drodze odwetu dostał się
do posiadania Habsburgów.

W sprawie powołania III kadencji Związku Polaków w Niemczech

Następca jego Leo Zipser przeczuwając reformę rolną, po pierwszej wojnie światowej, przystąpił do trzebieenia lasów ciągnących się od obecnego dworca kolejowego w Dziezicach na południe w stronę "Starej Gminy". Rozparcelował ten teren, na którym rozbudowuje się obecnie nową dzielnicę Czechowic-Dziedzic zwaną przedtem "Lesiskiem".

ŻEBRACZ 5/

Tak stara osada jak Czechowice jest również osada Żebracz, położona w północnej części Czechowic u ujścia rzeki Białej do Wisły, zwana w dokumentach "Villa Żebracza". W czasie najazdów Tatarów na Polskę w 1241r. ludność Żebraczy schroniła się przed zagładą w borach nad Białą na terenie dzisiejszych Dziedzic, tworząc nową osadę, nie wracając już do spalonej i zupełnie zniszczonej Żebraczy. Nasz historyk Jan Długosz w "Dziejach Polski" wspomina, że w Żebraczy istniała warownia 6/, która służyła śląskim rycerzom - rozbójnikom pod dowództwem Kawki i Żaka Świeborowskiego - zawodowym najemnym rycerzom jako punkt oparcia do wypraw rabunkowych. Dopiero w 1458 roku Kawka i Świeborowski wydali zamek Żebraczy królowi Kazimierzowi Jagiellończykowi, który go kazał zburzyć. Bierman w dziele swoim "Geschichte des Herzogtum Schlesien" z 1863 roku podaje, że tych najemnych rycerzy nazwano żebrakami. ✓

Stąd wniosek, że nazwa Żebracz najprawdopodobniej pochodzi od tych najemnych rycerzy.

Obecna Żebracz jest nie do poznania. Kopalnia Węgla Kamiennego "Silesia" zbudowana w latach 1901 - 1903 zapoczątkowała rozwój Żebraczy i przekształciła ją w osadę przemysłową.

Jak widzimy historia Czechowic i Żebraczy, to historia feudałów i rycerzy.

DZIEDZICE 7/ ✓

Trzecią osadą na terenie miasta Czechowic-Dziedzic są Dziezice. Nazwa ta nie ma nic wspólnego z feudalną nazwą dzieziców.

JAK POWSTAŁO MIASTO CZECHOWICE-DZIEDZICE

Czechowice-Dziedzice otrzymały prawa miejskie na mocy rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 14 grudnia 1950 r.

Dwie gminy wiejskie Czechowice i Dziedzice zostały przekształcone w miasto, które miało się nazywać Czechowice.

Stało się dlatego, ponieważ połączenie nie miało się dokonać na zasadzie unii, ale w drodze rozwiązania istniejącej prawnie gminy Dziedzice.

wynosiło to bardzo duże niezadowolenie wśród dziedziczan, którzy podjęli działania na rzecz przywrócenia poprzedniej nazwy.

Działania te uwieńczone zostały sukcesem.

Rozporządzeniem z 13 listopada 1958 r. Prezes Rady Ministrów przywrócił miejscowości nazwę Czechowice - Dziedzice.

Od 1 czerwca 1975 r.

wprowadzono nowy podział administracyjny kraju, które spowodował, że Czechowice - Dziedzice w 1978 r. stały się nową jednostką administracyjną o nazwie miasto i gmina, w skład której oprócz Czechowic - Dziedzic wchodziła gmina Bestwina - Bestwina, Bestwinka, Janowice, Kaniew i gmina Ligota, Bronów, Zabzęg.

Mieszkańcy gminy Bestwina podjęli działania na rzecz odłączenia się od Czechowic - Dziedzic.

Nastąpiło to

w 1982 r., kiedy gmina ta wyłaczyła się jako samodzielna jednostka administracyjna.

Po wyborach do samorządu terytorialnego 27 maja 1990 r. nastąpiła zmiana w nazwie, na gminę Czechowice - Dziedzice, do której oprócz miasta należą Ligota, Bronów i Zabzęg.

Założycielem tej osady byli uchodźcy z Żebraczy, którzy w czasie najazdu Tatarów w 1241 roku znaleźli w tutaj-
szych borach bezpieczne schronienie.

Na mocy uzyskanego od księcia cieszyńskiego przywileju, otrzymali prawo do założenia osady.

Wydzierali oni borom i mokradłom uprawne pola, stając się wolnymi chłopami mającymi prawo przekazywania obszarów, wydziedziczonych z ojca na syna.

Nazwą "dziedzica" określano na całym Śląsku wolnych chłopów, mających prawo dziedziczenia gruntu po ojcu. 8/ Wolni chłopci nazwani szumnie "dziedzicami" nie różnili się niczym innym od chłopów pańszczyźnianych, jak tylko swobodą. Szumna nazwa wolnych chłopów "dziedzice" przeszła na ich osadę, którą od XIII wieku nazwano "Dziedzicami" i która jest ważnym pomnikiem polskości ziemi śląskiej. Dziedzice nigdy nie były siedzibą dziedzica - feudała. Poza wymienionymi dokumentami nie znajdujemy żadnej wzmianki o Dziedzicach w starych dokumentach archiwalnych. Prof. J. Popiołek pisze w liście do Leopolda Pieski z dnia 3.03.1930r, iż dlatego nie ma wzmianek o Dziedzicach, ponieważ była to gromada wolnych chłopów bez znaczenia. Dlatego nie mówi się o nich ani nie pisze w historii, która zajmowała się kiedyś wyłącznie panującymi i szlachtą. 9/

BUDOWA KOLEI

Głęboki przełom Czechowic-Dziedzic nastąpił w latach 1847 - 1855 z chwilą rozpoczęcia budowy kolei na odcinku Bogumin - Dziedzice jako dalszego etapu kolei północnej cesarza Ferdynanda Wiedeń - Bochnia.

Budowę tej kolei rozpoczęto w 1837r. w Wiedniu i w roku 1847 doprowadzono ją do Bogumina.

Stację kolejową wybudowano w 1855r. na pustkowiu daleko od wsi na byłym stawie Bachorku. W dniu 17.12.1855r. odbył się pierwszy przejazd z Wiednia przez Bogumin - Dziedzice do Bielska.

Wielkie znaczenie Dziedzic jako węzła kolejowego urasta dopiero po zbudowaniu przez Prusaków tzw. Pruskiej Kolei z Katowic przez Pszczynę do Dziedzic, którą otwarto 24.06. 1870r. Wówczas to ruch kolejowy odbywał się we wszystkich kierunkach Europy.

Dziedzice stały się węzłem komunikacyjnym o znaczeniu europejskim.

ROZWÓJ PRZEMYSŁU 11/

Od 1.marca 1856r. kursowały już pociągi przez Dziedzice z Wiednia do Krakowa. Toteż nie dziwny się, że po kilkunastu latach, dzięki węzłowi kolejowemu w Dziedzicach wyrósł potężny okręg przemysłowy, który obecnie w tempie prawdziwie "polskim" coraz pomyślniej się rozwija. W 1875r. powstały Zakłady Impregnacyjne Rütgersa z Wiednia, w 1896r. Rafineria Nafty, Schotnica i Cegielnia dworska. W latach 1900 - 1903 powstaje Kopalnia Węgla Kamiennego w Żebraczy, w 1895 roku na terenie Dziedzic powstaje Walcownia Cynku, której blachy cynkowe wywożono za granicę nawet do Chin, Japonii, w 1896r. Cegielnia Włósciańska, w 1900r. Fabryka Mydła i Świec Rotha z Bielska, w 1896r. kupiec Leon Krzysztoforski z Kęt założył wielki dom towarowy, który całą okolicę zaopatrywał we wszystkie towary spożywcze i gospodarskie.

Z dworca kolejowego w Dziedzicach rozwinął się ważny na całą Europę węzeł kolejowy, który stał się ośrodkiem potężnego okręgu przemysłowego drugiego po Bielsku w powiecie bielskim. Gdyby nie zabiegi ówczesnego wójta dziedzickiego byłby ten okręg przemysłowy rozwinął się w Czarnolesiu na terenie sąsiadujących gromad Ligoty i Zabrzega, a Czechowice odgrywałyby rolę dzisiejszej Bestwiny, odległej o kilka kilometrów od stacji w Dziedzicach.

Negatywnym następstwem rozwoju przemysłowego w Dziedzicach i Czechowicach był napływ do tutejszych fabryk urzędników i majstrów niemieckich, którzy przenieśli się na stałe do tych miejscowości. 13/

Do pozytywów zaliczyć można wzrost liczebny proletariatu fabrycznego i jego zdolności do podjęcia walki z wyzyskiem kapitalistycznym, co pozostawało w ścisłym związku z rozwojem świadomości klasowej.

Tutejsi robotnicy fabryczni, rekrutujący się głównie ze środowisk biedniaków wiejskich, hołdowali więc najpierw formom walki ekonomicznej określonym jako oportunistyczne, formom - to rzecz zrozumiała - bliższym treścią społeczno-polityczną socjaldemokratyzmowi niżli socjalizmowi naukowemu Marksa.

Już w tym czasie na terenie zachodniej Galicji, jak również w Krakowie działały prężne organizacje socjalistyczne w postaci Polskiej Partii Socjaldemokratycznej. 14/

Około roku 1890 można zaobserwować wyraźny przełom w dziejach ruchu politycznego proletariatu w całej Galicji; ruch ten mający do tej pory charakter kółkowy zaczyna się przekształcać w siłę polityczną.

Proces ten został zapoczątkowany przez zjawiska polityczne w ogólnoaustriackim i międzynarodowym ruchu robotniczym.

Szczególnie doniosłe znaczenie odegrały tu przede wszystkim takie wydarzenia, jak zjazd socjalistów austriackich w Hainfeldzie /styczeń 1899/, oraz powołanie do życia II Międzynarodówki /lipiec 1889/ i jej uchwała o święceniu 1. Maja przez międzynarodowy proletariat. 15/

Dopiero od tego momentu datują się bliższe stosunki socjalizmu polskiego w Galicji z ruchem socjalistycznym Austrii. Słaby ruch socjalistyczny w Galicji wpływał przede wszystkim z małej liczebności tutejszej klasy robotniczej, a zwłaszcza jej podstawowego trzonu - proletariatu fabrycznego.

Warto zaznaczyć, że Galicja zachodnia zaczynała silniej reagować na hasła nawołujące do uczczenia święta robotniczego w porównaniu ze wschodnią częścią kraju i stolicą całej prowincji - Lwowem. 16/

Stosunkowo najsilniejsze poruszenie można było zaobserwować w najbardziej na zachód wysuniętych, gospodarczo najwyższej zaawansowanych powiatach Galicji. Zwłaszcza bielskobialskiego okręgu przemysłowego, gdzie doszło do krwawego zajścia w dniu 23.kwietnia 1890 roku, które pociągnęło za sobą ofiary w ludziach; padło 10 zabitych i 7 ciężko rannych. 17/

Serię walk strajkowych na tym terenie otworzył konflikt w fabryce sukna Karola Hessa, gdzie robotnicy zażądali 60 - 70% podwyżki płac. Był to pierwszy w ogóle wypadek strajku w Białej.

W dniach 1 - 4.maja ruch strajkowy objął w rezultacie wszystkie większe zakłady przemysłowe w Białej i doprowadził do poważnego przesilenia ekonomicznego i politycznego na tym terenie. 18/

Po II Kongresie Socjaldemokracji Austriackiej, odbytym 28 - 30.czerwca 1891r. w Wiedniu, grupa socjalistów zorganizowała pierwsze większe publiczne zgromadzenie socjalistyczne, 2.08.1891r, na którym powołano do życia Krakowskie Stowarzyszenie Robotników "Siła". Zebraniu przewodniczył stary weteran socjalizmu, Władysław Sturkow. Przewodniczącym zarządu krakowskiej "Siły" został wybrany Szczepan Kurowski. 19/ Skład społeczny krakowskiej "Siły" stanowił proletariat rzemieślniczy, nie zaś proletariat fabryczny.

Stowarzyszenie Młodzieży Studenckiej wydawało własne pismo "Ogniisko" na U.J. Proces w 1890 roku prowadzony przez prokuraturę krakowską zarzucał 10 oskarżonym m.in. założenie tajnych związków socjalistycznych oraz działalność, która miała zmierzać do obalenia drogą rewolucyjną istniejącego ustroju społeczno-politycznego. 20/

Przedstawiony tu zarys działalności ruchu socjalistycznego w latach 1889 - 1892 można uznać za przełomowy dla dziejów socjalizmu galicyjskiego. Wówczas powstała partia socjaldemokratyczna, powołująca z kolei do życia coraz to liczniejsze organizacje robotnicze.

Stowarzyszenie Najlepiejsego Porządku w tym czasie
wraz z najstarszym na świecie wytwórcą, gospodarzem naj-
większej kopalni węgla Galicji. Właściciel
działającego od czasu przetrwania, która została do czasu
zakończona w dniu 27 kwietnia 1890 roku, która podlegała za-
wsze stała w miejscu; była to kopalnia i z całego ran-
gu. 17

W tym czasie strażnicy na tym terenie otrzymali
w tym czasie kilka tysięcy, która została rozdzielona 60 -
100 tysięcy zł. Był to pierwszy w tym czasie wypadek straż-
nic. 18

W tym czasie - 4. maja 1890 roku strażnicy objęli w tym czasie wy-
kopalnię węgla przetrwania w tym czasie i doprowadzili do
powstania przetrwania ekonomicznego i politycznego na tym
terenie. 18

Do II Kongresu Socjalistycznej Ameryki, odbył się 28 -
29. czerwca 1891 r. w Wiedniu, grupę socjalistów zorganizowa-
li w tym czasie w tym czasie przetrwania socjalistyczne,
2.08.1891 r. na którym powołano do życia Krajowe Stow-
zyszenie Robotników "Siles". W tym czasie przetrwania
w tym czasie socjalizm, Wiedeński Stow. Przemysłowy na-
zwał Krajowy "Siles" oraz wybrany Stow. Przemysłowy.
Krajowy Stow. Przemysłowy "Siles" stanowił przetrwanie
w tym czasie, nie zaś przetrwanie fabryczne.

Stowarzyszenie Robotników Stow. Przemysłowy w tym czasie
"Ogólny" na U. 2. Proca w 1890 roku przetrwanie przez pro-
tę Krajowy Stow. Przemysłowy w tym czasie, przetrwanie
w tym czasie przetrwanie przetrwanie przetrwanie, która
w tym czasie przetrwanie przetrwanie przetrwanie przetrwanie
w tym czasie przetrwanie przetrwanie przetrwanie przetrwanie
w tym czasie przetrwanie przetrwanie przetrwanie przetrwanie.
18

Przedstawiony tu krótki przegląd ruchu socjalistycznego
w latach 1885 - 1895 można uważać za pierwszy dla datów
socjalizmu Galicyjskiego. W tym czasie przetrwanie socjal-
istyczne, przetrwanie przetrwanie przetrwanie przetrwanie
na organizacje robotnicze.

Ruch socjalistyczny przenikać zaczął poprzez wiece masowe, prasę i wydawnictwa legalne do szerokich mas robotniczych, stopniowo aktywizując je politycznie.

Ów ruch na tutejszym terenie zaczął się w ten sposób przekształcać w poważną siłę opozycyjną, co wywołało poważne zmiany w życiu politycznym.

Ośrodek socjalizmu w Krakowie wysuwał się w omówionym okresie na pierwszoplanowe miejsce w całym ruchu robotniczym ówczesnej Galicji, dzięki prężności organizacyjnej tutejszego ruchu, działającego w środowisku robotniczym i studenckim, który stworzył swą organizacyjną partię w zachodniej części kraju i rozpoczął wydawanie własnego pisma. 21/

Na przełomie r.1892 i 1893 doszło do nasilenia akcji represyjnej wobec wszelkich przejawów agitacji socjalistycznej. Dnia 29.10.1892r. ukazało się rozporządzenie senatu akademickiego, zabraniające studentom U.J. należenie do stowarzyszeń robotniczych i bronić udziału w zgromadzeniach zwoływanych przez robotników. Za przekroczenie tego zakazu Senat U.J. wytoczył postępowanie dyscyplinarne studentowi I roku farmacji Tadeuszowi Regerowi, w wyniku czego 28.listopada otrzymał nagane z ostrzeżeniem i wydalenie go z U.J. na okres trzech semestrów. 22/

Strajki w miastach - zorganizowane i kierowane przez stowarzyszenia zawodowe kończyły się całkowitym lub częściowym zwycięstwem robotników.

Natomiast strajki prowincjonalne - nie były poprzedzane dostateczną agitacją, miały charakter na wpół żywiołowy.

Kongres partii we Lwowie w IX 1897r. zmienia nazwę z Galicyjskiej Partii Socjaldemokratycznej na Polską Partię Socjaldemokratyczną Galicji i Śląska Cieszyńskiego. 23/

Na kongresie w Bernie Morawskim delegaci polscy z Galicji przedstawili rezolucję, wyrażającą dążność PPSD "do zjednoczenia trzech zaborów w wolną ojczyznę". 24/

Podstawową ideą dla PPSD, podobnie jak dla całej partii socjaldemokratycznej w Austrii był program uchwalony w Hain-

feldzie; opierano się o jego założenia ideowe, jednakowoż w praktyce życia codziennego pojawiały się coraz częściej i coraz mocniej akcenty reformistyczne. Odcięto się zdecydowanie od jawnie rewizjonistycznych poglądów E. Bernsteina, podkreślając na łamach "Naprzodu", że "przejmuje on argumenty od wszelkiego typu burżuazyjnych socjałóżerców". 25/

Na konferencji krajowej PPSD odbytej w dniach 8 i 9 grudnia 1900r. w Przemyśle "uchwalono nie solidaryzować się z teoriami Bernsteina, lecz trzymać się zasad teorii przewrotu społecznego, głoszonych przez Marksa i Engelsa". 26/

Dzień roboczy w wyniku zaciętych walk strajkowych uległ w pierwszych latach XX wieku w większości fabryk skróceniu z 12 do 11 godzin. Ogólnie można zatem stwierdzić, że krakowski ośrodek partyjny skoncentrował prasę socjaldemokratyczną na terenie całej Galicji i Śląska Cieszyńskiego.

Poza tym ośrodkiem wychodziły również na tutejszym terenie takie czasopisma jak, w Cieszynie "Robotnik Śląski" wraz z dodatkiem "Górnik", założony w roku 1905 oraz w Bielsku - "Robotnik Tkacki" od grudnia 1907r. 27/

Stąd więc masowy udział tutejszych robotników w szeregach Polskiej Partii Socjaldemokratycznej /PPSD/, tylko nieliczna grupa robotników hołdowała potajemnie już za czasów austriackich komunizmowi.

Po rewolucji burżuazyjno-demokratycznej w Rosji w roku 1905 znaleźli się w Żebraczy - w północnych Czechowicach, uciekinierzy z Królestwa Polskiego, należący prawdopodobnie do Socjaldemokracji Królestwa Polskiego i Litwy.

W każdym razie hołdujący radykalniejszej ideologii socjalistycznej niż miejscowi socjaliści.

Formy zorganizowane przybrał tu nurt społeczno-wyzwoleńczy dopiero po wybudowaniu Kopalni Węgla Kamiennego "Silesia" - poczęto ją głębić w 1902 roku i Rafinerii Nafty Vacuum Oil Company w 1905 roku.

Według oświadczenia Franciszka Zemlaka wśród górników zaczęto się już krzątać w celu utworzenia w Czechowickiej Że-

braczy partyjnego ugrupowania socjalistycznego w 1905 roku.

W Rafinerii Vacuum Oil Company, jak tłumaczył pierwszy chorąży Polskiej Partii Socjaldemokratycznej w Czechowicach Andrzej Kotfis, komórkę założyli w 1908 roku dwaj bracia z zawodu kotlarze, którzy do Czechowic przybyli z Niemiec. Byli to na pewno Polacy, gdyż mówili tylko po polsku, a Andrzej Kotfis /który w czasie wywiadu liczył 88 lat/ nigdy, jak mówił, nie słyszał, by kiedykolwiek posługiwali się językiem niemieckim.

Oni też w dniu 1-go Maja 1908 roku zorganizowali w Czechowicach i Dziedzicach pierwszy demonstracyjny pochód pierwszomajowy 28/, w którym brało udział około 20 pracowników Rafinerii Nafty Vacuum Oil Company. Załoga fabryki liczyła wówczas od 100 - 200 pracowników. Chorążym pochodu był Andrzej Kotfis, który niósł zwykły czerwony sztandar bez symbolicznych emblematów i zdobniczych ornamentów.

Według oświadczenia Ludwika Gazdy /mieszkającego w Żebra-
czy nad rzeką Białą/ taki pochód 1-szo majowy górników Ko-
palni "Silesia" odbył się prawdopodobnie w 1910 roku.

Te pochody demonstracyjne rosły liczebnie, szczególnie po upadku monarchii austriacko-węgierskiej, a więc po powstaniu Polski Niepodległej. Wtedy były one niezwykle ludne i kończyły się z reguły wiecem, na placu przed dworcem kolejowym w Dziedzicach.

W 1926 roku odbyła się narada w Warszawie, w sprawie powsta-
nia PPS-Lewicy. 29/ Z Czechowic na tę naradę wyjechali
Andrzej Czuma i Michał Bromnik. Naradzie tej przewodniczył
aktywista Komunistycznej Partii Polski o nazwisku Amsterdam.
W ówczesnych warunkach nie było mowy by KPP mogła rozwinąć
żywą działalność propagandową wśród robotników, choćby
z tego względu, że niedługo po jej utworzeniu została zde-
legalizowana. Zdecydowano zatem poczynić kroki by utworzyć
nową lewicową bojową partię. Ostatecznie ustalono zachować
nazwę "Polska Partia Socjalistyczna" z dodatkiem wyrażenia
"Lewica".

Wybitniejszymi aktywistami PPS-Lewicy byli: Andrzej Czuma, Michał Bromnik, Franciszek Bartoszek, Robert Bartoszek, Surowiec, Izydor Paździora, Franciszek Siwiec, Adolf Grzywacz, Józef i Ludwik Hoczkowie i szereg innych.

STRAŻ POŻARNA

W dniu 8 grudnia 1900 roku założono Ochotniczą Straż Ognio-
wą z polską komendą. Prezesem I-szym był wójt J. Kłaptocz,
sekretarzem Karol Mazurek, a komendantem rolnik Franciszek
Szypuła. W roku 1893 powstała Ochotnicza Straż Ognio-
wa w Dziedzicach z pierwszą polską komendą w bielskim powiecie.
Zatwierdzono ją w Opawie /stolicy Śląska Austriackiego/
25 września 1892 roku. Zarząd tej straży ukonstytuował się
18.12.1892 roku. Powstanie takiej poważnej instytucji jak
straż pożarna o charakterze wybitnie narodowym, wywierać po-
częła wpływ na wszelkie przejawy życia społecznego i towa-
rzyskiego. Imprezy towarzyskie, jakie zorganizowała straż
jak bale, wycieczki, festyny itp, dawały społeczeństwu miłą
sposobność, by się na polską nutę i od serca zabawić.

W dwóch przeciwległych krańcach Ziemi Cieszyńskiej zatem
budziły się do życia dwie pierwsze ochotnicze straże pożar-
ne w polskich gminach, z polskim duchem, z polskim językiem
urzędowania i polską komendą.

Obydwie w jednym i tym samym roku kalendarzowym 1892. Pierw-
sza na zachodzie w powiecie frysztaćkim, w Niemieckiej Luty-
ni, druga na wschodzie, w powiecie bielskim, w Dziedzicach.

Statut zredagowano w języku polskim przez I sekretarza OSP
w Dziedzicach, kierownika szkoły Franciszka Zalesińskiego
i przesłano go do wyższych władz administracyjnych. Austriac-
cy mocodawcy umieścili następującą notatkę: "L 13221".

Istnienie stowarzyszenia straży ogniowej w Dziedzicach we-
dług treści powyższego statutu zatwierdza się w myśl § 9
ustawy z dnia 15 listopada 1867 L 134 Dz.u.p. Pieczęć z
godłem austriackim brzmi: "K.K. Schles.Landesregierung".
Pod tą notatką jest następująca data "W Opawie, dnia 25
września 1892".

Pierwszy zarząd dziedzickiej OSP ukonstytuował się 18 grudnia 1892r. w następującym składzie: prezes Andrzej Budny, rolnik nr 54, 31/ jego zastępca Józef Kopeć, rolnik nr 47, sekretarz Franciszek Zalesiński, kierownik szkoły nr 66, jego zastępca Jerzy Machalica, gospodny nr 100, komendant Józef Machalica, rolnik nr 57, jego zastępca Jan Stryczek, gospodny nr 44, skarbnik Jan Kopeć, rolnik nr 16, gospodarz, Paweł Kieloch, rolnik nr 6, jego zastępca Józef Janik, palar murarski nr 50.

Wierzyński zawiaduje dziesięć lat 10 król-
nie 1892r. w następującym zakresie: przez listy
kolej nr 24, 25, jego zastępcą jest kasa, kolej nr 27,
sekreterz Franciszek Zaleski, kierownik kasy nr 28,
jego zastępcą Jerry Macielica, gospodny nr 100, komendant
Józef Macielica, kolej nr 27, jego zastępcą Jan Styrasz,
gospodny nr 44, kierownik Jan Kąkol, kolej nr 16, gospo-
dary, Paweł Kłobucki, kolej nr 6, jego zastępcą Józef Ja-
sik, palek kurny nr 50.

III ROZWÓJ ROBOTNICZEGO RUCHU SPORTOWEGO W POLSCE NA TLE SYTUACJI W MIĘDZYNARODOWYM RUCHU ROBOTNICZYM 32/

Obok bujnego rozwoju burżuazyjnej kultury fizycznej w końcu XIX wieku, to jest w okresie narastania konfliktów między kapitalistami, a klasą robotniczą, wyodrębnia się nowy nurt kultury fizycznej, robotniczy ruch sportowy.

Nie znaczy oczywiście, aby już wcześniej nie było głosów o potrzebie wychowania fizycznego robotników, ani aby robotnicy nie należeli przedtem do organizacji sportowych.

Ruch robotniczy narodził się z powstaniem klasy robotniczej. Zrazu żywiołowy, rósł stopniowo w siły, nabierał charakteru zorganizowanego, wysunął swoje żądania ekonomiczne i polityczne, stając się wreszcie potężną siłą wywierającą decydujący wpływ na kształtowanie się nowych stosunków politycznych, społecznych i produkcyjnych.

Najwyższą formą organizacji klasowej proletariatu była marksistowska partia, stanowiąca jego czołowy i zorganizowany oddział, walcząca i urzeczywistniająca zasadnicze cele klasy robotniczej - obalenie kapitalizmu i zbudowanie społeczeństwa socjalistycznego.

Partia jest najwyższą, lecz nie jedyną organizacją klasy robotniczej. Proletariat w walce z kapitalizmem tworzy szereg innych klasowych organizacji, mających na celu urzeczywistnienie jego węższych zadań. Tworzy organizacje zawodowe, spółdzielcze, młodzieżowe, kulturalno-oświatowe, sportowe itd. Jeśli chodzi o organizacje sportowe, to podstawowymi zadaniami ich było: podniesienie zdrowotności klasy robotniczej i zapewnienie dostępnych dla niej form wykorzystania wolnego czasu i wypoczynku po pracy.

Były to zadania najbardziej uchwytne i na pewno bardzo ważne, ale nie jedyne i może najważniejsze z punktu widzenia zasadniczych celów politycznych klasy robotniczej. 33/

III ZBIÓR PISMOŃCZYSTWA RUCHU RZECZOWEGO W POLSCE NA
TŁU STANU W KRAJACH WIELKOPOLSKICH

Opis naszego rozwoju politycznego i kultury fizycznej w krajach
na północnym, to jest w okresie naszym i krajach północnych
dla kapitalistów, a krajach południowych, wychodzący z nich
wzrost kultury fizycznej, robotniczej i politycznej.

Nie możemy oczywiście, aby już wzmiankować, nie było
o potrzebie wywołania fizycznego robotników, ani aby
potrzeby nie należało przesłać do organizacji sportowych.

Kuch robotniczej narodowej nie w powstaniu klasy robotniczej
oni. Wzrost fizyczny, który nieograniczone w sile, nieograniczone
wzrostem organizacyjnym, wywołuje swoje własne ekonomiczne
i polityczne, stając się coraz to bardziej widocznym
fizycznym wpływem na kształtowanie się nowych warunków po-
litycznych, społecznych i produkcyjnych.

Najbardziej formą organizacji klasowej proletariatu była
narodowa partia, stanowiąca jego samą i organizacyjną
rytmiczną, własną i nieograniczoną własnością całej
klasy robotniczej - obejmującą kapitalizm i robotniczo-
własność społeczną.

Partia jest najwyżej, jest nie tylko organizacją klasy
robotniczej. Proletariat w Polsce a kapitalizm tworzy nie-
tylko innych klasowych organizację, w których na celu własny
wzrost jego własny. Tworzy organizację własną
we, wchodzącą, wchodzącą, wchodzącą, wchodzącą, wchodzącą
we 155. Jeśli chodzi o organizację sportową, to podstawowy
między innymi jest: podziałem na robotniczo-klasową i
botaniczną i zapewnienie dostępu dla niej form własnych
nie wolno czasem i wypoczątku po pracy.

Były to warunki najbardziej widoczne i na pewno bardzo waż-
ne, nie tylko i nie najważniejsze a przede wszystkim
własności całej politycznej klasy robotniczej.

Rozwój robotniczego ruchu sportowego łączył się ściśle z pracą kulturalno-oświatową.

Robotniczy ruch sportowy powstał w wyniku: 34/

- 1/ potrzeby zastosowania ćwiczeń fizycznych /wychowanie fizyczne w postaci gimnastyki i sportów/ jako środka zmierzającego do regeneracji sił fizycznych robotników i przeciwdziałania zarówno szkodliwym wpływom złych warunków mieszkaniowych jak i pracy zawodowej,
- 2/ potrzeby stworzenia oddziałów samoobrony, jako jednej z form walki o prawa robotnicze,
- 3/ przeciwdziałania wpływom organizacji burżuazyjnych, działających rozłamowo i odrywających część młodzieży robotniczej od jej klasy,
- 4/ poszukiwania nowych form organizacyjnych, dających możliwość oddziaływania politycznego na niezorganizowanych robotników, a zwłaszcza młodzież.

Tuż przed pierwszą wojną światową w 1913r. odbyło się w Belgii /Gandawa/ pierwsze zebranie delegatów robotniczych organizacji sportowych Anglii, Francji, Belgii, Austro-Węgier, Niemiec, na którym postanowiono utworzyć Międzynarodowy Związek Socjal-Demokratycznych Organizacji Sportowych. Jednak do realizacji tego postanowienia nie doszło wobec wybuchu wojny światowej.

W 1920r. myśl ta zostaje podjęta i we wrześniu tego roku odbywa się narada delegatów socjaldemokratycznych organizacji sportowych w Lucernie /Szwajcaria/, na której postanowiono utworzyć międzynarodową robotniczą organizację sportową znaną pod nazwą: Lucerneńska Międzynarodówka Sportowa. 35/

W programie Lucerneńskim powiedziano:

"Międzynarodówkę tworzy się ze związków krajowych, uprawiających sport, gimnastykę i turystykę. Celem jej jest propaganda kultury ciała wśród szerokich mas proletariatu, przede wszystkim zaś młodzieży. Jednak na równi z wychowa-

komand robotniczego ruchu sportowego i jego celów
z pracą kulturalno-oświatową.

Robotniczy ruch sportowy powstał w wyniku:

1/ potrzeby umocnienia fizycznej i duchowej (wzrostu sił-
zycowej w generalnym kierunku i sportów) jako środka umoc-
niającego do regeneracji sił fizycznych robotników i
przezwyciężenia umiarkowanego i nieumiarowanego wpływu innych czyn-
ników mieszkaniowych jak i innych warunków.

2/ potrzeby stworzenia oddziałów samopomocy, jako jednej
z form walki o prawa robotnicze.

3/ przezwyciężenia wpływu umiarkowanej i nieumiarowanej, de-
moralizacji i innych czynników, które niekorzystnie wpły-
wały na ich siły.

4/ potrzeb umocnienia form organizacyjnych, dających moż-
ność oddziaływania politycznego na mieszkaniowców
robotników, a zwłaszcza młodzież.

Ten ruch fizyczny i duchowy istniał w 1912r. oddziały nie w Bel-
gii (Gendarm) fizyczny oddział delegatów robotniczych orga-
nizacji sportowych Anglii, Francji, Belgii, Austro-Węgier,
Niemiec, na których postanowiono utworzyć Międzynarodowy
Związek Socjalno-Demokratyczny Organizacji Sportowych.
Jednak do realizacji tego postanowienia nie doszło wobec
wybuchu wojny światowej.

W 1930r. wzięto do rozważenia i we wrześniu tego roku
oddziały nie narodziła się idea socjalno-demokratycznej organiz-
acji sportowej w Niemczech (Niemcy), na której postan-
owiono utworzyć międzynarodową organizację sportową
tęż nazwą pod nazwą: Międzynarodowa Organizacja Sporto-

wa. 35/

W programie międzynarodowej powołano:

"Międzynarodowy Związek się do siebie krajowych, uprawia-
jących sport, fizyczny i duchowy. Jest to zwią-
zek polityczny i walczy o realizację swych celów."
Prace wykazywały się skutecznie. Jednak nie udało się wykonać

niem ciała stawia Międzynarodówka wychowanie ducha. Robotniczy ruch sportowy jest niemniej ważną dziedziną jak ruch polityczny, zawodowy, itd.

Należy również na polu wychowania fizycznego we wszystkich krajach prowadzić walkę z kapitalizmem, nacjonalizmem i militaryzmem, "Międzynarodówka wzywa wszystkie partie socjalistyczne i związki zawodowe do niepozwalania swym członkom na należenie do burżuazyjnych klubów sportowych". Sport burżuazyjny przyczynił się do tej masowej mordowni, której świadkiem był cały świat..." 36/

Na Lucerneńskiej Międzynarodówce Sportowej podjęto uchwałę o nieprzyjmowaniu do nowej organizacji radzieckich sportowców. Oprócz tego zabroniono kierownikom socjaldemokratycznych organizacji sportowych przeprowadzania rozgrywek ze sportowcami radzieckimi.

Tak więc, po pierwszej wojnie światowej, na skutek naruszenia demokratycznych zasad olimpijskiego ruchu sportowego w myśl interesów imperialistycznych oraz na skutek rozłamowej polityki przywódców LMS - robotniczy ruch sportowy uległ rozbiciu i rozdrobnieniu, a jeden z ważniejszych jego ośrodków, radziecki ruch sportowy, został objęty "blokadą sportową" - ze strony przywódców zarówno ruchu olimpijskiego, jak i Lucerneńskiej Międzynarodówki Sportowej.

W tej sytuacji powstała potrzeba utworzenia organizacji zdolnej do pokierowania walką postępowych sportowców wszystkich krajów, celem zjednoczenia robotniczego ruchu sportowego oraz urzeczywistnienia demokratycznych zasad międzynarodowego sportowego ruchu olimpijskiego.

Zwołano naradę przedstawicieli postępowych organizacji sportowych, której celem miało być znalezienie właściwych środków, jakie należało zastosować dla przeciwstawienia się siłom reakcji w sporcie.

Od 5 do 22 lipca 1921r. odbywały się rozmowy z przedstawicielami poszczególnych organizacji sportowych i gimnastycznych szeregu państw europejskich. W wyniku tych narad wy-

polityczny, zawodowy, 143.
 niowy ruch sportowy, jest elementem, którego brakuje tak wielu
 niem ciąża stawia wysokim standardom wychowanie ducha. Robot-

Wielki rozwój na polu wychowania fizycznego we wszystkich krajach prowadzi także w kapitalizmie, szczególnie i w literaturze, "Miedzianochłowa" przez wszystkie partie socjalistyczne i światki zewożne do niepozwalania swym członkom na należenie do burżuazyjnych klubów sportowych". Sport burżuazyjny przeżył się do tej chwili, ponieważ, jeżeli

Na Inżynierskiej Międzyzawodowej Sportowej podjęto uchwałę o nawiązaniu do nowej organizacji i zadaniach sportowców. Oprócz tego zastrzeżono kierownikom sekcji i klubów, aby ich organizacja sportowa przeprowadzała rozgrywki za sportowcami rezerwowymi.

Wobec powyższych okoliczności, w sprawie tej nie ma potrzeby dalszego postępowania.

W tej sytuacji powstała potrzeba utworzenia organizacji zdolnej do pokierowania całą gospodką sportową w kraju, celów etycznego, robotniczego i sportowego oraz wzmacniania demokratycznych zasad międzynarodowego sportu.

Wobec powyższego należało wyrazić zgodę na przedłożenie projektu uchwały w sprawie zmiany uchwały nr 106 z dnia 19.07.2018 r.

Ud 5 do 22 lipca 1957r. odbywały się rozmowy z przedstawicielami
organizacji społecznych i sportowych i
organizacji państw europejskich. W wyniku tych rozmów wy-

stapiono z wnioskiem utworzenia Międzynarodowego Związku Robotniczo-Chłopskich Organizacji Wychowania Fizycznego. Wniosek ten został zatwierdzony na kongresie konstytucyjnym związku, który odbył się w Moskwie 22 lipca 1921r. 37/ W ten sposób powstała Czerwona Międzynarodówka Sportowa, która zjednoczyła rozproszone w różnych krajach najbardziej postępowe organizacje sportowe, przyczyniła się do powstania nowych tam, gdzie ich nie było, pomogła wychować aktywnych, postępowych działaczy sportowych i wpłynęła na przerwanie "blokady sportowej", zastosowanej wobec Związku Radzieckiego przez reakcyjnych przywódców organizacji sportowych państw imperialistycznych.

W latach 1932 - 1937 dochodzi do częściowego porozumienia między LMS i Cz.MS; obie te organizacje występowały wspólnie przeciw decyzji Międzynarodowego Komitetu Olimpijskiego powierzającej organizację Olimpiady w 1936 roku Niemcom. Była to tak zwana "faszystowska olimpiada". 38/

Fala protestów objęła cały świat, a jej wyrazem była zorganizowana w 1934r. wielka manifestacja robotników sportowców.

Z inicjatywy Czerwonej Międzynarodówki Sportowej wydano wspólną odezwę: "Nadszedł czas, gdy sportowcy robotnicy nie mogą stracić ani jednego dnia, zjednoczonymi siłami powinna być przeprowadzona walka przeciw przekształceniu organizacji sportowych w rezerwy faszystowskich band i armatniego mięsa w nowych wojnach imperialistycznych".

W 1937r. jako wyraz protestu przeciw igrzyskom w Berlinie antyfaszystowski jednofrontowy komitet zorganizował Robotniczą Olimpiadę w Antwerpii. Dla nas Polaków, szczególnie przykrym jest fakt, że kierownictwo Związku Robotniczych Stowarzyszeń Sportowych odmówiło w niej udziału polskich robotników-sportowców, z powodu startu radzieckich drużyn.

Po wojnie, w związku z nową sytuacją polityczną i udziałem sportowców krajów budujących socjalizm i ZSRR w światowym ruchu sportowym, Cz.MS została rozwiązana.

Błędem LMS było oderwanie zagadnień wychowania fizycznego

stąpienie z wyłączeniem międzynarodowego związku
Rozwiązanie Organizacji Wyższej Szkoły
Wieloletni ten został wywołany na kongresie konstytucyj-
nym w Berlinie, który odbył się w dniach 22-24 lipca 1931 r.
W ten sposób powstała Międzynarodowa Szkoła
Klasyfikacja sportowa w tym czasie została
dalej podjęto organizację sportową, wyrażającą się
powołaniem nowych tam, gdzie ich nie było, powołań
ekstremalnych, podjęto dalszą pracę i wzięto
przebiegiem "bielony sport", realizując w ten
całkowicie przez siebie przeprowadzono organizację
sportową w sposób systematyczny.

W latach 1931 - 1932 dochodzi do całkowitego porażenia
wielkiej Ligi - w tym czasie to organizacja wyrażała się
nie przeliczając na międzynarodowego związku Olimpijskiego
do podjęcia organizacji Olimpiady w 1936 roku w Berlinie.
Właśnie to jest moment "rozwiązania olimpiady".

Właśnie wtedy odbył się kongres, który wyraża się
właśnie w 1932 r. wieloletnia praca została
zakończona, Międzynarodowa Szkoła została wydana
właśnie wtedy: "Zakończony jest ten sportowy kongres, nie
można stracić ani jednego dnia, nie można mieć nikogo
był przebiegiem wieloletniej praca organizacyjnej
cji sportowej w kierunku realizowania planu i zrealizację
właśnie w ten sposób systematycznie.

W 1932 r. jako wyraz protestu przeciwko wyrażeniu w Berlinie
międzynarodowej, międzynarodowej organizacji sportowej
właśnie Olimpiada w Berlinie. Właśnie wtedy, w Berlinie
przebiegała jest taka, że międzynarodowa praca robotnicza
Stowarzyszenie Sportowe odwołuje się do wieloletniej pracy
międzynarodowej, a praca ta jest wieloletnia praca.
To właśnie, w Berlinie w ten sposób wyraża się i realizacja
sportowa krajów budujących, realizacja i praca w Berlinie
właśnie sportowa, w ten sposób realizacja.

Właśnie Ligi było ostatnim momentem, który wyraża się

od walki klasowej, natomiast w organizacjach należących do Cz.MS, zwłaszcza w organizacji czeskiej i niemieckiej doceniały w pełni znaczenie wychowania fizycznego dla dzieci i młodzieży robotniczej. Utworzono organizacje oświatowo-gimnastyczne.

Organizacje te tworzyły załączki socjalistycznej kultury fizycznej, której pełny rozkwit jest możliwy dopiero w ustroju socjalistycznym, który idzie w kierunku rozwoju powszechnego i wszechstronnego wychowania fizycznego. 39/

Polski robotniczy ruch sportowy zaczął się rozwijać jeszcze w okresie zaborów, choć nieco później w stosunku do bardziej rozwiniętych krajów Europy zachodniej. 40/

W 1905r. zatwierdzony został Statut Robotniczego Stowarzyszenia Kulturalno-Oświatowego "Siła" w Wiedniu, Krakowie i - w 1908r. - na Śląsku Cieszyńskim. 41/

Po roku 1905 zaczęły powstawać - w oparciu o statut istniejących w Rosji Towarzystw Miłośników Kultury Fizycznej - podobne organizacje zakładane przez działaczy robotniczych, w środowiskach robotniczych.

Na terenie Górnego Śląska, gdzie polskich postępowych organizacji nie było, bardziej świadomi robotnicy uczestniczyli w silnie rozwiniętym klasowym niemieckim ruchu sportowym.

Po odzyskaniu niepodległości i zcaleniu terytoriów państwa polskiego oraz po zakończeniu działań wojennych, na przełomie 1920 - 1921r. zaczynają podejmować pracę dawniej istniejące i tworzyć się nowe robotnicze kluby sportowe, sekcje gimnastyczne, teatralne i turystyczne przy robotniczych towarzystwach kulturalno-oświatowych.

Jako jedno z pierwszych podjęło pracę Robotnicze Stowarzyszenie Kulturalno-Oświatowe "Siła" na Śląsku Cieszyńskim w 1908 roku.

Obok tego na terenie ziem polskich podjęły w tych latach działalność sportowe organizacje mniejszości narodowej nie-

ob walcu klasowu, natomiast w organizacjach niemieckich
do O.G.N. wstawiano w organizacjach niemieckich i niemieckich
dozwolono w tym celu umieszczenie niemieckiego
dla i niemieckich robotniczych. Utworzono organizacje
obywatelsko-gimnazjalne.

Organizacje te tworzyły szereg niemieckich organizacji
kulturalnych, które były podległe niemieckim
niemieckim niemieckim, które były w niemieckim
niemieckim i niemieckim niemieckim niemieckim.

Polacy robotnicy w tym czasie byli podlegli
one w okresie niemieckim, choć niemieckim w niemieckim
niemieckim niemieckim niemieckim.

W 1905. niemieckim niemieckim niemieckim
niemieckim niemieckim niemieckim
i - w 1908. - na niemieckim niemieckim.

Po roku 1905 niemieckim niemieckim - w okresie
niemieckim niemieckim niemieckim niemieckim
niemieckim niemieckim niemieckim niemieckim.

Na terenie niemieckiego niemieckiego, gdzie polacy
niemieckiego niemieckiego niemieckiego niemieckiego
i w niemieckim niemieckim niemieckim niemieckim.

To niemieckim niemieckim i niemieckim niemieckim
niemieckiego niemieckiego niemieckiego niemieckiego
niemieckiego niemieckiego niemieckiego niemieckiego
niemieckiego niemieckiego niemieckiego niemieckiego
niemieckiego niemieckiego niemieckiego niemieckiego.

Tam niemieckim niemieckim niemieckim niemieckim
niemieckiego niemieckiego niemieckiego niemieckiego
w 1908 roku.

Obok tego na terenie niemieckim niemieckim niemieckim
niemieckiego niemieckiego niemieckiego niemieckiego

mieckiej "Arbeiter Turn und Sportverband" i "Naturfreunde", oraz różnego kierunku i odcieni politycznych stowarzyszenia mniejszości żydowskiej.

Wiele klubów powstało z inicjatywy i przy udziale działaczy PPS i związanych z tą partią działaczy związkowych.

Ogół robotników nie w pełni zdawał sobie sprawę z roli ćwiczeń fizycznych. Dr Jerzy Michałowicz, czołowy działacz Związku Robotniczych Stowarzyszeń Sportowych /ZRSS/, w przedmowie do polskiego wydania książeczki J. Deutscha "Sport i Polityka" tak charakteryzuje sytuację w tym zakresie: "Klasa robotnicza, która niedawno dopiero wywalczyła sobie nowe zdobycze socjalne w formie na przykład 8-godzinnego dnia pracy, z natury rzeczy traktowała sport i wychowanie fizyczne jako coś na co sobie robotnik pozwolić nie może, jako luksus. Powszechnym również było w masach mniemanie, że sport dla człowieka przemęczonego całodzienną pracą fizyczną jest nie tylko niepotrzebny, ale wręcz szkodliwy..." 42/

Wszystkie kluby robotnicze były w trudnej sytuacji finansowej. Brak było boisk i sal gimnastycznych. Kluby nie otrzymywały żadnych subwencji od burżuazyjnych związków sportowych, nawet jeżeli do nich należały.

Również nie otrzymywano dotacji państwowych. Młodzież robotnicza, zachęcona lepszymi warunkami wstępowała do "Sokoła". Zdarzały się pojedyncze wypadki, że Związki Zawodowe /klasowe/ przyjmowały klub pod swoją opiekę.

W 1925r. odbył się w Warszawie I Kongres Sportu Robotniczego, na którym powołano do życia Związek Robotniczych Stowarzyszeń Sportowych w Polsce. /ZRSS/ 43/

Pierwszy Kongres uchwalił statut i prawo związku, uznał sportowy ruch robotniczy za jedno z ogniw w ogólnym wyzwolenicznym ruchu klasy robotniczej i ogłosił deklarację, w której uznał dzień 1-go maja za swoje święto, określając związek jako organizację klasową i odgraniczając się od burżuazyjnego ruchu sportowego.

niemieckiej "Arbeiter Turn und Sportverband" i "Kraftsportverband",
oraz różnego rodzaju i części politycznych organizacje
nie miały doświadczeń.

Wiele klubów powstało z inicjatywy i przy udziale niemieckich
czyli PPS i związanych z tą partią niemieckich związków.

Ogół robotników nie w pełni zdawał sobie sprawę z roli
dla nich kluby sportowe. Dr Henryk Michałowicz, sekretarz naczelny
Związku Robotników Stowarzyszeń Sportowych (ZRS), w
przedmowie do polskiego wydania książki J. Bensch
"Sport i Polityka" tak charakterystycznie wypowiada się na
temat: "Kluby robotnicze, które niedawno dopiero powstały
i w ich nowym zdobywaniu są jeszcze w fazie nauczania się
dla nich dnia pracy, a nawet pracy fizycznej sport i wy-
chowanie fizyczne jest coś nie do robotników. Robotnik
nie może, jako ludźmi. Powołaniem robotnika było w przeszłości
mieszanie, do sportu dla zniczenia przemysłowego człowieka
na pracę fizyczną jest nie tylko nieprzyjemny, ale wręcz
niebezpieczny..."

Wszystkie kluby robotnicze były w trudnej sytuacji finanso-
wej. Brak było dochodu i też finansowania. Kluby nie otrzymały
wysokiego dochodu z udziałem w imprezach sportowych
wielu, nawet jeżeli do nich należały.

Robotnicy nie otrzymywali dochodu z imprez sportowych. Robotnicy ro-
botnicze, szczególnie japoński związek związków do "Soko-
ła". Zdarzały się pojedyncze wypadki, że Związek Robotników
Klasowy przyjmował klub pod swój opiekę.

W 1923r. odbył się w Warszawie I Kongres Sportu Robotniczego
co, na którym powołano do życia Związek Robotników Stowa-
rzyszeń Sportowych w Polsce. (ZRS) 1923/24

Wielki Kongres Robotników stał się pierwszym wielkim, uni-
wersalnym ruchem robotniczym na terenie całego państwa. W tym
czasie ruch robotniczy i ogólnie deklarował, w któ-
rej chwili dawał się jako swój świat, określając zwią-
zek jako organizację klasową i ogólniejszą niż od innych
organizacji ruchu sportowego.

Statut nie zawierał deklaracji ideowych, gdyż w przeciwnym razie nie uzyskałby zatwierdzenia władz. Klasowy charakter Związku podkreślało prawo sportowca-robotnika, które obejmowało takie charakterystyczne cechy jak masowość, zespołowość, zdrowotność i powiązanie ruchu sportowego z walką o internacjonalizm i wyzwolenie społeczne.

Tekst prawa sportowca-robotnika: 44/

1. Będziesz uważał masowość za jedyną formę sportu robotniczego i do niej wszystkimi siłami dążyć.
2. Masz gardzić zwycięstwem osiągniętym nieuczciwie i umieć podjąć walkę w słusznej sprawie.
3. Ucz się od zwycięskiego przeciwnika i nie upajaj się zwycięstwem własnym.
4. Będziesz dążyć do zwycięstwa indywidualnego tylko wtedy, gdy przynosi ono korzyść drużynie, klubowi, sportowi robotniczemu, socjalizmowi.
5. Za cel sportu robotniczego masz uważać wychowanie bojownika socjalizmu.
6. Będziesz walczył o przebudowę społeczną i wyzwolenie klasy robotniczej.
7. Pamiętaj, żeś bratem robotników wszystkich narodowości i wrogiem wszystkich ciemnych.
8. Bądź ofiarny i bezinteresowny.
9. Bądź karny, pamiętaj, że karność to najszlachetniejszy obowiązek człowieka wolnego.
10. Pozdrawiasz się hasłem "Wolnym Cześć", dokumentując tym, że wolność cenisz ponad wszystko.

W myśl statutu naczelną władzę związku stanowił kongres delegatów, zwoływany co dwa lata. Kongres wybierał zarząd związku, który reprezentował go na zewnątrz i kierował pracą związku w okresie między zjazdami.

Aparat wykonawczy stanowiły wydziały:

techniczno-szkoleniowy, sportowy, kobiecy i od 1933r. wydział sanitariuszy sportowych.

o informowanie i wywołanie społeczne.
Istotną, skuteczną i powściągliwą formą sportowego i walnego
zawodu, które charakteryzowane były jak męstwo, nęstwo,
zwierzęcość, prawo sportowe-roboć, które obaj-
razie nie byłyby zastępowane przez. Kłopoty charakteru
Stawia nie małe, dokonywać iść, być w przelazym

Feeling that the situation was becoming more and more serious, the

Ponadto funkcję wydziału turystycznego spełniało od 1934r. Robotnicze Towarzystwo Turystyczne, należące do ZRSS na prawach stowarzyszenia autonomicznego.

Ponadto zarząd kierował bezpośrednio I Robotniczym Ośrodkiem Wychowania Fizycznego w Warszawie, który miał za zadanie przygotować i doksztalać instruktorów wf, sanitariuszy sportowych i organizatorów.

Statut zarejestrowany został w 1926r. Całemu aparatowi państwowemu z zakresu kultury fizycznej i działalności wszystkich burżuazyjnych organizacji wychowania fizycznego i sportu, robotniczy nurt kultury fizycznej przeciwstawił koncepcję jawnie klasowego, wszechstronnego, internacjonalistycznego i humanitarnego ruchu, reprezentowanego przez ZRSS.

Będąc legalną, rejestrowaną organizacją społeczną sportu związek musiał współpracować z PUWF i PW /Państwowy Urząd Wychowania Fizycznego i Przysposobienia Wojskowego/ i stosować się do ogólnych zarządzeń.

Współpraca z PUWF i PW nacechowana była obustronną nieufnością. Na odprawie Komitetów Wojewódzkich WF i PW /20.02. 1929/ oraz z innych okazji odpowiedzialni pracownicy PUWF i PW oceniali ZRSS, jako organizację wobec której należy zachować jak najdalej idącą ostrożność. 45/

W pierwszych latach niepodległości powstaje szereg robotniczych klubów sportowych. Wymienię choćby kilka: w 1921 roku pojawiają się następujące kluby w Łodzi RKS "Widzew", w Warszawie RKS "Marymont", w Krakowie RKS "Legia", w Czechowicach RKS "Młot", w roku 1923 w Warszawie RKS "Sarmata" i RKS "Skra".

Kluby te niechętnie widziane przez władze państwowe borykają się ze znacznymi trudnościami, aby umocnić swoją pozycję. Zwołują w Warszawie w 1925 roku I Kongres Sportu Robotniczego, na którym zostaje powołany Związek Robotniczych Stowarzyszeń Sportowych /ZRSS/ w Polsce.

Powstaje więc organizacja, z którą państwo musi się poważnie liczyć.

Pracech ukończonych i w toku.

nie przygotował i dokumentów instrukcyjnych w sprawie
nie zgodowych i organizacyjnych.

[illegible]

Wychowanie fizyczne i przygotowanie do służby wojskowej i sta-
nowie nie do odwołania.

Ważniejsze z TOWR i PW naszczepione były abstrakcyjnie -
należy. Na ogólnie kosztów województwa RP i PW /20.02.
1929/ oraz z innych źródeł odpowiednio przeliczono TOWR
i PW zostały 1929, jako organizacje wojenne i polityczne
naszczepione tak jakbyś ich nie było. 45

W pierwszym zestawie nieobjawiającej powstaje znaczny rozdźwięk -
tytuł książki egzemplarz. Wskazanie choćby kilku: w 1914 r.
V Ku polskości nie należącej do kina w 1914 r. "Wiedza",
w Warszawie KRS "Wiedza", w Krakowie KRS "Wiedza", w Gó-
chowicach KRS "Wiedza", w roku 1914 w Warszawie KRS "Wiedza".

Wojciech Stawiarz (ur. 1925) w Polsce. W latach 1945-1948 walczył w Armii Krajowej. W 1948 roku wyjechał do Niemiec. W 1950 roku wyjechał do Francji. W 1952 roku wyjechał do Włoch. W 1954 roku wyjechał do Austrii. W 1956 roku wyjechał do Szwajcarii. W 1958 roku wyjechał do Niemiec. W 1960 roku wyjechał do Holandii. W 1962 roku wyjechał do Belgii. W 1964 roku wyjechał do Luksemburga. W 1966 roku wyjechał do Niemiec. W 1968 roku wyjechał do Francji. W 1970 roku wyjechał do Włoch. W 1972 roku wyjechał do Austrii. W 1974 roku wyjechał do Szwajcarii. W 1976 roku wyjechał do Niemiec. W 1978 roku wyjechał do Holandii. W 1980 roku wyjechał do Belgii. W 1982 roku wyjechał do Luksemburga. W 1984 roku wyjechał do Niemiec. W 1986 roku wyjechał do Francji. W 1988 roku wyjechał do Włoch. W 1990 roku wyjechał do Austrii. W 1992 roku wyjechał do Szwajcarii. W 1994 roku wyjechał do Niemiec. W 1996 roku wyjechał do Holandii. W 1998 roku wyjechał do Belgii. W 2000 roku wyjechał do Luksemburga. W 2002 roku wyjechał do Niemiec. W 2004 roku wyjechał do Francji. W 2006 roku wyjechał do Włoch. W 2008 roku wyjechał do Austrii. W 2010 roku wyjechał do Szwajcarii. W 2012 roku wyjechał do Niemiec. W 2014 roku wyjechał do Holandii. W 2016 roku wyjechał do Belgii. W 2018 roku wyjechał do Luksemburga. W 2020 roku wyjechał do Niemiec. W 2022 roku wyjechał do Francji. W 2024 roku wyjechał do Włoch. W 2026 roku wyjechał do Austrii. W 2028 roku wyjechał do Szwajcarii. W 2030 roku wyjechał do Niemiec. W 2032 roku wyjechał do Holandii. W 2034 roku wyjechał do Belgii. W 2036 roku wyjechał do Luksemburga. W 2038 roku wyjechał do Niemiec. W 2040 roku wyjechał do Francji. W 2042 roku wyjechał do Włoch. W 2044 roku wyjechał do Austrii. W 2046 roku wyjechał do Szwajcarii. W 2048 roku wyjechał do Niemiec. W 2050 roku wyjechał do Holandii. W 2052 roku wyjechał do Belgii. W 2054 roku wyjechał do Luksemburga. W 2056 roku wyjechał do Niemiec. W 2058 roku wyjechał do Francji. W 2060 roku wyjechał do Włoch. W 2062 roku wyjechał do Austrii. W 2064 roku wyjechał do Szwajcarii. W 2066 roku wyjechał do Niemiec. W 2068 roku wyjechał do Holandii. W 2070 roku wyjechał do Belgii. W 2072 roku wyjechał do Luksemburga. W 2074 roku wyjechał do Niemiec. W 2076 roku wyjechał do Francji. W 2078 roku wyjechał do Włoch. W 2080 roku wyjechał do Austrii. W 2082 roku wyjechał do Szwajcarii. W 2084 roku wyjechał do Niemiec. W 2086 roku wyjechał do Holandii. W 2088 roku wyjechał do Belgii. W 2090 roku wyjechał do Luksemburga. W 2092 roku wyjechał do Niemiec. W 2094 roku wyjechał do Francji. W 2096 roku wyjechał do Włoch. W 2098 roku wyjechał do Austrii. W 2100 roku wyjechał do Szwajcarii.

nie lituję.

IV POWSTANIE, ROZWÓJ I DZIAŁALNOŚĆ ROBOTNICZEGO STOWARZYSZENIA KULTURALNO-OŚWIATOWEGO SIŁA W CZECHOWICACH POŁUDNIOWYCH

Po wybudowaniu kolei na trasie Wiedeń - Bogumin - Kraków pod koniec XIX wieku i w początkach XX wieku zaczął się rozwijać przemysł. Powstawały pierwsze zakłady pracy.

W związku z rozwojem przemysłu tereny te zaczęły się stopniowo i w coraz szybszym tempie zaludniać.

Na zachodzie Europy sport jako element wychowania młodzieży zaczął sobie zdobywać prawo obywatelstwa. Ten nowy czynnik życia społecznego na naszym terenie zaczął zapuszczać swe pierwsze korzenie dopiero w pierwszych dziesięciatkach dwudziestego stulecia.

W tym czasie ogólne warunki bytowe, a w szczególności ciężkie położenie materialne robotników i chłopów, 10-godzinny dzień pracy i brak opieki ze strony aparatu państwowego nie sprzyjały rozwojowi sportu ograniczając go prawie wyłącznie do kręgu warstw posiadających i zamożnych.

Uzyskanie niepodległości, rozbudzenie się świadomości klasowej i ustawowe zabezpieczenie 8-godzinnego dnia pracy, były czynnikami wyzwającymi naturalny pęd młodzieży do ćwiczeń cielesnych i szlachetnej rywalizacji na polu sportowym. 46/

Najbardziej na brak opieki cierpiał sport robotniczy, a jednak w miastach i osiedlach przemysłowych zaczęły się tworzyć różne towarzystwa, kluby, organizacje sportowe.

Organizacje te aczkolwiek borykając się z piętrzącymi trudnościami materialnymi, uzbrojone w entuzjazm i wiarę w przyszłość, systematycznie rozwijały swoją działalność.

W dążeniu do sportowego wyżycia się, młodzież napotykała niejednokrotnie na opór ze strony rodziców. Starsze pokolenie nie doceniało walorów wychowawczych sportu, nato-

IV POWSTANIE, ROZWÓJ I DZIAŁALNOŚĆ ROBOTNICZEGO STOWA-
RZYSTWA KUTURNICKO-OSWIĄTOWEGO SIŁA W WIECZNOŚCIACH
POJĘCIELNICTWA

To wybudowanie kolei na trasie Wiedeń - Zagrzeb - Lwów
pod koniec XIX wieku i w początkach XX wieku stały się
zwyczajną przesyłką. Powstały pierwsze zakłady pracy.
W związku z rozwojem przemysłu zaczęły się pojawiać
miasta i w coraz większym tempie rozwijały się.
Na zachodzie Europy sport jako element wychowania młodzie-
ży zaczął sobie zdobywać prawa obywatelskie. Ten nowy spo-
rt był wyrazem społecznego nastrój terenu, zaczął się pojawiać
w miastach, które dotychczas były w stanie dzikich.
W tym czasie ogólnie wzrosła dyscyplina, a w szczególności ci-
śnięcie na materialne robotników i chłopów. W-
budowę pracy i brak opieki na stronie państwa państwa
nie ugrzązły, rozwinęły sportu ogólnego do prawie wy-
ższego do kręgu państwa państwa i państwa.
Uzyskanie niepodległości, rozważanie się w ramach pa-
ństwa i państwa państwa 5-6-tych lat pracy.
Były ogólnie wzrastający naturalny pod względem do-
wiedzi ogólnych i ukształtów i ukształtów na poziomie spor-
towym.
Wzrostł na braku opieki ogólnych sport państwa, a
jednak w miastach i miastach przemysłowych zaczęły się
tworzyć różne twórczości, kina, organizacje sportowe.
Organizacja to w szczególności dotyczyła nie z państwa
trudności, naturalnych, ukształtów w miastach i w pa-
ństwie, ukształtowania i rozwoju państwa państwa.
W państwie do ogólnego wykolei się, miastach ogólnych
niepodległości na ogół na stronie państwa. Stwierdzo-
nia nie dozwolona wolność wychowania sportu, nato-

miast dotkliwie odczuwali jego skutki w postaci zniszczonego obuwia i odzieży swoich dzieci.

Przeszkody te jedynie hamowały, lecz nie zdołały unicestwić żywiołowego pędu rozwojowego ruchu sportowego.

Czechowice-Dziedzice w okresie międzywojennym, jeszcze jako dwie odrębne jednostki administracyjne, nie mogły pozostać na uboczu.

Tu właśnie wychowanie fizyczne znalazło swój wyraz w postaci założonych organizacji sportowych, a mianowicie w Dziedzicach "Sokoła" w 1905 roku, zaś w Czechowicach Południowych Robotniczego Stowarzyszenia Kulturalno-Oświatowego "Siła" w latach 1919/20. Pierwszy z nich skupiał w większości miejscową inteligencję, warstwy drobnomieszczańskie oraz przedstawicieli zamożnych rolników, zaś drugi miał bardziej wyraźny charakter klasowy.

Mimo nacisku ze strony aparatu państwowego rozwijał się w tym okresie czasu w pewnych, dość zresztą wąskich granicach robotniczy ruch sportowy.

Sport robotniczy wychowywał młodzież proletariacką na ludzi zdrowych zarówno fizycznie jak i moralnie.

Przy organizacjach sportowych istniały Komisje Kulturalno-Oświatowe, które urządzały odczyty, pogadanki i dyskusje na tematy społeczne oraz ruchu robotniczego. Sport proletariacki miał za zadanie stworzenie zdrowego żołnierza rewolucji. Założycielami Robotniczego Stowarzyszenia Kulturalno-Oświatowego /RSKO/ "Siła" w Czechowicach Południowych byli Andrzej Czuma, Michał Bromnik, Robert Bartoszek, Franciszek Bartoszek, którym pomagali Jan Brzęczek, Stanisław Galus, Ludwik Kotas, Antoni Polok, Józef Rogoń, Józef Ryś, Władysław Ramza, Antoni Stryczek, Józef Skyrbeński, Ferdynand Wójtowicz, Karol Żyła, Karol Linek, Skowron, Wiktor Ryszka, Antoni Biernot, Wiktor Szczętysek, Tadeusz Bielenin, Stanisław Bielenin, Władysław Żyła, Marian Foltyn i inni.

niem dotychczas odznaczali tego krakowi w postaci kolono-
nego opowie i obywateli daleki.

Wielkość ta jest dodatnia, więc nie musimy się martwić, że będzie ujemna.

[illegible][illegible]

W tym okresie czasu w powstach, dość często wzięli udział
wielu robotnicy z tej okolicy.

[illegible][illegible]

Początkowo spotkania Stowarzyszenia odbywały się w Sekretariacie Okręgowym Związków Zawodowych Robotników Przemysłu Chemicznego i Pokrewnych w Czechowicach Południowych, w domu tow. Mostka, znajdującego się naprzeciw "Sybiru" za Rafinerią Nafty; obecnie znajduje się tam ulica Fabryczna.

W pierwszym okresie swojej działalności postanowiono utworzyć sekcję teatralną, inicjatorem której był Czuma, natomiast pierwszym reżyserem był Skowron, dorywczo Józef Foltyn.

Dochody tej sekcji były przeznaczone na dalszy rozwój Stowarzyszenia.

W 1921 roku powołano do życia sekcję piłki nożnej o nazwie O RKS "Młot" Czechowice, której pierwszym prezesem był Andrzej Czuma, następnym Robert Bartoszek. W 1924 roku założono sekcję gimnastyczną, której inicjatorem, pierwszym przewodniczącym, a później instruktorem w jednej osobie był wszechstronny sportowiec Antoni Stryczek.

W tym samym roku powstaje sekcja lekkoatletyczna utworzona przez wielbiciela lekkoatletyki, turystyki i zespołowych gier sportowych tow. Józefa Wysatę.

Zakłada również sekcję siatkówki męskiej i żeńskiej, a w 1932 roku powołuje do życia sekcję hokeja na lodzie.

W latach 1928-1934 ten niestrudzony organizator organizuje sekcję "Pięstówki", którą starał się rozpowszechnić wśród miejscowych robotników.

W roku 1923 założono chór, którego kierownikiem był tow. Foltyn.

W roku 1928 pod kierunkiem dyrygenta tow. Danisza powstaje klub mandolinistów, orkiestra dęta i smyczkowa, któremu pomagał tow. Szweda.

na Katedrę Biblij; obecnie znajduje się tam kilka sta-
w domu św. Marii, znajdującego się naprzeciw "Kypia"
sta Urzędowego i Pokrętych w Uszczelnianiu Północnych,
Zarządzie Urzędowym Związków Zasadniczych Katedry Przemys-
lo-Handlowej w Warszawie. Znajdują się one w Katedrze

W planachy okrasie swojej dalshimohol potomstwie two-
kwo sekto teatral, inshetom khorol byi Gama, nato-
alsh planamya teatrom byi Shomol, dokymno khorol fol-

Dochoy toj nekaj pytaniya na Galay tovoj 80-
letiya.

W 1921 roku powołano do życia szkołę pilki nożnej o nazwie
KKS "Młot" Gnieznowiec, której pierwszym prezesem był Andrzej
Gama, następcę Robert Bartoszek. W 1924 roku założono
sekcję gimnastyczną, której pierwszym, pierwszym prezesem
został, a później instruktorem w tej sekcji został był wicepre-
sownik sportowca Antoni Borysek.

W tym celu roku powołuje się na dotychczasowe ustano-
we przez właściwą jednostkę, w tym celu i w sposób-
wych dla wyrażenia tej samej treści.

W latach 1938-1954 był niezrównany organizator organizacji
jeżeli "Piotrów", która starała się rozprzestrzenić
wśród niemieckich robotników.

... ..

W roku 1928 pod kierunkiem dyrektora tow. Związku Powstała

BUDOWA "DOMU ROBOTNICZEGO" W CZECHOWICACH

Po skończonej pierwszej wojnie światowej w 1918 roku zaczął się rozwijać masowo ruch robotniczy, szczególnie w klasowych związkach zawodowych, na terenie Czechowic-Dziedzic.

We wszystkich zakładach pracy prawie 100% robotników należało do klasowych związków zawodowych.

Zebrania robotników odbywały się na terenie poszczególnych zakładów pracy. Brak było jednak pomieszczenia na wspólne zebrania robotników, gdy zachodziła taka potrzeba, zwłaszcza przy akcjach strajkowych i manifestacjach. Założone w 1919r. Robotnicze Stowarzyszenie Kulturalno-Oświatowe "Siła" /RSKO/ nie miało miejsca na urządzenie przedstawień amatorskich, odczytów, zabaw itp.

Wszelkiego rodzaju imprezy urządzano w prywatnych lokalach u ob.Danela, w późniejszym okresie czasu u ob.Zubrowej.

W związku z tym powstała myśl budowy "Domu Robotniczego", w którym mogłyby się odbywać wszystkie imprezy robotnicze na tutejszym terenie.

Sprawa ta została przyspieszona z chwilą utworzenia Sekretariatu Okręgowego Związku Zawodowego Robotników Przemysłu Chemicznego i Pokrewnych w pierwszej połowie 1921 roku /Rafineria Nafty, Rafineria Trzebinia, Schotnica, Fabryka Papieru w Bielsku, Cementownia Goleiszów i wiele innych zakładów/. Sekretarzem tego Związku był tow.Andrzej Czuma.

W roku tym opracowano i zarejestrowano statut Stowarzyszenia "Dom Robotniczy".

Wybrano zarząd, którego przewodniczącym był tow.Paweł Szarmański, skarbnikiem Józef Jarek. Do zarządu wchodził również towarzysze Andrzej Czuma, Robert Bartoszek, Franciszek Bartoszek, Franciszek Stryczek i inni.

Ze składek złożonych przez robotników zakupiono parcelę od właściciela majątku w Czechowicach, Leona Zipzera. Projekt został wykonany przez ob.Franciszka Borgła. Pierwsze fun-

174

BUDOWA "DOMU ROBOTNICZEGO" W CIECHOWICACH

Klasowych związków zawodowych, na terenie Górnego Śląska-
całk. nie rozwijał masowo ruch robotniczy, szczególnie w
Po zakończeniu pierwszej wojny światowej w 1918 roku na-

Wszystkich zakłach pracy prawie 100% robotników nale-

Wobec powyższych faktów, które nie są w pełni wyjaśnione, należy stwierdzić, że w tym czasie w Warszawie nie było jeszcze żadnych informacji o planach wyjazdu do Niemiec. W związku z tym, że w tym czasie w Warszawie nie było jeszcze żadnych informacji o planach wyjazdu do Niemiec, należy stwierdzić, że w tym czasie w Warszawie nie było jeszcze żadnych informacji o planach wyjazdu do Niemiec.

[illegible]

W roku tym opracowane i wydrukowane zostały Stowarzyszenia "Dom Robotniczy".

Wybrano zarządek, którego przewodniczącym był tow. Paweł Szan-
darski, skarbnikiem Józef Józef. Do komisji wyznaczono: rze-
mień towarzyszy Andrzej, Józef, Robert Szanowski, Stanisław
Szanowski, Stanisław Szanowski i inni.

Wszystkie powyższe uwagi zostały uwzględnione w projekcie uchwały, która została uchwalona przez Zarząd Miasta w dniu 15.12.2010 r. w głosowaniu 10 głosów za, 0 głosów przeciw, 0 głosów wstrzymało się od głosu.

duże powstały przez dobrowolne opodatkowanie się robotników Rafinerii Nafty "Vacuum Oil Company" i "Calgar Karpanty" "Schodnica".

Przystąpiono do budowy - robotnicy z miejscowych zakładów pracy przychodzili po godzinach pracy przygotowywać doły pod fundamenty i pomagali przy różnych innych robotach. Różnymi środkami transportu przywożono drzewo na więźbę z lasu z Zabrzega, żużel oraz inne materiały budowlane.

Robotnicy pracowali bezpłatnie, natomiast rzemieślników - murarzy, cieśli, trzeba było zapłacić.

Zarząd, a szczególnie sekretarz Andrzej Czuma apelowali do robotników o opodatkowanie się na rzecz budowy "Domu Robotniczego".

Robotnicy, szczególnie obu Rafinerii, również i innych zakładów pracy, podejmowali uchwały na zebraniach, aby przepracować przy budowie równowartość jednej dniówki, czy też pół dniówki. Uchwały takie były podejmowane i realizowane kilkakrotnie.

Rozpisano również skrypty dłużne, które poszczególni robotnicy wykupywali.

Wiosną 1923 roku robotnicy pertraktowali z dyrekcjami obu Rafinerii "Vacuum" i "Schodnicy" w sprawie podwyżki płac. Poruszano między innymi sprawę budowy "Domu Robotniczego". Po naradzie obu dyrekcji robotnicy otrzymali zobowiązanie, że oba zakłady delegują bezpłatnie do prac murarskich i ciesielskich po dwóch murarzy i pomocników, a po ukończeniu prac murarskich po dwóch cieśli i pomocników do wykonania prac związanych z ich zawodem.

Prace zostały ukończone w miesiącu sierpniu 1923r. Zebrania odbywały się już przed ukończeniem prac związanych z wykończeniem wnętrza.

Tynkowanie ścian wewnątrz i sufitu zobowiązała się wykonać we własnym zakresie Robotnicza Spółdzielnia Spożywców "Życie", której kierownikiem był tow. Maga, a następnie tow. Józef Jarek.

Pozostało jeszcze do wykonania zaprawienie i zaszklenie okien oraz wykonanie i zabudowanie drzwi.

Robotnicza Spółdzielnia Spożywców "Życie" zakupiła również legary i deski na podłogę dla dużej sali i do innych pomieszczeń.

Prace te z dużym wysiłkiem ukończono w grudniu 1923 roku.

W dniu 31 grudnia 1923 roku odbyła się w "Domu Robotniczym" pierwsza zabawa sylwestrowa. Sala była oświetlona lampami naftowymi, które zostały wypożyczone. Zabawa odbyła się w bardzo miłym i niecodziennym, radosnym nastroju.

W 1924 roku przeniesiono do "Domu Robotniczego" Sekretariat Związku Zawodowego Robotników Przemysłu Chemicznego i Pokrewnych, który dotychczas znajdował się w budynku ob. Mostka, znajdującego się naprzeciw "Sybiru", za Rafinerią Nafty, obecna ulica Fabryczna.

Ukończono mieszkanie, jeden pokój i kuchnię, które przydzielono tow. Andrzejowi Czumie.

Biuro Związku znajdowało się w jednym pokoju na II piętrze.

W 1924 roku został zmieniony Zarząd "Domu Robotniczego". Przewodniczącym został wybrany tow. Robert Bartoszek, skarbnikiem Michał Bromnik, którzy piastowali te funkcje do 1929 roku.

Oficjalne otwarcie "Domu Robotniczego" odbyło się w dniu 2 marca 1924 roku.

Na uroczystość tę zjechało się dużo gości zamiejscowych i wybitnych osobistości. Referat okolicznościowy wygłosił poseł Reger.

Wpisy do księgi pamiątkowej i dochody z bufetu dały poważne kwoty, co przyczyniło się do przeprowadzenia instalacji elektrycznej w sali i w innych pomieszczeniach /było to w okresie największego natężenia inflacji "Marki Polskiej", która traciła codziennie na swojej wartości/.

W tym okresie czasu uchwalono wybudować obok istniejącej już sali dom jednopiętrowy, w którego piwnicy miała powstać

Wszystkie dane i informacje o osobach, których dane zostały przekazane, są przetwarzane w sposób automatyczny i nie są udostępniane osobom trzecim.

[illegible][illegible]

1902

Prace to w ówczesnym wydaniu ukazały się w 1933 roku.

W dniu 31 grudnia 1953 roku odbyła się w "Domu Robotniczym" pierwsza zabawa sylwestrowa. Była to chwila i uroczysta i weselna. Ktoś musiał wygłosić toast. Zabawa odbyła się w bardzo miłej i niezapomnianej atmosferze.

[illegible]

bardzo żywe i nieodwołalne, wolny jest zastoju.
naładowany, które zostały wypolowane. Zabawa odbyła się w

W 1924 roku przeniesiono do "Dowu Robotniczego" Sekretar-
iat Zakładu Zawodowego Robotników Przemysłu Ciężkiego
i Górniczego, który dotychczas znajdował się w budynku ob.
Kuchni, znajdującego się naprzeciw "Sybiru", na Halimskiej
Ulicy, obecną ulicę Żelazną.

Wtedy, obcas zima roku 1918.

Można, znajdując się na wyspie "Sybir", za pomocą
i telefonów, który dotychczas znajdował się w podziemiu ob.
rząd. Związek Zawodowy Robotników Przemysłu Ciężkiego

Wolty, opozna zina zepuzana.
Nocna, anajduzgo sie napawow "Sybir", za latowala
i zokrawnych, ktory dotychczas anajduzwa sie w podziemiu 02.

Wetty, obama alina betyuanu.

.slonO twofortna, wor onfoish

Biuro Światła znajdowało się w jednym pokoju na II piętrze.

Przewodniczącym został wybrany pan Robert Bartoszek, starosta powiatu białostockiego, który przedstawił sprawozdanie z działalności Zarządu Powiatu w roku 1922.

1922

• 0201 4501 30151 S

Wydanych osobliwosci. Wskazano osobliwosci wyzej po-
sady. Wskazano.

• 702 182

Wzrost liczby podległych i dochody z podległych były porównywalne z podległymi, co było dowodem na ich podległość. Wzrost liczby podległych i dochody z podległych były porównywalne z podległymi, co było dowodem na ich podległość.

W okresie najcięższego ustąpienia infekcji "marki Polakiet",
elektrowni w sali i w innych pomieszczeniach /było to
na kwoty, na przynajmniej 100 zł - przynajmniej 100 zł

W okresie najwęższego załączenia infilacji "marki Polakiet",
elektrowni w zali i w innych powiatach /zali i

W okresie najcięższego ustalenia inflacji "Banki Rolnictwa",
które posiadały obywateli na swoim terenie.

1. The above follows an identical pattern

[illegible][illegible]

nowoczesna piekarnia parowa. Na parterze miał być sklep, magazyny, salka konferencyjna, zaś na piętrze biura Związku Zawodowego Robotników Przemysłu Chemicznego i Pokrewnych, mieszkanie dla sekretarza Związku oraz trzy pokoje rezerwowe i jeden pokój na poddaszu.

W związku z zamiarem wybudowania tego domu uchwalono poczynić starania o uzyskanie większej, długoterminowej pożyczki ze Skarbu Województwa Katowickiego.

W kwietniu 1924 roku został wprowadzony nowy pieniądz - "Złoty Polski".

W okresie tym zostały ukończone wszystkie prace dużej sali, sceny i inne pomieszczenia. Napotymano na bardzo duże trudności, w soboty, kiedy trzeba było wypłacić wynagrodzenie zatrudnionym fachowcom przy wykańczaniu prac wewnętrznych, czekano na przyjscie działaczy związkowych z poszczególnych zakładów pracy z pieniędzmi, które składali dobrowolnie robotnicy w czasie wypłaty.

W dniach 23 - 24 czerwca 1924 roku odbył się w sali "Domu Robotniczego" Zjazd Związku Zawodowego Robotników Przemysłu Chemicznego i Pokrewnych, na który zjechali się delegaci z całej Polski.

Budowa przybudówki obok dużej sali postępowała szybko naprzód. Budowę prowadziła firma "Juttner i Bolek" z Bielska. Zakupiono również maszyny do planowanej piekarni.

Ten pośpiech pierwszej budowy - dużej sali i sceny, a zwłaszcza budowy drugiego piętrowego budynku, którego całkowity koszt wynosił około 90.000 złotych, w okresie wzmożonej drożyzny spowodował duże zadłużenie.

Ze Skarbu Śląskiego otrzymano długoterminową pożyczkę, ale tylko w wysokości 20.000 zł.

Resztę kosztów wykończenia dużej sali i nowo wybudowanego budynku pokrywano pieniędzmi Robotniczej Spółdzielni Spożywców "Życie". W zamian za to przedkładano tej spółdzielni weksle podkładowe Stowarzyszenia "Dom Robotniczy" dla Okręgowego Związku Spółdzielni Spożywców "Proletariat"

nowoczesnym planem pracy. Na parterze miał być sklep, magazyn, kilka konferencyjnych, zaś na piętrze kilka sypialni. Wskazywano Robotników Przemysłu Chemicznego i Porzecznych, mieszkanie dla sekretarza związku oraz trzy pokoje mieszkalne i jeden pokój na poddaszu.

W związku z realizacją wybudowania tego domu uchwalono porządek statutu o nazwaniu związku, długoterminowej polityce na kierunku województwa katowickiego.

W kwietniu 1924 roku został wyznaczony nowy kierownik "Związku Polaków".

W okresie tym zostały uchwalone wszystkie prace budżetowe, 12, zostały i inne postanowienia. Wskazywano na bardzo duże trudności, w których, kiedy trzeba było wypłacić wynagrodzenie, nie otrzymywano pieniędzy przy wykonywaniu prac społecznych, zwłaszcza na potrzeby działalności związkowej z powodu opóźnienia nakładów pracy z planem. Które składowi doprowadziło robotników w czasie wykonywania.

W dniach 22 - 24 czerwca 1924 roku odbył się w sali "Dom Robotniczy" Zjazd Związku Katowickiego Robotników Przemysłu Chemicznego i Porzecznych, na który zgromadziło się około 200 osób Polaków.

Pracownicy przybyli z różnych stron, aby podjąć dyskusję nad planem. Nadzwyczajnie było "Związek i Polska" z Wielkimi. Zakładano również nadzieję do planowania planu.

Ten podział planu budowy - budżet 1924 i 1925, a zwłaszcza budżet drugiego piętnastoletniego budżetu, którego całkowity koszt wynosił około 30.000 złotych, w okresie wojennym, groźny spowodował duże trudności.

Ze Związku Śląskiego otrzymywano długoterminowy pożyczkę, ale tylko w wysokości 30.000 zł.

Resztę kosztów wykonania budżetu 1924 i nowo wybudowanego budynku pożyczano planując Robotniczy Związek Polaków "Związek". W związku z tym przedkładano też ogólny plan ni wezwało podkarłowców Stowarzyszenia "Dom Robotniczy" dla Okręgowego Związku Śląskiego Związku Polaków "Związek".

w Krakowie, skąd spółdzielnia otrzymywała towary do swych sklepów.

Ponieważ starania o dalszą długoterminową pożyczkę nie dały rezultatu, Zarząd "Domu Robotniczego" nie był w stanie honorować wydanych dla Spółdzielni "Życie" weksli. Spółdzielnia "Proletariat" wstrzymała dostarczanie towaru Spółdzielni "Życie", na skutek czego Spółdzielnia ta była zmuszona ogłosić upadek.

Na likwidatora Spółdzielni powołano tow.Bromnika. Upadek i likwidacja tej Spółdzielni połączone było z dużymi kłopotami i wywarło niekorzystny wpływ na robotnikach tutejszego terenu.

W 1925 roku urządzono kino na licencję tow.Roberta Bartosza /odpowiedzialność przed władzami/ w dużej sali "Domu Robotniczego". Pożyczkę na urządzenie kina udzieliło Miejskowe Koło Związku Zawodowego Kolejarzy /ZZK/, którego przewodniczącym był tow.Henryk Tomaszewski.

Z dochodów kina pokrywano pożyczkę, na uruchomienie kina - /aparaturę, zasłony do okien, urządzenia w kabinie itd/. Spłacano również częściowo odsetki od pożyczek.

Dalszych inwestycji już nie dokonywano ze względu na poważne zadłużenia. Zrezygnowano też z urządzenia piekarni - z powodu braku kanalizacji i wodociągu. Zakupione maszyny odsprzedano.

W wybudowanym budynku /przybudówce/ obok dużej sali znalazły pomieszczenia: Centrala Związku Zawodowego Robotników Przemysłu Chemicznego i Pokrewnych, Robotnicze Stowarzyszenie Kulturalno-Oświatowe "Siła", które posiadało piękną bibliotekę, dwa mieszkania, salę konferencyjną, dwa pokoje restauracyjne i kuchnię.

Na dużej sali sekcja gimnastyczna "Siły", którą prowadził tow.Antoni Stryczek, przeprowadzała swoje ćwiczenia na przyrządach gimnastycznych. "Dom Robotniczy" był ogniskiem działalności kulturalno-oświatowej terenu Czechowic-Dziedzic i okolicy.

w Krakowie, miał spódnosić straszenie, który do niego
szedł.

Ponieważ straszenie o białe szewrony, który nie da-
ły rezultatu, gdyż "Dom Robotniczy" nie był w stanie
honorować wydanych dla spódnosić "Złota" wolał. Spódnosi-
cielnie "Proletariat" wstrzymał dostarczanie towary Spódnosi-
cielnie "Złota", na skutek czego spódnosić nie było mo-
żliwe ogłosić upadek.

Na likwidację spódnosić powołano tow. Krawiec. Upadek
i likwidacja tej spódnosićni połączono było z drugą koo-
peracją i wywarło niekorzystny wpływ na robotnikach w tej-
nego czasu.

W 1925 roku wzięto kino na licencję tow. Roberta Barcz-
ka /odpowiedzialność przed władzami/ w której miał "Dom Ro-
botniczy". Pojechał na wzięcie kina do kina "Złota"
we Koło Związku Zawodowego Kolejowy /ZZK/, którego prze-
wodniczącym był tow. Henryk Tomaszewski.

Z powodu kina pokrywano koszty, na uruchomienie kina -
/aparatu, należny do niego, urządzenia w kabinie 150/. Wła-
dza również częściowo odstąpiła od kosztów.

Wielu z nich było nie do końca, nie było na powie-
no zadanie. Wzięto to z urządzenia do kina - z po-
wodu braku kabin /i wolał. Zmiana wzięta od-
przez.

W wydawanym budżecie /przebiegów/ choć dość mali amale-
ganci: Centrala Związku Zawodowego Robotniczego Koo-
peracji Zawodowego i Pokrewnych, Robotnicza Spółdzielnia
Kulturalno-Oświatowa "Złota", która posiadała piękny budo-
wek, dwa mieszkania, kilka kabin, dwa pokoje reserwa-
cyjne i kuchnię.

Na drugą stronę kina wzięto "Złota", która prowadziła
tow. Antoni Głowacki, przeprowadzając swoje działania na przy-
rzecz kina wzięto. "Dom Robotniczy" był uwalniał dla-
tego kulturalno-oświatowej, która prowadziła i

W domu tym odbywały się szkolenia ogniskowe, na które zjeżdżali się przedstawiciele całego Śląska Cieszyńskiego.

Sekcja odczytowa była bardzo aktywna, między innymi z odczytami przyjeżdżali: Dr Loewy, poseł Reger, Gliksmann, Gros, Machej, Wadoń i wiele innych. Omawiano historię ruchu robotniczego.

Na "Kółku Dokształcającym" prowadzono naukę ortograficznego pisania.

Hasłem RSKO "Siła" było "Przez oświatę do wolności". Należy podkreślić, że reżyserem i bardzo aktywnym członkiem kółka dramatycznego był tow. Kazimierz Rusinek, obecny minister opieki społecznej.

W okresie jego działalności "Kółko Dramatyczne" odnosilo największe sukcesy.

Po wykluczeniu Związków Zawodowych Robotników Chemicznych i Pokrewnych z Centralnej Komisji Klasowych Związków Zawodowych w 1926 roku została powołana do życia nowa partia polityczna pod nazwą "PPS-Lewica".

Partia ta miała swą siedzibę w Czechowicach, a działalnością swą obejmowała całą Polskę. Sekretarzem generalnym był tow. Andrzej Czuma. Partia ta współpracowała ściśle z KPP.

W związku z tym do Czechowic przyjeżdżali wybitni przedstawiciele Komitetu Centralnego KPP na konferencje, między innymi tow. Władysław Gomółka, Wanda Wasilewska, Amsterdam, Hempel, Różycki, Burzyński i szereg innych.

Dla zachowania tajności konferencji odbywały się one często w mieszkaniu tow. Michała Bromnika, które znajdowało się obok biura Związku.

W 1928 roku po połączeniu się dwóch Związków Zawodowych Robotników Przemysłu Chemicznego, siedziba Związku została przeniesiona do Krakowa.

Również siedzibę PPS-Lewicy przeniesiono do Krakowa.

W tym czasie został utworzony w Przemyśle Naftowym Fundusz Budowy Domów Ludowych. "Dom Robotniczy" w Czechowicach przejęły w 1929r. trzy Związki Zawodowe, działające na tym terenie: Związek Zawodowy Robotników Przemysłu Chemicznego, Związek Zawodowy Metalowców i Związek Zawodowy Górników.

Z ramienia tych Związków administrację "Domu Robotniczego" piastował tow. Józef Jarek.

Dom został odrestaurowany, otynkowano budynek dużej sali i położono podłogę parkietową, ogrodzono plac przylegający do budynku, zakupiono nowy aparat kinowy.

W 1939 roku cały "Dom Robotniczy" z wszystkimi urządzeniami oraz bogatą biblioteką RSKO "Siła" przejęli okupanci niemieccy.

POCZĄTKI ROZWOJU PIŁKI NOŻNEJ

Już przed pierwszą wojną światową były próby zakładania klubów sportowych. W latach 1910-1912 powstały drużyny o następujących nazwach: "Strzała", "Cegielnia", "Stange Klub". W 1913r. został założony klub sportowy pod nazwą "Wawel".

Inicjatorami powstawania tych klubów byli mieszkańcy Czechowic i Dziedzic ob. Edward Wampuszyc, Emil Koutnik, Adolf Janik, Józef Sajdok; były to kluby niezrzeszone, ponieważ w tym okresie czasu nie istniały jeszcze związki sportowe. Działalność sportowa była prowadzona jedynie w bardzo wąskim zakresie, na własnych podwórkach, mecze rozgrywano tylko pomiędzy sobą w bardzo prymitywnych warunkach.

Oczywiście nie było mowy o specjalnych butach piłkarskich czy dresach. Drużyny grały w normalnych butach, w koszulkach jednego koloru.

Sędzią była wybierana osoba zaufana przez obie drużyny. Boisko, na którym rozgrywano mecze znajdowało się na terenie dzisiejszej Walcowni Metali "Dziedzice". Na bramkach nie było żadnych siatek.

W tym czasie powstał nowy w Warszawie Instytut Wydawniczy
Instytut Wydawniczy "Wiedza Powszechna" w Warszawie
przebieg w 1952 r. trzy lata, które miały na celu
zarząd: Instytut Wydawniczy Powszechny, Instytut
co, Instytut Wydawniczy Powszechny i Instytut Wydawniczy
ów.

Z ramienia tych dwóch instytutów administrację "Wiedza Powszechna"
pisały w 1952 r. Instytut.

Dotychczasowe wydawnictwa, które miały być
i podległy podległy podległy, które miały być
do wydawnictwa, które miały być.

W 1952 roku Instytut "Wiedza Powszechna" z siedzibą w Warszawie
na teren podległy Instytutowi "Wiedza Powszechna" przebiegła
miejscu.

PODZIAŁ PRACY INSTYTUTU

Instytut wydawniczy Instytutu "Wiedza Powszechna"
Instytut wydawniczy. W latach 1910-1912 powstały Instytut
Instytutu wydawniczy: "Wiedza Powszechna", "Wiedza
Instytutu". W 1912 r. Instytut Instytutu Instytutu pod nazwą
"Wiedza Powszechna".

Instytut wydawniczy Instytutu "Wiedza Powszechna"
Instytut i Instytut Instytutu "Wiedza Powszechna", Instytut
Instytut, Instytut Instytutu; Instytut Instytutu, Instytut
w tym czasie Instytut Instytutu Instytutu Instytutu
Instytutu Instytutu Instytutu Instytutu Instytutu Instytutu
Instytutu, Instytut Instytutu Instytutu Instytutu Instytutu
Instytutu Instytutu Instytutu Instytutu Instytutu Instytutu.

Instytut Instytutu Instytutu Instytutu Instytutu Instytutu
Instytut Instytutu Instytutu Instytutu Instytutu Instytutu
Instytut Instytutu Instytutu Instytutu Instytutu Instytutu
Instytut Instytutu Instytutu Instytutu Instytutu Instytutu.

Instytut Instytutu Instytutu Instytutu Instytutu Instytutu
Instytut Instytutu Instytutu Instytutu Instytutu Instytutu
Instytut Instytutu Instytutu Instytutu Instytutu Instytutu
Instytut Instytutu Instytutu Instytutu Instytutu Instytutu.

Kluby te istniały tylko do wybuchu pierwszej wojny światowej. Ze względu na brak jakiegokolwiek funduszu oraz na skutek powołania większości zawodników do odbycia służby wojskowej.

Po pierwszej wojnie światowej przystąpiono znowu do organizowania działalności sportowej. Uprawiały go drużyny niezrzeszone, przeważnie dorywczo skłeczone, których żywotność była bardzo krótka ze względu na brak poparcia i zainteresowania ze strony rozwijających się zakładów pracy.

Wychowanie fizyczne i sport we właściwym tego słowa znaczeniu zaczęły się rozwijać dopiero w okresie po pierwszej wojnie światowej.

W 1919 roku zawiązał się Klub Sportowy /Sportklub/ "Dziedzice". Klub ten był zgłoszony do PZPN Podokręg Bielsko i rozgrywał zawody mistrzowskie w klasie "B".

Inicjatorami i pierwszymi prezesami tego klubu byli ob. Werbel a następnie ^{zastępca} Korbel /maszynista kolejowy/. Działacze ci utrzymywali klub z własnych funduszy. Werbel był bardzo zamożnym kupcem. Klub ten jako pierwszy po pierwszej wojnie światowej zrzeszał zawodników różnego pochodzenia. Klub rozwiązał się w 1923 roku.

Oprócz tego oficjalnie zgłoszonego klubu na przestrzeni lat 1919-1920 istniały na terenie Czechowic "dzikie" drużyny jak: "Victoria", "Strzała", "Minerwa", "Jutrzenka", "Smok", "Szpluchowiec", których członkowie zostali wchłonięci bądź przez KS "Dziedzice", bądź też przez zawiązujący się RKS /Robotniczy Klub Sportowy/ "Siła" Czechowice. Początki tego klubu sięgają roku 1919 jako niezrzeszonego, który powstał z inicjatywy Robotniczego Stowarzyszenia Kulturalno-Oświatowego "Siła".

Grupa entuzjastów zaczęła kopać piłkę nożną w "Dolinie Szwajcarskiej", tj. w okolicy "Starej Gminy" w potoku ob. Indeki. Plac na którym grano, bo trudno go było nazwać boiskiem sportowym, był długości około 80 metrów i szerokości od zachodu około 50 m, a od wschodu 30 m. Pole gry nie było oznaczone.

Bramki były zrobione prowizorycznie z palików drewnianych. Inicjatorami utworzenia sekcji piłki nożnej byli najaktywniejsi działacze PPS-u Andrzej Czuma, Antoni Stryczek, Franciszek Stryczek, Karol Stryczek, Robert Bartoszek, Stefan Brzoza, Józef Skyrbeński, Karol Żyła, Karol Linek, Stanisław Galus, Michał Bromnik, Teofil Gniza, Wiktor Ryszka, Rogoń, Woźtowicz i wielu innych.

Klub był sekcją Robotniczego Stowarzyszenia Kulturalno-Oświatowego "Siła", który został zgłoszony do Polskiego Związku Piłki Nożnej Podokręg Bielsko w 1921 roku pod nazwą RKS "Młot" Czechowice /Robotniczy Klub Sportowy/.

Klub opierał swoją działalność na podstawie statutu opracowanego przez Zarząd Klubu, w którym wychowanie ideowe nie figurowało, ponieważ władze PZPN nie zatwierdziłyby takiego statutu.

Tak członkowie zarządu jak i zawodnicy rekrutowali się z okolicznych zakładów pracy jak Rafineria Nafty, Rafineria Schotnica, Walcownia Metali /dawna Cynkownia/, PKP. Wstępowali również do Stowarzyszenia postępowi studenci, młodzież inteligencji oraz rolnicy. Był to jedyny robotniczy klub sportowy na Śląsku Cieszyńskim w tym okresie czasu. Barwą klubu był kolor czerwono-czarny.

W początkowym okresie czasu używano dresów składających się z czerwonych koszulek, które posiadały czarne kołnierze oraz czarne mankiety na koszulkach. Na piersiach z lewej strony widniał emblemat - obramowanie koła kolor czarny, w środku na czerwonym tle skrzyżowane młotki koloru czarnego. Spodenki koloru czarnego, sztuce koloru czerwonego z obramowaniem czarnym. W późniejszym czasie używano koszulek w czerwono-czarne pasy pionowe, z takim samym emblematem na piersiach. Bramkarz posiadał ubiór cały czarny, tylko emblemat na koszulce był na czerwonym tle.

RKS czerpał fundusze ze składek członkowskich z biletów wstępu na imprezy sportowe z subwencji Oddziału Związków Zawodowych, głównie Zarządu Głównego Związków Zawodowych Robotników Chemicznych, Spółdzielni Spożywców "Życie".

Nieoficjalną pomoc rzeczową świadczył Zarząd Gminy w Czechowicach, którego olbrzymia większość należała do PPS.

Drugie boisko RKS "Siła", jeszcze niezrzeszonego w latach 1919-1920, mieściło się za Rafinerią Nafty, gdzie znajdował się stary młyn - Trzemsza, przed dzisiejszym Zakładem Chemicznym "Terpen" w pobliżu rzeki Białej. Boisko to nie było oznaczone liniami, bez stałych bramek. Na boisku tym nie odbywały się zawody z prawdziwego zdarzenia; rozgrywano tylko mecze na "dziko".

Trzecie boisko już o odpowiednich wymiarach, dostosowane do rozgrywania zawodów mistrzowskich było oznaczone liniami, ze stałymi bramkami, znajdowało się na działkach Rafinerii Schodnica, naprzeciw Rafinerii Nafty, w miejscu na wschodniej części dzisiejszej nowej Rafinerii Nafty w 1922 roku. Na boisku tym rozgrywano już zawody piłki nożnej z klubami zrzeszonymi.

Następnym, z kolei czwartym boiskiem sportowym było boisko usytuowane na miejscu dzisiejszego stadionu sportowego, obok Fabryki Gwoździ /obecna Fabryka Rowerów "Romet"/, po rozwiązaniu się Klubu "Victorii". Piąte boisko w latach 1925-1932 znajdowało się na gruncie kupca - Rozenthala obok dzisiejszego Komisariatu MO, gdzie w tej chwili buduje się piękne osiedle robotnicze.

Wreszcie ostatnim, szóstym boiskiem sportowym, które istnieje do dnia dzisiejszego jest pozyskanie terenu za Fabryką Gwoździ, dzisiejsza Fabryka Rowerów "Romet". Boisko to otoczone na zewnątrz było barierami drewnianymi. Na boisku, obok dzisiejszego Komisariatu MO został rozegrany mecz o wejście do Ligi Śląskiej w dniu 11.09.1932r. pomiędzy RKS Czechowice i O6 Mysłowice; mecz odbył się do południa i zakończył się wynikiem remisowym w stosunku 3:3. Był to ostatni mecz rozegrany na tym boisku.

Na otwarcie nowego stadionu, który istnieje do dnia dzisiejszego, odbył się towarzyski mecz piłki nożnej pomiędzy RKS Czechowice i czeskim zespołem SK Slavia Morawska Ostrawa, zakończonym zwycięstwem gości w stosunku 3:1.

Wiosną 1950 roku rozpoczęto budowę nowego stadionu, którego projekt wykonał architekt Janusz Górecki.

Wiosną 1950 roku rozpoczęto budowę nowego stadionu, którego projekt wykonał architekt Janusz Górecki. Wiosną 1950 roku rozpoczęto budowę nowego stadionu, którego projekt wykonał architekt Janusz Górecki.

Wiosną 1950 roku rozpoczęto budowę nowego stadionu, którego projekt wykonał architekt Janusz Górecki. Wiosną 1950 roku rozpoczęto budowę nowego stadionu, którego projekt wykonał architekt Janusz Górecki.

Wiosną 1950 roku rozpoczęto budowę nowego stadionu, którego projekt wykonał architekt Janusz Górecki. Wiosną 1950 roku rozpoczęto budowę nowego stadionu, którego projekt wykonał architekt Janusz Górecki.

Wiosną 1950 roku rozpoczęto budowę nowego stadionu, którego projekt wykonał architekt Janusz Górecki. Wiosną 1950 roku rozpoczęto budowę nowego stadionu, którego projekt wykonał architekt Janusz Górecki.

Wiosną 1950 roku rozpoczęto budowę nowego stadionu, którego projekt wykonał architekt Janusz Górecki. Wiosną 1950 roku rozpoczęto budowę nowego stadionu, którego projekt wykonał architekt Janusz Górecki.

Mecz odbył się w dniu 11.09.1932r. w godzinach popołudniowych. W 1933r. na boisku tym wybudowano budynek drewniany o wymiarach 12 x 9 metrów, w którym znajdowały się szatnie dla gości, gospodarzy, sędziów, magazyn sportowy, który dotychczas znajdował się w "Domu Robotniczym".

W baraku tym znajdował się również podręczny bufet, który był czynny w okresie zimowym podczas czynnego lodowiska. W bufecie tym można było zaopatrzyć się w herbatę, słodycze i przekąski.

W początkowym okresie czasu sekcja nie posiadała instruktora z prawdziwego zdarzenia, z uprawnieniami. Treningi prowadzili wybijający się zawodnicy, które wyglądały w ten sposób, że biegało się dookoła boiska, następnie przeprowadzano kilka ćwiczeń ogólnorozwojowych, później zawodnicy ustawili się w okolicy szesnastu metrów od bramki, dwóch zawodników ustawiło się na bokach boiska i dośrodkowywali w kierunku napastników, którzy z kolei oddawali strzały w kierunku bramki. Do dyspozycji zawodników były dwie piłki. W razie dużej ilości zawodników przystępowano do gry na dwie bramki; gra ta trwała często parę godzin.

Pierwszym instruktorem z odpowiednimi kwalifikacjami, który prowadził zajęcia szkoleniowe był ob.Chruściński /w 1928r/,^o piłkarz "Crakowii", który przebywał na leczeniu w Goczałkowicach.

Sprzęt sportowy zawodnicy konserwowali i naprawiali we własnym zakresie. Rola gospodarza ograniczała się jedynie do rejestrowania pobranego sprzętu.

Wyrazem bliskich więzów łączących ruch robotniczy i Polaków zamieszkałych po czeskiej stronie Śląska Cieszyńskiego były liczne kontakty sportowe RKS-u Czechowice z klubami w ośrodkach przemysłowych i robotniczych Karwiny, Trzyńca i Orłowej. Do tradycji należało, w okresie do 1939 roku rozgrywanie, na zasadach rewanżu, towarzyskich spotkań piłkarskich w okresach świąt obyczajowych, lub jubileuszów czy rocznic sportowych.

W 1953r. na polsku tym wybudowano budynki mieszkalne o powierzchni 15 x 9 metrów, w których znajdowały się 200 miejsc, gospodarczy, wydajny, wygodny sportowy, 100-ty dobowy, znajdował się w "Dworku Robotniczym".

W trakcie tym można było zaobserwować nie w kierunku; wtedy-
był czynny w kierunku albowiem podane są dowody.
W trakcie tym można było zaobserwować wtedy, kiedy
nie i przeszedł.

W poszczególnych okrestach czasu należało nie posiadać instrukcji-
ze a prowadzić zabrania, z uprzedzeniem, z uwagi na gro-
dzili wybijający się zmasowany, które wypadły w ten spo-
sób, że chociaż nie dochodziło do, następne przynależa-
no kilka dniach odhonorowania, podczas zabójstwa nato-
miast nie w chwili zmasowanego zabójstwa od chwili, dwóch na-
wodników ustawiało się na bokach polski i dochodziły
w kierunku napastników, którzy z kolei oddawali strzały w
kierunku przeciwnym. Na dygnacji zawodników były dwie piły.
W razie dużej ilości zawodników przygotowania do gry na dwie
piły; one to trafiały często poza boisko.

Wiosna.

głównie "Gazetę", który przewodził na łamach w Górnym-
ry prowadził najpóźniej w 1933 roku. W 1933 roku

Wiosna.

Wiosna.

do zastrzeżenia podobnego sprzeciwu.
Wszelkim zastrzeżeniom, które pociągają za sobą
zgrupowanie sprzeciwu, Komisja powinna i naganiła na

[illegible]

Spotkania z piłkarzami "Polonii" Karwina czy KS Trzyniec cieszyły się ogromną popularnością po obu stronach granicy i wzbudzały zawsze duże zainteresowanie.

Na terenie Bielska-Białej działały po zakończeniu pierwszej wojny światowej niemieckie kluby sportowe jak "RBSV", "DFC Sturm", Żydowski Klub "Hakoah", Sportklub Biała Lipnik, "Verein für Rasenspiele". Kluby te finansowane były przez właścicieli fabryk włókienniczych narodowości niemieckiej, a również przez ośrodki zagraniczne z Niemiec i Austrii.

Właściciele tych fabryk sprowadzali zawodników z najlepszych klubów niemieckich i austriackich; zatrudniali ich na najlepszych stanowiskach w fabrykach i zasilali miejscowe niemieckie kluby sportowe.

Wszystkie te kluby należały do Polskiego Związku Piłki Nożnej do Podokręgu w Bielsku - do klasy A i były groźne nawet dla najlepszych polskich klubów sportowych, jak "Cracovia", "Wisła", "Jutrzenka", czy też "Pogoń" Lwów.

Sprowadzano również niemieckich trenerów do tych klubów, urządzano spotkania piłkarskie w Bielsku dla propagandy niemieckiej.

Występowały znane wówczas w Europie kluby, jak "Vienna" - Austria, "Sportklub Wien", "09 Beyten" /Bytom/, Kispesti, Ujpesti /Węgry/, "07 München".

Podczas takich zawodów dochodziło do spontanicznych manifestacji wojującej niemiecczyny w Bielsku-Białej.

Niemieckie kluby posiadały oprócz piłki nożnej jeszcze sekcje turystyczne i artystyczne, własne ośrodki prasowe, czytelnie.

Wodzem tej wojującej "Hakaty" był senator inż. Rudolf Wiesner, który mieszkał w Bielsku, a po instrukcje wyjeżdżał do Niemiec. Z tych niemieckich klubów oraz Jung Deutsche Partei i Freikorpusu rekrutowały się później w 1939r. bandy dywersyjne, które z ukrycia atakowały polskie oddziały wojskowe; sporządzali listy obywateli polskich, których

Spotkanie z pismakami "Polska" Kazimierzem czy KS Trzaski
dotyczy się ogólnego poparcia dla obu stronach
czy i wzbudziły nowe dane naświetlenia.

Na terenie Bielska-Białej należały do zaborstwa pism-
anej wojny kulturalnej niemieckie filmy sportowe jak "HGV",
"DFC Sturm", "Bydowski Klub "Hansa", "Sportklub Bielsa Bie-
lik", "Verein für Hauswirtschaft". Filmy te finansowane były
przez właścicieli fabryk włókienniczych narodowości nie-
mieckiej, a również przez ówczeski zarządczo z Niemiec
i Austrii.

Właściciele tych fabryk agrowali świadomością i najlis-
szych kinów niemieckich i austriackich; posiadali tam
na najjaśniejszych stanowiskach w fabrykach i szafach niemo-
we niemieckie filmy sportowe.

Wszystkie te filmy należały do polskiego Bielska Białego
znaj do Podokręgu w Bielsku - do klasy A i były groźne na-
wet dla najjaśniejszych polskich kinów sportowych, jak "Gim-
nastyka", "Wiatrak", "Jutrzenka", czy też "Polska" i "Włókna".

Przeważało również niemieckie przesłanie do tych kinów,
urządzone spotkanie pikareski w Bielsku dla propagandy
niemieckiej.

Występowy znano wówczas w Europie Kinu, jak "Wiatrak",
Austria, "Sportklub Włókna", "Gimnastyka", "Wiatrak",
Ujęci /Włókna/, "Gimnastyka".

Podczas takich zjawisk dochodziło do spontanicznych kam-
panii wojennej niemieckiej w Bielsku-Białej.

Niemieckie filmy posiadały ogólny wpływ na ten teren
nie tylko w tym czasie, ale i w przyszłości, właśnie ówczesny
czytelnie.

Wobec tej wojennej "kampanii" był odcisk na. Władz Włók-
nem, który przeszedł w Bielsko, a po latach był wyjątkiem
do Bielska. W tych niemieckich kinach przez long Deutsche
Partei i Proletariat przekazywały się pisma w 1939r. pod-
ty dyktando, które w przyszłości stały się punktem odniesienia
wojenne; sporządzały listy obywateli polaków, którzy

przeznaczano do obozów koncentracyjnych lub też na rozstrzelanie.

Tej wojującej "Hakacie" niemieckiej przeciwstawiały się w okresie od 1920-1939 kluby polskie, jak BKS z Białej, Koszarawa i Czarni z Żywca oraz RKS "Młot" Czechowice i "Grażyna" Dziedzice.

W Bielsku była siedziba Podokręgu PZPN. Do Zarządu i Wydziału Gier i Dyscypliny Podokręgu w przygniatającej większości należeli przedstawiciele niemieckich klubów sportowych, gdyż dysponowali, jako kluby A-klasowe większą ilością głosów mandatowych.

Nawet podczas narad używano języka niemieckiego.

W 1924 roku udało się wprowadzić do władz sportowych Podokręgu przedstawicieli klubów polskich. Od 1924 do 1938 roku przedstawiciel RKS-u "Młot" Czechowice ob. Jan Sznepka pełnił funkcję przewodniczącego Wydziału Gier i Dyscypliny. Podczas obrad Wydziału Gier i Dyscypliny członkowie narodowości niemieckiej byli w przewadze liczebnej: 9-ciu przedstawicieli klubów niemieckich, a 4-ch przedstawicieli klubów polskich. Podczas weryfikacji zawodów mistrzowskich oraz rozpatrywania spraw spornych, przedstawiciele klubów niemieckich faworyzowali własne kluby, działali na szkodę klubów polskich. Dochodziło często do ostrej wymiany zdań.

W wielu wypadkach sprawy te przesyłano do rozstrzygnięcia do WGiD Okręgu w Katowicach, gdzie zasiadali w większości przedstawiciele klubów polskich i spory zwykle były pozytywnie załatwiane na korzyść drużyn polskich.

Również i Wydział Sędziowski był obsadzony przez przedstawicieli niemieckich /Rosenfeld, Schimke - nauczyciel niemiecki/, Posner.

Kluby polskie robiły wszystko co było w ich mocy, by w rozgrywkach o mistrzostwo klasy "C" czy też "B" zdobywać I miejsca i awansować do klasy "A".

przeznaczano do obrotu kina, a nie do celów
strzelania.

Tę wojnę "Hakala" niemieckiej przetrwały się
w okresie od 1939-1945 roku polskie, jak też i inne.
Kosciuszko i Górnica z tymczasem KKS "Hakala" Górnica i
"Górnica" Działko.

W Działku była stała podokryta podokryta i wy-
dawała się i Działko podokryta w przetrwałej wie-
nosci należała przedstawiała niemieckich kinów sporto-
wych, gdyż dysponowała, jako kinu A-Klasowe w kinu 110-
cia kinów podokrytych.

Kawał podokryty należał do kinu niemieckiego.

W 1934 roku kinu nie wprowadzono do kinu sportowych pod-
okrytych przedstawiała kinów polskich. Od 1934 do 1938 ro-
ku przedstawiała KKS-a "Hakala" Górnica op. Jan Działko
pełnił funkcję przewodniczącego Wydziału Gier i Działko-
wy. Podokryty Gier i Działko wydziału op. Jan Działko
rodowoci niemieckiej byli w kinu niemieckim: 9-10-
przedstawiała kinów niemieckich, a 1-10 przedstawiała
i kinów polskich. Podokryty kinów niemieckich
aktów oraz rozpatrywania spraw sportowych, przedstawiała
kinów niemieckich tworzyli w kinu niemieckim, działali na
zakład kinów polskich. Podokryty często do kinu wywie-
ny z kinu.

W kinu wydziału sportu te przetrwały do rozstrzygnięcia
do WZD Górnica w kinu niemieckim, gdzie należała do kinu niemieckich
przedstawiała kinów polskich i sportu wydziału były poro-
tywnie zastawiane na kinu niemieckim.

Hakala i Wydział Górnica był oddzielony przez przedsta-
wiała niemieckich /Hakala, Górnica - przedstawiała nie-
mieckich /Hakala, Górnica.

Kinu polskie kinu wydziału do kinu w kinu, był w
rozpatrywania o kinu niemieckim "C" czy też "B" adokryty
i miejsce i zastawiano do kinu "A".

Udało się to w okresie między 1926-1930 rokiem Koszarawie i Sole z Żywca, BKS-owi z Białej i RKS-owi z Czechowic.

Członkowie klubu wspierający oraz zawodnicy RKS-u "Młot" Czechowice brali czynny udział w manifestacyjnych zebraniach i akcjach o charakterze politycznym i narodowym. Brali udział w zebraniach przedwyborczych zwoływanych przez klasę robotniczą zrzeszonych w związkach zawodowych, rozlepiali afisze przedwyborcze, przeprowadzali kolportaż ulotek przedwyborczych, brali czynny udział w zebraniach przedwyborczych, otwartych wrogich partii politycznych, by tam w dyskusji zwalczać ideologię głoszoną przez wrogów klasy robotniczej.

Członkowie klubu - zawodnicy i wspierający na czele z zarządem klubu brali zawsze udział w manifestacyjnym pochodzie i wiecu z okazji święta klasy robotniczej w dniu 1-go Maja. Wszyscy tworzyli tak zwaną sekcję ochronną zebrania i wieców robotniczych. Przygotowywano transparenty do pochodu, wykonywano goździki czerwone i wręczano przechodniom podczas uroczystości.

Młodzież zorganizowana w Czerwonym Harcerzu manifestowała swoją solidarność z robotnikami walczącymi o pracę, poprawę zarobków, domagano się zrównania zarobków kobiet z mężczyznami.

Działacze robotniczego ruchu sportowego brali zawsze aktywny udział w organizacjach politycznych i społecznych. Należeli do PPS-Lewicy oraz do Macierzy Szkolnej. 48/

Nazwa Klubu Sportowego RKS "Młot" Czechowice istniała do 1925 roku. W roku tym w związku z powstaniem nowej partii politycznej pod nazwą PPS-Lewica powstały pomiędzy poszczególnymi działaczami antagonizmy, co odbiło się również na działalności Klubu Sportowego RKS "Młot" Czechowice.

Wówczas zarząd klubu uległ zmianie. Została zmieniona nazwa klubu na RKS Czechowice /Robotniczy Klub Sportowy/. Klub pod taką nazwą przejawiał swoją działalność aż do wybuchu drugiej wojny światowej, tj. do 1939 roku.

1. Bole z żywności, kłopoty z mieszkaniami i RKS-owi z Głuchowem.

[illegible]

... в работе и выполнении обязательств по отношению к работникам.

Stali obywateli w zabiciach przedwyborczych

[illegible]

podczas strajków. W tym celu, wykonywano gesty i hasła, które miały na celu wywołanie strajków. W tym celu, wykonywano gesty i hasła, które miały na celu wywołanie strajków.

[illegible]

Wszystkie dane i informacje w tym raporcie zostały
pobrane z publicznie dostępnych źródeł i nie
są w żaden sposób powiązane z działalnością
organizacji, z którą współpracujemy.

działalności Klubu Sportowego RMS "Kot" Góschowice.
 Głównym założycielem i kierownikiem, co obficie się również na-
 politycznej pod nazwą RMS-Jawice powstały pomiędzy posze-
 1925 roku. W roku tym w związku z powstaniem nowej partii
 Nazwa Klubu Sportowego RMS "Kot" Góschowice istniała do

Wówczas został Klub ulęgi uznawany. Została zmieniona nazwa klubu na RKS Górnice /Noborinny Klub Sportowy/.

Na przestrzeni tego okresu czasu klub zdobył wiele cennych pamiątek, pucharów, proporczyków, dyplomów, które przecho-
wywał przez okres okupacji niemieckiej, tj. od 1939-1945
roku były współtwórcą tych sukcesów, kapitan drużyny Aloj-
zy Mola.

Wykaz zawodników sekcji piłki nożnej Klubu Sportowego RKS
"Młot" Czechowice, później RKS Czechowice.

Lp.	Nazwisko i Imię	Czasokres przynależności
1.	Adamaszek Władysław	1921 - 1925
2.	Babiarczyk Tadeusz	1930 - 1935
3.	Bartoszek Józef	1925 - 1930
4.	Bartoszek Franciszek	1921 - 1925
5.	Beczała Alojzy	1921 - 1925
6.	Bielenin Stanisław	1921 - 1925
7.	Bielenin Tadeusz	1921 - 1925
8.	Borgieł Antoni	1921 - 1925
9.	Borgieł Józef	1935 - 1939
10.	Borowicz Edward	1925 - 1930
11.	Borucki Karol	1921 - 1925
12.	Brzęczek Jan	1921 - 1925
13.	Buliński Bolesław	1935 - 1939
14.	Chyl Marian	1930 - 1935
14.	Chlebek Franciszek	1935 - 1939
15.	Chlebek Edwin	1930 - 1935
15.	Czuma Andrzej	1921 - 1925
16.	Czubczyński	1930 - 1935
17.	Czyżyk Adam	1935 - 1939
18.	Danel Jan	1935 - 1939
19.	Dobijsa Julian	1925 - 1930
20.	Dziura Zygmunt	1935 - 1939
20.	Erfurt	1925 - 1930
21.	Foltyn Marian	1921 - 1925
22.	Foltyn Franciszek	1935 - 1939
23.	Franek Oskar	1930 - 1935
23.	Fuchs Adolf	1930 - 1935
24.	Fuchs	1935 - 1939
25.	Fuchs Karol	1921 - 1925
26.	Furmanik	1925 - 1930
27.	Furtak Erwin	1935 - 1939
27.	Gajda Czesław	1935 - 1939

Na przedstawienie tego okresu czasu kilka razy miało miejsce
głoszenie, pisanie, przygotowanie, wydanie, które przynosi-
łyśmy przez okres kilkudziesięciu lat. W. od 1922-1942
roku były wydawane przez nas, i były drukowane 10-
tych lat.

W tym czasie miało miejsce kilka razy wydanie
"Książki" Odrodzenia, która była drukowana.

Wydania i imię		Odrodzenie przynosiło	
1.	Adamczak	Władysław	1921 - 1922
2.	Adamczak	Władysław	1920 - 1922
3.	Adamczak	Władysław	1922 - 1925
4.	Adamczak	Władysław	1921 - 1922
5.	Adamczak	Władysław	1921 - 1922
6.	Adamczak	Władysław	1921 - 1922
7.	Adamczak	Władysław	1921 - 1922
8.	Adamczak	Władysław	1921 - 1922
9.	Adamczak	Władysław	1922 - 1925
10.	Adamczak	Władysław	1922 - 1925
11.	Adamczak	Władysław	1921 - 1922
12.	Adamczak	Władysław	1921 - 1922
13.	Adamczak	Władysław	1922 - 1925
14.	Adamczak	Władysław	1922 - 1925
15.	Adamczak	Władysław	1921 - 1922
16.	Adamczak	Władysław	1920 - 1922
17.	Adamczak	Władysław	1922 - 1925
18.	Adamczak	Władysław	1922 - 1925
19.	Adamczak	Władysław	1922 - 1925
20.	Adamczak	Władysław	1922 - 1925
21.	Adamczak	Władysław	1921 - 1922
22.	Adamczak	Władysław	1922 - 1925
23.	Adamczak	Władysław	1922 - 1925
24.	Adamczak	Władysław	1922 - 1925
25.	Adamczak	Władysław	1921 - 1922
26.	Adamczak	Władysław	1922 - 1925
27.	Adamczak	Władysław	1922 - 1925

28.	Gandor		1935 - 1939
29.	Gniza	Franciszek	1921 - 1925
30.	Gniza	Teofil	1921 - 1925
31.	Gola	Franciszek	1930 - 1935
32.	Gola	Stefan	1925 - 1930
33.	Góra	Józef	1930 - 1935
34.	Grygierczyk		1935 - 1939
35.	Grygierzec	Robert	1935 - 1939
36.	Grzyb		1935 - 1939
37.	Hejn	Józef	1930 - 1935
38.	Hejn	Walter	1930 - 1935
39.	Hoczek	Józef	1935 - 1939
40.	Hoczek	Teofil	1925 - 1930
41.	Hyl		1930 - 1935
42.	Jarczok	Józef	1935 - 1939
43.	Jarczok	Karol	1935 - 1939
44.	Jarczok		1930 - 1935
45.	Kałuża	Adolf	1930 - 1935
46.	Kałuża	Karol	1925 - 1930
47.	Kreczka Kopciński	Stanisław	1925 - 1930
48.	Kapias	Wincenty	1921 - 1925
49.	Kolasa	Rudolf	1925 - 1930
50.	Kopeć	Franciszek	1925 - 1930
51.	Korol	Józef	1930 - 1935
52.	Korol	Karol	1930 - 1935
53.	Kotas	Franciszek	1921 - 1925
54.	Kotas	Ludwik	1921 - 1925
55.	Krawczyk	Bronisław	1935 - 1939
56.	Kruczyński	Alfons	1935 - 1939
57.	Kubica		1935 - 1939
58.	Kurowski	Karol	1925 - 1930
59.	Kurowski	Karol	1935 - 1939
60.	Kurczyk	Jan	1921 - 1925
61.	Kwaśny	Bronisław	1930 - 1935
62.	Kwaśny	Leon	1930 - 1935
63.	Kwaśny	Emanuel	1935 - 1939
64.	Leśniak	Tadeusz	1930 - 1939

1935 - 1939	Handor	56.
1931 - 1935	Gulna	59.
1931 - 1935	Gulna	50.
1930 - 1935	Gulna	34.
1935 - 1939	Gulna	35.
1935 - 1939	Gulna	35.
1935 - 1939	Gulna	34.
1935 - 1939	Gulna	35.
1935 - 1939	Gulna	36.
1935 - 1939	Gulna	37.
1935 - 1939	Gulna	38.
1935 - 1939	Gulna	39.
1935 - 1939	Gulna	40.
1935 - 1939	Gulna	41.
1935 - 1939	Gulna	42.
1935 - 1939	Gulna	43.
1935 - 1939	Gulna	44.
1935 - 1939	Gulna	45.
1935 - 1939	Gulna	46.
1935 - 1939	Gulna	47.
1935 - 1939	Gulna	48.
1935 - 1939	Gulna	49.
1935 - 1939	Gulna	50.
1935 - 1939	Gulna	51.
1935 - 1939	Gulna	52.
1935 - 1939	Gulna	53.
1935 - 1939	Gulna	54.
1935 - 1939	Gulna	55.
1935 - 1939	Gulna	56.
1935 - 1939	Gulna	57.
1935 - 1939	Gulna	58.
1935 - 1939	Gulna	59.
1935 - 1939	Gulna	60.
1935 - 1939	Gulna	61.
1935 - 1939	Gulna	62.
1935 - 1939	Gulna	63.
1935 - 1939	Gulna	64.

65.	Linek	Karol	1921 - 1925
66.	Lober	Józef	1925 - 1930
67.	Londzin	Józef	1925 - 1930
68.	Mandok	Władysław	1935 - 1939
69.	Machalica	Władysław	1930 - 1935
70.	Marszałek	Wiktor	1925 - 1930
71.	Michalik	Wiktor	1935 - 1939
72.	Miler	Eugeniusz	1930 - 1935
73.	Mitrega	Jan	1935 - 1939
74.	Mol	Franciszek	1935 - 1939
75.	Mol	Józef	1935 - 1939
76.	Mola	Alojzy	1925 - 1930
77.	Moś	Franciszek	1935 - 1939
78.	Musiół	Edward	1935 - 1939
79.	Nowara	Wiktor	1925 - 1930
80.	Okruta	Franciszek	1925 - 1930
81.	Olek	Alojzy	1930 - 1935
82.	Orawiec	Adolf	1925 - 1930
83.	Pajak	Ernest	1925 - 1930
84.	Pala	Jan	1925 - 1930
85.	Paskier	Ernest	1930 - 1935
86.	Paszek	Władysław	1935 - 1939
87.	Peroutka	Józef	1930 - 1935
88.	Peterko	Leon	1935 - 1939
89.	Peterko	Władysław	1930 - 1935
90.	Piotrowski	Roman	1925 - 1930
91.	Pluciński	Karol	1935 - 1939
92.	Polaszek	Erwin	1935 - 1939
93.	Polok	Antoni	1925 - 1930
94.	Ramza	Władysław	1921 - 1925
95.	Rauer	Emil	1925 - 1930
96.	Rembecki	Alojzy	1935 - 1939
97.	Reszke	Erwin	1930 - 1935
98.	Rogol	Józef	1921 - 1925
99.	Roszkowski	Feliks	1925 - 1930
100.	Ryszka	Wiktor	1921 - 1925
101.	Rys	Józef	1921 - 1925
102.	Sablik		1930 - 1935

1921 - 1922	Karel	102.	Seblík
1922 - 1923	József	101.	Ryba
1923 - 1924		98.	Hogol
1924 - 1925	Wladyslaw	97.	Reznek
1925 - 1926	Wladyslaw	96.	Kembocki
1926 - 1927		95.	Kanec
1927 - 1928	Wladyslaw	94.	Kanec
1928 - 1929		93.	Polak
1929 - 1930	Wladyslaw	92.	Polak
1930 - 1931	Wladyslaw	91.	Polak
1931 - 1932	Wladyslaw	90.	Polak
1932 - 1933	Wladyslaw	89.	Polak
1933 - 1934	Wladyslaw	88.	Polak
1934 - 1935	Wladyslaw	87.	Polak
1935 - 1936	Wladyslaw	86.	Polak
1936 - 1937	Wladyslaw	85.	Polak
1937 - 1938	Wladyslaw	84.	Polak
1938 - 1939	Wladyslaw	83.	Polak
1939 - 1940	Wladyslaw	82.	Polak
1940 - 1941	Wladyslaw	81.	Polak
1941 - 1942	Wladyslaw	80.	Polak
1942 - 1943	Wladyslaw	79.	Polak
1943 - 1944	Wladyslaw	78.	Polak
1944 - 1945	Wladyslaw	77.	Polak
1945 - 1946	Wladyslaw	76.	Polak
1946 - 1947	Wladyslaw	75.	Polak
1947 - 1948	Wladyslaw	74.	Polak
1948 - 1949	Wladyslaw	73.	Polak
1949 - 1950	Wladyslaw	72.	Polak
1950 - 1951	Wladyslaw	71.	Polak
1951 - 1952	Wladyslaw	70.	Polak
1952 - 1953	Wladyslaw	69.	Polak
1953 - 1954	Wladyslaw	68.	Polak
1954 - 1955	Wladyslaw	67.	Polak
1955 - 1956	Wladyslaw	66.	Polak
1956 - 1957	Wladyslaw	65.	Polak
1957 - 1958	Wladyslaw	64.	Polak
1958 - 1959	Wladyslaw	63.	Polak
1959 - 1960	Wladyslaw	62.	Polak
1960 - 1961	Wladyslaw	61.	Polak
1961 - 1962	Wladyslaw	60.	Polak
1962 - 1963	Wladyslaw	59.	Polak
1963 - 1964	Wladyslaw	58.	Polak
1964 - 1965	Wladyslaw	57.	Polak
1965 - 1966	Wladyslaw	56.	Polak
1966 - 1967	Wladyslaw	55.	Polak
1967 - 1968	Wladyslaw	54.	Polak
1968 - 1969	Wladyslaw	53.	Polak
1969 - 1970	Wladyslaw	52.	Polak
1970 - 1971	Wladyslaw	51.	Polak
1971 - 1972	Wladyslaw	50.	Polak
1972 - 1973	Wladyslaw	49.	Polak
1973 - 1974	Wladyslaw	48.	Polak
1974 - 1975	Wladyslaw	47.	Polak
1975 - 1976	Wladyslaw	46.	Polak
1976 - 1977	Wladyslaw	45.	Polak
1977 - 1978	Wladyslaw	44.	Polak
1978 - 1979	Wladyslaw	43.	Polak
1979 - 1980	Wladyslaw	42.	Polak
1980 - 1981	Wladyslaw	41.	Polak
1981 - 1982	Wladyslaw	40.	Polak
1982 - 1983	Wladyslaw	39.	Polak
1983 - 1984	Wladyslaw	38.	Polak
1984 - 1985	Wladyslaw	37.	Polak
1985 - 1986	Wladyslaw	36.	Polak
1986 - 1987	Wladyslaw	35.	Polak
1987 - 1988	Wladyslaw	34.	Polak
1988 - 1989	Wladyslaw	33.	Polak
1989 - 1990	Wladyslaw	32.	Polak
1990 - 1991	Wladyslaw	31.	Polak
1991 - 1992	Wladyslaw	30.	Polak
1992 - 1993	Wladyslaw	29.	Polak
1993 - 1994	Wladyslaw	28.	Polak
1994 - 1995	Wladyslaw	27.	Polak
1995 - 1996	Wladyslaw	26.	Polak
1996 - 1997	Wladyslaw	25.	Polak
1997 - 1998	Wladyslaw	24.	Polak
1998 - 1999	Wladyslaw	23.	Polak
1999 - 2000	Wladyslaw	22.	Polak
2000 - 2001	Wladyslaw	21.	Polak
2001 - 2002	Wladyslaw	20.	Polak
2002 - 2003	Wladyslaw	19.	Polak
2003 - 2004	Wladyslaw	18.	Polak
2004 - 2005	Wladyslaw	17.	Polak
2005 - 2006	Wladyslaw	16.	Polak
2006 - 2007	Wladyslaw	15.	Polak
2007 - 2008	Wladyslaw	14.	Polak
2008 - 2009	Wladyslaw	13.	Polak
2009 - 2010	Wladyslaw	12.	Polak
2010 - 2011	Wladyslaw	11.	Polak
2011 - 2012	Wladyslaw	10.	Polak
2012 - 2013	Wladyslaw	9.	Polak
2013 - 2014	Wladyslaw	8.	Polak
2014 - 2015	Wladyslaw	7.	Polak
2015 - 2016	Wladyslaw	6.	Polak
2016 - 2017	Wladyslaw	5.	Polak
2017 - 2018	Wladyslaw	4.	Polak
2018 - 2019	Wladyslaw	3.	Polak
2019 - 2020	Wladyslaw	2.	Polak
2020 - 2021	Wladyslaw	1.	Polak

103.	Salon Sedlaczek	Piotr Bronisław	1930 - 1935
104.	Sikora	Tomasz	1925 - 1930
105.	Skyrbeński	Józef	1921 - 1925
106.	Słomka	Józef	1935 - 1939
107.	Słomka	Marian	1935 - 1939
108.	Sołtysek	Wiktor	1921 - 1925
109.	Stryczek	Antoni	1921 - 1925
110.	Staniek	Emil	1935 - 1939
111.	Stryczek	Franciszek	1930 - 1935
112.	Studnicki	Emil	1935 - 1939
113.	Suchoń	Edward	1930 - 1935
114.	Suchoń	Wilhelm	1925 - 1930
115.	Suchy	Franciszek	1930 - 1935
116.	Suchy	Ludwik	1925 - 1930
117.	Suchy	Władysław	1930 - 1935
118.	Sum	Leon	1935 - 1939
119.	Szandel	Ernest	1930 - 1935
120.	Szubert	Franciszek	1930 - 1935
121.	Szweter	Kurt	1930 - 1935
122.	Szypuła	Antoni	1930 - 1935
123.	Tomaszewski	Antoni	1921 - 1925
124.	Turek	Bronisław	1935 - 1939
125.	Twardzik	Kazimierz	1935 - 1939
126.	Urański	Stefan	1930 - 1935
127.	Waloszek	Karol	1935 - 1939
128.	Waliczek	Emil	1935 - 1939
129.	Warmus	Karol	1925 - 1930
130.	Widuch	Emil	1935 - 1939
131.	Wilczek	Jan	1935 - 1939
132.	Wizner	Józef	1935 - 1939
133.	Wiśniowski	Robert	1930 - 1935
134.	Wizner	Józef	1925 - 1930
135.	Wodecki		1925 - 1930
136.	Wójtowicz	Ferdynand	1921 - 1925
137.	Wyśata	Józef	1930 - 1935
138.	Wyśata	Teodor	1925 - 1930
139.	Zuber	Władysław	1930 - 1935

1935 - 1935	Piotr	Salon	103.
1935 - 1935	Łukasz	Elizy	104.
1931 - 1931	Łukasz	Skrybka	105.
1935 - 1935	Łukasz	Skrybka	106.
1935 - 1935	Łukasz	Skrybka	107.
1931 - 1931	Łukasz	Skrybka	108.
1931 - 1931	Łukasz	Skrybka	109.
1935 - 1935	Łukasz	Skrybka	110.
1930 - 1930	Łukasz	Skrybka	111.
1935 - 1935	Łukasz	Skrybka	112.
1930 - 1930	Łukasz	Skrybka	113.
1935 - 1935	Łukasz	Skrybka	114.
1935 - 1935	Łukasz	Skrybka	115.
1935 - 1935	Łukasz	Skrybka	116.
1935 - 1935	Łukasz	Skrybka	117.
1935 - 1935	Łukasz	Skrybka	118.
1935 - 1935	Łukasz	Skrybka	119.
1930 - 1930	Łukasz	Skrybka	120.
1935 - 1935	Łukasz	Skrybka	121.
1930 - 1930	Łukasz	Skrybka	122.
1935 - 1935	Łukasz	Skrybka	123.
1935 - 1935	Łukasz	Skrybka	124.
1935 - 1935	Łukasz	Skrybka	125.
1930 - 1930	Łukasz	Skrybka	126.
1935 - 1935	Łukasz	Skrybka	127.
1935 - 1935	Łukasz	Skrybka	128.
1935 - 1935	Łukasz	Skrybka	129.
1935 - 1935	Łukasz	Skrybka	130.
1935 - 1935	Łukasz	Skrybka	131.
1935 - 1935	Łukasz	Skrybka	132.
1930 - 1930	Łukasz	Skrybka	133.
1935 - 1935	Łukasz	Skrybka	134.
1935 - 1935	Łukasz	Skrybka	135.
1935 - 1935	Łukasz	Skrybka	136.
1935 - 1935	Łukasz	Skrybka	137.
1935 - 1935	Łukasz	Skrybka	138.
1935 - 1935	Łukasz	Skrybka	139.

140.	Żaczek	Grzegorz	1925 - 1930
141.	Żoczek	Franciszek	1921 - 1925
142.	Żoczek	Józef	1927 - 1925 - 1930
143.	Żoczek	Józef	1929 - 1935 - 1939
144.	Żoczek	Tadeusz	1932 - 1935 - 1939
145.	Żyła	Władysław	1921 - 1925

Członkowie Zarządu na przestrzeni od zarania do 1939r.

Prezesi

Andrzej	Czuma	1919 - 1920
Robert	Bartoszek	1920 - 1927
Kazimierz	Rusinek	1926 - 1927 honorowy
Franciszek	Zieleźnik	1928 - 1938 honorowy
Józef	Kerbel	1928 - 1939 roboczy
Józef	Zwias	1925 - 1939 roboczy z-ca prez.

Kierownicy sekcji

Antoni	Stryczek	1920 - 1925
Franciszek	Szubert	1925 - 1929
Ludwik	Kotas	1925 - 1928
Romuald	Pryda	1929 - 1931
Jan	Sznappa	1931 - 1938
Józef	Jarek	1938 - 1939

Sekretarze

Stefan	Brzoza	1920 - 1928 z-ca
Józef	Ryś	1921 - 1926
Franciszek	Kopeć	1928 - 1939

Skarbnicy

Michał	Bromnik	1921 - 1926
Leon	Eisenberg	1925 - 1939
Tadeusz	Galos	1935 - 1939

Kasjerzy

Emil	Rauer	1925 - 1939
Helena	Morcinek	1927 - 1939
Antoni	Biernot	1930 - 1939
Józef	Kapias	1921 - 1925

140.	Łazarek	1925 - 1930
141.	Łazarek	1931 - 1932
142.	Łazarek	1933 - 1934
143.	Łazarek	1935 - 1936
144.	Łazarek	1937 - 1938
145.	Łazarek	1939 - 1940

Wykaz nazwisk osób, które w okresie od 1939 do 1940 roku

Prace

Andrzej	1939 - 1940
Robert	1939 - 1940
Kazimierz	1939 - 1940
Franciszek	1939 - 1940
Łazarek	1939 - 1940
Łazarek	1939 - 1940

Nierównowaga

Antoni	1939 - 1940
Franciszek	1939 - 1940
Łazarek	1939 - 1940
Łazarek	1939 - 1940
Łazarek	1939 - 1940
Łazarek	1939 - 1940
Łazarek	1939 - 1940

Sekretariat

Łazarek	1939 - 1940
Łazarek	1939 - 1940
Łazarek	1939 - 1940

Skarbnicy

Łazarek	1939 - 1940
Łazarek	1939 - 1940
Łazarek	1939 - 1940

Łazarek

Łazarek	1939 - 1940
Łazarek	1939 - 1940
Łazarek	1939 - 1940
Łazarek	1939 - 1940

Gospodarze

Franciszek	Wanot	1921 - 1927
Romuald	Pryda	1927 - 1931
Józef	Wyśata	1929 - 1932
Karol	Rogol	1932 - 1939
	Paszek	1938 - 1939

Do najaktywniejszych członków Zarządu należeli:

Dr Jan	Lewy
Stefan	Brzoza
Franciszek	Mentel
Józef	Skyrbeński
Jan	Matuszyński
Karol	Zięcik
Leon	Sum
Franciszek	Danel
Edward	Suchon
Józef	Zieleźnik
Franciszek	Stryczek
Franciszek	Bartoszek
Karol	Żyła
Wiktor	Ryszka
Jan	Pala
Franciszek	Wanot

INNE DISCYPLINY SPORTOWE

SEKCJA GIMNASTYCZNA powstała w 1920 roku z inicjatywy tow. Andrzeja Czumy, Antoniego Gary i Antoniego Stryczka. W początkowym okresie czasu założono tylko sekcję męską, która składała się z 20 - 25 członków.

Pierwszą siedzibą, w której odbywały się ćwiczenia był Sekretariat Związków Zawodowych Chemików i Pokrewnych u ob. Mostka.

W późniejszym okresie czasu sekcja ta przeniosła się do sali restauracyjnej u ob. Zubra, natomiast w 1921 roku zna-

GOSPODARSTWO

Franciszek	Wanot	1927 - 1927
Homala	Przyda	1927 - 1927
Józef	Wyżnia	1929 - 1929
Karol	Łopka	1929 - 1929
	Prasak	1929 - 1929

Do najaktywniejszych członków Zarządu należeli:

Dr Jan	Jan
Stefan	Prasak
Franciszek	Prasak
Józef	St. Przyda
Jan	Kataryniak
Karol	Kłopot
Leon	Sam
Franciszek	Dziur
Wład	Wład
Józef	St. Przyda
Franciszek	St. Przyda
Franciszek	Prasak
Karol	Prasak
Witold	Prasak
Jan	Prasak
Franciszek	Prasak

INNE WYŚWIETLIWY SPORTE

SKOŁA GIMNASTYCZNA powstała w 1920 roku z inicjatywy tow.
tow. Andrzej Gany, Antoniego Gany i Antoniego Styrzyska.
W początkowym okresie czasu należało tylko do jednej osoby.
Która składała się z 20 - 25 członków.
Wkrótce nabrała, w której odbywały się ćwiczenia był 20-
kierownik Związku Zawodowych Chłopskich i Rolniczych w op.
Młodzi.

W późniejszym okresie czasu szkoła ta przeniosła się do
sali restauracyjnej w op. Młodzi, wzmocniła w 1921 roku zna-

lezione pomieszczenie w sali gimnastycznej w podstawowej szkole niemieckiej /obecna szkoła nr 4 w Czechowicach-Dz./

Dopiero po wybudowaniu w Domu Robotniczym dużej sali w 1923r. sekcja ta przeniosła się już tam na pobyt stały, gdzie ćwiczenia odbywały się do 1939 roku.

Na przestrzeni tego okresu czasu ćwiczyło 30 - 35 mężczyzn i około 20 kobiet, w ćwiczeniach na przyrządach i wolnych.

Założycielem a zarazem pierwszym instruktorem sekcji gimnastycznej był tow. Antoni Gara. Drugim z kolei instruktorem, który zajmował się szkoleniem gimnastyków był Józef Wizner, następnymi instruktorami byli jeszcze Rudolf Czarnecki i Paweł Gandzel; obaj należeli do Związku Robotniczego Stowarzyszenia Młodzieży Niemieckiej "Vorwärtz" w Bielsku-Białej. Wyżej wymienieni prowadzili zajęcia szkoleniowe w sekcji gimnastycznej do 1930 roku.

Od 1931 roku aż do wybuchu drugiej wojny światowej instruktorem był tow. Antoni Stryczek.

Sprzęt gimnastyczny do dyspozycji sekcji był następujący: sprzęt: koń, kozioł, 2 pary poręczy, ciężkie i lekkie, drążek, pierścienie i trapez. W ćwiczeniach z przyborami używano następującego sprzętu jak: młoty, laski, maczugi, ciężarki, chorągiewki.

Drążek wykonał systemem gospodarczym Antoni Stryczek. Trapez i pierścienie, częściowo wykonano we własnym zakresie, a częściowo przez odpowiedniego fachowca.

Konia i kozła wykonał tapicer.

Poręcze zakupiono od szkoły, w której odbywano uprzednio ćwiczenia.

Sprzęt do gimnastyki wolnej wykonano w Rafinerii Nafty.

Ćwiczenia szkoleniowe odbywały się dwa razy w tygodniu, po kilka godzin i tak były przeprowadzane aż do 1939 roku.

Frekwencja na treningach była 100-procentowa. Dyscyplina i punktualność była podziwu godna, nie notowano nigdy spóźnień.

[illegible]

Wojciechowski, który w tym czasie był w Warszawie, otrzymał od niego list z prośbą o wyrażenie zgody na jego wyjazd do Niemiec. Wojciechowski zgodził się na to, o czym pisał w liście do niego z dnia 10.10.1944 r.

Page 2 of 2

Na przedstawienie tego obrazu przeznaczono 30 - 35 minut
i około 30 kopert, w których należy wpisać i wyciąć.

[illegible]

1. The first of these is the fact that the German people have been subjected to a long and hard struggle for their freedom and independence. This struggle has been a continuous one, and it has been a struggle of the people against the oppressors. The German people have been subjected to a long and hard struggle for their freedom and independence. This struggle has been a continuous one, and it has been a struggle of the people against the oppressors.

[illegible]

100. Wykaz wyników prowadzili najpóźniej w 1930 roku.

[illegible]

Содержание: 1. Общие сведения о предприятии. 2. Описание продукции. 3. Анализ рынка. 4. Финансовый анализ. 5. Заключение.

W tym celu należy przede wszystkim wyeliminować z życia politycznego i kulturalnego wszelkie elementy, które mogłyby przyczynić się do podważenia jedności państwa i naruszenia jego integralności. W tym celu należy przede wszystkim wyeliminować z życia politycznego i kulturalnego wszelkie elementy, które mogłyby przyczynić się do podważenia jedności państwa i naruszenia jego integralności.

Drżek Wykonaj statuem zpodobnien Antoni Giermana 17-2

[illegible]

1. Trennung des Transgases von 100-prozentigem, gewaschenem, trocknem Gas.

...the
... ..
... ..

Działalność sekcji opierała się na statucie Robotniczego Stowarzyszenia Kulturalno-Oświatowego "Siła" Zarządu Głównego, mającego swoją siedzibę w Cieszyńcu. Prezesem Stowarzyszenia był poseł Ziemi Cieszyńskiej tow. Reger, w późniejszym okresie czasu poseł Machaj.

Statut RSKO "Siła" opierał swoją działalność na wzorach statutu takiego samego stowarzyszenia znajdującego się za Olzą, to znaczy w Okręgu Karwińskim.

Co roku odbywały się imprezy sportowe w ramach tzw. zlotów, które odbywały się każdorazowo w innej miejscowości na Śląsku Cieszyńskim.

Należy podkreślić, że RSKO "Siła" istniało i było zatwierdzone tylko na Śląsku Cieszyńskim, którego założycielem był tow. Reger w 1908 roku.

Ubiór gimnastyków składał się z: białych koszulek gimnastycznych z czerwonym obramowaniem ramion i piersi, białych długich- płóciennych spodni. Na koszulce z przodu znajdował się emblemat w kształcie trójkąta, na którym były dwie ręce związane trzymające pochodnię, na której widniał napis "Stowarzyszenie "Siła". Znaczek był koloru czerwonego a emblemat na nim koloru bladego granatowego, obuwie było lekkie tzw. tenisówki, koloru białego oraz białe skarpetki.

Fundusze sekcja wypracowywała we własnym zakresie przez składki członkowskie, które wynosiły 50 groszy od członka miesięcznie. Pracujący członkowie sekcji ustalili we własnym zakresie, że będą płacili składkę miesięczną w wysokości 75 groszy, natomiast stali bezrobotni zostali zwolnieni od płacenia składek, co w efekcie uczyniło, że na każdego członka składka wynosiła 50 groszy.

Organizowano festyny sportowe, na których sekcja gimnastyczna występowała w pokazach gimnastycznych na przyrządach i wolnych ćwiczeniach.

Urządzano często przedstawienia teatralne, z których dochód również przeznaczony był na działalność sekcji.

Dorywczej pomocy finansowej i rzeczowej udzielały Związki Zawodowe.

Działalność sekcji ogólna się nie statutowo Rozmowa
Stowarzyszenia Kulturalno-Oświatowego "Silesia" Kanał Główny
nego, mającego swoją siedzibę w Głównym. Przewodniczący
wzrostu była przez Silesia Oświatowej Tow. Kanał, w pod-
nieżeniu określa czasami przez Kanał.

Statut Silesia "Silesia" ogłosił swoją działalność na wzrost
statutu Silesia: to samo stowarzyszenie kulturalne się nie
ogłosi, to samo w Głównym Kanał.

Co roku odbywa się imprezy sportowe w ramach tzw. imprez
kulturalnych się kulturalne w samej miejscowości na
Silesia Oświatowej.

Kanał podzielił, że Silesia "Silesia" istnieje i było kulturalne
działanie tylko na Silesia Oświatowej, Kanał kulturalny był
Tow. Kanał w 1908 roku.

Udział Kanałowy w Kanał się nie Silesia Kanał Kanał
ogłoszenia z Kanałowym ogłoszenia Kanał i Kanał, Kanał
Silesia - Silesia ogłoszenia. Na Kanał z Kanał ogłoszenia
nie ogłoszenia w Kanałowym Kanał, na Kanał ogłoszenia
ogłoszenia Kanałowym Kanał, na Kanał ogłoszenia
"Stowarzyszenie Silesia". Kanał był Kanał ogłoszenia
ogłoszenia na Kanał Kanał ogłoszenia, ogłoszenia było Kanał
nie tzw. Kanał, Kanał ogłoszenia ogłoszenia Kanał.

Kanał ogłoszenia ogłoszenia ogłoszenia ogłoszenia ogłoszenia
ogłoszenia ogłoszenia, Kanał ogłoszenia ogłoszenia ogłoszenia
ogłoszenia. Kanał ogłoszenia ogłoszenia ogłoszenia ogłoszenia
ogłoszenia, Kanał ogłoszenia ogłoszenia ogłoszenia ogłoszenia
ogłoszenia, Kanał ogłoszenia ogłoszenia ogłoszenia ogłoszenia
ogłoszenia ogłoszenia, Kanał ogłoszenia ogłoszenia ogłoszenia
ogłoszenia ogłoszenia, Kanał ogłoszenia ogłoszenia ogłoszenia
ogłoszenia ogłoszenia ogłoszenia ogłoszenia ogłoszenia.

Organizowano imprezy sportowe, na których sekcja Kanałowa
na ogłoszenia w Kanałowym ogłoszenia ogłoszenia ogłoszenia
ogłoszenia ogłoszenia.

Udział ogłoszenia ogłoszenia ogłoszenia ogłoszenia ogłoszenia
ogłoszenia ogłoszenia ogłoszenia ogłoszenia ogłoszenia.

Dziękuję! Dziękuję! Dziękuję! Dziękuję! Dziękuję!
Zawodowe.

SEKCJA LEKKOATLETYCZNA

Inicjatorem utworzenia sekcji w 1924-25 roku przy Stowarzyszeniu Kulturalno-Oświatowym "Siła" był wówczas siedemnastoletni Józef Wyśata.

Pierwszymi członkami tej sekcji byli: Józef Wyśata, Robert Wiśniowski, Zygfryd Matlak, Edward Chlebik, Knop I, Knop II.

Początkowo sekcja ta nie była zgłoszona do żadnego związku lekkoatletycznego.

Sprzęt sportowy w postaci kuli, oszczepu, dysku, tyczki bambusowej do skoku wzwyż zawodnicy kupowali za własne, zaoszczędzone pieniądze. Dużo sprzętu sportowego wykonywali zawodnicy we własnym zakresie.

Przy utworzeniu sekcji lekkoatletycznej do najaktywniejszych działaczy należeli oprócz wspomnianego już Józefa Wyśaty, Eisenberg, Franciszek Kopeć, Stefan Brzoza, Stanisław Galus, Józef Jarek.

W początkowym okresie swojej działalności sportowej napotymano na poważne trudności finansowe.

Sekcję lekkoatletyczną zgłoszono do Polskiego Związku Lekkoatletycznego w Katowicach w 1933r. Do sekcji tej oprócz mężczyzn należały również kobiety.

Pierwsze zawody lekkoatletyczne odbyły się w Bielsku na stadionie Biała Lipnik.

Zawodnicy brali udział w następujących konkurencjach:

kobiety - bieg na 60 i 100 m, skok w dal, rzut dyskiem i kula, sztafeta 4 x 100,

mężczyźni - bieg na 100, 200, 400, 1500, 3000 m i biegi przełajowe, skok w dal, skok wzwyż, skok o tyczce, rzut oszczepem, rzut dyskiem, pchnięcie kulą.

Zawodnicy i zawodniczki RKS Czechowice brali udział również w Robotniczych Mistrzostwach Polski w Katowicach w 1932 roku i Piotrkowie w 1933r.

ALSO AVAILABLE

stał się Josef Wyszak.
 wyznaniem Antysemicko-Góralowskim "Sila" był wówczas słabo-
 inicjatorom utworzenia sekcji w 1934-35 roku przy Stow-

Wojciech II.
Dziękuję ci bardzo za wszystkie informacje i
zaświadczenia, które mi przekałaś. Jestem
ci bardzo wdzięczny.

Російською мовою та не була зрозуміла до кінця роз'яснень.

11. Kancelaryjny w Warszawie, 1917 r.

Przy utworzeniu sekcji lekarskiej (wraz z lekarzami) do najwazniejszych
wzrostu dalajcy nalezeli przy wyznaczaniu iu 1890
Wzrost, Eisenberg, Franziska Kober, Stefan Kober, Stefan
Kierw Gains, 1890 rok.

W początkowym okresie swojej działalności spotykał się

Wobec powyższego należało rozważyć możliwość

Wzrostek nowowyj i kłopotliwość oddaję się w rękach na
wzrostek Białe Lipy.

Revolucja była udziałem w naszym życiu kontinentalnym:

Kohle - liegt auf 60 x 100 m, stark ebel, rund geformt
1 Stück, ca. 100 kg

Wartości - bieg na 100, 200, 400, 800, 1500, 3000 m i biegi
przebiegi, skok w dal, rzut młotem, rzut ołowiem, rzut
oszczepem, rzut dyskiem, podciąganie kół.

Wzrost i rozwój fizyczny
w okresie dojrzewania

Barwy RKS-u Czechowice reprezentowali: Irena Żaczekiewicz /Wyśata/ w biegu na 60, 100 m i w sztafecie 4 x 100 m, Zofia Malec /Stryczek/ w biegu na 60, 100 m i w sztafecie 4 x 100 m, skok w dal, Wanda Brzoza /Szczotka/ w biegu na 60, 100 m i w sztafecie 4 x 100 m, skok w dal, Ewa Hajn w biegu na 60, 100 m i w sztafecie 4 x 100 m, skok w dal.

Instruktorem działaczem i zawodnikiem w jednej osobie był Józef Wyśata, który zajęcia szkoleniowe prowadził bezinteresownie. Wiadomości czerpał z dostępnych książek polskich i niemieckich. Ukończył w 1926 roku kurs instruktorski lekkoatletyczny w Bielsku-Białej.

Na boisku sportowym RKS w Czechowicach odbywały się zawody lekkoatletyczne organizowane przez Robotnicze Stowarzyszenie Sportowe z Katowic, które ze względu na nieudostępnienie boisk w Katowicach dla zawodów organizowanych przez kluby robotnicze, organizowały takie zawody na boisku RKS w Czechowicach.

Boisko do zawodów było zawsze bardzo starannie przygotowane przez zawodników i działaczy. Na boisku sportowym znajdowały się: bieżnia dookoła boiska długości około 400 m, bieżnia na 100 m, skocznie w dal, skocznia wzwyż, skocznie do skoku o tyczce, koło do rzutu dyskiem, koło do pchnięcia kulą, rzutnie do oszczepu.

Fundusze na nagrody składały się z dowolnych datków miejscowych kupców, sklepikarzy, zakładów pracy oraz Zarządu Gminnego, którego olbrzymia większość członków była aktywistami socjalistycznymi.

Oprócz wcześniej wymienionych, do aktywniejszych zawodników należeli również Józef Bartoszek, Tadeusz Bielenin, Jan Budniok, Józef Kubaczka, Józef Pająk, Franciszek Pawlik, Wiktor Ryszka, Emanuel Sikora, Franciszek Sobota, Piotr Salon, Leon Stryczek, Herbert Szandel, Ferdynand Szczotka, Emil Widuch, Wanot.

Barry RBE-u Gosciniak reprezentowali: Irene Gosciniak
Wyższa w bloku na 60, 100 m i w sztafecie 4 x 100 m,
Kolejnie Koles /Brytyjka/ w bloku na 60, 100 m i w sztafe-
cie 4 x 100 m, oraz w dal, Wanda Koles /Amerykanka/ w blo-
ku na 60, 100 m i w sztafecie 4 x 100 m, oraz w dal, Wanda
Koles w bloku na 60, 100 m i w sztafecie 4 x 100 m, oraz
w dal.

Instruktorzy zainicjowali i zainicjowali w jednej osobie był
Józef Wyższa, który zainicjował sztafetowe prowadził sztafet-
towanie. Wzrostem czepał z dostępnymi kaskami polskimi
i niemieckimi. Ukazał w 1925 roku swoje instruktorami
lekkoatletycznym w Białym-Białym.

Na polski sportowy klub w Gosciniakach odzwierciedlił się zwo-
dy lekkoatletyczne organizowane przez Robotnicze Stowarzy-
szenie Sportowe w Białym, które nie ważyło na niemieckie-
niektóre polski w Gosciniakach dla zainicjowania organizacyjnych przez
kluby robotnicze, organizowały takie zawody na polski RBE
w Gosciniakach.

Polscy do zawodów było zawsze bardzo starannie przygotowa-
ne przez zawodników i trenerów. Na polski sportowy klub
dawali się: białe dookoła polski białe około 400 m,
biegła na 100 m, skoczną w dal, skoczną w wysk, skoc-
nie do skoku o tyczce, kogo do tyczki dyktam, kogo do
pchnięcia kula, rzutnie do oszczepu.

Trudniejsze na nagrody składały się z dowolnych datków miejsca-
wych zawodów, sztafetowe, sztafetowe przez oraz sztafetowe szta-
fety, którego olbrzymie wielkość członków była aktywizowa-
ni na sztafetach.

Oprócz wszelkiej wysiłkowej, do aktywizacji zawodni-
ków należał również Józef Bartoszek, Józef Bartoszek,
Jan Bartoszek, Józef Bartoszek, Józef Bartoszek, Józef
Witold Ryński, Józef Bartoszek, Józef Bartoszek, Józef
Salon, Józef Bartoszek, Józef Bartoszek, Józef Bartoszek,
Emil Widuch, Wanda.

SEKCJA HOKEJA NA LODZIE

Już od 1930 roku w okresie zimowym na pobliskich stawach tworzyły się początki pod przyszłą sekcję hokejową. Na stawach "Mariankach" próbowano już budować pierwsze boisko hokejowe. Grupa zapaleńców wycinała piłą lód; w ten sposób wycięte kawałki lodu o określonych wymiarach układano na tafli lodowej na wysokość 30 cm. Po ułożeniu lodu polewano go wodą i w ten sposób powstały pierwsze naturalne bandy. Bramki wykonano z drzewa i odpowiednio umocowano w lodzie.

Boisko było jak najbardziej przepisowe pod względem wymiarowym. W ten sposób powstało lodowisko, na którym odbywała się naturalna selekcja. Dopiero w 1932 roku przystąpiono do budowy własnego, prawidłowego lodowiska na boisku RKS-u Czechowice. Dzięki społecznej i ofiarnej pracy takich ludzi jak Józef Wyśata, Alfons Kruczyński, Kazimierz Żaczekiewicz, Stefan Brzoza, Stefan Urański, Karol Rogoń, Adolf Kałuża, Londzin, Suchoń i wielu innych; należało wywieźć tysiące taczek ziemi dla przygotowania skromnego obiektu pod przyszłe lodowisko. Od 1933 roku ślizgawka była już czynna, na której nauczano jazdy na łyżwach oraz rozgrywano zawody hokejowe. Sprzęt hokejowy musiał sobie każdy zawodnik kupić we własnym zakresie, koszulki jednokolorowe pożyczano od sekcji piłki nożnej. łyżwy w początkowym okresie czasu były zwyczajne na dokręcanie. Dopiero nieco później kupowano tzw. "szeksy", które przykręcano do butów piłkarskich, po uprzednim oderwaniu korków.

Sekcja ta nie była zgłoszona do żadnego związku. Rozgrywano mecze pucharowe pomiędzy drużynami SKS "Sokół" i BKS Bielsko.

Pierwszym oficjalnym meczem był mecz rozegrany w Bielsku z niemiecką drużyną II-ligową BBSV w roku 1930. Drużyna ta była wyposażona w najnowocześniejszy sprzęt sportowy, natomiast nasza drużyna posiadała łyżwy na dokręcanie; łyżew hokejowych z naszej drużyny nikt nie posiadał.

SKŁAD KOLEJÓW NA LUBIE

W dniu 15.10.1930 roku w okresie zimowym na podzielnik stacjach
tworzyły się postępy pod przeważającą siłą lodu. Na
stacjach "Lubie" i "Lubie" poddawano im odpowiedni piasek do-
starczający. Grupa zapasowa wynosiła 1000; w ten
sposób wyjęte kawałki lodu o określonych wymiarach
dano na tali lodowej na wysokość 30 cm. Po wykonaniu lo-
du polewano go wodą i w ten sposób powstały pierwsze war-
stwy śniegu. Braki uzupełniono z piasku i odpowiednio
czyszczono w Lubie.

Wskazywano na to, że najgorszą przyczyną pod względem wy-
stępu. W ten sposób powstało lodowisko, na którym odbywa-
ła się normalna kolejka. Wskazywano, że w 1932 roku przyczyni-
ło się do budowy nowego, przewidzianego dla Lubie na Lubie
KKS-u Lubie. Dzięki spójności i ostatecznej pracy ca-
łości ludzi jak i samych wykładów, Alfons Krawczyk, Janusz
Krawczyk, Stefan Krawczyk, Stefan Krawczyk, Janusz Krawczyk,
Adolf Krawczyk, Janusz Krawczyk, Stefan Krawczyk, Janusz Krawczyk
wskazywano, że ten sam dla przyczynienia nowego
odbiła pod przeważającą siłą lodu. W 1932 roku przyczyni-
ła się do tego, że niektórzy naradzali się na tymczasowy stan
rozprawy nowego kolejowego. Sprawy kolejowej zostały sobie
kiedyś uwzględnić kupiła we własnym zakresie, ponieważ jedno-
krotnie kolejno podjęto od siebie tylko jedną. Wtedy w
postępowym okresie czasu były wykładane na doświadczenie.
Wskazywano, że niektórzy podjęli podjęcie. Wskazywano, że
kolejka do Lubie przyczyniła się do tego, że niektórzy podjęli
kolejka.

Wskazywano, że nie było przyczyn do tego, że niektórzy podjęli
wskazywano, że niektórzy podjęli przyczynę przyczynienia przyczynienia
KKS Lubie.

Wskazywano, że niektórzy podjęli przyczynę przyczynienia przyczynienia
z Lubie przyczynienia przyczynienia przyczynienia przyczynienia
na Lubie przyczynienia przyczynienia przyczynienia przyczynienia
natomiast na Lubie przyczynienia przyczynienia przyczynienia przyczynienia
wskazywano, że niektórzy podjęli przyczynę przyczynienia przyczynienia przyczynienia.

Ubiór zawodników przedstawiał się następująco: każdy posiadał własne spodnie tzw. "pompki", podkoszulki prywatne, koszulki pożyczane od drużyny piłki nożnej, osobiste rękawice, kije zakupione przez każdego zawodnika marki "CCM", lub własnej produkcji. Całkowity sprzęt bramkarSKI został wypożyczony od gospodarzy. Oczywiście wynik zawodów brzmiał 7:1 dla gospodarzy. Jedyną bramkę uzyskał Suchoń /piłkarz/.

Przejazd na zawody pokrywali zawodnicy pracujący, zaś poczęstunek w postaci herbaty i kanapki ufundował zawodnik nie grający w tym spotkaniu ze względu na odniesioną kontuzję ob. Józef Wyśata. Wykaz zawodników sekcji hokejowej: Borowicz, Jan Bujok, Henryk Grabiec, Bronisław Krawczyk, Alfons Kruczyński, Rudolf Kruczyński, Julian Kubica, Londzin, Julian Łukowicz, Rudolf Pieprzyk, Sablik, Szweter, Suchoń, ^{Franciszek} Władysław Suchy, Bogusław Szostak, Józef Wyśata, Ryszard Żyznarski, Tadeusz Żaczekiewicz.

SEKCJA SIATKÓWKI

Sekcja siatkówki zarówno męskiej jak i żeńskiej została utworzona w 1933 roku przez Józefa Wyśatę, któremu pomagali tacy działacze jak Józef Bartoszek, Józef Jarek, Franciszek Pawlik, Józef Pająk, Marian Grin, Juliusz Kubica.

Zespół żeński tworzyły: Waleria Brzęczek, Irena Żaczekiewicz-Wyśata, Rozalia Piotrowska, Wanda Brzoza-Szczotka, Zofia Malec-Stryczek, Marta Studnicka, Ewa Hein, Rozalia Mol, Emilia Malec-Sochacka, Anna Urbaniec.

Drużyny te nie były zrzeszone, rozgrywały jedynie zawody towarzyskie z okazji festynów sportowych, święta klasy robotniczej 1-go Maja oraz brały udział w imprezach organizowanych przez RSKO "Siła".

V POWSTANIE, ROZWÓJ I DZIAŁALNOŚĆ ROBOTNICZEGO STOWARZYSZENIA KULTURALNO-OŚWIATOWEGO "SIŁA" W CZECHOWICACH POŁNOCCYCH

W cieniu rywalizacji dwóch organizacji na terenie Dziedzic i Czechowic południowych, a mianowicie "Sokoła", z którego wywodzi się SKS Grażyna oraz "Siły", przy której powstał RKS Młot Czechowice, wychowanie fizyczne i sport zaczął także zapuszczać swoje pierwsze korzenie w osiedlu górniczym przy Kopalni Węgla Kamiennego "Silesia", Działka tutaj dosyć silna, jak na ówczesne czasy komórka Polskiej Partii Socjalistycznej, której najaktywniejszymi działaczami byli: Józef Ruman, Andrzej Damianczyk, Józef Orkisz, Izidor Paździora, Antoni Olejak, Wojciech Pająk, Jan Kańczuga, Jan Ćmiel, Franciszek Zemlak, Jan Rzymanek, Gnutek, Sroka i wielu innych.

Przy czynnym udziale tych działaczy po pierwszej wojnie światowej utworzono Robotnicze Stowarzyszenie Kulturalno-Oświatowe "Siła", które było młodzieżową awangardą PPS.

Do pierwszych wybitniejszych działaczy "Siły" należeli Franciszek Mentel, Stanisław Mentel, Franciszek Siwiec, Rudolf Markocki, Józef Zieleźnik, Józef Hoczek, Ludwik Hoczek, Stanisław Malinowski, Teodor Studnicki, Franciszek Surówka, Piotr Surówka, Stanisław Anuszewski, Franciszek Orkisz, Oswald Orkisz, Bronisław Orkisz, Antoni Ćmiel, Maksymilian Grzywacz, Emil Wilczek, Władysław Siwiec, Franciszek Mol, Józef Mol, Emil Buczek, Antonina Mol i inni.

Ta młodzieżowa organizacja rozpoczęła swą działalność podobnie jak "Siła" w Czechowicach Południowych od urządzania amatorskich przedstawień.

W późniejszym okresie czasu rozszerzyła swoją działalność na gimnastykę, piłkę nożną, siatkówkę, zapaśnictwo i podnoszenie ciężarów. Były to sekcje niezrzeszone w żadnych związkach sportowych.

Wyniki niektórych z tych dyscyplin sportowych, szczególnie w gimnastyce, którą początkowo prowadził Antoni Stryczek, w późniejszym okresie czasu Piotr Surówka i Franciszek Orkisz należały do najlepszych. Sekcja gimnastyczna była dobrze wyćwiczona i przygotowana zarówno na przyrządach jak i w ćwiczeniach wolnych, stąd też zespół gimnastyków "Siły" był bardzo często zapraszany na pokazowe występy do wielu miejscowości w powiecie bielskim, a nawet do powiatu cieszyńskiego, a w szczególności tam, gdzie zakładano nowe komórki "Siły".

Źródłem finansowym działalności "Siły" były składki członkowskie, dochody z przedstawień amatorskich i innych widowisk, w dużej mierze praca fizyczna członków przy budowie obiektów sportowych. Wszystkie sekcje nie były zrzeszone.

W związku z tym nie mogły one brać udziału w normalnych rozgrywkach mistrzowskich, utrzymując łączność jedynie z niezrzeszonymi.

Przyczyną tego stanu rzeczy był brak funduszy na pokrycie opłat związanych ze zgłoszeniami, nieodpowiedni stan obiektów sportowych, a zwłaszcza specjalnie ostre kryteria stosowane przez ówczesne władze do lewicowej "Siły".

Organizacja ta dzięki swej wybitnie kulturalno-oświatowej pracy podnosiła nie tylko kulturę i świadomość polityczną zainteresowanych mieszkańców osiedla, dostarczała im zdrowych i przyjemnych rozrywek, rozszerzała ich horyzonty myślenia.

Działalność sportowa wyrabiała tężyznę fizyczną, ambicję i zdolność pokonywania przeciwności życiowych u młodzieży.

Zdarzały się również wypadki, że niektórzy wychowankowie "Siły" zagrożeni największą plagą tych czasów, bezrobociem, zmuszeni byli wstępować do obcych klasie robotniczej organizacji, ale jednak ich więź z organizacją macierzystą ulegała zerwaniu tylko formalnie. Wewnętrznie pozostali związani z nią nadal i do niej wracali przy każdej najbliższej nadarzającej się okazji.

Wyniki niektórych z tych dyskusji sportowych, szczególnie
w gimnastyce, które poprzedzono przedmiotami historycznymi,
w późniejszej chwili okazało się, że w tym kierunku
okazało się do najłatwiejszych. Jedną z przyczyn
dobrze wyliczone i przygotowane zadania na przygotowanie
tak i w ćwiczeniach wojennych, które też zostały
"Sisy" były bardzo często zapraszani na pokazowe występy
do wielu miejscowości w powiecie Włocławek, a nawet do po-
wiatu ciechanowskiego, a w szczególności tam, gdzie zabrakło
no nowe kowale "Sisy".

Gródka fińskowymi działaniami "Sisy" były wielokrotnie
krowie, do których z przedstawicielami krowich i innych wido-
wisk, w dużej mierze przez liściec odwołano przy budowie
obiektyw sportowych. Wszelkie nowe nie były przeszkadza-
W związku z tym nie mogły one być w pełni w rozmiarach
konkretnych przedstawiciel, utrzymując łączność jedynie
z nieznanymi.

Trzytych tego czasu nie było już braku środków na pokrycie
opłat związanych z eksportem, nieodpowiedzialność stała się
tów sportowych, a w szczególności części wytworów spo-
gowane przez ówczesne władze do Lewicowej "Sisy".

Organizacja na dużym skali wybitnie imitowała - co najmniej
pracy godności nie tylko imitacji i wierności politycznej
zainteresowanych właścicieli obiektów, szczególnie im było
wych i przygotowywania krowek, krowek i ich przygotowy-
wania.

Wskazywanie sportów wybitnie legły tymczasem, a nie-
i zdolność krowek i przedstawicieli krowek i krowek.

Wskazywanie się krowek wybitnie, a nie-
"Sisy" wskazywanie krowek i krowek, a nie-
zmarli byli w stanie do pracy krowek i krowek, a nie-
nieśli, ale jednak ich widać w organizacjach krowek i krowek, a nie-
krowek i krowek. Wskazywanie krowek i krowek, a nie-
krowek i krowek i do niej wrócił przy krowek i krowek, a nie-
wskazywanie się krowek.

SEKCJA KAJAKOWA

W 1934 roku powstała najsilniejsza sekcja, która dzisiaj zalicza się do czołówki krajowej - sekcja kajakowa.

19-hektarowy staw kopalniany, który na skutek kopalnianych robót górniczych stał się w międzyczasie jeziorem, jest doskonałym królestwem sportu kajakowego. Wzorując się na sprzęcie sportowym, obozującej w 1934 roku nad stawem jednostki saperów, działacze: Leopold Grzywacz, Roman Gorczyca i Władysław Hereda zbudowali pierwszy "Kajak" z desek, który dla zabezpieczenia przed przeciekami wyasfaltowali dosyć grubą powłoką.

Nic więc dziwnego, że tak "fachowo" wykonany kajak wymagał dodatkowego urządzenia do odwadniania, w postaci wiadra.

To pierwsze niepowodzenie nie zniechęciło konstruktorów. Przeciwnie, zmusiło ich ono do wzmożenia wysiłków oraz do podpatrzenia budowy sprzętu kajakowego w innych zespołach Śląsko-Krakowskiego Okręgu Przemysłowego.

Zespół konstruktorów powiększył się o jeszcze jednego młodego zapaleńca Emila Folwarcznego, którzy przeszli na budowę kajaków dwuosobowych, turystycznych ze sklejki, gdyż tylko takie do 1938 roku były znane.

W 1935 roku Zarząd Kopalni, oczywiście pod naciskiem władz, przy dużym udziale pracy społecznej zbudował drewnianą latarnię morską w północno-zachodniej części stawu kopalnianego, stwarzając dogodne warunki obchodów tzw. "Święta Morza". Impreza ta ze względu na swój bogaty program widowiskowo-sportowy i rozrywkowy, cieszyła się do 1939r. ogromnym powodzeniem, gromadząc tłumy osób z powiatów bielskiego, bialskiego, pszczyńskiego, a nawet z dalszych okolic.

Najważniejszą częścią programu sportowego były oczywiście biegi kajakowe, początkowo jako pokazowe, a od 1936 roku już jako normalne zawody.

W 1935 roku odbyły się pierwsze zawody kajakowe dwójek turystycznych przy udziale innych zespołów Okręgu Śląsko-Krakowskiego. Od tego okresu zawody te powtarzały się już re-

W 1954 roku powstała najtańsze sekcja, która działała
zależna się do ośrodku krajowego - sekcja krajowa.
17-sektorowy stan kopalni, który na skutek kopania
robot górniczych stał się w niedługim czasie jaskiniami, jest
dołączony do sekcji krajowej. Wskazuje się na
sprzęt sportowy, obciążający w 1954 roku nad stanem jed-
nostki sportów, działającej: Leopold Grzywacz, Roman Grzywacz
i Władysław Herda budowali piwny "Kajak" a desek, któ-
ry dla zabezpieczenia przed przeciekami wystawiali do-
tych grup powłok.

Nie więc dziwnego, że tak "Jachon" wykonany przez wysele-
kcyjnego strażnika do obserwacji, w postaci wiadra.
To pierwsze niepowodzenie nie zmniejszyło konstruktorów.
Pracownicy, zmusiło ich ono do wykonania wykładów oraz do
podpatrzenia budowy sprzętu krajowego w innych zespołach
Śląsko-Krajkowskiego Okręgu Przemysłowego.

Zespół konstruktorów powiększył się o jeszcze jednego mio-
drego zapalacza Emilę Polwaczynską, który przeszedł na bud-
wę kajaków dwuosobowych, trzymających się silnie, jego wy-
ko takie do 1958 roku były znane.

W 1955 roku zarząd kopalni, rozpatrując pod naciskiem władz,
przy dużym udziale pracy społecznej budował drewnianą ja-
cznię, która w późniejszej chwili została zbudowana kopalni-
ną, stawiającą dogodne warunki do robót tzw. "Świątka No-
wa". Inneza to nie wzięło na swój bogaty program widowin-
kowo-sportowy i rekreacyjny, cieszyło się do 1958. ogólnym
powodzeniem, chociażby tym, że w tym czasie działało
działające, pacyfikujące, a nawet z dalszymi zmianami.

Najbardziej częściowym programem sportowym były oczywiście
biegi kajakowe, początkowo jako pokazowe, a od 1956 roku
już jako normalne zawody.

W 1955 roku odbyły się pierwsze zawody kajakowe dwójek tri-
tytułowych przy udziale innych zespołów Śląsko-Kra-
jkowskiego. Od tego czasu zawody te powtarzają się już re-

gularnie aż do wybuchu drugiej wojny światowej, tj. do 1939 roku.

W zawodach tych pierwsze miejsce zdobyła dwójka Emil Folwarczny i Ludwik Maj, którzy sukces ten wielokrotnie powtarzali, a nawet zdobyli trzecie miejsce na mistrzostwach Polski.

W okresie pełnienia służby wojskowej przez Ludwika Maja zastąpił go z równym powodzeniem Rudolf Kóska.

Oprócz wymienionych, wiernymi zapaleńcami i dobrymi zawodnikami byli: Józef Duc, Michał Dychus, Jan Dzida, Rudolf Biel, Józef Janusz, Stefan Miodoński, Franciszek Stawowczyk, Tadeusz Wójcik.

W 1938 roku zbudowano pierwszą jedynekę turystyczną i na nią przechodzi z dwójki Emil Folwarczny. Efektem samozaoparcia, intensywnego treningu i wrodzonego talentu jest jego zwycięstwo nad mistrzem Polski Wilkoszem, na zawodach zorganizowanych w ramach "Święta Morza" na stawie kopalnianym.

Sprzęt sportowy stanowił prywatną własność zawodników, którzy musieli zrezygnować z wielu przyjemności życiowych, aby zaoszczędzić pieniędzy na budowę kajaków. Do wybuchu drugiej wojny światowej zrobiono już około 30 kajaków.

W początkowym okresie czasu zawodnicy i sekcja kajakowa byli niezrzeszeni. Od 1936 roku występowali pod firmą "Ligi Morskiej", by móc startować na oficjalnych zawodach. Formalności związane ze startami załatwiali im bardzo często ich mecenaszi sportowi w osobach Mariana Sedlaczka, Kazimierza Tyrlika, którzy chociaż sami niezamożni, jeździli z zespołem na zawody i często go na własny koszt żywili.

Oprócz wiodącej sekcji kajakowej przy RSKO "Siła" w Czechowicach północnych działały jeszcze inne dyscypliny sportowe, jak sekcja bokserska, zapasnicza, podnoszenia ciężarów, piłki nożnej.

Organizatorem sekcji bokserskiej był Franciszek Machaniec.

Inicjatorem utworzenia sekcji zapasniczej w 1928 roku był tow.Jaszek, który pełnił funkcję kierownika, instruktora i zawodnika. Do wybijających się zawodników należeli wspomniany wyżej Jaszek, Franciszek Orkisz, Emil Reck, Piotr Surówka, Franciszek Mol, Leon Kwaśny, Maksymilian Kubica.

Sekcję podnoszenia ciężarów zorganizował Franciszek Orkisz. Do najaktywniejszych zawodników należeli: Emil Reck, Wilhelm Kwaśny, Maksymilian Kubica, Jan Szast, Ferdynand Szypuła, Franciszek Mol.

Do sekcji piłki nożnej należeli: Karol Gil, Stanisław Mucha, Micorek, Władysław Siwiec, Leon Kwaśny, Władysław Pluciński, Piotr Halama, Stanisław Siwiec, Stanisław Malinowski, Józef Mentel, Rudolf Markocki, Franciszek Mol, Józef Zieleźnik, Bronisław Neciuk, Franciszek Orkisz.

Zawodnicy wyżej wymienionych sekcji brali udział w zlotach organizowanych przez RSKO "Siła" Okręgu Bielskiego i Cieszyńskiego.

Założycielem i reżyserem sekcji teatralnej był Franciszek Siwiec; do najaktywniejszych członków należeli: Franciszek Orkisz, Emil Reck, Franciszek Mol, Józef Mol, Antonina Mol, Jadwiga Reck, Władysław Siwiec, Hermina Kwaśny, Janina Rzepka, Henryk Mączka, Bronisław Neciuk, Leopold Paździora, Adolf Szala, Antoni Ćmiel, Emilia Ćmiel, Wanda Bylica, Władysław Bylica, Józef Zieleźnik.

Założycielem Czerwonego Harcerza był Deptała, przedstawiciel z Warszawy, który przeprowadził szkolenie instruktorów na tutejszym terenie. Pierwszymi instruktorami Czerwonego Harcerza byli: Bożena Filipczyk, Eleonora Zyzańska, Wanda Zięba, Emil Porembski, Stefan Wiejaczka, Władysław Gawlas.

Czerwone Harcerstwo powstało jako wyraz potrzeb powojennego ruchu robotniczego, wyraz dążeń do stworzenia nowych form życia, nowej kultury opartej na ideologii socjalistycznej. Powstało w środowiskach robociarskich, jako oręż w walce o duszę dziecka, by ją wyrwać spod wpływów burżu-

azyjnej kultury.

Wśród celów mówiło się o umożliwieniu dzieciom korzystanie ze sportów, gimnastyki, zabaw ruchowych, wycieczek pod fachowym kierownictwem. 52/

IDEOWE ZAŁOŻENIA RSKO "SIŁA" 53/

Ogromny wpływ na rozwój sportu robotniczego w krajach kapitalistycznych wywarło powstanie władzy radzieckiej oraz początki kształtowania się socjalistycznej kultury fizycznej w ZSRR i fala rewolucyjna jaka po 1917 roku przeszła przez wiele krajów Europy. Oddziaływanie sportu radzieckiego na rozwój robotniczego ruchu sportowego było przede wszystkim ideowe, mimo wielu prób izolowania Związku Radzieckiego od reszty krajów europejskich. Utrwalało ono sportowców-robotników w ich dążeniu do pielęgnowania idei powszechności sportu i powiązania sportu robotniczego z ogólną walką klasy robotniczej o wyzwolenie społeczne. To też, mimo przeszkód ze strony władz państwowych oraz bojkotu i szykan ze strony oficjalnego ruchu sportowego, sport robotniczy nabierał z roku na rok coraz większego rozmachu, przekształcając się w okresie międzywojennym w ruch obejmujący setki tysięcy robotników. Chociaż długotrwały rozłam w ruchu robotniczym i zaistniałe na tym tle antagonizmy nie ominęły również robotniczych organizacji sportowych, osłabiając ich wysiłki oraz zdolność oddziaływania na szerokie rzesze robotnicze, to jednak ruch ten odegrał poważną rolę zarówno w upowszechnianiu sportu wśród robotników, jak i w ogólnej walce o wyzwolenie, toczonej przez całą klasę robotniczą.

Stał się on składową częścią tej walki, stworzył własną atmosferę sportową, własne ideały i własną ideologię sportową.

Nauczył robotników nie tylko przywiązania do sportu, ale i rozumienia jego walorów jako czynnika rozwijającego osobowość człowieka, przede wszystkim zaś jego wartość jako

zyskiej kultury.

Wśród całej masy nie ma możliwości dalszego rozwoju nie do sportu, gimnastyki, sztuki, muzyki, wyścigów, pod tymczasem kierownictwem, 22/

IDEOWE ZASADY WSPÓŁNOTY

Ogromny wpływ na rozwój sportu robotniczego w krajach pa-
ństwa socjalistycznych wynikało z powstania własnej ideologicznej opor-
tywności i kształtowania się socjalistycznej kultury fizycz-
nej w ZSRR i krajach wschodniej Europy. Jedną z 1917 roku przetrze-
siano, wiele krajów Europy. Oddziaływanie sportu i rekreacji
na rozwój robotniczego ruchu sportowego było przede
wszystkim ideowe, jako wiela prób i doświadczenia. Wskazywa-
no na dalsze odzyskanie krajów europejskich. Wskazywało się
na sportowców i robotników z ich dążeniem do przelęgnowania i
przemianach sportu i powstawania sportu robotniczego i
ogólnie całej klasy robotniczej i wywołanie społeczeństwa. To-
ż, jako przesłankę do stworzenia własnego państwowego sportu
kto i ogólnie do stworzenia ogólnego ruchu sportowego, sport
robotniczy nabrał a toż na rok czasu elementu komu-
nu, przekształcając się w ogólnie międzynarodowy w ruch
obejmujący całe kraje robotników. Ogólnie międzynarodowy
ruch w ruchu robotniczym i socjalistycznym na tym etapie
niezmiennie omawia robotniczych organizacjach i sporto-
wym, nawiązując do wieloletniej działalności oddziaływania
na ruchy i ruchy robotnicze, to jednak ruch ten odgrywa
poważną rolę w rozwoju i upowszechnianiu sportu wśród robotni-
ków, jak i w ogólnym ruchu o wywołanie, tożsamość przez ca-
łą klasę robotniczą.

Stąd nie on skądś ogólnie tej wielkiej, stworzyć własną
atomową sportową, własną ideę i własną ideologię spo-
rtową.

Wskazywać robotników nie tylko przetrzymać do sportu, ale
i rozumiem jego wieloletnią jako ogólnie międzynarodową
powołać ogólnie, przede wszystkim jest jego wieloletnia

oręza fizycznego usprawnienia i fizycznej gotowości do walki toczonej przez proletariat. Toteż aktywiści samoobrony robotniczej rekrutowali się właśnie z robotniczych stowarzyszeń sportowych, które stawały się zalążkami bojowej siły klasy robotniczej.

Ideowa treść sportu robotniczego wywodzi się z dwóch zasadniczych źródeł:

- 1/ powiązanie sportu robotniczego z całym ruchem robotniczym, z jego dążeniami do wyzwolenia społecznego oraz walką przeciwko wszelkim postaciom wyzysku i uciskowi,
- 2/ sama postawa robotnika wobec sportu, wynikająca z jego interesów właśnie jako robotnika fizycznego, dla którego jego własna sprawność nie jest i nie może być obojętna.

Obok tych aspektów zdrowotnych istnieją jeszcze dalsze istotne momenty, powodujące, że dla robotnika sport jest czymś niezbędnym.

Należy pamiętać, że dla ludzi zdobywających chleb swój pracą fizyczną usprawnienie ruchowe jest sprawą łączącą się z ich zawodem.

Przysposobić robotnika do zmian w tempie pracy mogą najlepiej ćwiczenia fizyczne i sport. Nie jest więc przypadkiem, że sport uzyskał tak licznych zwolenników właśnie w ośrodkach robotniczych. Jak widać z powyższego klasa robotnicza jest bezpośrednio zainteresowana sportem. Jej stosunek do sportu jest zupełnie odmienny niż stosunek do sportu innych klas. Dla niej sport nie jest ucieczką przed nudą dnia codziennego, ale nieodzowną potrzebą organizmu, wynikającego z samego trybu życia robotnika. Dlatego sport jest dla robotnika bliski i zrozumiały, dlatego obserwujemy takie masowe zainteresowanie sportem wśród robotników.

Sportowy ruch robotniczy stał się zwolennikiem sportu powszechnego, będącego nie tylko rozrywką, ale spełniającego rolę czynnika humanizującego, służącego wszechstronnym potrzebom i wszechstronnemu rozwojowi wszystkich ludzi.

oręta fizycznego doprowadzenia i doprowadzenia gotowości do walki i tożsamości przez przesłania. Tożsamości samopoznawczych robotniczych robotników nie widział z robotniczych stawów-
również sportowych. Która stawia się zaskakującą postać ni-
ży klasy robotniczej.

Istnieje trend sportu robotniczego wywołany nie z dwóch za-
sadniczych powodów:

- 1) powołanie sportu robotniczego z całego ruchu robotni-
czego, z jego dążeniem do wywołania społecznego ruchu
wielu przetrwałych warunków postawienia wyroku i ułasku.
- 2) sama postać robotnika wobec sportu, wywołująca z jego
interesów własnie jako robotnika fizycznego, dla ktre-
go jego własna sprawnosc nie jest i nie może być objęt-

na.

Obok tych aspektów zdrowotnych i innych jeszcze istnieje
istotne momenty. Powodujące, że dla robotnika sport jest
czynnikiem niezmiennym.

Należy pamiętać, że dla ludzi robotniczych obliczany jest
cały fizyczny, umysłowy i duchowy jest sportem i sportem nie
z ich zawodem.

Przygotowanie robotnika do walki w czasie pracy może nastą-
pić wyłącznie fizyczne i sport. Nie jest więc przypadkiem,
że sport uprawiają tak liczni zwolennicy własnie w osto-
dach robotniczych. Jak widnieć z powyższego klasa robotni-
cza jest bezspornie zainteresowana sportem. Jej przynależ-
ność do sportu jest zupełnie oczywista nie rozumiejąc do sportu
innych klas. Dla niej sport nie jest niczym przed nią
dale codziennego, nie niedostępnym potęgą organizm. Wywi-
kającego z samego typu życia robotnika. Dlatego sport jest
dla robotnika bliższy i zrozumiały, dlatego obywatelski za-
nie masowo zainteresowanie sportem wśród robotników.

Sportowy ruch robotniczy stał się zwolennikiem sportu po-
winnego, będącego nie tylko rozrywką, ale społecznego
rolę czynienia humanitarnego, etycznego wychowania do-

tragedii i wzbudzenia rozrywki wspaniałego ludu.

Robotniczy ruch sportowy był i pozostał wbrew różnym wysiłkom składową częścią międzynarodowego ruchu robotniczego i rozwijał się w oparciu o jego ideologię. Wpłynęło to oczywiście na cały jego charakter. Od chwili powstania ruch ten wypisał na swych sztandarach, obok hasła sportowej bezinteresowności, również hasło uwolnienia od wszelkiej dyskryminacji, hasło międzynarodowego braterstwa sportowego oraz służby sprawie socjalizmu. Robotniczy ruch sportowy kształtował swoje własne oblicze ideowe, określając tym samym swoją pozycję jako pozycję zwolennika idei socjalizmu, z czym oczywiście ani nie chciał, ani nie mógł się kryć.

Stąd jego wyraźnie polityczna i klasowa postawa, jego powoływanie się na społeczne i polityczne funkcje sportu, co znajdowało swój wyraz w publikacjach lewicy sportowej.

Sport robotniczy podkreślał przede wszystkim społeczną celowość i przydatność efektywności ruchowej, wskazywał na jej rolę jako czynnika wszechstronnego rozwoju człowieka, w czym zresztą nawiązywał do najbardziej postępowych tradycji w nauce o wychowaniu fizycznym.

Sport robotniczy miał przyczynić się do ukształtowania takiego robotnika, przygotowanego duchowo do nowego ustroju, człowieka przygotowanego do podjęcia walki o socjalizm. Dziś, gdy sama rzeczywistość przekreśla rachuby reformistów i gdy równocześnie socjalizm wykazał, jak można zrealizować sport masowy poprzez zmianę ustroju społecznego i społecznych warunków życia robotnika, sprawy te stały się jaśniejsze i straciły w dużym stopniu na aktualności. Sam rozwój sportu socjalistycznego pokazał, którą prowadzi droga do sportu powszechnego. W ten sposób koncepcja i idee rewolucyjnego sportu robotniczego znalazły swe urzeczywistnienie w praktyce.

Robotnicy ruch sportowy był i pozostał wprawdzie jednym z
najbardziej aktywnych i najbardziej energicznych w ruchu robotniczym i
rozwinął się w sporcie o bogate i różnorodne. Wpłynęło na to
wiele na cały jego charakter. Od chwili powstania ruchu
wypłynęło na niego standardy, obok niego sportowej postawy
rozumnego, również bardzo wieloletnie od wszelkiej dyskipliny
moralnej, która niejednokrotnie bratała sportowego oraz
miałaby uprawiać socjalizm. Robotnicy ruch sportowy kształt-
rował swoje własne obywatelskie, przekształcał się w sposób two-
ją postawę jako postawę socjalistyczną i socjalizm, a cały
organizm nie mógł się nie rozwinąć, ani nie mógł się nie
stać jego wyznacznikiem politycznym i klasowym. Jego powo-
ływaniem nie na sportowe i polityczne (zwłaszcza sport), na
kształtowanie woli w politycznej i w sportowej.
Sport robotniczy podlegał przede wszystkim społecznemu oświe-
ceniu i przetrwał do chwili obecnej, utrzymując na tej
rolę jako czynnik wzmocnienia i rozwoju człowieka, w całym
związku nawiązywał do najbardziej podstawowych potrzeb i
całkowicie wychowania fizycznego.
Sport robotniczy miał przetrwać nie do przekształcenia, na-
leżało robotnikom, przygotowania duchowego do nowego ustroju,
całkowicie przygotowanego do podjęcia walki o socjalizm.
Dlatego, gdy w naszym kraju przetrwała tradycja robotnicza
i gdy równocześnie socjalizm wyłonił się, jak nowy etap
sportu naszego społeczeństwa, sportu społecznego i sportu
wieloletniego sportu robotniczego, sportu nie mógł się nie
stać i stać się w całym naszym społeczeństwie. (Zmowa)
sportu socjalistycznego, który przetrwał i stał się
sportu powszechnego. W ten sposób sportu i idea rewolu-
cyjnego sportu robotniczego stał się naszym społeczeństwem
w praktyce.

VI POWSTANIE, ROZWÓJ I DZIAŁALNOŚĆ TOWARZYSTWA GIMNASTYCZNEGO "SOKÓŁ" W DZIEDZICACH

POWSTANIE "SOKOŁA" W POLSCE 54/

W drugiej połowie 1866r. garstka lwowskiej młodzieży akademickiej na czele z młodym prawnikiem Klemensem Żukotyńskim i studentem inżynierii Ludwikiem Goltentalem, postanawia założyć kółko dla wspólnego ćwiczenia się w gimnastyce i szermierce.

Dzięki poparciu radnego miejskiego, dr Millereta powstająca organizacja przyciąga szereg poważnych osobistości i dzięki temu uzyskuje legalizację władz austriackich w dniu 7 lutego 1867 roku. Dzień ten stanowi datę oficjalnych narodzin sokolstwa polskiego.

Choć formalnie - wobec konieczności ukrywania przed zaborcami istotnych celów, miał "Sokół" za zadanie - jak głosił statut - "pielegnowanie i rozwijanie gimnastyki wspólnymi ćwiczeniami, wycieczkami, śpiewem i szermierką, to jednak faktycznie od samego początku kształcił nie tylko siły fizyczne swych członków, lecz i ich ducha, stał się organizacją patriotyczną, niepodległościową.

Przez 17 lat był "Sokół" lwowski jedynym polskim gniazdem sokolim.

Dopiero w 1884r. powstają gniazda w Małopolsce. W 1892 roku zostaje utworzony Związek Polskich Towarzystw Gimnastycznych Sokolich w Austrii, obejmujący już 46 gniazd.

Od 1885r. zaczynają powstawać gniazda sokole w dzielnicy pruskiej i w większych środowiskach polskich na obszarze Niemiec. W 1893r. Związek Sokołów Wielkopolskich przekształca się w Związek Sokołów w Państwie Niemieckim, obejmujący 26 gniazd. Już w I Zlocie Sokolim w 1892r. we Lwowie obok gniazd sokolskich z Małopolski bierze udział 5 gniazd z zaboru pruskiego, manifestując wspólnotę, łączącą - mimo zaborów - ziemię polskie.

VI POWSTANIE, ROZWÓJ I DZIAŁALNOŚĆ TOWARZYSTWA
GIMNASTYCZNEGO "SOKÓŁ" W PRZEMISŁACH

POWSTANIE "SOKÓŁA" W POLSCE

W drugiej połowie 1884r. Karol Jędrzejowski, uczeń szkoły
miejscowej na osiedlu z młodym przemysłowcem Karolem Jędrzejowskim
i studentem Instytutu Technicznego w Łodzi, postanowił
założyć kółko dla wspólnego ćwiczenia się w gimnastyce i
zwycięstwa.

Wielki poparcie nadano młodemu, dr. Jędrzejowskiemu, powstającemu
co organizacja przetrwała przez powstanie i
wielki ten uzyskała legitymację władz austriackich w dniu
7 lutego 1887 roku. Dzień ten stanowił datę oficjalnego na-
rodzin towarzystwa polskiego.

Choć formalnie - wobec konieczności utrzymania przed zabor-
cami istoty celów, miało "Sokół" za zadanie - jak głosił
statut - "poświęcenie i rozwijanie gimnastyki w polskim
młodzieństwie, wykształcenie, zjednoczenie i oswobodzenie, to jednak
funkcyjnie od samego początku kształcił się tylko silny i fi-
zycznie młody człowiek, i ten i ten drugi, stał się organiz-
acją patriotyczną, niepodległościową.

Przez 17 lat był "Sokół" twierdzą, jedyną polską organizacją
sokoliską.

Wojna w 1884r. powstała zginęła w Karpiszu. W 1885 ro-
ku powstała utworzona Związek Polaków w Niemczech i Austrii
wraz z Sokolami w Austrii, obejmującej już 46 gmin.

Od 1885r. rozprzestrzeniła się powstanie zginęła w Karpiszu
przez 17 lat był "Sokół" twierdzą, jedyną polską organizacją
sokoliską. W 1885r. Związek Sokółów w Niemczech i Austrii, obejmującej
całą w Związek Sokółów w Niemczech i Austrii, obejmującej
26 gmin. Już w I Zlocie Sokolów w 1885r. w Łodzi obok
Związku sokoliskich z Karpiszu i Karpiszu, 5 gmin z na-
borni pruskiego, manifestującą węgierską, ięgą - jako na-
rodów - zginęła polskie.

POWSTANIE "SOKOŁA" W DZIEDZICACH 55/

Pierwsze gniazdo sokole założono w Cieszynie w roku 1891.

W 1903 roku powstaje drugie z rzędu gniazdo w Michałkowicach, a w 1904 roku założono dwa dalsze gniazda we Frysztacie i Karwinie.

Zaraz w roku następnym powstaje "Sokół" w Dziedzicach jako piąte gniazdo na Śląsku.

Powstanie "Sokoła" w Dziedzicach nastąpiło w 1905 roku. Jest to jedno z najstarszych gniazd na Śląsku Cieszyńskim. Powstało ono na początku czerwca 1905 roku z inicjatywy kierownika szkoły Stanisława Kmiecickiego i Karola Mazurka, nauczyciela Władysława Górnikiewicza, Aleksandra Schmida, Franciszka Janika, Józefa Machalicy i innych.

Było to zebranie informacyjne, na którym to postanowiono zwołać zebranie założycielskie, które odbyło się pod koniec czerwca 1905 roku w obecności 30 obywateli.

Po odczytaniu statutu przez redaktora "Głosu Ludu Śląskiego" ob. Friedla założono gniazdo, które natychmiast powołano do życia.

A oto ukonstytuowanie się pierwszego zarządu:

Kmiecicki	Stanisław	-	prezes
Machalica	Józef	-	z-ca prezesa
Górnikiewicz	Władysław	-	sekretarz
Mazurek	Karol	-	skarbnik
inż. Koszko	Władysław	-	naczelnik
Kolaczek	Beniamin	-	z-ca naczelnika
Janik	Franciszek	-	członek zarządu
Cyankiewicz	Stanisław	-	" "
Plesko	Leopold	-	" "
Olszewski	Michał	-	komisja rewizyjna
Rzeszowski	Stanisław	-	" "
Budniok	Ludwik	-	" "

Statut zatwierdzono przez Rząd Krajowy w Opawie. Uroczyste otwarcie gniazda nastąpiło w niedzielę dnia 10 września 1905 roku.

W uroczystości otwarcia udział wzięli:

przedstawiciele gniazd okręgu krakowskiego, lwowskiego, żywieckiego. Byli również przedstawiciele Górnego Śląska i delegaci Sokolstwa z Warszawy.

W uroczystości tej brał także udział wódz ludu górnośląskiego Wojciech Korfanty, dr Konstanty Wolny, dr Zygmunt Seyda, prezes wydziału dzielnicowego w Bytomiu Michał Wolski, naczelnik dzielnicy Górnego Śląska Antoni Wolski, Jan Kędzior, prof. Badura z Pszczyny, dr Jan Galicz prezes gniazda cieszyńskiego.

Najliczniej był reprezentowany Kraków, który się zjawił z własną orkiestrą.

Po oficjalnym otwarciu udano się w pochodzie do lasku ob. Budnioka i na sąsiednią łączkę ob. Kielocha, gdzie odbył się przy licznych udziale miejscowej i zamiejscowej ludności pierwszy festyn sokoli.

Atrakcją festynu były ćwiczenia wolne i na drążku, przeprowadzone przy akompaniamencie orkiestry przez zastęp druhów okręgu krakowskiego.

Zastępy druhów, wspaniałe ćwiczenia i płomienne przemówienia działaczy polskich zobrazowały tężyznę ducha polskiego, zbiorową, pełną poświęcenia pracę nad uświadomieniem narodowym i coraz bardziej rosnące poczucie godności narodowej, jako źródło ofiarnej samoobrony przed wynaradawianiem. Toteż dzień ten był zapowiedzią pomyślnej pracy gniazda i bardzo ożywionego ruchu narodowego na tutejszym terenie.

Pod prezesurą druhów: Kmiecickiego 1905-1906, Józefa Machalicy 1906-1912, Jana Stryczka 1912-1920 korzystali druhowie ćwiczący z ćwiczeń gimnastycznych; założono kółko amatorskie, które z wielkim powodzeniem odgrywało popularne sztuki patriotyczne i inne.

Statut zatwierdzono przez Radę Krajową w Gdyni. Uroczyste
otwarcie Gimnazja nastąpiło w niedzielę dnia 10 września
1905 roku.

W uroczystości otwarcia udział wzięli:
przedstawiciele Gimnazjum Krakowskiego, Jędrzejowski, dy-
rektorskiego. Byli również przedstawiciele Głównego Biura i
delegaci Sokołowskiego z Warszawy.

W uroczystości tej brał także udział wójt Jędrzejowski
i jego żona, pani Jędrzejowska, dr Krasnowski, dr Jędrzej-
owski, prezes wydziału Głównego Biura, Antoni Wolanin, Jan
Błach, naczelnik Głównego Biura, Antoni Wolanin, Jan
Jędrzejowski, prof. Błach i Jędrzejowski, dr Jan Jędrzejowski, prezes Głównego
Biura, Jędrzejowski.

Reprezentant był reprezentowany Kraków. Kiedy się zjawia i
zawaga orkiestra.

To oficjalnym otwarciu brano się w podłodze do ławki o.
Błach i na scenie Jędrzejowski, Jędrzejowski, Jędrzejowski
przy licznych udziałach Jędrzejowskiej i Jędrzejowskiej Jędrzejowski
Główny Jędrzejowski.

Atmosfera festynu była czczeniem wojny i na drzewo, Jędrzej-
owski przy Jędrzejowskiej orkiestrze przez scenę Jędrzejowski
Jędrzejowski.

Jędrzejowski Jędrzejowski, Jędrzejowski Jędrzejowski i Jędrzejowski Jędrzejowski
z Jędrzejowskiej Jędrzejowskiej Jędrzejowskiej Jędrzejowskiej Jędrzejowskiej
Jędrzejowski, Jędrzejowski Jędrzejowski Jędrzejowski Jędrzejowski Jędrzejowski
narodowym i coraz bardziej rosnące poczucie godności narodu
dowiej. Jako Jędrzejowski Jędrzejowski Jędrzejowski Jędrzejowski Jędrzejowski
nie. Także Jędrzejowski Jędrzejowski Jędrzejowski Jędrzejowski Jędrzejowski
z Jędrzejowskiej Jędrzejowskiej Jędrzejowskiej Jędrzejowskiej Jędrzejowskiej

Pod prezydium Jędrzejowski Jędrzejowski Jędrzejowski Jędrzejowski Jędrzejowski
1105 1905-1912, Jan Jędrzejowski 1912-1920 Jędrzejowski Jędrzejowski
Jędrzejowski z Jędrzejowskiej Jędrzejowskiej Jędrzejowski Jędrzejowski Jędrzejowski
Jędrzejowski Jędrzejowski Jędrzejowski Jędrzejowski Jędrzejowski Jędrzejowski

Założono chór mieszany i orkiestrę smyczkową pod kierownictwem nauczyciela Władysława Górnikiewicza. Urządzano liczne odczyty oświatowe, zabawy towarzyskie, wycieczki i posiedzenia były dowodem wielkiej żywotności placówki sokolej.

Zastęp ćwiczący robił pod kierownictwem naczelnika inż. Władysława Koszki /1905-1908/, Stanisława Cyankiewicza /1909-1912/, Stefana Królikowskiego /1913-1914/ i jego zastępcy druha Adolfa Janika coraz wyraźniejsze postępy.

Tak więc "Sokół" stał się ośrodkiem życia narodowego. Cała praca skupiała się w lokalu ob. Jana Stryczka. Tam się odbywały ćwiczenia druhow, przedstawienia, zabawy i posiedzenia.

Żywy i aktywny udział w życiu "Sokoła" brali Górnoszlązacy, którzy przychodzili na przedstawienia i zabawy, albo też odbywali pod jego firmą własne posiedzenia.

W 1913 roku władze sokole włączyły w swój program ćwiczeń, również przysposobienie wojskowe. Drużyna ta urządziła w maju 1914 roku manewry razem z drużyną z Brzeszcz i Oświęcimia przeciw drużynom powiatu bialskiego.

Widok drużyn uzbrojonych, które po skończonych manewrach, w dniu 30 maja przemaszerowały przez Dziedzice, zaniepokoił miejscowych Niemców, zdradzających głośno swe niezadowolenie, że władze pozwalają na takie ćwiczenia.

Przyszedł sierpień 1914 roku, w którym wybuchła I wojna światowa. Drużyna sokoła, pod względem wojskowym dobrze wyszkolona i zasilona kilku ochotnikami, wyruszyła po złożeniu w Dziedzicach przysięgi na sztandar sokoli 25.08. 1914r. 56/ do Cieszyna, gdzie zasilila batalion Ziemi Cieszyńskiej formacją bojową w liczbie 72 osób pod dowództwem druha Adolfa Janina została włączona do batalionu śląskiego.

W okresie I wojny światowej praca nie zamarła zupełnie. Pozostali druhowie powołali do życia nowe kółko amatorskie, które od 1915-1918 roku urządziło w miejscu i w Żebraczy 22 przedstawienia.

[illegible]

W tym czasie "Bokk" stał się ośrodkiem życia narodowego. Ca-
ła praca skupiała się w lokalu ob. Jana Świątko, tam się
odbywały zwołania drużyny, przedstawienia, zabawy i posie-
dzenia. Tak więc "Bokk" stał się ośrodkiem życia narodowego. Ca-
ła praca skupiała się w lokalu ob. Jana Świątko, tam się
odbywały zwołania drużyny, przedstawienia, zabawy i posie-
dzenia.

W 1917 roku władze województwa wzięły w swój program utworzenie przedsiębiorstwa wojakowskiego. Wówczas za wyłączeniem w maju 1914 roku mianem wójtów z dwójką w gminie i dwójką z gminą powiatu białostockiego.

Wobec powyższych okoliczności, które po zbadaniu sprawy, w dniu 30 maja przesłano do sądu, zawiadomienie, że w sprawie pozwanej nie ma żadnych przesłanek do wyłączenia sędziów, w sprawie pozwanej nie ma żadnych przesłanek do wyłączenia sędziów, w sprawie pozwanej nie ma żadnych przesłanek do wyłączenia sędziów.

Przebieg choroby: 1914 roku, w listopadzie wybuchła I wojna światowa. Brat mój, pod względem wojennym dobrze wykształcony i zdolny, wstąpił do armii. W październiku 1914 roku w Dąbrowie przebywał na szpitalu, gdzie 20.08.1914 roku do cięższego, ciężkiego stanu przeszedł. W następstwie choroby w listopadzie 1914 roku pod dowództwem brata Adolfa Janina został wysłany do batalionu ślusarskiego.

Pracę SS przedstawienia.
Która od 1912-1915 roku urzędowała w Warszawie i w Ko-
Pozostali bracia pracowali do czasu nowo kółko emator-
W okresie I wojny światowej pracował nieznacznie w Warszawie.

Po wojnie zabrano się na nowo do pracy. Druh Łaszczok Franciszek, prezes i naczelnik, druh Józef Jurczyk, włożyli w pracę organizacyjną wskrzeszonego po wojnie "Sokoła" całą energię.

Zorganizowano nowe zastępy ćwiczących druhow i druhen. Liczba członków stale wzrastała. "Sokół" przez swoją ruchliwość wybija się na czoło innych towarzystw.

W 1922 roku przenosi swoją siedzibę do sali gimnastycznej w szkole wydziałowej.

Rok 1923 jest rokiem bardzo ważnym w życiu "Sokoła".

W tym roku nabył "Sokół" od wojska barak drewniany, w którym urządził wielką salę z obszerną sceną, salę gimnastyczną i czytelnię. Dom ten nazwano "Domem Narodowym".

W dniu 12 października 1924 roku odbyło się uroczyste otwarcie. W tym samym roku w sąsiedztwie "Domu Narodowego" wydzierżawiono dwu morgowy plac, na którym urządzono dla sekcji piłki nożnej boisko sportowe.

Tak więc za prezesury druha Franciszka Łaszczoka /1920-1925/, druha Józefa Jurczyka /1925-1928/ i druha dr Bronisława Wachulskiego /1928-1939/ "Sokół" rozwija coraz intensywniejszą działalność i stale powiększa swój majątek. W 1928r. otwarto kino. W 1929r. nabyto parcelę na własność o wielkości 2366 m², na której stał "Dom Narodowy" za cenę 11.844 zł.

Drużyna, pod kierownictwem nieustrudzonego druha naczelnika Szostaka, odznaczona kilkakrotnie na różnych zawodach pierwszą nagrodą, należała do najlepszych w okręgu.

BUDOWA "DOMU NARODOWEGO" TOWARZYSTWA GIMNASTYCZNEGO "SOKÓŁ" W DZIEDZICACH 57/

Od początku założenia gniazda myślano o budowie własnej sokolni. Stąd też już w latach przed I wojną światową i podczas wojny utworzono osobny fundusz, zasilany dochodami z wieczornic, przedstawień, festynów i innych imprez sokolich i ulokowano w miejscowej kasie oszczędności.

W wojnie wzięto nie na nowo do pracy. W tym czasie
Trzaski, przez i nacjonalizm, tam Józef Józef, wie-
ścił w grupie organizacyjnej wzięto do wojny "No-
kof" całej energii.

Wojenne nowe zasady wzięto do pracy i dawa-
liście wzięto do pracy wzięto. "Sokoł" przez swój re-
alizację wzięto nie na nowo inżynierów.
W 1932 roku przeszedł swoją siedzibę do sali gimnasty-
cznej w szkole wydawniczej.

Rok 1932 jest wielce ważny w życiu "Sokoła".
W tym roku odbył "Sokoł" od wojny przez dawać, w 1932-
tych wzięto wzięto całą z obywateli, cały gimnasty-
czny i ożywił. W ten sposób "Domena Narodowa".

W dniu 13 października 1934 roku odbyła się wzięto
otwarto. W tym czasie wzięto "Domena Narodowa"
co" wydawniczo dwa tygodnie, na których wzięto
dla akcji wzięto wzięto.

Tak więc wzięto przez dawać wzięto wzięto /1930-
1932/, dnia Józef Józef /1932-1932/ i dawać do pro-
stego wzięto /1932-1932/ "Sokoł" wzięto wzięto
intensywnie dawać i wzięto wzięto wzięto
Józef. W 1932. otwarto wzięto. W 1932. wzięto wzięto
na wzięto a wzięto 1932 a, na której wzięto "Domena Na-
rodowa" na wzięto 1.1.1934 a.

Wzięto, pod kierownictwem wzięto wzięto wzięto
Józef Józef, obywateli wzięto na wzięto wzięto
dawać wzięto wzięto, wzięto do wzięto wzięto.

WROTA "DOŚĆ WROTA" WROTA WROTA WROTA
"Sokoł" w wzięto 27

Na początku wzięto wzięto wzięto o wzięto wzięto
wzięto. Wzięto wzięto wzięto wzięto wzięto
wzięto wzięto wzięto wzięto wzięto wzięto
wzięto, wzięto, wzięto i wzięto wzięto
wzięto i wzięto wzięto wzięto wzięto.

Na zbieranie funduszy wykorzystywano każdą nadarżającą się okazję. Nie pominięto wówczas takiej okazji, jak ogólny zlot sokolstwa w Warszawie w lipcu 1921r.

Po uzyskaniu potrzebnych zezwoleń wydelegowano druhny z gniazda dziedzickiego, w pięknych strojach cieszyńskich do zbierania pieniędzy na terenie całej Warszawy. Zbiórka ta przeprowadzona 9 lipca 1921 roku przyniosła Towarzystwu pokaźną sumę - w wysokości 248.080 Mkp. W grudniu 1922r. utworzono "Komitet Budowy Domu Narodowego."

Na posiedzeniu Zarządu "Sokoła" 27 czerwca 1923 roku druh Siwy stawia wniosek, żeby się "Sokół" ubiegał o zakupienie od wojska baraku z kompleksu dawnego szpitala austriackiego, w którym umieszczone było kino "Piast".

Po odpowiednim umotywowaniu i przedstawieniu, że barak po przebudowie może być na długie lata wygodnym przybytkiem dla "Sokoła", zapadła jednogłośnie uchwała po myśli wnioskodawców.

Pracę tę powierzono druhowi Łaszczokowi, ks.Kojzarowi i Siwemu. Po kilku wyjazdach do generała Horoszkiewicza w Katowicach, do generała Czikla w Krakowie, a nawet do Min.Robót Publicznych w Warszawie, gdzie delegacji złożonej z druha Łaszczoka i ks.Kojzara towarzyszył poseł ks.Józef Londzin, rozpoczęto z generałem Horoszkiewiczem pertraktację, zakończoną umową, mocą której "Sokół" zobowiązał się dostarczyć wojskowości w Katowicach 38 m³ drzewa kantowego. Po gorączkowych wysiłkach, udało się zakupić od Zarządu Lasów Państwowych w Cieszynie 80 m³ drzewa, które odstąpiono właścicielowi tartaku Matuli w Górkach z tym, że w najbliższych dniach dostarczy ze swego materiału żądane drzewo kantowe. Po spełnieniu jeszcze potrzebnych formalności i po spisaniu z ob.Piżocikową, właścicielką gruntu pod barakiem umowy dzierżawnej, przeszedł obiekt na własność "Sokoła".

I tak po kilkutygodniowej pracy powstał barak.

Na zewnątrz niepokąźny - wyglądający na rudere, za to wewnątrz uporządkowany, zaopatrzony w nowe podłogi i odmalowany, robił bardzo miłe wrażenie.

Obszerna sala na przedstawienia /18 m x 9 m/ ze sceną /10 m x 9 m/, obszerny bufet z kuchnią przy sali, wygodna sala na czytelnię sokolą, sekretariat Towarzystwa, duża sala ćwiczeń, salka, mieszcząca czytelnię Zw.Obr.Kreśców Zachodnich, dwupokojowe mieszkanie z kuchnią dla stróża i kilka pokoi dla lokatorów - oto obraz wewnętrznego rozkładu "Domu Narodowego".

31 grudnia 1923r. urządzono pierwszą zabawę sylwestrową we własnej sali. W następnym roku 12 września 1924r. odbyło się uroczyste otwarcie.

Bardzo dobrze układała się praca w gnieździe dziedzićkim. Można śmiało powiedzieć chociażby na podstawie zdobywanych nagród złotych, dyplomów, jak również pochwał piśmnych. Z sekcji wyróżniała się wysokim poziomem artystycznym sekcja teatralna. Nieocenione usługi oddał wspomnianej sekcji druh Engelbert Wątroba, jako jej kierownik.

Z aktorów wymienionej sekcji wyróżniali się prawdziwym artyzmem i doskonałą grą następujący druhowie: Ludwik Giża, Bolesław Machalica, Kazimierz Czerkowski, Mieczysław Gajda, Antoni Gazda, Stefan Morawiec i wielu innych.

Z druhen należy wymienić Marię Łaszczakową, Annę z Nardellich Herokową, Czesławę Kantyczankę, Markiewiczową z Nasilewiczów, Płonkową z Kotzianów, Henrykę Żurków, Morawcową, Liszajównę. Sekcja teatralna występowała zawsze z bardzo dobrymi sztukami, toteż duża sala "Sokoła" nie zawsze mogła pomieścić chętnych uczestników przebywających z innych okolic. W związku z tym zarząd przystąpił do realizacji planu budowy nowego obszernego gmachu sokolego. Z kilku planów nadesłanych przez różne przedsiębiorstwa, zarząd wybrał plan inż. Spitzmüllera, który zobowiązał się prowadzić dozór budowy bezpłatnie. Budowa przewidziana była na czas dłuższy i rozłożona na kilka etapów. W pierwszym etapie przystąpiono do budowy 2 sal gimnastycznych, których

budowa zbliżała się ku końcowi, a zupełne ich wykończenie przewidziane było na dzień 31 grudnia 1939r. Niestety wybuch drugiej wojny światowej zniweczył zupełnie wszelką działalność "Sokoła" tak w Dziedzicach jak i w całym kraju.

Ilość członków gniazda dziedzickiego wynosiła do września 1939 roku 379 osób, w tym 4 członków honorowych: Stanisław Cyankiewicz, kierownik szkoły, Józef Machalica, rolnik, Jan Stryczek, restaurator i Aleksander Schmidt, powstaniec z 1863r. Niezależnie od wyżej wymienionych była młodzież niżej 18 lat, jak również młodzież szkolna, zwana dorostem.

DZIAŁALNOŚĆ "SOKOŁA" 58/

Aby uprzytomnić sobie czym był "Sokół" w wyobraźni szerokich warstw na ziemi cieszyńskiej, warto przytoczyć następujący ustęp odezwy gniazda dziedzickiego z dnia 5 sierpnia 1905r.

"Jedyną naszą ostoją na kresach, gdzie pielęgnować możemy nasz język ojczysty, śpiewy narodowe, pamiętne dni historyczne a przede wszystkim kształcić ciało i rozwijać siły do lotu - to "Sokół".

Pamiętni tego założyciele w naszej gminie w Dziedzicach na Śląsku położonej na granicy Prus, skąd hasło: ausrotten najwięcej do nas w Dziedzicach się wciska, nowe piąte gniazdo "Sokoła" śląskiego".

".... i rzeczywiście gniazdo dziedzickie spełniło swoje posłannictwo placówki nadgranicznej. Poświadczą to nie tylko własne sprawozdanie: "Żywy udział w życiu "Sokoła" w Dziedzicach brali Górnoszlązacy, którzy przychodzili na przedstawienia i zabawy, albo też odbywali pod jego firmą własne posiedzenia", lecz także świadectwo gniazda z Pszczy-ny, które jako pierwszych Sokołów w tym mieście wymienia zapisanych już do gniazda dziedzickiego obok prof. Badury, Jana Kędziora, Pawła Wierę, dr Rygalińskiego, Franciszka Jakubowskiego, Józefa Lazara, Aleksa Fizie, braci Stani-

sława i Leona Ringwelskich, Jana Jaromina i Stanisława Szopę, zaznaczając, że właśnie w dziedzickim "Sokole" zawiązано 22 października 1911r. Powiatowe Koło Tow. Czytelników Ludowych na powiat pszczyński, że z grona tych Sokołów powstało pierwsze towarzystwo polskie w Pszczynie, a mianowicie "Lutynia" w roku 1907 i że w "Lutyni" przygotowano grunt pod założenie gniazda w Pszczynie, czego wyrazem był udział "Lutyni" w zlocie sokolim w Bielaku w 1914r.

"... działalność "Sokoła" nie ograniczała się tylko do gimnastyki, lecz obejmowała także dziedzinę oświatową, a szczególnie otaczała ważne dla uświadomienia narodowego przedstawienia teatralne".

Pomijając całkowitą i dogłębną ocenę roli "Sokoła" w życiu społeczno-politycznym, to musimy podkreślić, że w ruchu narodowo-wyzwoleńczym zwłaszcza tu na kresach zachodnich stanowił on bojowy oddział, który twardo i nieustępliwie bronił polskie miasta i wioski przed germanizacją.

Na terenie Dziedzic i Czechowic wyręczył on w tej walce jedyne tu aż do utworzenia w Dziedzicach placówki sokolej, polskie bojowe organizacje masowe, jak: Ochotnicza Straż Pożarna w Dziedzicach, Kółko Polskiego Towarzystwa Pedagogicznego i Kółko Rolnicze.

"Oдноśnie działalności "Sokoła" /wypowiedź Emila Kielocha - nauczyciel/ 59/, to zarzuca się mu tendencje antyproletariackie, antysocjalistyczne, antykomunistyczne, "Góra Sokoła" była endecka, choć tego "w dołach" nie ujawniano".

Nie jest moim zadaniem w tych uzupełnieniach rozpracować to zagadnienie, by wykazać w oparciu o takie czy inne źródła, co w działalności tej organizacji było pożyteczne, a co szkodliwe, co postępowe, a co zacofane, wsteczne, ale to nadmienię, że zahaczając w jakichkolwiek pracach organizacje "Sokół" należy odróżnić "Górę" tej organizacji od jej "Dołów".

Charakter pracy sokolej w Dziedzicach nie był pod względem politycznym identyczny z charakterem pracy "więcej wtajemni-

...działalność "Sokoła" nie ograniczała się tylko do
gimnastyki, lecz obejmowała także działalność oświatową, a
niezależnie od tego była ważna dla świadomości narodowego
przedstawienia "Sokoła".
Pomijając oświatę i dogłębny rozwój kultury "Sokoła" w tym
ogólniejszym politycznym, to należy podkreślić, że w ramach
narodowo-wychowawczych związanych tu ze sprawami oświaty
stanowił on podstawę oddziaływań, które tworzyły i kształtowały
front polskiej młodzieży i walczyli o jej przetrwanie.
Na terenie Działu i Cechu w tym czasie
jednym z celów było utworzenie w Działach placówek oświaty,
polityki i polityki organizacyjnej, jak: Działalność
Kółka w Działach, Kółka Polityki i Organizacji, Dział-
główny i Kółka Kółka.
"Odnosiła działalność "Sokoła" (wspominał Dział Kółka -
mimo to) 50%, to znaczy nie ma najmniejszego wpływu na
młodzież, antypolityczną, antykomunistyczną, "Sokoła" -
kółka" była antyczna, choć też "w dołach" nie ujmiano".
Nie jest więc zadaniem w tym rozprawieniu rozprawować
o kształceniu, by wykazać w oparciu o takie czy inne
fakty, co w działalności tej organizacji było politycz-
ne, a co ogólniejsze, co podstawowe, a co kulturalne, wyczerpu-
jące to zadanie, nie należy w tym rozprawieniu
organizację "Sokoła" należy oddzielić "Sokoła" tej organiz-
cji od tej "Sokoła".
Charakter pracy sokołowej w Działach nie był pod względem
politycznym identyczny z charakterem pracy "Sokoła" w Działach.

czonych w arkany zakulisowych pociągnięć politycznych" odgórnym faszyzującym elementom. Na "Sokoła" tu w "Dole" patrzono jako na bojową organizację patriotyczną, której jedynym i wyłącznym celem politycznym jest walka o polskosc i który do swoich szeregów włączyć może bez pogwałcenia zasad programowych tak socjalistów jak i członków organizacji chłopskich, no i wszelkich odcieni narodowców.

Solidaryzm narodowy był naczelnym hasłem "Sokoła". Tak tu w "Dole" pojmowano zagadnienia politycznej kierunkowości "Sokoła". Dlatego nie należy się dziwić, dlaczego nie pozwolono na reaktywowanie tej zasłużonej organizacji po drugiej wojnie światowej, ponieważ w rzeczywistości w okresie międzywojennym "Sokoł" stanowił nadbudówkę ideologiczną kapitalistycznej Polski, dlatego nie został reaktywowany, chociaż można było znaleźć wiele wzorów organizacji i wychowania sportowego dla powołanych do życia organizacji młodzieżowych i związków sportowych.

Tak pojęty solidaryzm narodowy dość mocno rozpowszechniony w ówczesnym społeczeństwie polskim sprzeczny był jednak z interesami internacjonalizmu proletariackiego i dopiero doświadczenie historyczne późniejszych lat uświadomiły, że walka klasowa musi być powiązana z internacjonalistycznymi interesami klasy robotniczej na całym świecie oraz musi być powiązana z hasłami narodowymi i patriotycznymi. Te dwa sojusze mogły dopiero przynieść zwycięstwo i wyzwolenie zarówno społeczne jak i narodowe. Dziś doskonale rozumiemy, że naród polski żyjący ponad 100 lat w niewoli, wówczas bardziej odczuwał ucisk narodowy od ucisku i wyzysku klasowego. Weźmy chociażby zakaz używania języka polskiego w urzędach, szkołach - to gromadziło głównie nienawiść wobec zaborcy a przysłańiało położenie klasowe większości społeczeństwa.

W rezultacie kto potrafił zagrać na uczuciach narodowych, które bardziej wychodziły naprzeciw pragnieniom wszystkich Polaków, ten uzyskał poparcie w narodzie w latach 1918-1926.

czonych w arkany realizacyjnych podjęć politycznych" ob-
grywnych realizacyjnych elementów. Na "Dole" tu w "Dole" pa-
trono jako na pojedynek organizację patriotyczną, której je-
dynym i wyłącznym celem politycznym jest walka o polskość
i który do swoich środków włączyć może bez ograniczenia ws-
zed programowy tak socjalistów jak i członków organiz-
acji chłopskich, no i wszelkich obywateli narodowych.
Solidaryzm narodowy był naszym hasłem "Sokoła". Tak tu
w "Dole" pojmowano zagadnienie politycznej kierownictwa
"Sokoła". Dlatego nie należy się dziwić, dlaczego nie powo-
lano na reaktywowanie tej znanej organizacji po drugiej
wojnie światowej, ponieważ w rzeczywistości w okresie mi-
dzywojennym "Sokół" stanowił nadbudowę ideologiczną kapi-
talistycznej Polski, dlatego nie został reaktywowany, cho-
ciaż można było znaleźć wiele warów organizacji i wycho-
wań sportowego dla powołanych do życia organizacji młodzie-
żowych i związków sportowych.

Tak pojęty solidaryzm narodowy dość mocno rozpowszechniony
w ówczesnym społeczeństwie polskim sprząsany był jednak z
interesami międzynarodowym proletariackiego i dopiero
doświadczenia historyczne podnieśli ich lat niewiele, do
wielu klasowa musi być powołana z międzynarodowymi
interesami klasy robotniczej na całym świecie oraz musi być
powołana z hasłami narodowymi i patriotycznymi. Te dwa so-
juszne mogły dopiero przynieść zwycięstwo i wyzwolenie naró-
dów polski żyjący ponad 100 lat w niewoli, wówczas bar-
dziej odzwierciedlał narodowy od zła i wyzwolenia klasowe-
go. Wtedy chciano zaskarżyć użycia języka polskiego w urzę-
dach, szkołach - to groziło głównie niemiłości wobec na-
rodowy a przywrócić pokojem klasowe więzi społeczne-
stwa.

W rezultacie kto potrzebował zgodzić na neutralność narodowych,
które bardziej wychodziły naprzeciw pragnieniom wszystkich
Polaków, ten zyskał poparcie w narodzie w latach 1918-1925.

Jest to jedna z przyczyn, dla których hasła wyzwolenia społecznego czy też rewolucji światowej nie znalazły takiego poparcia.

SKS GRAŻYNA - SEKCJA PIŁKI NOŻNEJ

Pierwszym założnikiem przyszłego klubu sportowego SKS Grażyna była kilkunastoosobowa grupa młodzieży zamieszkała na terenie dawnej gminy Dziedzice, w rejonie dość zwartej do dziś zabudowy gospodarstw rolnych.

Zespół, którego łączył tylko młodzieńczy zapał do piłki nożnej przybrał nazwę KS "Strzała", lecz żadna ze zrzeszonych wówczas drużyn nie chciała się spotkać z chłopcami, którzy z braku sprzętu i piłki grali nadmuchiwanym pęcherzem, zamiast prawdziwą piłką i w dodatku na bosaka.

Siedzibą, a raczej miejscem ich spotkań były zabudowania Jana Stryczka, właściciela restauracji, obok której znajdowała się sala przeznaczona do zabaw i wesel.

Natomiast placem do gry była pobliska łąka pomiędzy szosą Katowice - Bielsko a rzeką Iłownicą.

Z tą dziką drużyną o przybranej nazwie KS "Strzała" związani byli następujący zawodnicy, z których kilku jeszcze do roku 1939 było czynnymi zawodnikami: Emil Czyż, Franciszek Janik, Józef i Jan Linek, Józef Kopeć, Władysław Kulesza, Józef Szczotka, Jan Piłocik, Bolesław Machalica, Julian Urański, Józef Blacheta, Jan Kozik, Alojzy Jurczyk, Wilhelm Borucki, Karol Roszkowski.

Marzeniem młodych chłopców było zdobycie prawdziwej piłki i butów piłkarskich.

Za zebrane między sobą pieniądze delegowali oni do Bielska Józefa Kopcia i Karola Roszkowskiego, dwóch najlepszych zawodników, którzy przywieźli stamtąd upragnioną piłkę.

Szukając gorączkowo jakiejś perspektywy rozwoju i oparcia chłopcy oddali się pod patronat ówczesnego Stowarzyszenia Młodzieży Katolickiej i jego Prezesa Franciszka Krzusa, który stawiając wstępny warunek przystąpienia do tej organiza-

cji, spowodował zakupienie prawdziwych butów piłkarskich i zwyczajnych kostiumów.

W ten sposób drużyna, aczkolwiek jeszcze nigdzie nie zrzeszona łatwiej znalazła partnerów do rozgrywania towarzyskich spotkań.

Pierwszymi przeciwnikami był RKS "Młot" Czechowice oraz KS "Dziedzice".

Natomiast jedynie dostępnymi środkami lokomocji - z braku pieniędzy - na mecze rozgrywane w Pszczynie, Brzeszczach czy Jawiszowicach, a więc miejscowościach odległych o ponad 10 km były rowery, a najpewniejszym środkiem była furmanka konna /wóz drabiniasty/ umajony jak na wielkie święto.

Nie mając jeszcze własnego boiska, pierwsze zabawy i nauka prawideł piłkarskich odbywały się na pobliskich łąkach, pastwiskach, na placu rynkowym w Dziedzicach lub na terenie pobliskiej cegielni włościańskiej.

Najchętniej jednak - ze względu na miejsce zamieszkania większości zawodników, grano na łące w pobliżu restauracji Jana Stryczka i rzeki Iłownicy, na łące zwanej "padołem Stryczkowym".

Stowarzyszenie Młodzieży Katolickiej szybko zrezygnowało z dalszego patronatu, nie widząc możliwości działania sportowego w organizacji o charakterze religijno-obyczajowym.

Kolejna delegacja piłkarzy szuka nowego mecenasa i znajduje oparcie w Stowarzyszeniu Gimnastycznym "Sokół" i w roku 1924 dzięki jego poparciu powołany został klub sportowy pod nazwą Sokoli Klub Sportowy "Grażyna" z oddzielnym zarządem, którego pierwszym prezesem został Rudolf Gilman.

Pod patronatem "Sokoła" zapoczątkowany został nowy etap rozwoju tego klubu.

Już w roku 1925 wydzierżawiony został grunt od Pawła Kielocha pod przyszłe boisko, grunt usytuowany w miejscu obecnego Liceum Ogólnokształcącego im. M. Curie-Skłodowskiej.

Przy niwelacji gruntu i budowie ogrodzenia, obok zawodników pracowali również członkowie zarządu oraz sympatycy. Oczywiście była to praca bezpłatna, społeczna i honorowa.

Zakupiono również pierwsze kostiumy, białe spodenki oraz koszulki w białą czerwone pionowe pasy.

W późniejszym okresie drużyna występowała również na krótko w czerwonych koszulkach z białym emblematem wizerunku sokoła.

Tradycyjnymi barwami klubowymi do roku 1939 były jednak białe spodenki i koszulki w białą czerwone pionowe pasy.

Po zgłoszeniu drużyny do PZPN Podokręg Bielsko-Biała od roku 1924 pierwsza drużyna rozgrywała mistrzowskie mecze najpierw w klasie "B", by po 2 latach awansować do klasy "A", gdzie z nieznacznymi przerwami wytrwali do roku 1939.

Wśród zawodników pojawiały się również talenty piłkarskie. Np. Edward Krawczyk odznaczający się bardzo silnym strzałem przeniósł się do KS Ruch Chorzów, gdzie przez pewien czas grał w pierwszej drużynie przyszłego, wielokrotnego mistrza Polski.

W zamian za odstąpienie tego zawodnika drużyna KS Ruch Chorzów wystąpiła w swoim pierwszoligowym składzie w meczu towarzyskim w Dziedzicach.

Bez prawdziwego instruktora piłkarskiego trudno było nawiązywać walkę z czołowymi drużynami szczególnie z Bielska-Białej i przeważnie maksymalnym celem drużyny było utrzymanie się w klasie "A".

Naukę elementarnych zasad techniki piłkarskiej zajmowali się dorywczo i bezinteresownie, co sprawniejsi członkowie zarządu klubu w osobach np. Juliana Urańskiego, Leona Dyczka lub wybijający się zawodnicy jak Mieczysław Gajda.

Nadszedł wrzesień 1939r. Dzięki zawodnikowi Józefowi Gajdzie część sprzętu sportowego oraz trofea i pamiątki klubowe w postaci dyplomów, proporzyczków i pucharów przetrwały lata okupacji i po zakończeniu wojny znalazły się z powrotem w lokalu reaktywowanego klubu pod nazwą KS Grażyna.

Wykaz zawodników SKS Grażyna od zarania do 1939r.

1. Baduszek	Detlaw	1930 - 1935
2. Bąk	Tadeusz	1930 - 1935
3. Balisz	Władysław	1935 - 1939
4. Blacheta	Józef	1924 - 1930
5. Borucki	Wilhelm	1924 - 1930
6. Boczarski	Kazimierz	1930 - 1935
7. Buczek	Józef	1924 - 1930
8. Buja	Rudolf	1935 - 1939
9. Bylica	Alfred	1924 - 1930
10. Chrząszcz	Mieczysław	1935 - 1939
11. Czyż	Emil	1924 - 1930
12. Dadok		1924 - 1930
13. Dziech	Emil	1930 - 1935
14. Duda	Józef	1924 - 1930
15. Duda	Franciszek	1924 - 1930
16. Dziech	Adolf	1924 - 1930
17. Ebert	Ernest	1924 - 1930
18. Fuchs	Adolf	1924 - 1930
19. Gajda	Józef	1924 - 1930
20. Goliński	Jan	1924 - 1930
21. Grabiec	Marian	1935 - 1939
22. Grygierczyk	Adolf	1930 - 1935
23. Grygierczyk	Karol	1924 - 1930
24. Grygierczyk	Tadeusz	1930 - 1935
25. Hejn	Cepel	1930 - 1935
26. Hofman	Edward	1930 - 1939
27. Janik	Franciszek	1924 - 1930
28. Jurczyk	Alojzy	1924 - 1930
29. Kapiszczyk	Franciszek	1930 - 1935
30. Kieloch	Ludwik	1930 - 1935
31. Kłaptocz	Józef	1935 - 1939
32. Kłaptocz	Aleksander	1930 - 1935
33. Kocjan	Ryszard	1924 - 1930
34. Kolasa	Józef	1924 - 1930
35. Kopeć	Józef	1924 - 1930

Wykaz nazwisków i daty śmierci do 1939 r.

1. Baduński	Debiaw	1930 - 1935
2. Bęć	Tabanus	1930 - 1935
3. Bęć	Wierzbowa	1930 - 1935
4. Bęć	Łódź	1930 - 1935
5. Bęć	Wierzbowa	1930 - 1935
6. Bęć	Kamińska	1930 - 1935
7. Bęć	Łódź	1930 - 1935
8. Bęć	Rudolf	1930 - 1935
9. Bęć	Alfred	1930 - 1935
10. Bęć	Wierzbowa	1930 - 1935
11. Bęć	Emil	1930 - 1935
12. Bęć	Emil	1930 - 1935
13. Bęć	Łódź	1930 - 1935
14. Bęć	Franciszek	1930 - 1935
15. Bęć	Łódź	1930 - 1935
16. Bęć	Ernest	1930 - 1935
17. Bęć	Łódź	1930 - 1935
18. Bęć	Łódź	1930 - 1935
19. Bęć	Łódź	1930 - 1935
20. Bęć	Łódź	1930 - 1935
21. Bęć	Marian	1930 - 1935
22. Bęć	Łódź	1930 - 1935
23. Bęć	Łódź	1930 - 1935
24. Bęć	Tabanus	1930 - 1935
25. Bęć	Łódź	1930 - 1935
26. Bęć	Łódź	1930 - 1935
27. Bęć	Franciszek	1930 - 1935
28. Bęć	Łódź	1930 - 1935
29. Bęć	Franciszek	1930 - 1935
30. Bęć	Łódź	1930 - 1935
31. Bęć	Łódź	1930 - 1935
32. Bęć	Łódź	1930 - 1935
33. Bęć	Łódź	1930 - 1935
34. Bęć	Łódź	1930 - 1935
35. Bęć	Łódź	1930 - 1935

36. Kozik	Jan	1924 - 1930
37. Krawczyk	Edward	1930 - 1935
38. Krawczyk	Ryszard	1924 - 1930
39. Królikowski	Stefan	1930 - 1935
40. Leśniara		1930 - 1935
41. Linek	Jan	1924 - 1930
42. Lubecki	Wiktor	1930 - 1935
43. Linek	Józef	1924 - 1930
44. Lubecki	Józef	1935 - 1939
45. Machalica	Bolesław	1924 - 1930
46. Machalica	Franciszek	1924 - 1930
47. Machalica	Paweł	1935 - 1939
48. Machalica	Władysław	1924 - 1930
49. Marczak	Rudolf	1924 - 1930
50. Mańdok	Franciszek	1935 - 1939
51. Maciej	Ludwik	1930 - 1935
52. Michalec	Kazimierz	1930 - 1935
53. Morawiec	Stanisław	1924 - 1930
54. Osowski	Aleksander	1924 - 1930
55. Oczkowski	Julian	1935 - 1939
56. Panasiewicz	Jan	1930 - 1935
57. Paliński	Jan	1924 - 1930
58. Piłocik	Jan	1924 - 1930
59. Reszke	Erwin	1924 - 1930
60. Roszkowski	Karol	1924 - 1930
61. Sedlaczek	Józef	1930 - 1935
62. Sowa	Antoni	1930 - 1935
63. Suchy	Karol	1930 - 1935
64. Suchy	Józef	1930 - 1935
65. Szczotka	Józef	1924 - 1930
66. Szostak	Bogusław	1935 - 1939
67. Śleziński	Franciszek	1930 - 1935
68. Śleziński	Teofil	1930 - 1935
69. Treciak		1924 - 1930
70. Walićzek	Wiktor	1935 - 1939
71. Zieleźnik	Teodor	1930 - 1935
72. Zyzański	Mieczysław	1935 - 1939

36.	Kozik	Jan	1924 - 1930
37.	Krawczyk	Edward	1930 - 1932
38.	Krawczyk	Wacław	1924 - 1930
39.	Królowski	Stanisław	1930 - 1932
40.	Kucharski	Jan	1930 - 1932
41.	Kucharski	Jan	1924 - 1930
42.	Kucharski	Wiktoria	1930 - 1932
43.	Kucharski	Jan	1924 - 1930
44.	Kucharski	Jan	1932 - 1934
45.	Kucharski	Polina	1924 - 1930
46.	Kucharski	Przemysław	1924 - 1930
47.	Kucharski	Jan	1932 - 1934
48.	Kucharski	Władysław	1924 - 1930
49.	Kucharski	Jan	1930 - 1932
50.	Kucharski	Przemysław	1932 - 1934
51.	Kucharski	Jan	1932 - 1934
52.	Kucharski	Stanisław	1930 - 1932
53.	Kucharski	Stanisław	1924 - 1930
54.	Kucharski	Stanisław	1924 - 1930
55.	Kucharski	Julian	1932 - 1934
56.	Kucharski	Jan	1932 - 1934
57.	Kucharski	Jan	1924 - 1930
58.	Kucharski	Jan	1924 - 1930
59.	Kucharski	Jan	1924 - 1930
60.	Kucharski	Jan	1924 - 1930
61.	Kucharski	Jan	1932 - 1934
62.	Kucharski	Jan	1932 - 1934
63.	Kucharski	Jan	1932 - 1934
64.	Kucharski	Jan	1932 - 1934
65.	Kucharski	Jan	1932 - 1934
66.	Kucharski	Jan	1932 - 1934
67.	Kucharski	Jan	1932 - 1934
68.	Kucharski	Jan	1932 - 1934
69.	Kucharski	Jan	1932 - 1934
70.	Kucharski	Jan	1932 - 1934
71.	Kucharski	Jan	1932 - 1934
72.	Kucharski	Jan	1932 - 1934

Prezesi

Dr Wachulski	Bronisław	1924 - 1939	honorowy
Gilman	Rudolf	1924 - 1926	
Czerkowski		1926 - 1928	
Miśko		1929 - 1930	
Wietrzny	Wiktor	1930 - 1935	
Mokrysz	Antoni	1936 - 1938	
Wietrzny	Wiktor	1938 - 1939	

Kierownicy sekcji piłki nożnej

Urański	Julian	1924 - 1930
Szimke	Edmund	1930 - 1931
Niemiec	Wiktor	1930 - 1932
Dyczek	Leon	1932 - 1939
Buczek	Józef	1938 - 1939

Pozostali aktywniejsi członkowie Zarządu

Boy		skarbnik
Matloch	Oskar	"
Szarek	Jan	"
Czechak	Adolf	sekretarz
Gajda	Mieczysław	"
Mańdok	Antoni	"
Suchy	Józef	"
Kulesza		gospodarz
Marcak	Antoni	"
Ebert	Ernest	członek
Gabrys	Emil	"
Grygierczyk	Karol	"
Jurczyk	Alojzy	"
Kieloch	Emil	"
Linek	Józef	"
Machalica	Bolesław	"
Machalica	Franciszek	"
Machalica	Karol	"
Morawiec	Stefan	"
Piłocik	Jan	"
Żoczek	Antoni	"

VII DZIAŁALNOŚĆ INNYCH STOWARZYSZEŃ W ZAKRESIE WYCHOWANIA FIZYCZNEGO NA TERENIE CZECHOWIC DZIEDZIC W OMAWIANYM OKRESIE CZASU

Działalnością sportową oraz uprawianiem dyscyplin o charakterze półwojskowym zajmowały się również inne stowarzyszenia i organizacje przeciwstawne robotniczemu ruchowi sportowemu.

Warto wspomnieć o powstałym w 1932 roku z inicjatywy bardzo wpływowej osobistości Szarewskiego Związku Rezerwistów, opierającym swoją działalność o fabrykę Walcowni Metali w Dziedzicach.

W ramach tej organizacji po wybudowaniu strzelnicy sportowej, obok rampy kolejowej rozwinęła się sekcja strzelecka, zaliczana do ścisłej czołówki w województwie śląskim.

Do najlepszych strzelców i najaktywniejszych członków tej sekcji należeli: Franciszek Świerczyna, Jan Piłocik, Józef Sajdok, Józef Żoczek, Władysław Blacheta.

Oprócz strzelania uprawiano również inne dyscypliny sportowe jak: turystykę letnią i zimową, koszykówkę, siatkówkę.

W domu związkowym kolejarzy mieścił się lokal Związku Młodzieży Katolickiej.

Stowarzyszenie to o wybitnie klerykalnym charakterze organizowało również różne imprezy sportowe jak: biegi przełajowe, turnieje gier sportowych: koszykówki, siatkówki, tenisa stołowego, czy też rozgrywki szachowe.

Oprócz sekcji sportowych stowarzyszenie to prowadziło również pracę kulturalno-oświatową w postaci kółka amatorskiego i chóru kościelnego.

Krótko przed wybuchem drugiej wojny światowej powstał również w latach 1938-1939 - jako rezultat tarć i walki politycznej w łonie PPS-u Robotniczy Instytut Oświatowo-Kulturalny im. Stefana Żeromskiego /RIOK/ i tu działały również

VII DEKLARACJE INNYCH STOWARZYSZEŃ W KRAJACH WŁOSKICH WIZYJNEGO NA TERENIE GOSPODARSTWA W OBLASTACH OKRESIE CZASU

Właściwość sportowa oraz uprawianie dyscypliny i oba-
rzenie północnym i południowym nie różni się od innych
aspekta i organizacja gospodarki robotniczej i rolniczej
sportowa.

Warto wspomnieć o powstaniu w 1932 roku z inicjatywy bar-
dzo wpływowej osobistości włoskiej, Związku Włoskich
opierającym swoją działalność o fabryki włoskie, które w
Włoszech.

W ramach tej organizacji po wybudowaniu strzelniczych sporto-
wej, obok rangi kolejowej rozwinęła się sekcja strzelecka,
zaliczana do sekcji sekcji w województwie włoskim.

Do najlepszych strzelców i najaktywniejszych członków tej
sekcji należeli: Brunello Biondini, Jan Biondini, Józef
Biondini, Józef Biondini, Biondini Biondini.

Oprócz strzelania uprawiano również inne dyscypliny sporto-
we jak: turystyka, jazda i skoki, kolarstwo, skoki, skoki,
w domu włoskim kolejowym mieścił się lokal Związku Włos-
kiego Katalickiego.

Stowarzyszenie to o wybitnie kulturalnym charakterze orga-
nizowało również różne imprezy sportowe jak: biegi, przeja-
zdy, turnieje gier sportowych: koszykówki, siatkówki, te-
nis stołowy, czy też rozgrywało mecze.

Oprócz sekcji sportowych stowarzyszenie to prowadziło rze-
niez prace kulturalno-oświatowe w postaci biblioteki i muzeum
do i obrotu kulturalnego.

Kilko przed wybuchem drugiej wojny światowej powstał rze-
mie w latach 1932-1933 - jako rezultat pracy i walki poli-
tycznej w formie PRG-u Robotniczy Instytut Oświatowo-Kultu-
ralny im. Stefana Biondini (NIEK) i to właśnie również

sekcje tenisa stołowego, siatkówki, koszykówki, obok których rozwijano również działalność kulturalno-oświatową, czytelnictwo i teatralny ruch amatorski.

Podobną organizacją do Związku Rezerwistów był "Strzelec" - półwojskowa organizacja, która nawiązywała do tradycji dawnych legionów Piłsudskiego.

Jak sama nazwa wskazuje główny kierunek pracy tej organizacji skierowany był na uprawianie strzelania sportowego oraz organizowanie imprez w postaci drużynowych marszów.

Oprócz tego działały również sekcje tenisa stołowego, siatkówki i lekkoatletyczna.

Stąd wywodzi się dość znana postać w lekkoatletyce śląskiej Antoni Mizera, który zdobywał znaczne sukcesy jeszcze po roku 1945 w biegach średnich.

Wobec organizacji do Więzki Rezerwistów przy "Strzelcu" -
Polskiego organizacja, która nawiązywała do tradycji daw-
nego Polskiego Strzelca.

W tym celu należało przede wszystkim zrehabilitować dotychczasową ocenę działalności państwa polskiego, która była w rzeczywistości bardzo niską. W tym celu należało przede wszystkim zrehabilitować dotychczasową ocenę działalności państwa polskiego, która była w rzeczywistości bardzo niską.

W dniu 1945 w Warszawie
Antoni Kłosa, który wchodził w skład
Zasadniczego Komitetu w dziedzinie

VIII PRÓBA OCENY ROZWOJU KULTURY FIZYCZNEJ NA TERENIE CZECHOWIC-DZIEDZIC

Rozbudowa linii kolejowych na początku drugiej połowy XIX wieku wpłynęła - podobnie jak w całej Galicji w nieznacznym stopniu na rozwój przemysłu rodzimego, gdyż rząd cesarstwa austro-węgier był bardziej zainteresowany eksploatacją Galicji na sposób przypominający półkolonialny wyzysk oraz zbytem towarów aniżeli rozwojem inwestycji przemysłowych.

Mimo to na zachodnim krańcu Galicji, jakim był Śląsk Cieszyński powstawały w tym czasie na terenie dawnych Czechowic oraz Dziedzic nieduże fabryki, jak: Walcownia Cynku, Rafineria Nafty, Nasycalnia Progów Kolejowych dla potrzeb budujących się kolei żelaznych.

W tym czasie już na terenach województwa krakowskiego w Białej, Bielsku, Andrychowie i Wadowicach, a więc w sąsiednich miasteczkach istniały warsztaty tkackie i przedziałnice.

Te pierwsze fabryki na terenie Czechowic i Dziedzic stanowiły początkowy krok na drodze przemian w zakresie stosunków społeczno-ekonomicznych.

Dzisiaj dzięki gwałtownemu rozwojowi i rozbudowie istniejących zakładów Czechowice-Dziedzice stanowią ważny dla naszej gospodarki narodowej rejon przemysłowy, który zatrudnia ogółem około 15 tysięcy pracowników.

Ta zacofana struktura gospodarcza charakterystyczna dla całej ówczesnej Galicji sprawiła, że proletariatus stanowił bardzo znikomą część ludności ówczesnych Czechowic oraz Dziedzic.

Podstawową warstwę społeczną stanowili dość bogaci ziemianie, obok nich rolnicy gospodarujący na niedużych działkach.

Nieznaczna część ludności pracowała w fabrykach lub na ko-

VIII PRÓBA OGÓLNEJ KOLEJOWYCH PRZEWODNIKÓW NA TERENIE

CECHOWANIE-PRÓBA

Wskazano linie kolejowe na poszczególnych liniach kolejowych - podobnie jak w całej Galicji w okresie -
tym stopniu na nowo przegrupowano, aby było ce-
lowskie i wygodne dla podróżnych i interesujących się wy-
jazdami Galicji na spedyt przemieszczających się w wy-
jazd oraz w tym czasie miało miejsce inne wyjazdy prze-
jeżdżających.

Wniośno na podjęcie w tym celu Galicji, która była dla -
wyjazdów podobnie w tym czasie na terenie całego państwa -
wiośno podjęcie w tym celu, jak: Galicja, Gdynia,
Zachodnia Galicja, Zachodnia Galicja dla podję-
cia wyjazdów dla kolei kolejowych.

W tym czasie już na terenach województwa krakowskiego
Galicji, Gdynia, Zachodnia i Zachodnia, a więc w całej -
całej województwa krakowskiego, Gdynia i Zachodnia -

ono.

W tym czasie już na terenie województwa krakowskiego i Zachodnia -
w tym czasie już na terenie województwa krakowskiego i Zachodnia -
w tym czasie już na terenie województwa krakowskiego i Zachodnia -

W tym czasie już na terenie województwa krakowskiego i Zachodnia -
w tym czasie już na terenie województwa krakowskiego i Zachodnia -
w tym czasie już na terenie województwa krakowskiego i Zachodnia -

W tym czasie już na terenie województwa krakowskiego i Zachodnia -
w tym czasie już na terenie województwa krakowskiego i Zachodnia -
w tym czasie już na terenie województwa krakowskiego i Zachodnia -

W tym czasie już na terenie województwa krakowskiego i Zachodnia -
w tym czasie już na terenie województwa krakowskiego i Zachodnia -
w tym czasie już na terenie województwa krakowskiego i Zachodnia -

W tym czasie już na terenie województwa krakowskiego i Zachodnia -
w tym czasie już na terenie województwa krakowskiego i Zachodnia -
w tym czasie już na terenie województwa krakowskiego i Zachodnia -

lei, trudniła się rzemiosłem czy też drobnym handlem lub usługami.

Znaczne ożywienie przemysłu nastąpiło przed wybuchem pierwszej wojny światowej, a szczególnie kiedy zaczął przenikać do Galicji obcy kapitał zachęcony możliwościami osiągnięcia wysokich zysków w warunkach taniej siły roboczej.

Pod koniec XIX wieku na terenach wspomnianych już sąsiednich miejscowości: Bielska, Białej, Andrychowie czy Wadowie ówczesny proletariats fabryczny posiadał własne organizacje polityczne, związkowe czy rzemieślnicze, które kierowały wieloma akcjami, strajkami i manifestacjami o poprawę warunków ekonomicznych.

Natomiast na terenie Czechowic oraz Dziedzic ruch socjalistyczny do roku 1928 był słabo zorganizowany.

Z drugiej strony na wpół feudalna struktura gospodarcza sprzyjała raczej powstawaniu na tutejszych terenach organizacji społecznych typu liberalnego bardziej zachowawczego i konserwatywnego.

Stąd bardziej sprzyjające warunki dla powstania Stowarzyszenia Sportowego jakim był ówczesny "Sokół", który powstał na terenie Dziedzic w roku 1905.

Na pierwsze Stowarzyszenie Sportowe proletariatu fabrycznego jakim była "Siła" trzeba było jeszcze czekać 14 lat, gdyż powstało ono dopiero w roku 1919.

Klasowy zatem ruch sportowy proletariatu robotniczego powstał w warunkach kiedy "Sokół" posiadał już liczne gniazda w wielu miejscowościach i świadczył o rzeczywistym zapotrzebowaniu społecznym na tego typu stowarzyszenia.

Stowarzyszenie Gimnastyczne "Sokół" znalazło poparcie, pomoc organizacyjno-finansową u zamożniejszej części rolników oraz nielicznej jeszcze grupy inteligencji.

Po roku 1918, przy poparciu władz administracyjnych "Sokół" szybko rozwiązał problem lokalowy zakupując na własność dawny obiekt szpitala wojskowego, gdzie po nieznacz-

...nie, przednie się rozciągały one też drogiem handlowym i...

...nie, przednie się rozciągały one też drogiem handlowym i...

...nie, przednie się rozciągały one też drogiem handlowym i...

...nie, przednie się rozciągały one też drogiem handlowym i...

...nie, przednie się rozciągały one też drogiem handlowym i...

...nie, przednie się rozciągały one też drogiem handlowym i...

...nie, przednie się rozciągały one też drogiem handlowym i...

...nie, przednie się rozciągały one też drogiem handlowym i...

...nie, przednie się rozciągały one też drogiem handlowym i...

...nie, przednie się rozciągały one też drogiem handlowym i...

nej adaptacji zorganizowano salę gimnastyczną i widowiskową, czytelnię oraz szereg obszernych pomieszczeń administracyjnych.

Podobnie szybko rozwiązano problem boiska sportowego.

Natomiast od samego początku władze administracyjne patrzyły nieprzychylnym okiem na działalność sportową i kulturalno-oświatową stowarzyszeń socjalistycznych.

Fundusze na rozwój i działalność sportową "Siła" czerpała głównie z drobnych składek członkowskich, stanowiących nie-raz jedyną podstawę bytu organizacji.

Oprócz tego dość niepewnym źródłem dochodu ze względu na chwiejną koniunkturę oraz konkurencję były konsumy robotnicze organizowane na zasadach statutu spółdzielni.

Rywalizacja pomiędzy Robotniczymi Stowarzyszeniami a "Sokołem" przyczyniła się do popularyzowania sportu w ogóle, a w szczególności sportu gimnastycznego i piłki nożnej.

Kluby piłkarskie nie posiadały żadnych trenerów, natomiast funkcję instruktorów w dość trudnej dyscyplinie sportowej jaką była gimnastyka przyrzadowa pełnili bezinteresownie bardziej utalentowani i wybijający się gimnastycy.

Należy żałować, że powojenny rozwój życia sportowego na terenie Czechowic-Dziedzic nie wykorzystał mocno ugruntowanych tradycji dla reaktywowania sekcji gimnastycznych chociażby przy jednym z istniejących klubów sportowych.

Wprawdzie były próby zorganizowania sekcji gimnastycznej w pierwszych latach po wyzwoleniu przez Związek Walki Młodych przy Kopalni "Silesia" w Czechowicach północnych, które jednak okazały się niewystarczające dla kontynuowania bogatych tradycji w tej dyscyplinie sportowej.

Oba Stowarzyszenia Sportowe jak na ówczesne lokalne warunki do roku 1939 posiadały wystarczającą bazę w postaci specjalistycznego sprzętu do gimnastyki przyrzadowej.

Nie dysponując źródłowym materiałem dla udokumentowania ma-

dotychczasowe organizacje nie posiadały i nie miały
właściwej struktury organizacyjnej, nie posiadały
właściwych celów i zadań.

Wobec tego należało rozwiązać problem braku sportowego
związku, od którego początek miało administracyjne państwo
i nieprzekazywane było na działalność sportową i kulturalną
nieodpłatnie, a jedynie za opłatą.

Wobec tego należało rozwiązać problem braku sportowego
związku, od którego początek miało administracyjne państwo
i nieprzekazywane było na działalność sportową i kulturalną
nieodpłatnie, a jedynie za opłatą.

Wobec tego należało rozwiązać problem braku sportowego
związku, od którego początek miało administracyjne państwo
i nieprzekazywane było na działalność sportową i kulturalną
nieodpłatnie, a jedynie za opłatą.

Wobec tego należało rozwiązać problem braku sportowego
związku, od którego początek miało administracyjne państwo
i nieprzekazywane było na działalność sportową i kulturalną
nieodpłatnie, a jedynie za opłatą.

Wobec tego należało rozwiązać problem braku sportowego
związku, od którego początek miało administracyjne państwo
i nieprzekazywane było na działalność sportową i kulturalną
nieodpłatnie, a jedynie za opłatą.

Wobec tego należało rozwiązać problem braku sportowego
związku, od którego początek miało administracyjne państwo
i nieprzekazywane było na działalność sportową i kulturalną
nieodpłatnie, a jedynie za opłatą.

Wobec tego należało rozwiązać problem braku sportowego
związku, od którego początek miało administracyjne państwo
i nieprzekazywane było na działalność sportową i kulturalną
nieodpłatnie, a jedynie za opłatą.

Wobec tego należało rozwiązać problem braku sportowego
związku, od którego początek miało administracyjne państwo
i nieprzekazywane było na działalność sportową i kulturalną
nieodpłatnie, a jedynie za opłatą.

Wobec tego należało rozwiązać problem braku sportowego
związku, od którego początek miało administracyjne państwo
i nieprzekazywane było na działalność sportową i kulturalną
nieodpłatnie, a jedynie za opłatą.

Wobec tego należało rozwiązać problem braku sportowego
związku, od którego początek miało administracyjne państwo
i nieprzekazywane było na działalność sportową i kulturalną
nieodpłatnie, a jedynie za opłatą.

sowości - ilości czynnie uprawiających sport, można przyjąć, że rezultatem tej lokalnej klasowej rywalizacji było bardzo szerokie upowszechnienie kultury sportowej w środowisku czechowickim.

Udogodnienia z jakich korzystają dzisiaj sportowcy w swoich zakładach pracy i klubach sportowych były w okresie międzywojennym rzeczą nieznaną.

Od samego początku powstania w kilku środowiskach Stowarzyszeń "Siły" oraz robotniczych klubów sportowych zaszczepliły one młodzieży - niezależnie od różnych tendencji tarć i konfliktów w PPS, idee różnie pojmowanego socjalizmu, idee postępu i w każdym razie na pewno młodzież była wychowywana w duchu negacji kapitalistycznej rzeczywistości Polski Sanacyjnej.

Stąd ruch sportowy płynął dwoma nurtami i przejawiał się na dwóch płaszczyznach uprawiania określonych dyscyplin sportowych oraz wychowywania w duchu ideologii socjalistycznej i pokazywania jaskrawej niesprawiedliwości społecznej.

Najbardziej poszukiwanymi wartościami u działaczy był w pierwszej kolejności wpływ na kształtowanie poglądów politycznych traktując całokształt pracy jako swoistą formę oporu przeciwko sanacyjnej władzy. W tych warunkach przywiązanie do barw klubowych zarówno zawodników jak i działaczy miało zupełnie jednoznaczną wymowę.

Zmiana barw klubowych była dość rzadkim zjawiskiem i uważana była powszechnie za przejaw słabości charakteru lub nawet za zdradę.

Prawie wszyscy rozmówcy, z którymi przeprowadzałem wywiady podkreślali dyscyplinę, wysoką frekwencję na zajęciach, zapal młodzieży sportowej wypływający z czystego zainteresowania i zamiłowania oraz chęci wyżycia się.

Z drugiej strony trudne warunki życia zamykały drogę do innego typu wypełnienia wolnego czasu i czynne uprawianie sportu było nieraz jedynie dostępną rozrywką dla młodego

człowieka ze środowiska robotniczego.

Podobnie pojmowali swoją rolę działacze spełniający różnorodne funkcje organizacyjne.

Nie należy się dzisiaj dziwić, że działacze sportowi wychowani w trudnych warunkach do roku 1939 odżegnują się od współczesnych praktyk w naszych klubach w postaci zwolnień z pracy, premii pieniężnych za osiągnięcia sportowe, czy też egzekwowanie dyscypliny sportowej na drodze regulaminowych kar pieniężnych.

Nie ulega wątpliwości, że wielu ludziom trudne lata okupacji łatwiej było przetrwać dzięki sprawności fizycznej, zahartowaniu moralnemu oraz innym szlachetnym wartościom, zdobytym w pracy organizacji sportowych.

Ci, którym dane było przetrwać drugą wojnę światową przystąpili jako jedni z pierwszych w roku 1945 do odbudowy kraju i oddawali swoje najlepsze zdolności i zapał dla kształtowania nowej rzeczywistości.

Przemiany ekonomiczno-społeczne i polityczne, sytuacja młodego pokolenia, ewolucja obyczajowości i zainteresowania młodzieży oraz ogromny postęp wyczynu we wszystkich dyscyplinach sportowych, to tylko niektóre czynniki, które zdecydowały o współczesnym kierunku i warunkach, w jakich rozwija się kultura fizyczna w naszym kraju.

20. Ibidem, s. 60

21. Ibidem, s. 74

22. Ibidem, s. 74

23. Ibidem, s. 114

24. Ibidem, s. 118

25. Ibidem, s. 162

26. Ibidem, s. 162

27. Ibidem, s. 176

28. W. Kisiński, op. cit., s. 117

29. Ibidem, s. 117

30. Ibidem, s. 162. Wskazywanie na wyjątkowość sytuacji politycznej i społecznej w Polsce w latach 1945-1948 - Stwierdzenie, że w tym czasie w Polsce panował wyjątkowo trudny okres historyczny.

...wzrostu w dziedzinie robotniczej.
Podkreślił również swoją rolę w zakresie sportu i rekreacji.

...nie należy się bać, że w dziedzinie sportu wy-
stąpią trudności. W roku 1955 odnotowano, że od-
powiednie prace w zakresie sportu i rekreacji zostały
zakończony, przed planem, na osiągnięcie sportu, co-
to osiągnięcie dyscypliny sportowej na drodze regular-
nych planów.

...nie należy się bać, że w dziedzinie sportu wy-
stąpią trudności. W roku 1955 odnotowano, że od-
powiednie prace w zakresie sportu i rekreacji zostały
zakończony, przed planem, na osiągnięcie sportu, co-
to osiągnięcie dyscypliny sportowej na drodze regular-
nych planów.

...nie należy się bać, że w dziedzinie sportu wy-
stąpią trudności. W roku 1955 odnotowano, że od-
powiednie prace w zakresie sportu i rekreacji zostały
zakończony, przed planem, na osiągnięcie sportu, co-
to osiągnięcie dyscypliny sportowej na drodze regular-
nych planów.

...nie należy się bać, że w dziedzinie sportu wy-
stąpią trudności. W roku 1955 odnotowano, że od-
powiednie prace w zakresie sportu i rekreacji zostały
zakończony, przed planem, na osiągnięcie sportu, co-
to osiągnięcie dyscypliny sportowej na drodze regular-
nych planów.

PRZYPISY

1. L.Piesko, Historia miasta Czechowice-Dziedzice, rękopis - nieopublikowany
2. Ibidem, s.2
3. Ibidem, s.4
4. Ibidem, s.6
5. Ibidem, s.8
6. Ibidem, s.9
7. Ibidem, s.12
8. R.Grodecki, Liber Foundationis Claustris Sancte Marie Virginia in Heinrichau, 1227-1311
9. L.Piesko, op.cit., s.15
10. Ibidem, s.17
11. Ibidem, s.20
12. E.Kieloch, Zmiany społeczne i wybuch pierwszej wojny światowej - rękopis - nieopublikowany
13. Ibidem, s.812
14. J.Buszko, Ruch socjalistyczny w Krakowie 1890-1914, Kraków 1961
15. Ibidem, s.29
16. Ibidem, s.32
17. Ibidem
18. Ibidem, s.33
19. Ibidem, s.41
20. Ibidem, s.67
21. Ibidem, s.71
22. Ibidem, s.74
23. Ibidem, s.134
24. Ibidem, s.168
25. Ibidem, s.169
26. Ibidem, s.169
27. Ibidem, s.278
28. E.Kieloch, op.cit., s.823
29. Ibidem, s.831
30. Ibidem, s.842 Dokumenty dot. założenia Straży Pożarnej znajdują się w Archiwach Starostwa Bielskiego - Statut OSP w Dziedzicach i kilka pism urzędowych znalazł tam kierownik szkoły L.Piesko

31. Numery oznaczają kolejny numer w rejestrze urzędu katastralnego
32. Wybór Materiałów do Nauki Historii K.7, W-wa 1963, s.170
33. Sport Robotniczy, T.I, s.22
34. Wybór Materiałów, op.cit., s.174
35. Sport Robotniczy, T.I, s.28
36. Wybór Materiałów, op.cit., s.175-176
37. Sport Robotniczy, T.I, s.29
38. Wybór Materiałów, op.cit., s.179
39. Ibidem
40. Ibidem, s.258
41. Ibidem, s.259
42. Sport Robotniczy, T.II, s.215
43. Sport Robotniczy, T.I,
44. Wybór Materiałów, op.cit., s.261-262
45. Ibidem, s.296
46. R.Wizner, Szkic rozwoju życia sportowego przy Kopalni "Silesia", Czechowice 1962, s.1
47. Wywiad przeprowadzony z M.Bromnikiem
48. " " z J.Sznapką
49. " " z A.Stryczkiem
50. " " z J.Wyśatą
51. R.Wizner, op.cit., s.2-5
52. Sport Robotniczy, T.II, s.84
53. Sport Robotniczy, T.I, s.7-20
54. Przewodnik Gimnastyczny "Sokół", 1937, nr 3, s.122
55. Dwudziestopięć-lecie "Sokoła" w Dziedzicach, 1905-1930, 3 sierpień 1930, T.G."Sokół" Dziedzice, ibidem, s.1-7
56. Ibidem, s.13
57. Ibidem, s.9
58. W.Ogrodziński, Dzieje Dzielnicy Śląskiej "Sokoła", 1937, s.41-42
59. Wywiad z E.Kielochem
60. Wybór Materiałów do Nauki Historii Kultury Fizycznej, W-wa 1963, s.170
61. Sport Robotniczy, T.I, s.22
62. Wybór Materiałów, op.cit., s.174
63. Sport Robotniczy, T.I, s.28
64. Wybór Materiałów, op.cit., s.175-176
65. Sport Robotniczy, T.I, s.29
66. Wybór Materiałów, op.cit., s.179
67. Ibidem
68. Ibidem, s.258
69. Ibidem, s.259
70. Sport Robotniczy, T.II, s.215
71. Sport Robotniczy, T.I,
72. Wybór Materiałów, op.cit., s.261-262
73. Ibidem, s.296
74. R.Wizner, Szkic rozwoju życia sportowego przy Kopalni "Silesia", Czechowice 1962, s.1
75. Wywiad przeprowadzony z M.Bromnikiem
76. " " z J.Sznapką
77. " " z A.Stryczkiem
78. " " z J.Wyśatą
79. R.Wizner, op.cit., s.2-5
80. Sport Robotniczy, T.II, s.84
81. Sport Robotniczy, T.I, s.7-20
82. Przewodnik Gimnastyczny "Sokół", 1937, nr 3, s.122
83. Dwudziestopięć-lecie "Sokoła" w Dziedzicach, 1905-1930, 3 sierpień 1930, T.G."Sokół" Dziedzice, ibidem, s.1-7
84. Ibidem, s.13
85. Ibidem, s.9
86. W.Ogrodziński, Dzieje Dzielnicy Śląskiej "Sokoła", 1937, s.41-42
87. Wywiad z E.Kielochem
88. Wybór Materiałów do Nauki Historii Kultury Fizycznej, W-wa 1963, s.170
89. Sport Robotniczy, T.I, s.22
90. Wybór Materiałów, op.cit., s.174
91. Sport Robotniczy, T.I, s.28
92. Wybór Materiałów, op.cit., s.175-176
93. Sport Robotniczy, T.I, s.29
94. Wybór Materiałów, op.cit., s.179
95. Ibidem
96. Ibidem, s.258
97. Ibidem, s.259
98. Sport Robotniczy, T.II, s.215
99. Sport Robotniczy, T.I,
100. Wybór Materiałów, op.cit., s.261-262
101. Ibidem, s.296
102. R.Wizner, Szkic rozwoju życia sportowego przy Kopalni "Silesia", Czechowice 1962, s.1
103. Wywiad przeprowadzony z M.Bromnikiem
104. " " z J.Sznapką
105. " " z A.Stryczkiem
106. " " z J.Wyśatą
107. R.Wizner, op.cit., s.2-5
108. Sport Robotniczy, T.II, s.84
109. Sport Robotniczy, T.I, s.7-20
110. Przewodnik Gimnastyczny "Sokół", 1937, nr 3, s.122
111. Dwudziestopięć-lecie "Sokoła" w Dziedzicach, 1905-1930, 3 sierpień 1930, T.G."Sokół" Dziedzice, ibidem, s.1-7
112. Ibidem, s.13
113. Ibidem, s.9
114. W.Ogrodziński, Dzieje Dzielnicy Śląskiej "Sokoła", 1937, s.41-42
115. Wywiad z E.Kielochem
116. Wybór Materiałów do Nauki Historii Kultury Fizycznej, W-wa 1963, s.170
117. Sport Robotniczy, T.I, s.22
118. Wybór Materiałów, op.cit., s.174
119. Sport Robotniczy, T.I, s.28
120. Wybór Materiałów, op.cit., s.175-176
121. Sport Robotniczy, T.I, s.29
122. Wybór Materiałów, op.cit., s.179
123. Ibidem
124. Ibidem, s.258
125. Ibidem, s.259
126. Sport Robotniczy, T.II, s.215
127. Sport Robotniczy, T.I,
128. Wybór Materiałów, op.cit., s.261-262
129. Ibidem, s.296
130. R.Wizner, Szkic rozwoju życia sportowego przy Kopalni "Silesia", Czechowice 1962, s.1
131. Wywiad przeprowadzony z M.Bromnikiem
132. " " z J.Sznapką
133. " " z A.Stryczkiem
134. " " z J.Wyśatą
135. R.Wizner, op.cit., s.2-5
136. Sport Robotniczy, T.II, s.84
137. Sport Robotniczy, T.I, s.7-20
138. Przewodnik Gimnastyczny "Sokół", 1937, nr 3, s.122
139. Dwudziestopięć-lecie "Sokoła" w Dziedzicach, 1905-1930, 3 sierpień 1930, T.G."Sokół" Dziedzice, ibidem, s.1-7
140. Ibidem, s.13
141. Ibidem, s.9
142. W.Ogrodziński, Dzieje Dzielnicy Śląskiej "Sokoła", 1937, s.41-42
143. Wywiad z E.Kielochem
144. Wybór Materiałów do Nauki Historii Kultury Fizycznej, W-wa 1963, s.170
145. Sport Robotniczy, T.I, s.22
146. Wybór Materiałów, op.cit., s.174
147. Sport Robotniczy, T.I, s.28
148. Wybór Materiałów, op.cit., s.175-176
149. Sport Robotniczy, T.I, s.29
150. Wybór Materiałów, op.cit., s.179
151. Ibidem
152. Ibidem, s.258
153. Ibidem, s.259
154. Sport Robotniczy, T.II, s.215
155. Sport Robotniczy, T.I,
156. Wybór Materiałów, op.cit., s.261-262
157. Ibidem, s.296
158. R.Wizner, Szkic rozwoju życia sportowego przy Kopalni "Silesia", Czechowice 1962, s.1
159. Wywiad przeprowadzony z M.Bromnikiem
160. " " z J.Sznapką
161. " " z A.Stryczkiem
162. " " z J.Wyśatą
163. R.Wizner, op.cit., s.2-5
164. Sport Robotniczy, T.II, s.84
165. Sport Robotniczy, T.I, s.7-20
166. Przewodnik Gimnastyczny "Sokół", 1937, nr 3, s.122
167. Dwudziestopięć-lecie "Sokoła" w Dziedzicach, 1905-1930, 3 sierpień 1930, T.G."Sokół" Dziedzice, ibidem, s.1-7
168. Ibidem, s.13
169. Ibidem, s.9
170. W.Ogrodziński, Dzieje Dzielnicy Śląskiej "Sokoła", 1937, s.41-42
171. Wywiad z E.Kielochem
172. Wybór Materiałów do Nauki Historii Kultury Fizycznej, W-wa 1963, s.170
173. Sport Robotniczy, T.I, s.22
174. Wybór Materiałów, op.cit., s.174
175. Sport Robotniczy, T.I, s.28
176. Wybór Materiałów, op.cit., s.175-176
177. Sport Robotniczy, T.I, s.29
178. Wybór Materiałów, op.cit., s.179
179. Ibidem
180. Ibidem, s.258
181. Ibidem, s.259
182. Sport Robotniczy, T.II, s.215
183. Sport Robotniczy, T.I,
184. Wybór Materiałów, op.cit., s.261-262
185. Ibidem, s.296
186. R.Wizner, Szkic rozwoju życia sportowego przy Kopalni "Silesia", Czechowice 1962, s.1
187. Wywiad przeprowadzony z M.Bromnikiem
188. " " z J.Sznapką
189. " " z A.Stryczkiem
190. " " z J.Wyśatą
191. R.Wizner, op.cit., s.2-5
192. Sport Robotniczy, T.II, s.84
193. Sport Robotniczy, T.I, s.7-20
194. Przewodnik Gimnastyczny "Sokół", 1937, nr 3, s.122
195. Dwudziestopięć-lecie "Sokoła" w Dziedzicach, 1905-1930, 3 sierpień 1930, T.G."Sokół" Dziedzice, ibidem, s.1-7
196. Ibidem, s.13
197. Ibidem, s.9
198. W.Ogrodziński, Dzieje Dzielnicy Śląskiej "Sokoła", 1937, s.41-42
199. Wywiad z E.Kielochem
200. Wybór Materiałów do Nauki Historii Kultury Fizycznej, W-wa 1963, s.170

1. Wyniki zawodów kolarskich w sezonie 1955-56
2. Wyniki zawodów kolarskich w sezonie 1956-57
3. Wyniki zawodów kolarskich w sezonie 1957-58
4. Wyniki zawodów kolarskich w sezonie 1958-59
5. Wyniki zawodów kolarskich w sezonie 1959-60
6. Wyniki zawodów kolarskich w sezonie 1960-61
7. Wyniki zawodów kolarskich w sezonie 1961-62
8. Wyniki zawodów kolarskich w sezonie 1962-63
9. Wyniki zawodów kolarskich w sezonie 1963-64
10. Wyniki zawodów kolarskich w sezonie 1964-65
11. Wyniki zawodów kolarskich w sezonie 1965-66
12. Wyniki zawodów kolarskich w sezonie 1966-67
13. Wyniki zawodów kolarskich w sezonie 1967-68
14. Wyniki zawodów kolarskich w sezonie 1968-69
15. Wyniki zawodów kolarskich w sezonie 1969-70
16. Wyniki zawodów kolarskich w sezonie 1970-71
17. Wyniki zawodów kolarskich w sezonie 1971-72
18. Wyniki zawodów kolarskich w sezonie 1972-73
19. Wyniki zawodów kolarskich w sezonie 1973-74
20. Wyniki zawodów kolarskich w sezonie 1974-75
21. Wyniki zawodów kolarskich w sezonie 1975-76
22. Wyniki zawodów kolarskich w sezonie 1976-77
23. Wyniki zawodów kolarskich w sezonie 1977-78
24. Wyniki zawodów kolarskich w sezonie 1978-79
25. Wyniki zawodów kolarskich w sezonie 1979-80
26. Wyniki zawodów kolarskich w sezonie 1980-81
27. Wyniki zawodów kolarskich w sezonie 1981-82
28. Wyniki zawodów kolarskich w sezonie 1982-83
29. Wyniki zawodów kolarskich w sezonie 1983-84
30. Wyniki zawodów kolarskich w sezonie 1984-85
31. Wyniki zawodów kolarskich w sezonie 1985-86
32. Wyniki zawodów kolarskich w sezonie 1986-87
33. Wyniki zawodów kolarskich w sezonie 1987-88
34. Wyniki zawodów kolarskich w sezonie 1988-89
35. Wyniki zawodów kolarskich w sezonie 1989-90
36. Wyniki zawodów kolarskich w sezonie 1990-91
37. Wyniki zawodów kolarskich w sezonie 1991-92
38. Wyniki zawodów kolarskich w sezonie 1992-93
39. Wyniki zawodów kolarskich w sezonie 1993-94
40. Wyniki zawodów kolarskich w sezonie 1994-95
41. Wyniki zawodów kolarskich w sezonie 1995-96
42. Wyniki zawodów kolarskich w sezonie 1996-97
43. Wyniki zawodów kolarskich w sezonie 1997-98
44. Wyniki zawodów kolarskich w sezonie 1998-99
45. Wyniki zawodów kolarskich w sezonie 1999-00
46. Wyniki zawodów kolarskich w sezonie 2000-01
47. Wyniki zawodów kolarskich w sezonie 2001-02
48. Wyniki zawodów kolarskich w sezonie 2002-03
49. Wyniki zawodów kolarskich w sezonie 2003-04
50. Wyniki zawodów kolarskich w sezonie 2004-05
51. Wyniki zawodów kolarskich w sezonie 2005-06
52. Wyniki zawodów kolarskich w sezonie 2006-07
53. Wyniki zawodów kolarskich w sezonie 2007-08
54. Wyniki zawodów kolarskich w sezonie 2008-09
55. Wyniki zawodów kolarskich w sezonie 2009-10
56. Wyniki zawodów kolarskich w sezonie 2010-11
57. Wyniki zawodów kolarskich w sezonie 2011-12
58. Wyniki zawodów kolarskich w sezonie 2012-13
59. Wyniki zawodów kolarskich w sezonie 2013-14
60. Wyniki zawodów kolarskich w sezonie 2014-15
61. Wyniki zawodów kolarskich w sezonie 2015-16
62. Wyniki zawodów kolarskich w sezonie 2016-17
63. Wyniki zawodów kolarskich w sezonie 2017-18
64. Wyniki zawodów kolarskich w sezonie 2018-19
65. Wyniki zawodów kolarskich w sezonie 2019-20
66. Wyniki zawodów kolarskich w sezonie 2020-21
67. Wyniki zawodów kolarskich w sezonie 2021-22
68. Wyniki zawodów kolarskich w sezonie 2022-23
69. Wyniki zawodów kolarskich w sezonie 2023-24
70. Wyniki zawodów kolarskich w sezonie 2024-25

LITERATURA

I OPRACOWANIA

1. Barański K., Mazur A., Winnicka K., Gimnastyka Poradnik Programowo-Metodyczny, AWF Warszawa 1966.
2. Buszko J., Ruch Socjalistyczny w Krakowie 1890-1914, Kraków 1961.
3. Denisiuk L., Fidelus K., Krawczyk M., Elementy teorii i historii wych.fiz., Warszawa 1969.
4. Dörr W., Zapaśnictwo w obrazach, Warszawa 1925.
5. Haas L., PPS Lewica 1926-1931 Materiały Źródłowe, Warszawa 1963.
6. Luther C.J., Langlauf in Bildern und Merkworten, Stuttgarter Sportbücher, Stuttgart 1925.
7. Luther C.J., Sprunglauf in Bildern und Merkworten, Stuttgarter Sportbücher, Stuttgart 1924.
8. Miśkiewicz B., Wstęp do Badań Historycznych, Poznań 1969.
9. Suchodolski B., Zarys Pedagogiki, Warszawa 1959.
10. Święcicki M., Jak studiować. Jak pisać pracę magisterską, PWN 1969.
11. Wizner R., Szkic rozwoju życia sportowego przy Kopalni "Silesia" w Czechowicach, 1962.
12. Wohl A., Sport Robotniczy, T. I, Warszawa 1962
Sport Robotniczy, T. II, Warszawa 1964
Sport Robotniczy, T.III, Warszawa 1966.
13. Wybór Materiałów do Nauki Historii Kultury Fizycznej, AWF Warszawa 1963.

II ŹRÓDŁA DRUKOWANE

1. Cenar E., Dodatek Fachowy do Czasopisma Przewodnik Gimnastyczny "Sokół", Lwów 1905, 1911.
2. Czuma A., Do Robotników i Robotnic bielsko-bialskiego okręgu przemysłowego, Druk. "Szkolnica", Kraków, Grzegórzecka 30, 18 marzec 1927.
3. Czuma A., Pod sąd klasy robotniczej, Komitet Wykonawczy PPS Lewicy, wrzesień 1926.
4. Dwudziestopięć-Lecie "Sokoła" w Dziedzicach /1905-1930/, Tow.Gimn."Sokół" w Dziedzicach, 3-go sierpnia 1930.
5. Karta uczestnictwa Nr 981, Zlot Sportowców Robotniczych w Katowicach, 29 i 30 czerwca 1935r.
6. Kajakowa Kadra Olimpijska Ślązacy przeważają w składach, Siedem Groszy, Katowice 26.10.1938.
7. Mistrzostwa Kajakowe Śląska, "Siedem Groszy", Katowice 9.06.1936.
8. Przed regatami kajakowymi "Siedmiu Groszy", Katowice 12.05.1938.
9. Sprawozdanie Dyrekcji Państwowego Gimnazjum w Bielsku Za Rok Szkolny 1932-1933, Nakładem Dyrekcji Państwowego Gimnazjum w Bielsku.
10. The Amateur Athlete Official Publication A.A.U. of The United States, January, 1938, No.1, New York.

III ŹRÓDŁA NIEDRUKOWANE

1. Dyplom za udział w regatach kajakowych, Katowice 14.06.1936.
2. Dyplom za udział w zawodach kajakowych, Katowice 6.09.1936.

III GRÓDŹA WYKONAWCZĄ

1. Czerw. M., Robotnik Łachowy do Głównego Wydziału
Główny Wydział "Główny", Łódź 1902, 1911.

2. Czerw. A., Do Robotników i Robotnic Głównego Wydziału
Główny Wydział "Główny", Łódź, 1911.
Główny Wydział "Główny", Łódź 1902, 1911.

3. Czerw. A., Pod sąd klasy robotniczej, Komitet Wykonawczy
Główny Wydział "Główny", Łódź 1902, 1911.

4. Wydział Główny "Główny" w Łodzi 1902-1911
Główny Wydział "Główny", Łódź 1902, 1911.

5. Karta uczestnictwa w 1902, Karta uczestnictwa Robotników
w Łodzi 1902, 1911.

6. Karta uczestnictwa w 1902, Karta uczestnictwa Robotników
w Łodzi 1902, 1911.

7. Karta uczestnictwa w 1902, Karta uczestnictwa Robotników
w Łodzi 1902, 1911.

8. Karta uczestnictwa w 1902, Karta uczestnictwa Robotników
w Łodzi 1902, 1911.

9. Karta uczestnictwa w 1902, Karta uczestnictwa Robotników
w Łodzi 1902, 1911.

10. Karta uczestnictwa w 1902, Karta uczestnictwa Robotników
w Łodzi 1902, 1911.

III GRÓDŹA WYKONAWCZĄ

1. Wydział na udział w wydziale Głównym, Łódź 1902, 1911.

2. Wydział na udział w wydziale Głównym, Łódź 1902, 1911.

II. ZOBACZ DOKUMENTY

1. Geny E., Dodatek fachowy do Czasopisma Przemysłowego "Sokoł", Lwów 1905, 1911.
2. Guma A., Do Robotników i Robotniczek - Właścicieli Zakładów Przemysłowych, Lwów, Kraków, Warszawa 1927.
3. Guma A., Pod nazwą Robotniczek, Komitet Wykonawczy PPS Lwów, Warszawa 1928.
4. Instytut Socjologiczny - Instytut "Sokoł" w Warszawie 1905-1920, Nowy Sącz "Sokoł" w Warszawie, 3-go sierpnia 1920.
5. Karta uczestnictwa w 1921, Karta Uczestnictwa Robotniczek w Katowicach, 29 i 30 czerwca 1921.
6. Najwyższy Naczelny Urząd Wykonawczy w Katowicach, Biuletyn Główny, Katowice 28.10.1928.
7. Naczelny Naczelny Urząd Wykonawczy, "Biuletyn Główny", Katowice 9.06.1928.
8. Przedsiębiorstwo Katolickie "Biuletyn Główny", Katowice 15.05.1928.
9. Sprawy i sprawy Powszechnej Robotnicy w Warszawie, 28.05.1928, Naczelny Urząd Wykonawczy, Katowice 28.05.1928.
10. The American Catholic Publication A.A.U. of the United States, January, 1928, No. 1, New York.

III. ZOBACZ DOKUMENTY

1. Działalność w ramach Instytutu, Katowice 14.06.1928.
2. Działalność w ramach Instytutu, Katowice 6.06.1928.

3. Heron P., Wyn historyczny Tow. Głom. "Głom." w Dalszynie
/Krajoznictwo/.
4. Karta kajakowa Nr 8, Głuchowice, 1935.
5. Kłajch S., Zbiory epoki i wybuch gwałtownej wojny
światowej na terenie Głuchowic-Dalszyna /Krajoznictwo/.
6. Kronika Klubu Sportowego RMG Włocławka Głuchowice-Dalszyna
co.
7. Kronika Kopalni Węgla Kamiennego "Stolica" Głuchowice-
Dalszyna.
8. Legitymacja członkowska Nr 76 Związku Rozwiniętych Osiąg
Światowych, Głuchowice 1935.
9. Legitymacja członkowska PPS Nr 4240, Głuchowice 20.01.1935.
10. Legitymacja członkowska WZJ Nr 1435, Dalszyna 1935.
11. Legitymacja członkowska Tow. Głom. "Głom." Dalszyna 1935.
12. Legitymacja członkowska Związku Rozwiniętych Osiąg
Światowych, Głuchowice 1935.
13. Legitymacja Instytutu Nr 1000, Kraków 1935.
14. Legitymacja IdZi Kraków i Kolonialna, Nr 20, Głuchowice
1935.
15. Legitymacja Polskiego Związku Młodzieńczego.
16. Legitymacja Polskiego Związku Młodzieńczego, Kraków 1935.
17. Legitymacja Robotniczego Towarzystwa Przyjaciół Dalszyna
Nr 21, Głuchowice 1.01.1935.
18. Legitymacja Robotniczego Towarzystwa Przyjaciół Dalszyna-
Głuchowice Nr 22, Głuchowice 1.01.1935.
19. Legitymacja RMG Głuchowice Nr 24, Dalszyna 1935.

20. Legitymacja Sokolego Klubu Hokejowego, Dziedzice 1935.
21. Legitymacja zawodnicza Polskiego Związku Kajakowego
Nr 752 Warszawa 7.06.1936.
22. Legitymacja Zw.Tow.Gimn."Sokół" w Polsce Nr 14375.
23. Legitymacja Zw.Tow.Gimn."Sokół" w Polsce Nr 14449, Rok
1939.
24. Medal za udział w zawodach kajakowych, Katowice 1936.
25. Nagranie utrwalone na taśmie magnetofonowej podczas
spotkania z byłymi zawodnikami i działaczami Klubu RKS
"Młot" Czechowice, Czechowice 26.11.1968.
26. Piesko L. Rys historyczny dziejów Czechowice-Dziedzice
/rękopis/.
27. Świadectwo ukończenia kursu z zakresu wychowania fizycz-
nego, Katowice 16.07.1933r.
28. Zaproszenie z okazji 15-lecia SKS Grażyna, Dziedzice 1939.
29. Zaświadczenie o wysłaniu na kurs do Krywałdu, Dziedzice
1.07.1933r.
30. Zaświadczenie o złożeniu daniny na "Znak Solidarności"
z walką z faszyzmem, Czechowice 1935.
31. Zezwolenie na przechowanie kajaka, Czechowice 1934.
32. Zezwolenie na noszenie "Odznaki Strzeleckiej" Nr 6178/
35/ś, Bielsko 1935.
33. Zezwolenie na urządzenie przedstawień atletycznych,
Katowice 29.04.1931.
34. Żeton dla najlepszej Osady Śląskiej.

IV WYWIADY I WSPOMNIENIA BYŁYCH DZIAŁACZY I ZAWODNIKÓW

1. Balisz	Władysław
2. Bartoszek	Robert
3. Borgieł	Józef
4. Bromnik	Michał
5. Buchta	Franciszek
6. Dyczek	Leon
7. Folwarczny	Emil
8. Fuchs	Adolf
9. Gajda	Józef
10. Gola	Franciszek
11. Herok	Paweł
12. Hofman	Edward
13. Hofman	Karol
14. Janik	Tadeusz, Adolf
15. Jarczok	Karol
16. Jarek	Józef
17. Kieloch	Emil
18. Kopeć	Franciszek
19. Krawczyk	Ryszard
20. Linek	Józef
21. Machalica	Franciszek
22. Mańdok	Antoni
23. Mańdok	Franciszek
24. Marcak	Antoni
25. Matloch	Oskar
26. Mizera	Antoni
27. Mokrysz	Antoni
28. Orkisz	Franciszek
29. Peroutka	Józef
30. Piłocik	Jan
31. Pluciński	Jan
32. Pryida	Romuald
33. Ramza	Władysław
34. Reck	Emil
35. Rogol	Augustyn

IV WYWIADY I WSPOMNIENIA INNYCH WYKŁADÓW I ZAWODNIKÓW

1. Ballas	Władysław
2. Bartoszek	Robert
3. Boratelski	Józef
4. Brontis	Nicholas
5. Buchta	Franciszek
6. Dymek	Jan
7. Polwaczany	Emil
8. Tamas	Adolf
9. Gajda	Józef
10. Gola	Franciszek
11. Heroy	Yanis
12. Hoffman	Edward
13. Hoffman	Karol
14. Janik	Yadwiga, Adolf
15. Jaroszek	Karol
16. Jarek	Józef
17. Kieloch	Emil
18. Kopeć	Franciszek
19. Kruczyński	Władysław
20. Lisak	Józef
21. Maciejowski	Franciszek
22. Madok	Antoni
23. Madok	Franciszek
24. Marzec	Antoni
25. Matloch	Oskar
26. Mizerski	Antoni
27. Mokrysz	Antoni
28. Orkisz	Franciszek
29. Poturalski	Józef
30. Rificio	Jan
31. Piniński	Jan
32. Pryda	Henrich
33. Ramek	Władysław
34. Reck	Emil
35. Rogai	Augustyn

36. Rogol	Karol
37. Ryś	Józef
38. Seredyński	Edward
39. Stryczek	Antoni
40. Stryczek	Leon
41. Stryczek	Zofia
42. Suchy	Józef
43. Suchy	Ludwik
44. Szostak	Bogusław
45. Sznapka	Jan
46. Tyrlik	Honoriusz
47. Wyśata	Józef
48. Zięba	Władysław

PPS - Polska Partia Socjalistyczna

PWS - Państwowy Urząd Wychowania Fizycznego

PS - Przeproszenie Wajnowa

PSP - Polski Związek Piłki Nożnej

PWZ - Państwowy Instytut Działalności Kulturowej

PS - Państwowy Klub Sportowy

PS - Państwowe Stowarzyszenie Kulturowo-Oświatowe

PS - Polski Klub Sportowy

W - Uniwersytet Jagielloński

WZ - Wydział Oświaty i Sportu

WZ - Wydział Fizyczny

WZ - Związek Państwowy Stowarzyszenia Sportowców

WZ - Związek Państwowy Stowarzyszenia

36. Rogol	36. Rogol
37. Rye	37. Rye
38. Serebryhail	38. Serebryhail
39. Serpovsk	39. Serpovsk
40. Serpovsk	40. Serpovsk
41. Serpovsk	41. Serpovsk
42. Serebry	42. Serebry
43. Serebry	43. Serebry
44. Serebry	44. Serebry
45. Serebry	45. Serebry
46. Tylik	46. Tylik
47. Tylik	47. Tylik
48. Tylik	48. Tylik
49. Tylik	49. Tylik
50. Tylik	50. Tylik
51. Tylik	51. Tylik
52. Tylik	52. Tylik
53. Tylik	53. Tylik
54. Tylik	54. Tylik
55. Tylik	55. Tylik
56. Tylik	56. Tylik
57. Tylik	57. Tylik
58. Tylik	58. Tylik
59. Tylik	59. Tylik
60. Tylik	60. Tylik
61. Tylik	61. Tylik
62. Tylik	62. Tylik
63. Tylik	63. Tylik
64. Tylik	64. Tylik
65. Tylik	65. Tylik
66. Tylik	66. Tylik
67. Tylik	67. Tylik
68. Tylik	68. Tylik
69. Tylik	69. Tylik
70. Tylik	70. Tylik
71. Tylik	71. Tylik
72. Tylik	72. Tylik
73. Tylik	73. Tylik
74. Tylik	74. Tylik
75. Tylik	75. Tylik
76. Tylik	76. Tylik
77. Tylik	77. Tylik
78. Tylik	78. Tylik
79. Tylik	79. Tylik
80. Tylik	80. Tylik
81. Tylik	81. Tylik
82. Tylik	82. Tylik
83. Tylik	83. Tylik
84. Tylik	84. Tylik
85. Tylik	85. Tylik
86. Tylik	86. Tylik
87. Tylik	87. Tylik
88. Tylik	88. Tylik
89. Tylik	89. Tylik
90. Tylik	90. Tylik
91. Tylik	91. Tylik
92. Tylik	92. Tylik

WYKAZ UŻYWANYCH SKRÓTÓW

- BKS - Bialski Klub Sportowy
CzMS - Czerwona Międzynarodówka Sportowa
KPP - Komunistyczna Partia Polski
KS - Klub Sportowy
LMS - Lucerneńska Międzynarodówka Sportowa
OSO - Ochotnicza Straż Ogniowa
OSP - Ochotnicza Straż Pożarna
PPS - Polska Partia Socjalistyczna
PPSD - Polska Partia Socjaldemokratyczna
PUWF - Państwowy Urząd Wychowania Fizycznego
PW - Przysposobienie Wojskowe
PZPN - Polski Związek Piłki Nożnej
RIOK - Robotniczy Instytut Oświatowo-Kulturalny
RKS - Robotniczy Klub Sportowy
RSKO - Robotnicze Stowarzyszenie Kulturalno-Oświatowe
SKS - Sokoli Klub Sportowy
UJ - Uniwersytet Jagielloński
WGiD - Wydział Gier i Dyscypliny
WF - Wychowanie Fizyczne
ZRSS - Związek Robotniczych Stowarzyszeń Sportowych
ZZK - Związek Zawodowy Kolejarzy

WYKAZ WSTAWIANYCH SKRÓTÓW

WKS	-	Białski Klub Sportowy
GNB	-	Gazetowa Międzynarodowa Sportowa
KPP	-	Komunistyczna Partia Polska
KS	-	Klub Sportowy
IMS	-	Internacka Międzynarodowa Sportowa
OGN	-	Ochotnicza Straż Ogniowa
OSP	-	Ochotnicza Straż Pożarna
PPS	-	Polska Partia Socjalistyczna
PPSD	-	Polska Partia Socjaldemokratyczna
PPWP	-	Państwowy Urząd Wychowania Fizycznego
PPW	-	Przypodobienie Wojenne
PPW	-	Polski Klub Piłki Nożnej
ROB	-	Robotniczy Instytut Oświatowo-Kulturalny
RS	-	Robotniczy Klub Sportowy
RSO	-	Robotnicze Stowarzyszenie Kulturalno-Oświatowe
SKS	-	Sokół Klub Sportowy
UL	-	Uniwersytet Jagielloński
WGD	-	Wydział Gier i Dyscypliny
W	-	Wychowanie Fizyczne
WRS	-	Związek Robotniczych Stowarzyszeń Sportowych
WKS	-	Związek Zawodowy Kolejarzy

WYKAZ FOTOGRAFII

- Fot. 1 - I-sza drużyna RKS "Młot" Czechowice - 1923 rok.
- Fot. 2 - Frontowy widok "Domu Robotniczego" - 1924 rok.
- Fot. 3 - KS "Strzała" Dziedzice - 1924 r.
- Fot. 4 - Członkowie Gniazda "Sokoła" w swych tradycyjnych mundurach - 1924 r.
- Fot. 5 - SKS "Grażyna" Dziedzice - 1925r.
- Fot. 6 - SKS "Grażyna" Dziedzice - 1925r.
- Fot. 7 - Tytułowa strona podręcznika Zapaśnictwo w obrazach - wyd. z 1925r.
- Fot. 8 - Tytułowa strona podręcznika Zapaśnictwo w obrazach - wyd. z 1925r.
- Fot. 9 - Wspólne zdjęcie drużyny RKS Czechowice oraz SKS Grażyna Dziedzice - 1927r.
- Fot.10 - SKS Grażyna Dziedzice w otoczeniu członków Zarządu i kibiców - 1928r.
- Fot.11 - RKS Czechowice - 1928r.
- Fot.12 - I-sza i II-ga drużyna RKS Czechowice - 1928r.
- Fot.13 - Powitanie trenera Chruścińskiego na dworcu w Dziedzicach przez Zarząd RKS-u i działaczy. Na odwrocie zdjęcia znajduje się dedykacja - "Jednemu z wielu bojowców młodego pokolenia o Wolność, Równość i Braterstwo współtowarzysz Rusinek Kazimierz - 19.09.1928r.
- Fot.14 - Zarząd Gniazda Tow.Gimnastycznego "Sokół" w Dziedzicach wraz z członkami przed własną siedzibą.

WYKAZ FOTOGRAFII

- Fot. 1 - I-ura drzewna KRS "Kłos" Górzeńskie - 1933 rok.
- Fot. 2 - Tronowy widok "Dwór Górzeński" - 1934 rok.
- Fot. 3 - KRS "Górzeńskie" Działki - 1934 r.
- Fot. 4 - Górzeńskie Działki "Kłos" w sąsiedztwie stacji kolejowej - 1934 r.
- Fot. 5 - KRS "Górzeńskie" Działki - 1934 r.
- Fot. 6 - KRS "Górzeńskie" Działki - 1934 r.
- Fot. 7 - Tytułowa strona podziemnego kopalnictwa w Górzeńsku - wyd. z 1934 r.
- Fot. 8 - Tytułowa strona podziemnego kopalnictwa w Górzeńsku - wyd. z 1934 r.
- Fot. 9 - Wąwóz podziemnego kopalnictwa KRS Górzeńskie - 1934 r.
- Fot. 10 - KRS Górzeńskie Działki w otoczeniu lasów - 1934 r.
- Fot. 11 - KRS Górzeńskie - 1934 r.
- Fot. 12 - I-ura i II-ura drzewna KRS Górzeńskie - 1934 r.
- Fot. 13 - Powiatowe Biuro Urzędowe w Górzeńsku - 1934 r.
- Fot. 14 - Biuro Urzędowe w Górzeńsku - 1934 r.

- Fot.15 - SKS Grażyna Dziedzice - 1928r.
- Fot.16 - I-sza drużyna RKS Czechowice przed meczem na boisku KS Koszarawa w Żywcu
- Fot.17 - Reprezentacja Gniazda "Sokoła" Dziedzice na Zlocie "Sokołów" w Poznaniu - 1929r.
- Fot.18 - Fragment zawodów piłkarskich na boisku RKS Czechowice
- Fot.19 - I-sza drużyna SKS Grażyna - Dziedzice - 1929r.
- Fot.20 - Popisy żeńskie Tow.Gimnastycznego "Sokół" na boisku SKS Grażyny w Dziedzicach - 1930r.
- Fot.21 - Popisy gimnastyczne na drążku podczas festynu sportowego na boisku SKS Grażyny - 1930r.
- Fot.22 - Niwelacja terenu pod nowe boisko RKS Czechowice - 1930r.
- Fot.23 - Przed meczem RKS Czechowice oraz CSK Karwina w Karwinie - 1930r.
- Fot.24 - Przed spotkaniem pomiędzy RKS Czechowice a Pogoń Katowice - 1930r.
- Fot.25 - Przed meczem RKS Czechowice a Polonią Karwina na boisku w Karwinie Czechosłowacja - 1930r.
- Fot.26 - I-sza drużyna RKS Czechowice - 1930r.
- Fot.27 - Fotokopia zezwolenia Urzędu Wojewódzkiego w Katowicach wydanego Adolfowi Grygierczykowi na organizowanie występów atletycznych - 1931r.
- Fot.28 - Adolf Grygierczyk w stroju atletycznym cyrkowca.
- Fot.29 - Działacze i sympatycy podczas budowy boiska RKS-u Czechowice - 1931r.

- 101.15 - SKS Grupy Dzielnic - 1928r.
- 101.16 - I-sza drużyna SKS Czechowice przed meczem na boisku KS Łosław w Żywcu
- 101.17 - reprezentacja Gniazda "Sokoła" Dzielnic na Kłocie "Sokołów" w Poznaniu - 1929r.
- 101.18 - fragment zawodów piłkarskich na boisku SKS Czechowice
- 101.19 - I-sza drużyna SKS Grupy - Dzielnic - 1929r.
- 101.20 - Popisy gimnastyczne Tow. Gimnastycznego "Sokol" na boisku SKS Grupy w Dzielnicach - 1930r.
- 101.21 - Popisy gimnastyczne na drzewie podczas festynu sportowego na boisku SKS Grupy - 1930r.
- 101.22 - Kwiecień terenu pod nową boiskiem SKS Czechowice - 1930r.
- 101.23 - Przed meczem SKS Czechowice oraz GSK Karwina w Karwinie - 1930r.
- 101.24 - Przed spotkaniem pomiędzy SKS Czechowice a Pogon Katowice - 1930r.
- 101.25 - Przed meczem SKS Czechowice a Polonia Karwina na boisku w Karwinie Czechosłowacja - 1930r.
- 101.26 - I-sza drużyna SKS Czechowice - 1930r.
- 101.27 - Fotokopia pozwolenia Urzędu Wojewódzkiego w Katowicach wydanego Adolfowi Gygienckiemu na organizowanie występów artystycznych - 1931r.
- 101.28 - Adolf Gygiencki w stroju artystycznym wykonuje
- 101.29 - Działacz i sympatycki podczas budowy boiska SKS Czechowice - 1931r.

- Fot.30 - Członkowie RSKO "Siła" na trasie wycieczki w czasie odpoczynku - 1931r.
- Fot.31 - I-sza drużyna SKS Grażyna Dziedzice - 1931r.
- Fot.32 - 41 - Fotokopie poszczególnych stron legitymacji członkowskiej Polskiej Partii Socjalistycznej.
- Fot.42 - Sekcja Gimnastyczna RSKO "Siła" przed popisami gimnastycznymi.
- Fot.43 - Na treningu popularnej gry tzw. "Pięstówki" - 1932r.
- Fot.44 - Fragment meczu "Pięstówki" - 1932r.
- Fot.45 - Sekcja Gimnastyczna RSKO "Siła" Czechowice Północne na tle hotelu w pobliżu Kopalni "Silesia" - 1932r.
- Fot.46 - Pamiątka z ćwiczeń na poręczach członków RSKO "Siła" - 1932r.
- Fot.47 - Start do ulicznego biegu sztafetowego - 1932r.
- Fot.48 - Na mecie ulicznego biegu sztafetowego - 1932r.
- Fot.49 - Uczestnicy sekcji turystycznej RSKO "Siła" Czechowice przed schroniskiem na Błatniej - 1932r.
- Fot.50 - I-sza drużyna RKS Czechowice wraz z innymi uczestnikami turnieju piłkarskiego na terenie Czechosłowacji - Karwina Trzyniec.
- Fot.51 - Oldboje RKS Czechowice i Bata Chełmek - 1932r.
- Fot.52 - I-sza drużyna SKS Grażyna - 1932r.
- Fot.53 - Sekcja hokejowa Tow.Gimnastycznego "Sokół" Dziedzice - 1932r.
- Fot.54 - 55 - Fotokopie legitymacji członka SKS Grażyna Dziedzice - 1933r.

- 104.30 - Zdjęcie "Sila" na tle wyciemni w one-
nie obywateli - 1937.
- 104.31 - I-as drugi z Głównym Wydziałem - 1937.
- 104.32 - 4 - Zdjęcie przedstawiające grupę ludzi
całkowicie białych, białych i socjalistycznych.
- 104.42 - Zdjęcie przedstawiające "Sila" przez popisaną
Główną Wydział.
- 104.43 - Na tle grupy ludzi, białych i 1937.
- 104.44 - Fragment z "Sila" - 1937.
- 104.45 - Zdjęcie przedstawiające "Sila" Główną Wydział
na tle białych w białym "Sila" - 1937.
- 104.46 - Zdjęcie z dwoma na tle białych i 1937.
- 104.47 - Zdjęcie z białych i 1937.
- 104.48 - Na tle białych i 1937.
- 104.49 - Zdjęcie z białych i 1937.
- 104.50 - I-as drugi z Główną Wydziałem w białym i 1937.
- 104.51 - Zdjęcie z białych i 1937.
- 104.52 - I-as drugi z Główną Wydziałem - 1937.
- 104.53 - Zdjęcie przedstawiające "Sila" Główną Wydziałem - 1937.
- 104.54 - 52 - Zdjęcie przedstawiające Główną Wydziałem - 1937.

- Fot.56 - Fotokopia zaświadczenia na prawo noszenia "Odznaki Strzeleckiej" - 1933r.
- Fot.57 - Fotokopia skierowania wydanego przez Tow.Gimnastyczne "Sokół" Dziedzice na kurs gimnastyczny do Krywałtu - 1933r.
- Fot.58 - Fotokopia świadectwa ukończenia kursu wychowania fizycznego wydanego przez Zw.Tow.Gimn. "Sokół" w Polsce przew.dzielnicy śląskiej - 1933r.
- Fot.59 - Fragment meczu siatkówki; RKS Czechowice - 1933r.
- Fot.60 - Hokeiści RKS Czechowice i Tow.Gimn."Sokół" Dziedzice - 1933r.
- Fot.61 - Sekcja hokeja na lodzie RKS Czechowice - 1933r.
- Fot.62 - Wszechstronny lekkoatleta i wychowawca młodzieży robotniczej - 1933r.
- Fot.63 - 68 - Migawki z zawodów lekkoatletycznych na boisku RKS-u Czechowice - 1934r.
- Fot.69 - 70 - Fragmenty zawodów hokejowych RKS-u Czechowice - 1934r.
- Fot.71 - 72 - Pokazy gimnastyczne członków Sekcji Tow.Gimn. "Sokół" - 1934r.
- Fot.73 - Żeńska drużyna siatkówki RKS Czechowice - 1934r.
- Fot.74 - Fotokopia legitymacji członkowskiej Ligi Morskiej i Kolonialnej Oddział przy Kopalni "Silesia" - 1934 r.
- Fot.75 - Fotokopia zezwolenia na przechowanie kajaku w przystani Ligi Morskiej i Kolonialnej przy Kopalni "Silesia" - 1934r.
- Fot.76 - Grupa instruktorów Górnego Hucie - 1935r.

- 104.56 - Fotokopia świadectwa na prawo noszenia "Obywateli Strzeleckich" - 1937r.
- 104.57 - Fotokopia świadectwa wydanego przez Tow. Gimnazjum na "Sokoła" należącego do kursu gimnastycznego do Krzyż - 1937r.
- 104.58 - Fotokopia świadectwa ukończenia kursu wychowania fizycznego wydanego przez Tow. Gimnazjum "Sokoła" w Polacu przewoźniczyński - 1937r.
- 104.59 - Fragment mapy alaski RKS Gacznowice - 1937r.
- 104.60 - Karta RKS Gacznowice i Tow. Gimnazjum "Sokoła" należą - 1937r.
- 104.61 - Karta należąca do RKS Gacznowice - 1937r.
- 104.62 - Wzrostowy i lekarski i wychowanie młodzieży robotniczej - 1937r.
- 104.63 - 64 - Karta z nazwiskami i nazwami lekarskimi na polach RKS-u Gacznowice - 1937r.
- 104.64 - 70 - Fragmenty nazwisk i nazwisk RKS-u Gacznowice - 1937r.
- 104.71 - 72 - Karty gimnastyczne należą do Tow. Gimnazjum "Sokoła" - 1937r.
- 104.73 - Karta drugiego alaski RKS Gacznowice - 1937r.
- 104.74 - Fotokopia legitymacji członkowskiej RKS Gacznowice i Kolumny Obywateli przy Kolumnie "Silesia" - 1937r.
- 104.75 - Fotokopia świadectwa na prawo noszenia Krzyża w grupie RKS Gacznowice i Kolumny Obywateli przy Kolumnie "Silesia" - 1937r.

- Fot. 76 - Złot RSKO "Siła" Okręgu Cieszyńskiego w Jaworzu - rok 1934. Na zdjęciu w środku widoczny poseł Ziemi Cieszyńskiej Tadeusz Reger.
- Fot. 77 - 79 - Fragmenty zawodów lekkoatletycznych - 1935r.
- Fot. 80 - Na kursie instruktorów lekkoatletycznych zorganizowanym przez RSKO "Siła" w Hucisku - 1935r.
- Fot. 81 - Zawodniczeki sekcji lekkoatletycznej RKS-u Czechowice - 1935r.
- Fot. 82 - I-sza drużyna piłkarska SKS Grażyna Dziedzice - 1935r.
- Fot. 83 - Przed meczem pomiędzy RKS Zaborze a RKS Czechowice - 1935r.
- Fot. 84 - Tradycyjne mundury "Sokoła" - 1935r.
- Fot. 85 - 86 - Fotokopie zaświadczenia o nadaniu "Odznaki Strzeleckiej" wraz z kartą punktową - 1935r.
- Fot. 87 - 87a - Fotokopia zaświadczenia o złożeniu daniny na "Znak Solidarności" z walką z faszyzmem - 1935r.
- Fot. 88 - 89 - Fotokopie legitymacji członka sekcji hokejowej Tow.Gimn."Sokół" w Dziedzicach - 1935r.
- Fot. 90 - 91 - Fotokopie karty uczestnictwa na Złot Sportowców Robotniczych w Katowicach - 1935r.
- Fot. 92 - Fotokopia karty kajakowej wydanej przez LMiK przy Kopalni "Silesia" w Czechowicach - 1935r.
- Fot. 93 - 96 - Fotokopie legitymacji członkowskiej Robotniczego Towarzystwa Przyjaciół Dzieci - 1935r.
- Fot. 97 - Uczestnicy obozu Czerwonego Harcerza, zorganizowanego na Klimczoku - 1935r.
- Fot. 98 - Grupa instruktorów Czerwonego Harcerza - 1935r.

- Fot. 99 - 102 - Fotokopie dyplomów i medali za wyniki w zawodach kajakowych - 1936r.
- Fot.103 - Fotokopia sprawozdania prasowego z mistrzostw kajakowych Śląska, zamieszczonego w Gazecie "Siedem Groszy", 9.06.1936r.
- Fot.104 - Grupa młodzieży Czerwonego Harcerza przed występami tanecznymi na boisku RKS-u Czechowice - 1936r.
- Fot.105 - Przed towarzyskim spotkaniem pomiędzy RKS Czechowice a "Słowanem" z Morawskiej Ostrawy w Czechosłowacji - 1936r.
- Fot.106 - Fragment meczu piłkarskiego na boisku RKS Czechowice - 1936r.
- Fot.107 - Fotokopia legitymacji zawodniczej Polskiego Związku Kajakowego - 1936r.
- Fot.108 - Sekcja hokeja na lodzie Tow.Gimn."Sokół" Dziedzice - 1936r.
- Fot.109 - Nie istniejąca już "Latarnia Morska" na stawie przy Kopalni "Silesia" w Czechowicach - 1936r.
- Fot.110 - II-ga drużyna SKS Grażyna Dziedzice - 1936r.
- Fot.111 - Kombinowana drużyna SKS Grażyna Dziedzice - 1936r.
- Fot.112 - Zabawa sylwestrowa w siedzibie Tow.Gimn."Sokół" w Dziedzicach - 1937r.
- Fot.112a-b - Fotokopie legitymacji RSKO "Siła" Śląsk Cieszyński, 1937r.
- Fot.113 - Drużyna juniorów RKS Czechowice - 1937r.
- Fot.114 - 115 - Fotokopie legitymacji sędziego i nauczyciela narciarstwa, wydanej przez Polski Związek Narciarski - 1938r.

- 102.92 - Fotografia dyplomu i medalu za wyniki w nauce
wodań Hajkowskich - 1956r.
- 102.103 - Fotografia sprzeczności przesługu w miejscowości Hajkowskiej, nadano w Górnym Śląsku
Górnym, 9.08.1956r.
- 102.104 - Grupa młodzieży Górnego Śląska przed wystawą
na temat wojny na polach Górnego Śląska - 1956r.
- 102.105 - Przedstawienie społeczeństwa Górnego Śląska
wice w "Złoty" z Górnego Śląska w Górnym Śląsku
wojny - 1956r.
- 102.106 - Fragment wojny Górnego Śląska na polach Górnego Śląska
wojny - 1956r.
- 102.107 - Fotografia dyplomu i medalu za wyniki w nauce
Hajkowskich - 1956r.
- 102.108 - Fotografia dyplomu i medalu za wyniki w nauce
Hajkowskich - 1956r.
- 102.109 - Nie istniejąca już "Młodość Górnego Śląska" na stronie prawej
Hajkowskich - 1956r.
- 102.110 - 11-ga grupa Górnego Śląska Hajkowskich - 1956r.
- 102.111 - Kampania Górnego Śląska Hajkowskich - 1956r.
- 102.112 - Zdjęcie wykonane w miejscowości Hajkowskiej
w Hajkowskich - 1956r.
- 102.113 - Fotografia dyplomu i medalu za wyniki w nauce
Hajkowskich, 1956r.
- 102.114 - Druga grupa Górnego Śląska Hajkowskich - 1956r.
- 102.115 - Fotografia dyplomu i medalu za wyniki w nauce
Hajkowskich, wydane przez Polak Hajkowskich Hajkowskich
Hajkowskich - 1956r.

Fot.116 - Fotokopia legitymacji członkowskiej Związku Rezerwistów - Okręg Śląski - 1938r.

Fot.117 - 118 - Fotokopie artykułów prasowych, zamieszczonych w gazecie "Siedem Groszy" o przygotowaniach kajakarzy do olimpiady oraz do regat kajakowych organizowanych przez "Siedem Groszy".

Fot.119 - I-sza drużyna RKS Czechowice - rok 1938.

Fot.120 - 122 - Fotokopie zaproszenia z okazji 15-lecia SKS Grażyna - 1939r.

Fot.123 - Fotokopia legitymacji członka Tow.Gimn."Sokół" w Dziedzicach - 1939r.

Fot.124 - 125 - Fotokopie legitymacji członkowskiej WF lub PW, wydanej przez Zw.Tow.Gimn. w Polsce, uprawniającej do korzystania ze zniżek kolejowych - 1939r.

Fot.126 - Fragment jubileuszu 15-lecia SKS Grażyna Dziedzice na boisku klubowym - 1939r.

Fot.127 - I-sza drużyna SKS Grażyna Dziedzice w roku 1939.

Fot.128 - I-sza drużyna RKS Czechowice w roku 1939.

100.116 - Fotokopia legitymacji członkowskiej Związku Re-
serwistów - Długości 1181 - 1938r.

100.117 - 118 - Fotokopia artykułów prasowych, zamieszczono-
nych w gazecie "Słabem Głosie" o przygotowaniu
najbardziej do służby oraz do pracy najtrudniejszej
organizacyjnych przez "Słabem Głosie".

100.119 - I-sza drużyna RKS Głuchowice - rok 1938.

100.120 - 122 - Fotokopia zaproszenia z okazji 15-lecia
RKS Głuchowice - 1938r.

100.123 - Fotokopia legitymacji członka Tow. Głuchowice
w Długościach - 1938r.

100.124 - 125 - Fotokopia legitymacji członkowskiej W. J. Głuchowice
wydanej przez W. J. Głuchowice w Polsce, uprawia-
jącej do korzystania ze wszelkich książek - 1938r.

100.126 - Program J. Głuchowice 15-lecia RKS Głuchowice Długości
na polu klubowym - 1938r.

100.127 - I-sza drużyna RKS Głuchowice Długości w roku 1938.

100.128 - I-sza drużyna RKS Głuchowice w roku 1938.

Franciszek Lenart urodził się 13 października
1915 r. w Czechowicach (w Ziebrachy) zm. 18
września 2001 r.

Po ukończeniu szkoły podstawowej, uczęszczał
do Państwowego Gimnazjum Polskiego
w Bielsku.

Po zasmakowaniu urobów wszystkich
nimal dyscyplin sportowych wybrał ostatecznie
piływanie

Po ukończeniu szkoły średniej, przed II-gą
wojną światową przeniósł się do Warszawy
i zapisał się do Akademickiego Związku
Sportowego startując w jego barwach
do 1939 roku.

Stęgał kolejno po coraz to większe sukcesy
aż po tytuły mistrza kraju i godności
reprezentowania Polski w spotkaniach
międzynarodowych i międzynarodowych

Tam poznał smak wielkiego sportu wyczyno-
wego.

Stawał na słupku startowym obok najlepszych
pływaków Węgier, Austrii, Niemiec i Ameryki

Był powołanym kandydatem na zblizającą
się olimpiadę, wyznaczoną na rok 1940
do Helsinek.

Wybuch drugiej wojny światowej
1939-1945 uniemożliwił mu wyjazd.

Koleżeńskość, hart ducha, ofiarność i gotowość
do poświęcania życia - wszystkie te
cechy, kultywowane zawsze przez Polaków
w AŻS Warszawa, bardzo się przydały, gdyż
wszyscy bez wyjątku przystąpili do walki z
okupantem hitlerowskim. z honorem speł-
nili swój obowiązek wobec ojczyzny.

Losy jednego z kolegów, sportowca, bohatera
Jurka Lambramidesa - Jwana stały się
tematem pięknej powieści Stanisława Strumphi-
wojtkiewicza pt. Agent nr 1.

Również film pod tym tytułem oglądaliśmy
na naszych ekranach

Franciszek Lenart pracował w przedsiębiorstwie
Walcownie Metal. "Dzielnice" w Czechowicach-
Dziedzicach w latach od 25.07.1949-18.09.1976

w charakterze Głównego Księgowego
przeszedł na emeryturę 18.09.1976

1935

1936

1937

1938

1939

1940

1941

1942

1943

1944

1945

WSPOMNIENIA FRANCISZKA LENERTA

Moje wspomnienia o pierwszych przejawach życia sportowego w rodzimej miejscowości pochodzą z drugiej połowy lat dwudziestych.

Mieszkałem podówczas w Żebraczy, niewielkiej osadzie skupionej wokół Kopalni Węgla Kamiennego "Silesia". Ludność zamieszkująca tę miejscowość składała się w przeważającej części z górników, zarabiających na utrzymanie swych rodzin znojną pracą w kopalni, z robotników niewielkiego tartaku oraz z nielicznej grupy inteligencji, głównie urzędników, inżynierów, nauczycieli.

Warunki życia tej ludności nie były najlepsze. Miejscowe przedsiębiorstwa należące do prywatnych spółek akcyjnych, finansowanych przez kapitał zagraniczny nie mogły zapewnić zatrudnienia wszystkim tym, którzy go poszukiwali, toteż wielu zdolnych do pracy mężczyzn starało się o nią w pobliskich Dziedzicach, a także w fabrykach włókienniczych i metalowych miast Bielska i Białej.

Jednakże, nawet ta migracja zarobkowa nie mogła zaspokoić wszystkich potrzeb - stanowisk pracy nie starczało dla wszystkich; pamiętam, że spora liczba mężczyzn skazana była na korzystanie z zasiłku dla bezrobotnych, bądź też miała się wszelkich doraźnych i sezonowych prac. Szczególnie ostro sprawy te dały znać o sobie w latach powszechnego kryzysu gospodarczego, kiedy to masowe redukcje pogorszyły i tak już trudną sytuację na rynku pracy.

Przy tym wszystkim stan zdrowotny ludności także pozostawiał wiele do życzenia. Niezdrowy, malaryczny mikroklimat osady zlokalizowanej w widłach nie uregulowanych rzek Wisły i Białej, otoczonej w dodatku wieńcem licznych stawów, dalej trudne warunki pracy w kopalni, skąpe zarobki i niewystarczająca opieka lekarska - wszystko to sprzyjało szerzeniu się chorób, z których największe żniwa zbierały schorzenia płuc.

REPORT OF THE BOARD OF DIRECTORS

W rodzinie niejednostajności pochodzą z drugiej połowy lat dwudziestych.

Wskazywać podważa w February, Ministerstwa skarbu
pionet wordi Kopalni Węgla Kamiennego "Wielka". Jednost
zamierzających to miejscowości składowe nie w przewidywan
zgodzi a gminie, zamierzających na otwarcie nowych
zainicjować pracę w kopalni, a robotników niewiele było tam
także oraz a miejscowej grupy inteligencji, zgodnie z
ów, instytucje, naukowcy.

[illegible]

W tym celu należało przede wszystkim dobrać odpowiednią formę i treść wypowiedzi, aby nie wywołała ona niepożądanych skutków. W tym celu należało przede wszystkim dobrać odpowiednią formę i treść wypowiedzi, aby nie wywołała ona niepożądanych skutków.

[illegible]

Były to więc warunki, w których trudno było o jakąś zorganizowaną działalność w dziedzinie sportu i wychowania fizycznego w dzisiejszym rozumieniu tych pojęć. Jednakże, pomimo tych nie sprzyjających okoliczności, część zdrowej młodzieży, wiedzona naturalnym dążeniem do ruchu i rekreacji zaczęła spontanicznie organizować się w małe grupki, współzawodniczące między sobą w różnego rodzaju grach sportowych. Odbywało się to oczywiście bez instruktorów, bez urządzeń, bez jakichkolwiek wzorów - na łąkach, placykach, wszędzie gdzie tylko znajdowało się trochę miejsca. Reguły gry ustalane były na podstawie porozumienia uczestników, w oparciu o wyjaśnienia udzielane przez kogoś, kto miał szczęście widzieć w jakimś większym mieście zawody sportowe z prawdziwego zdarzenia. Były to przecież lata dwudzieste naszego wieku, gdy nie było jeszcze nowoczesnych środków telekomunikacyjnych, a informacje z różnych dziedzin przekazywane były ustnie. Tą też drogą docierały do nas wieści o różnych sławnych klubach i o pierwszych wielkich sukcesach polskich sportowców. Słuchałem tych nowin z zapartym tchem i podobnie jak moi rówieśnicy bardzo pragnąłem wziąć udział w tym nowym, tak bardzo na młodą wyobraźnię działającym ruchu.

Pamiętam jakiego wrażenia doznałem, gdy, mając lat dwanaście, po raz pierwszy zobaczyłem członków miejscowego robotniczego stowarzyszenia "Siła" ćwiczących na przyrządach gimnastycznych. Widok tych młodych, zręcznych, wspaniale umięśnionych mężczyzn nie dawał spokoju - zachęcał do pójścia w ich ślady. "Siła" była pierwszym zaleźkiem świadomie organizowanego ruchu sportowego w rodzinnej miejscowości. Jej działalność ograniczała się wprawdzie tylko do gimnastyki, ale przykład porywał i powodował, że młodzi chłopcy zaczęli szukać bliższego kontaktu ze sportem. Place i podwórka zamieniały się w boiska piłkarskie, na których bramki oznaczane były częściami odzieży, a piłkę zastępowała miśternie uformowana szmacianka. Czasami zdarzało się, że znajdowała się nawet cudem jakimś zdobyta autentyczna, choć zniszczona piłka futbolowa. Wtedy mecze przybierały już ofi-

cialny charakter. Wszystkie te braki nie odbierały rozgrywkom ani uroku, ani zaciętości; walczące zespoły przybierały nazwy Cracovii, Wisły - to znowu RKS-u czy Grażyny, bo właśnie wtedy te dwie ostatnie drużyny rozpoczęły w pobliskich Dziedzicach swoją wiele lat trwającą, zaciętą rywalizację, a każde ich spotkanie na murawie było wielkim wydarzeniem.

Oprócz gry w piłkę zaczęły się też pojawiać elementy lekkiej atletyki w postaci rzutów dziurytem przyciętym z wikliny, skoków wzwyż przez sznurek, rozpięty między dwoma palikami wbitymi w nadrzeczny piasek, na którym też wykonywaliśmy pierwsze skoki w dal. Ten zwrot ku lekkiej atletyce nie był dziełem przypadku. Spowodowała go przekazywana z ust do ust wiadomość o wielkim triumfie Haliny Konopackiej na olimpiadzie w Amsterdamie. Pierwszy polski złoty medal olimpijski! A gdy w 1932 roku, za pośrednictwem nielicznych jeszcze wtedy radioodbiorników, rozeszła się niesłychana wprost wiadomość o zwycięstwach odniesionych w dalekiej Kalifornii przez Janusza Kusocińskiego w biegu na 10 km i Stanisławę Walasiewiczównę na najkrótszym dystansie - w naszym chłopięcym świecie zawrzało; każdy z nas postanowił zostać wielkim sportowcem. Zaraz też pojawiły się zmaistrowane przedziwnym przemysłem surogaty dysku, kuli, tyczki. Zaczęliśmy uprawiać lokalne wyścigi i w ten oto sposób sport na dobre zagościł w naszej miejscowości.

Prawdziwe ożywienie w tej dziedzinie nastąpiło jednak dopiero wtedy, gdy część młodzieży po ukończeniu szkoły podstawowej podjęła naukę w szkołach średnich. Między innymi i ja miałem to szczęście, że zostałem uczniem Państwowego Gimnazjum Polskiego w Bielsku. Mogę istotnie mówić o szczęściu, bo była to na owe czasy szkoła wyjątkowa. Była nie tylko nowo wybudowana ale i nowoczesna. Wyposażona była w piękną salę gimnastyczną, w boisko, a przede wszystkim w krytą pływalnię, co w tamtejszych latach było czymś niezwykle. Pływalnia była nieduża, jej długość nie przekraczała piętnastu metrów, dla nas jednak stwarzała zupełnie dotychczas nieznaną możliwość pływania zimą.

Zajęcia z zakresu wychowania fizycznego prowadził nauczyciel gimnastyki, który nie posiadał wprawdzie przygotowania akademickiego, ale za to duszą i sercem oddany był sprawie usportowienia młodzieży. On wprowadził nas w arkana sportu wyczynowego, nauczył nas podstaw różnych dyscyplin sportowych, dzięki niemu poznaliśmy uroki gimnastyki przyrządowej, lekkiej atletyki, pływania, siatkówki, koszykówki i narciarstwa. Myślę, że pisanie tych wspomnień stanowi dobrą okazję, aby postaci tej poświęcić kilka słów.

Henryk Boryczka - tak nazywał się nasz nauczyciel WF - był długoletnim, czynnym działaczem organizacji "Sokół". Prowadził wychowanie fizyczne w wyżej wymienionym gimnazjum, organizował najróżniejsze zawody sportowe i choć surowy i wymagający, bardzo był przez młodzież lubiany i ceniony.. Za jego też czasów znacznie ożywił się i rozwinął szkolny ruch sportowy, co miało niemały wpływ na ogólny rozwój sportu w całym powiecie bielskim.

Wybuch drugiej wojny światowej przerwał jego cenną działalność. Po zajęciu Bielska przez Niemców podjął patriotyczną konspiracyjną działalność i w niedługim czasie aresztowany przez hitlerowców został stracony wraz ze swymi dwoma młodocianymi synami.

Wracając do właściwego tematu chciałbym podkreślić fakt, że kontakty z prawdziwym wychowaniem fizycznym nawiązane w szkole przyniosły widoczne, pozytywne rezultaty w odniesieniu do rozwoju sportu w rejonie Czechowic. Uczniowie przenosili bowiem wiadomości o metodach treningu i technice poszczególnych dyscyplin do rodzinnych miejscowości. Rychło też pojawiać się zaczęły prawidłowo urządzone i wymierzone boiska do siatkówki, koszykówki, tu i ówdzie udało się zbudować choćby krótką bieżnię żużlową, organizować zaczęto biegi przełajowe, spotkania w grach sportowych a zimą biegi narciarskie.

Tak więc ruch sportowy - raz zainicjowany - zaczął krzewić się bujnie. Po przejściu pierwszego gorączkowego okresu, nacechowanego żywiołowością, entuzjazmem i brakiem środków nastąpił w latach trzydziestych okres prób ujęcia tego ży-

zajęciu z zakresu wychowania fizycznego prowadzić naukę -
dla gimnazjum, który nie posiadał wydziału przygotowa-

nie akademickiego, ale na to czasu i sercem oddany był

zwaruie napotkaniu młodzieży. On wprowadził nas w sferę

te sportu wychowawczego, nauczyli nas podawać różnego rodzaju

związki sportowe, dzięki niemu poznaliśmy sport gimnastyki

przeglądając, jakiej siły, wytrzymałości, siły, siły, siły,

siły i siły. Był to dla nas wielki krok w kierunku sta-

nowi dobrej okazy, się postać tej podziękować sobie.

Wielki człowiek - ten nauczył się nas nieznajomości W - był

gimnazjum, który dawał nam organizację "Sportu", brow-

nił wychowanie fizyczne w wyśi wyśi wyśi wyśi

organizował najrozsądniejszą naukę sportu i choć samemu i

organizacji, bardzo był przez siebie lubiany i szanowany.

W jego tej chwili nasza siła i rozwój szkoły

zaczęli sporty, co miało wielki wpływ na ogólny rozwój spor-

tu w całym powiecie białym.

Wielki człowiek, który dawał nam tę naukę, jego serce dawało

siłę. To dzięki niemu przez wiele lat podjęto przygotowa-

nie sportu, dawało nam i w młodzieży coraz szerszy

zwaruie młodzieży, która stała się w tym czasie

całkowicie sportu.

Wielki człowiek, który dawał nam tę naukę, jego serce dawało

kontakty z przelaniem wychowania fizycznego, nawigację w sferę

z przelaniem wiedzy, przelaniem wiedzy w akademicki

z przelaniem wiedzy w sferę. Uczniowie przelali

zwaruie, dawało nam i szanowanie przelali

zwaruie, dawało nam i szanowanie przelali

zwaruie, dawało nam i szanowanie przelali

zwaruie, dawało nam i szanowanie przelali

zwaruie, dawało nam i szanowanie przelali

zwaruie, dawało nam i szanowanie przelali

zwaruie, dawało nam i szanowanie przelali

zwaruie, dawało nam i szanowanie przelali

zwaruie, dawało nam i szanowanie przelali

zwaruie, dawało nam i szanowanie przelali

wiozu w zorganizowane ramy. Powstały liczne sekcje sportowe o różnych specjalnościach przy fabrykach i organizacjach kulturalno-oświatowych. W mojej rodzinnej miejscowości naturalne warunki stworzone przez przyrodę otwierały wielkie możliwości rozwoju sportów wodnych. Tak się też stało - i w ciągu kilku lat przed wybuchem wojny, a przede wszystkim po wyzwoleniu sukcesy kajakarzy górniczego klubu, znaczone wieloma tytułami mistrzów kraju /Polwarczny, Cebula, Kieczka i inni/ na trwałe weszły do historii polskiego sportu.

Jeśli chodzi o mnie, to moje losy ułożyły się w ten sposób, że zasmakowawszy uroków wszystkich niemal dyscyplin sportowych, wybrałem ostatecznie pływanie. Nie bez znaczenia był tu fakt, że sztukę utrzymywania się na wodzie posiadam już w piątym roku życia i w wodzie czułem się jak ryba. Gdy zaś w opisanym wyżej Gimnazjum, porzuciwszy mój dotychczasowy "kozacki" sposób pływania, opanowałem wszystkie zasadnicze style sportowego pływania zacząłem odnosić pierwsze drobne sukcesy - wiedziałem, że dokonałem prawidłowego wyboru.

W gimnazjum tym co roku urządzano zawody o mistrzostwo szkoły w trójboju pływackim, na który składało się przepłynięcie 60-ciu metrów czałkiem, 60-ciu metrów żabką i 60-ciu metrów na wznak. Od razu w pierwszych zawodach nie tylko zdobyłem mistrzostwo, ale oprócz tego pokonałem renomowanego pływaka bielskiego Hakoahu - Józefa Gutfreunda i to we wszystkich biegach. Sukces ten powtarzałem przez wszystkie trzy lata aż do matury, a później przeniósłszy się na studia do Warszawy zapisałem się do Akademickiego Związku Sportowego, którego członkiem pozostałem do chwili obecnej.

Startując w barwach tego klubu sięgałem kolejno po coraz to większe sukcesy aż po tytuły mistrza kraju i godność reprezentowania go w spotkaniach międzypaństwowych i międzynarodowych. Tam też poznałem smak wielkiego sportu wyczynowego, stawałem na szupku startowym obok najlepszych pływaków Węgier, Austrii, Niemiec i niedościgłych mistrzów z Ameryki. Wiele zawdzięczam amerykańskiemu trenerowi z uniwersytetu PRINCETON, który zaproszony przez Polski Związek Pływacki przez trzy sezony letnie od 1937 - 1939 uczył nas nowoczes-

W tym celu należało przede wszystkim dobrać odpowiednią formę i treść wypowiedzi, która mogłaby być zrozumiała i przekonująca dla słuchaczy. W tym celu należało przede wszystkim dobrać odpowiednią formę i treść wypowiedzi, która mogłaby być zrozumiała i przekonująca dla słuchaczy.

nych metod treningowych i który wiele dobrego zdziałał dla rozwoju tej uprzednio zaniedbanej dziedziny sportu. Oprócz pływania wyścigowego grałem też w piłkę wodną, w której klub nasz trzykrotnie zdobywał wicemistrzostwo Polski.

Chciałbym tu dodać, że nie przywiązuję zbyt dużej wagi do sukcesów czysto sportowych, nawet tych największych. Są to oczywiście przeżycia przyjemne, ale nie one są najważniejsze. Znacznie cenniejszym jest dla mnie fakt, że uczestniczyłem w tych wydarzeniach, kiedy uprawianie sportu miało smak pięknej przygody, tym piękniejszej, że przeżywałem ją wraz z zespołem młodych ludzi, wartościowych pod każdym względem. Sport, który uprawialiśmy był sportem per excellencję amatorskim, w najczystszej, coubertinowskiej znaczeniu tego słowa. Jeżdżąc na zawody z Warszawy do Katowic, Krakowa czy Bielska nie siedzieliśmy na wygodnych, miękkich siedzeniach pierwszej klasy. Stać nas było tylko na podróż klasą trzecią /dziś już nie istniejącą/ więc układaliśmy się na półkach, bądź też na pokrytej gazetami podłodze. Kostiumy pływackie, czepki, "slipy" kupowaliśmy sami - od związku otrzymywaliśmy tylko dresy klubowe. Mimo tych niedostatków nigdy nie brakowało nam ochoty do startów czy treningów i całą naszą sportową działalność traktowaliśmy jako radosną zabawę, a przecież swoje treningowe kilometry trzeba było odrobić nierzadko o głodzie, często o skromnym studenckim chlebie, za to zawsze o chłódzie, bo podgrzewanie wody w basenach było wtedy luksusem nieznanym.

Wyniki nasze z tych czasów, oceniane z punktu widzenia ich sportowej wartości, nie wytrzymują oczywiście porównania z dzisiejszymi wysrubowanymi rekordami, tak jak porównać nie można obecnych cieplarnianych warunków stworzonych sportowcom z tymi, w jakich nam wtedy wypadło pracować. Czyniliśmy jednak postępy, mając na uwadze zbliżającą się olimpiadę, wyznaczoną na rok 1940 do Helsinek, a na którą wielu z nas miało realne szanse wyjechać.

Na rok przed tym tęsknie wyczekiwanym radosnym świętem młodości całego świata nastał jednak dla nas czas próby znacz-

nie trudniejszy. Wybuch drugiej wojny światowej, zajęcie Warszawy przez Niemców na zawsze oderwały nas od wszelkiej działalności sportowej. Ale nawet podczas koszmaru nocy okupacyjnej okazało się, że lata wspólnych startów nie oznaczały czasu straconego. Koleżeństwo, hart ducha, ofiarność i gotowość do podejmowania ryzyka - wszystkie te cechy, kultywowane zawsze pieczołowicie w Akademickim Związku Sportowym bardzo się przydały, gdy wszyscy z nas bez wyjątku przystąpili do udziału w zmaganiach o najwyższą stawkę. Członkowie AZS-u z honorem spełnili swój obowiązek wobec Ojczyzny, a losy jednego z pośród nich, sportowca, bohatera Jurka Iambramidesa - Iwanowa stały się tworzywem pięknej powieści Stanisława Strumph-Wojtkiewicza pt. Agent nr 1.

nie trzymaliśmy. Wybuch drugiej wojny światowej, wstąpił
wówczas przed nami na scenę ówczesny nasz obywatel
mieszkańcy sportowcy. Ale nawet podczas wojny nie
zapomnieliśmy o naszym mieście, że lata wojny stały się
niekiedy czasem strasznym. Kobiety, młodzi ludzie, ośmi-
li i gotowość do poświęceń i ryzyka - wstąpiła to ca-
ła, młoda ludność naszego społeczeństwa w szeregach
sportowców bardzo się przyłączyła, gdy zaczęły z nas wyjeżd-
żać, przystąpiła do udziału w zawodach o najwyższym
szczeblu AAS-u i honorowi otrzymali swój odpowiedni
dyplom, a losy jednego z porządku, sportowcy, prze-
szli do służby - w tym czasie się tworzyły róż-
ne powołania i służby - w tym czasie uc. Agenci nr 1.

1.

2.

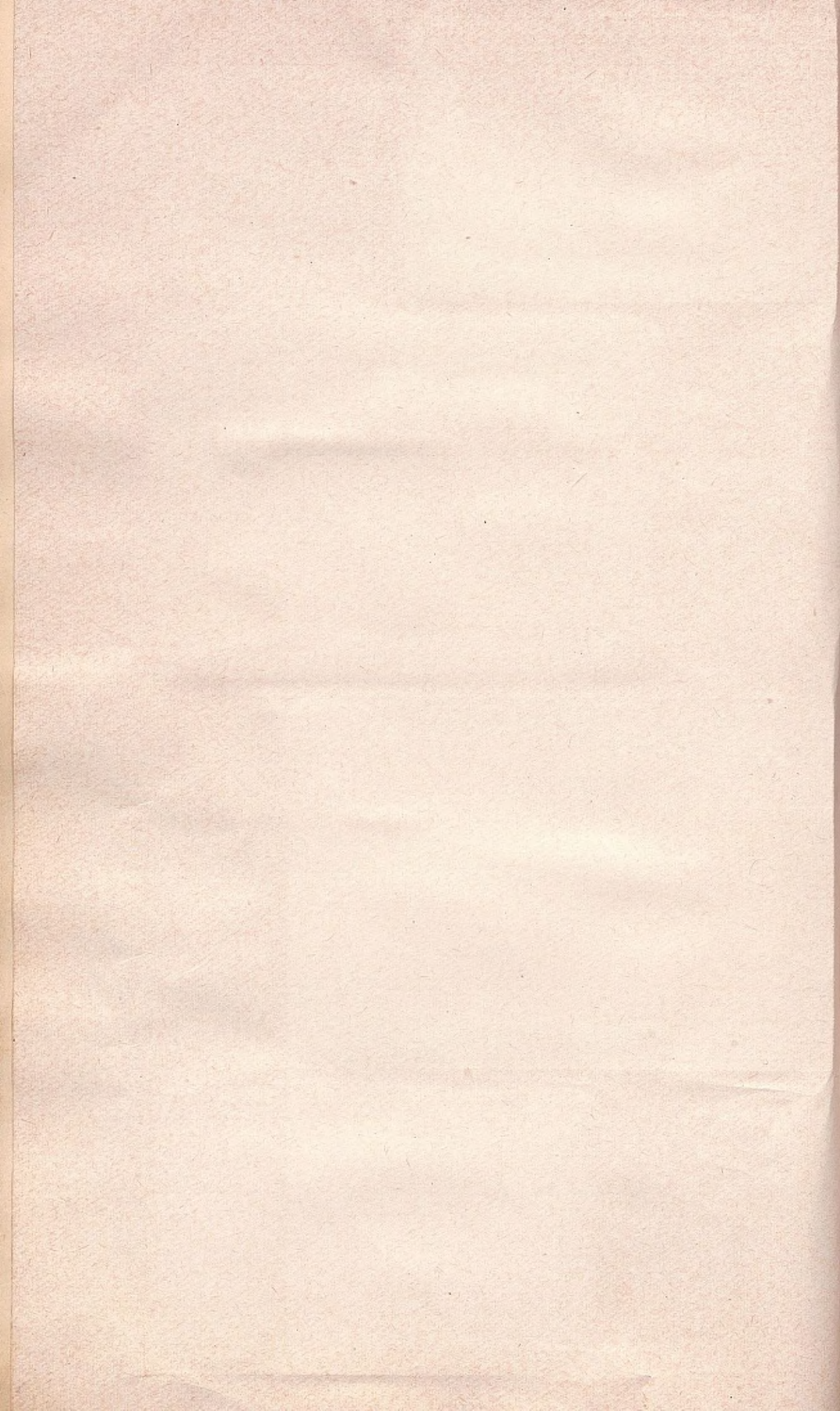

3.

4.

5.

6.

ZAPAŚNICTWO

W OBRAZACH

ZESZYT I
POSTAWA STOJĄCA

7.

WYDAWNICTWO M. ARCTA W WARSZAWIE

ZAPAŚNICTWO W OBRAZACH

ZESTAWIŁ W. DÖRR
NAUCZYCIEL SPORTU

ZESZYT I
POSTAWA STOJĄCA
Z 14 RYCINAMI

1925
WYDAWNICTWO M. ARCTA W WARSZAWIE

8.

9.

10.

11.

12.

13.

14.

15.

16.

17.

18.

19.

20.

21.

22.

23.

R.K.S. Czechowice w Karwinie C.F.K. 8. IX 3.

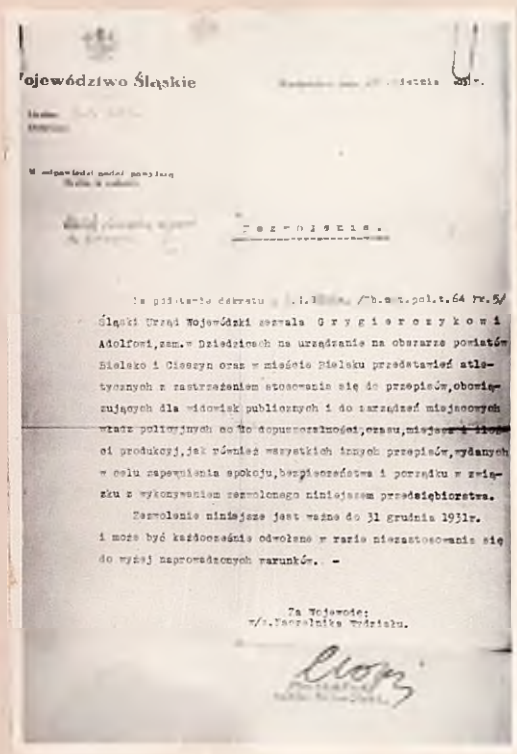

24.

25.

30.

S.V. Odboczynek 31.6.28.

31.

Rada Naczelna P. P. S.
Centralny Komitet Wykonawczy P. P. S.
Sekretariat Generalny P. P. S.

Warszawa, Warecka 7

Komisja Centralna Związków Zawodowych
Warszawa, Czerwonego Krzyża 20

Towarzystwo Uniwersytetu Robotniczego
Warszawa, Czerwonego Krzyża 20

Robotnicze Towarzystwo Przyjaciół Dzieci
Warszawa, Czerwonego Krzyża 20

Zw. Robotniczych Stowarzyszeń Sportowych
Warszawa, Flory 1

32.

POLSKA PARTJA SOCJALISTYCZNA

LEGITYMACJA CZŁONKOWSKA

N. 4240

Nazwisko

Gola

Imię

Rudolf

Rok urodzenia

Zawód

robotnik

Miejsce zamieszkania

Łachowice

Data wstąpienia do Partii 18. 1925

Powyższą legitymację wydał

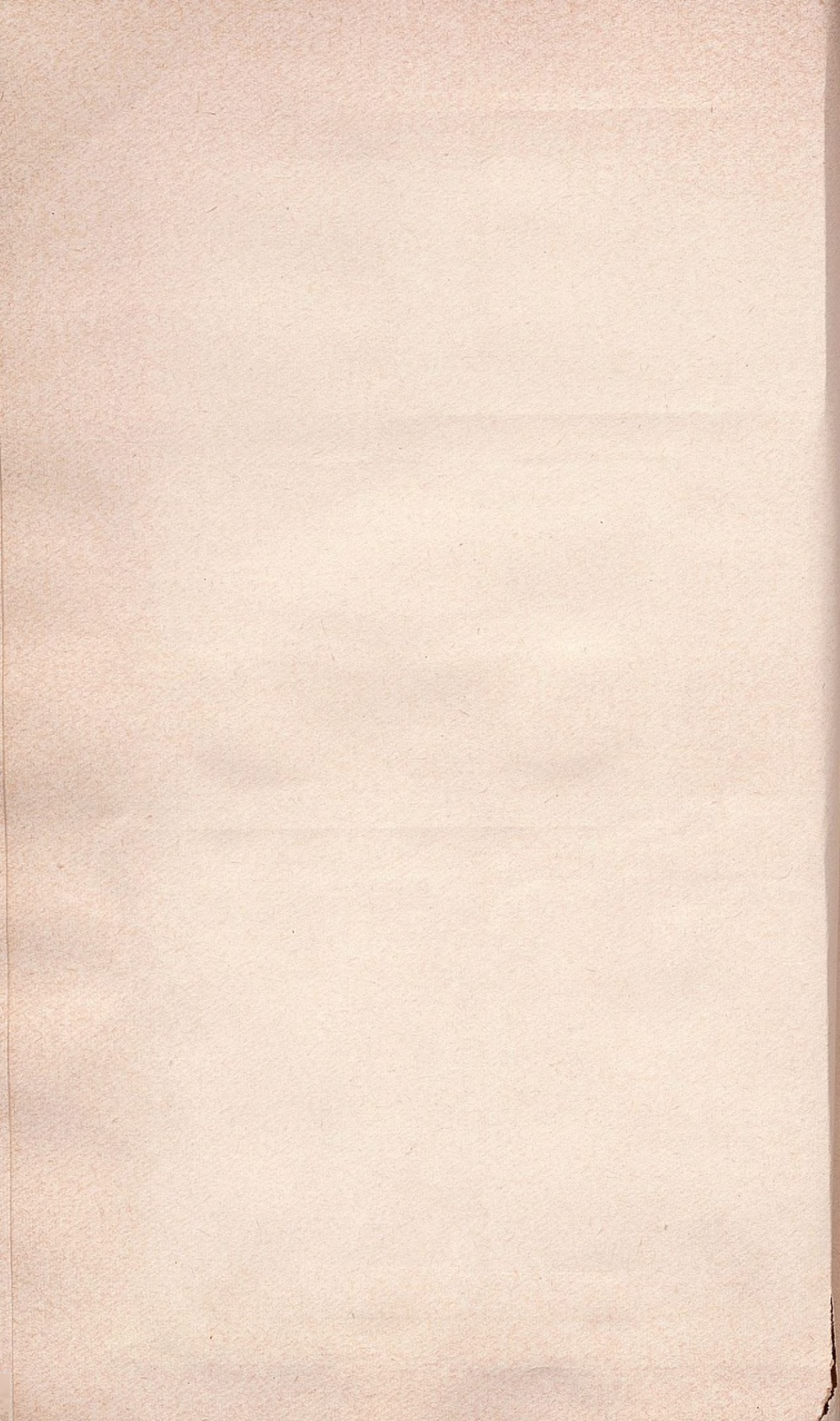
Sekretariat Generalny C. K. W. P. P. S.

Sekretarz Generalny

(-) K. Pużak

33.

ORGANIZACJA OKRĘGOWA POLSKIEJ

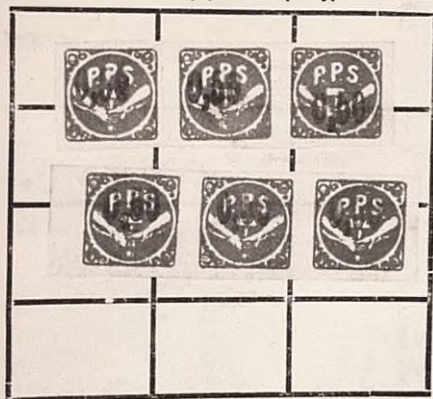
Nr. rejestru 92

Zaświadczam, że Towarzysz *Gola*
jest członkiem organizacji partyjnej

Łaszyń dn. 20. 1 1932 r. Okręgowy

Sekretarz: *W. Gole*

Potwierdzenie wpłaty podatku partyjn. w r. 1932

34.

PARTII SOCJALISTYCZNEJ

w *Liesumie*

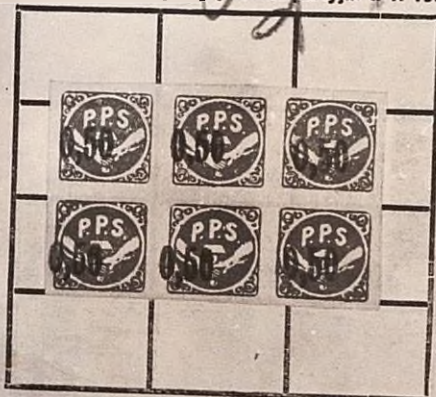
Rudolf

w *Gruchowice 2*

Komitet Robotniczy P. P. S.

Przewodniczący: *Trębski*

Potwierdzenie wpłaty podatku partyjn. w r. 1933

35.

DOBRY P.P.S.

Winien: 1. Znać dobrze program i statut organizacyjny P. P. S.

2. Przekonywać towarzyszy pracy, sąsiadów i znajomych, że jedynie program socjalistyczny może przynieść wyzwolenie polityczne i gospodarcze masom pracującym w mieście i na wsi.

3. Werbować zwolenników P. P. S. do szeregów organizacyjnych.

Potwierdzenie wpłaty podatku partyjn. w r. 1934

36.

-OWIEC

4. Uczęszczać regularnie na zebrania partyjne.

5. Oplacać regularnie wkładki partyjne.

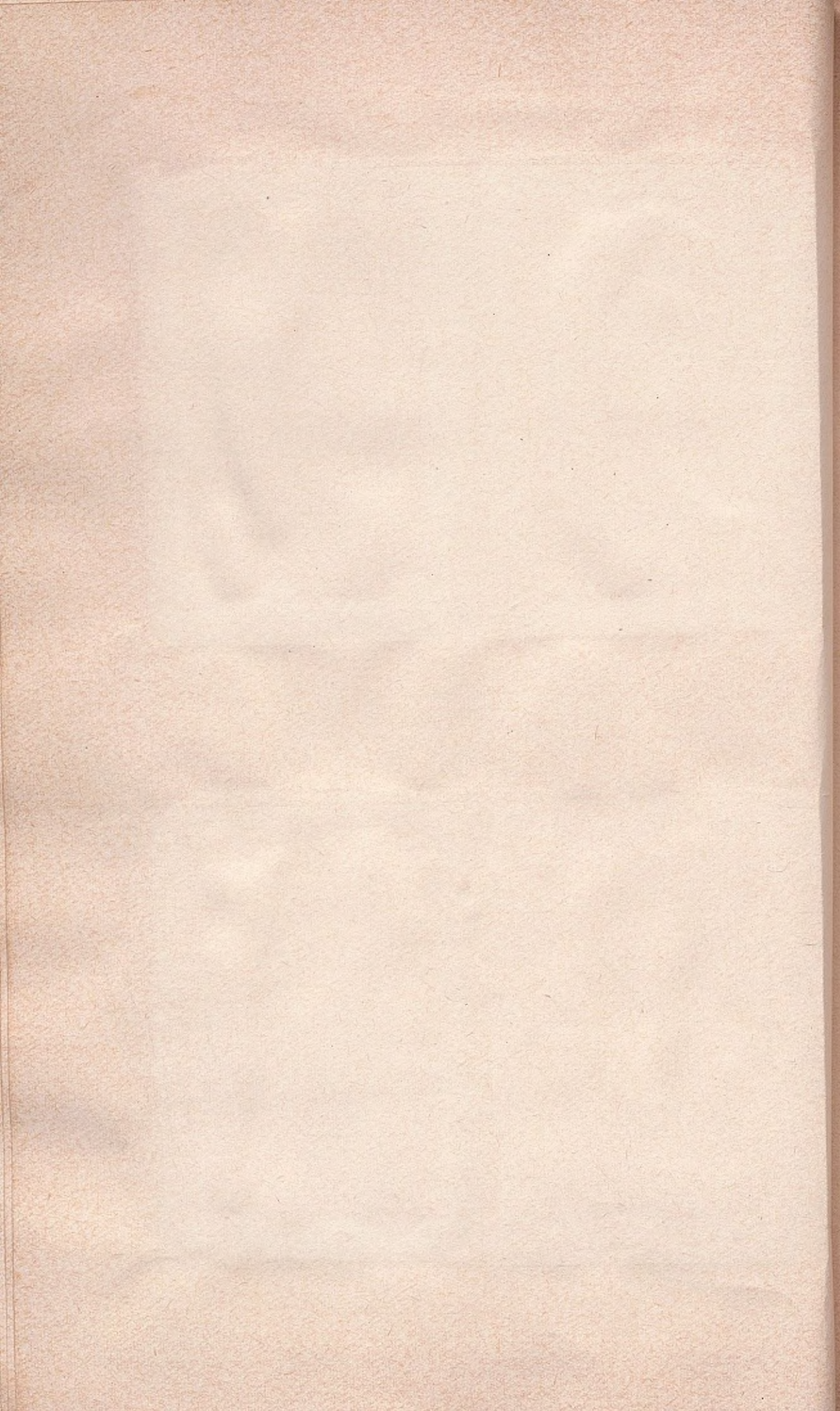
6. Czytać, prenumerować, popierać, szerzyć wydawnictwa partyjne.

7. Należać do klasowych organizacji zawodowych, kulturalno-oświatowych, sportowych i spółdzielczych.

Potwierdzenie wpłaty podatku partyjn. w r. 1935

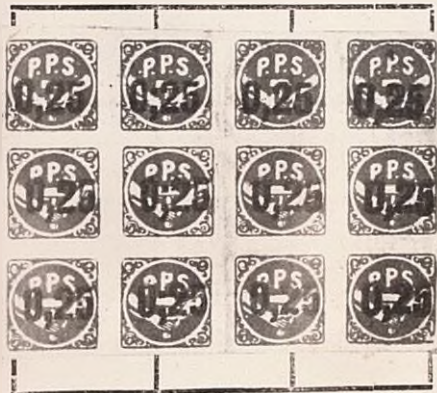
37.

Członkiem P. P. S. może być każda osoba, na której nie ciąży zarzuty natury moralnej, o ile: a) wyznaje zasady programu partyjnego, b) zostanie formalnie przyjęta do organizacji partyjnej c) służy się do uchwał miarodajnych ciał partyjnych, d) opłaca wkładki członkowskie.

[Art. 1 Statutu org. P. P. S.]

Potwierdzenie wpłaty podatku partyjn. w r. 1936

38.

PROLETARJUSZE WSZYSTKICH

KRAJÓW ŁĄCZCIE SIĘ!

Każdy członek P. P. S. jest jednocześnie członkiem Międzynarodówki Socjalistycznej i płaci składkę członkowską do Międzynarodówki w wysokości 1 zł. półrocznie.

Pokwitowanie podatku do Międzynarodówki

1932		
1933		
1934		
1935		
1936		

39.

FUNDUSZE PARTYJNE.

Fundusze partyjne składają się z: a) wpłowego w wysokości 1 zł., b) zwyczajnego podatku partyjnego w wysokości 50 gr. miesięcznie od każdego członka organizacji, należącego jednocześnie do Związku Zawodowego i 1 zł. od członków nienależących do Związków Zawodowych. Kobiety i młodociani: płacą połowę wkładki członkowskiej, c) podatku rolnego w wysokości 1 zł. półrocznie od członków organizacji wiejskiej P. P. S., d) podatku procentowego od legitymacji partyjnej w wysokości 20 gr. rocznie od każdej, e) podatku Międzynarodówki w wysokości 1 zł. półrocznie od każdego członka, f) podatku nadzwyczajnego od członków organizacji, zarabiających 300 zł. miesięcznie, w wysokości 2% miesięcznie od całości zarobku, g) dochodów z przedsiębiorstw i wpływów nadzwyczajnych.

[art. 81 Statutu Org. P. P. S.]

Podpis właściciela legitymacji:

[Signature]

40.

Wiedza — to potęga!

Prenumerujcie i czytajcie
Centralne organy prasowe P. P. S.

„Robotnik”

Dziennik

Od 38 lat, poprzez okres caratu, okupacji wojennej, i w niepodległej Polsce walczy nadal wytrwale o zwycięstwo sprawy ludu roboczego

„Głos Kobiet”

Pismo przeznaczone dla kobiet

„Chłopska Prawda”

Gazeta ludu pracującego na roli

Księgarnia Robotnicza

Warszawa, Warecka 9

41.

42.

43.

44.

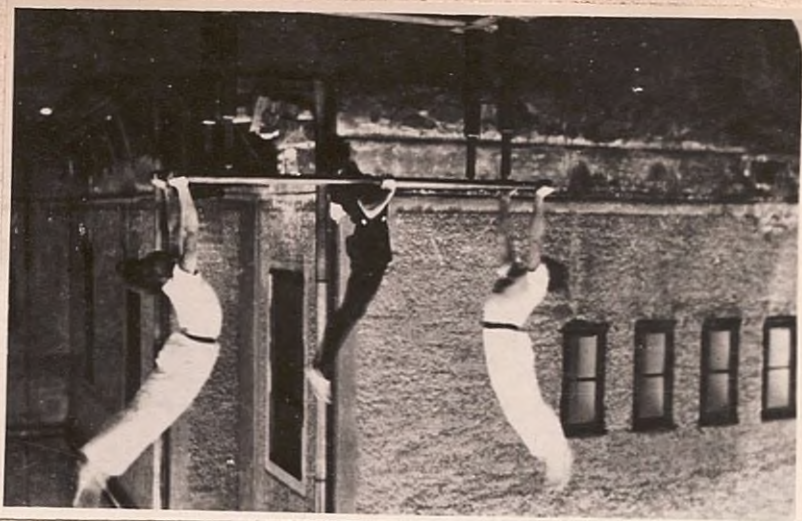

45.

46.

47.

48.

49.

50.

51.

52.

53.

Z DRUKARNI ST. KUŚCIEŃSKA
W BIAŁEJ, UL. ŚW. JANA 14

S. K. S. „GŁAZNA” DZIEDZICE

LEGITYMACJA Nr. 111

Dla p. *Grygierczyk Adolf*
który jest członkiem czynnym — wspierającym

[Signature]
Sekretarz.
[Signature]
Prezes.

54.

WŁADKI za rok 1913		WŁADKI za rok 1914	
<i>[Signature]</i> VII.		I.	VII.
<i>[Signature]</i> VIII.		II.	VIII.
<i>[Signature]</i> IX.		III.	IX.
<i>[Signature]</i> X.		IV.	X.
V.	XI.	V.	XI.
VI.	XII.	VI.	XII.
<i>[Signature]</i> Sekretarz		<i>[Signature]</i> Sekretarz	

U W A G A
Niniejsza legitymacja uprawnia członka do korzystania ze zniżki przy zakupie biletu na zawody tegoż Towarzystwa, tylko w tym wypadku o ile władze należą do wydanego
S. K. S. „Głazna”

55.

Powiatowa Kom.
Przysp. Wojsk.
w Bielsku.

Powiatowa Komenda I-4-2-2-2

Wzrost: 164 cm. **Grygierczyk Adolf** szeregowiec

na prawa nosić "Odznakę Strzelecką"

Klasy III

na podstawie dowodu z wyroczni z dnia 25. marca 1933

Powiatowy Komendant I-4-2-2-2

[Signature]
Z. Horosiewicz porucznik.

56.

TOwarzystwo
GIMNASTYCZNE
"SOKÓŁ"
w BIELECHACH

Lp: 100/33

BIELECHACH, dnia 1 lipca 1933

Zaswiadczenie

Ze strony Zarządu Interymowego gminy
Zaswiadcza się, że *Adolf Grygierczyk*
nie należy do gminy, postaje wystany
na Rurs do Wywodu.

Za Zarząd

[Signature]
Sekretarz

[Signature]
Prezes

57.

Związek Tow. gimn. „SOKÓŁ” w Polsce
PRZEWODNICTWO DZIELNICY ŚLĄSKIEJ

L. dr. 33/33/K.

Proszę odpowiedzieć na listy do
prezesa na powyższą kartkę

KATOWICE, d. 16. lipca 1933r.

Świniecko.

Imię **Drygierczyk Adolf**
urodzony /a/ dnia **20. III. 1910.** z g. iazda Dziedzica Okręg. I.
odbył dwut. godniowy kurs dzielnicowy w Krywałdzie z zakresu wy-
chow. fizycznego, strzelania z broni małokalibrowej, ~~uczenia~~
n. o. w. nauki o zdrowiu, historii wych. fizycznego, historii i or-
sok. lo. ~~zawodu~~ organizacji wycieczek - od dnia 3. VII. 1933 r. do
16. VII. 1933r. z postępem bardzo dobrym.

Sekretarz.

"Czołem"

Prezes.

Naczelnik. Naczelnik.

Wojciech
Wojciech
Naczelnik Dzielnicowy

58.

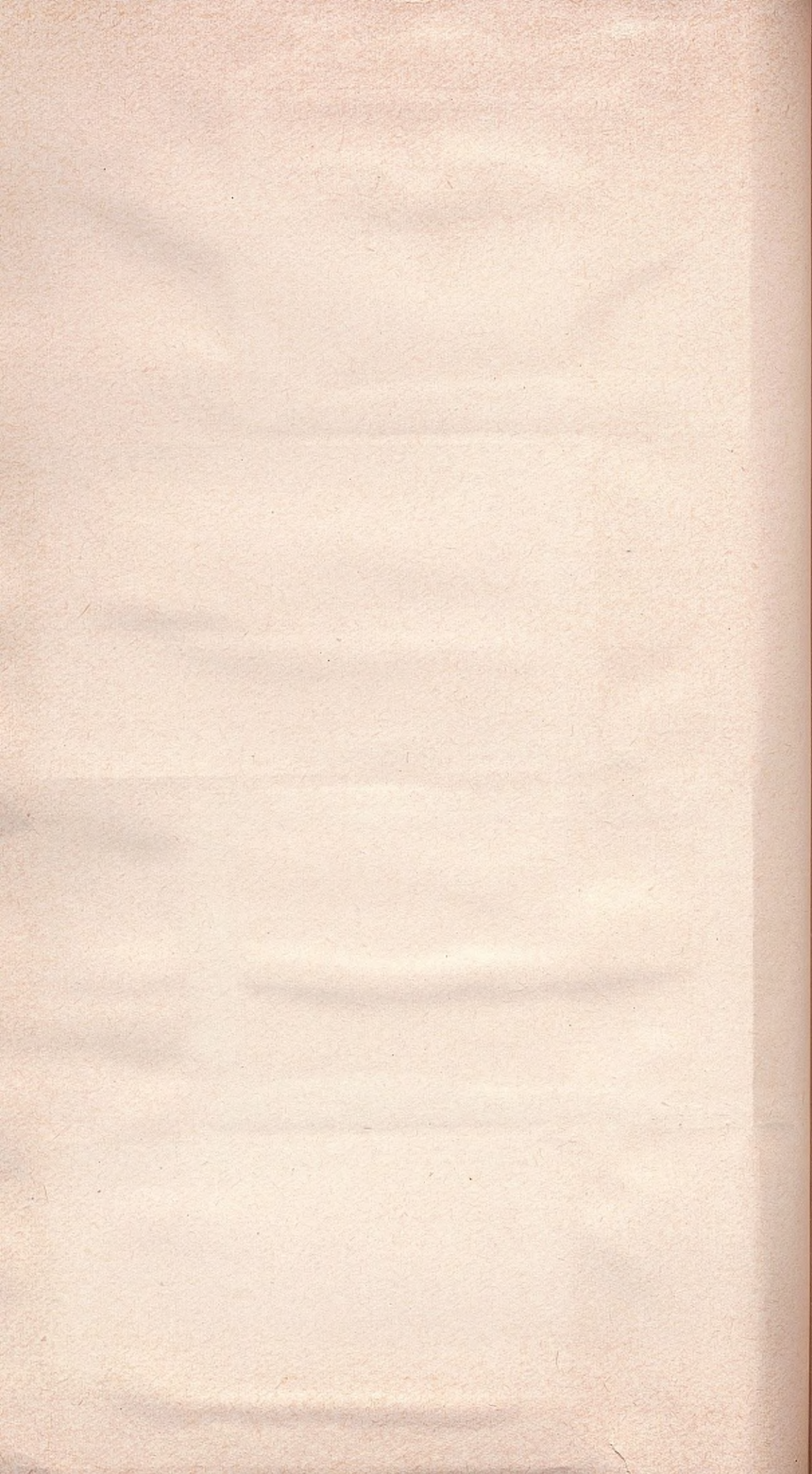
59.

60.

61.

62.

63.

64.

65.

66.

67.

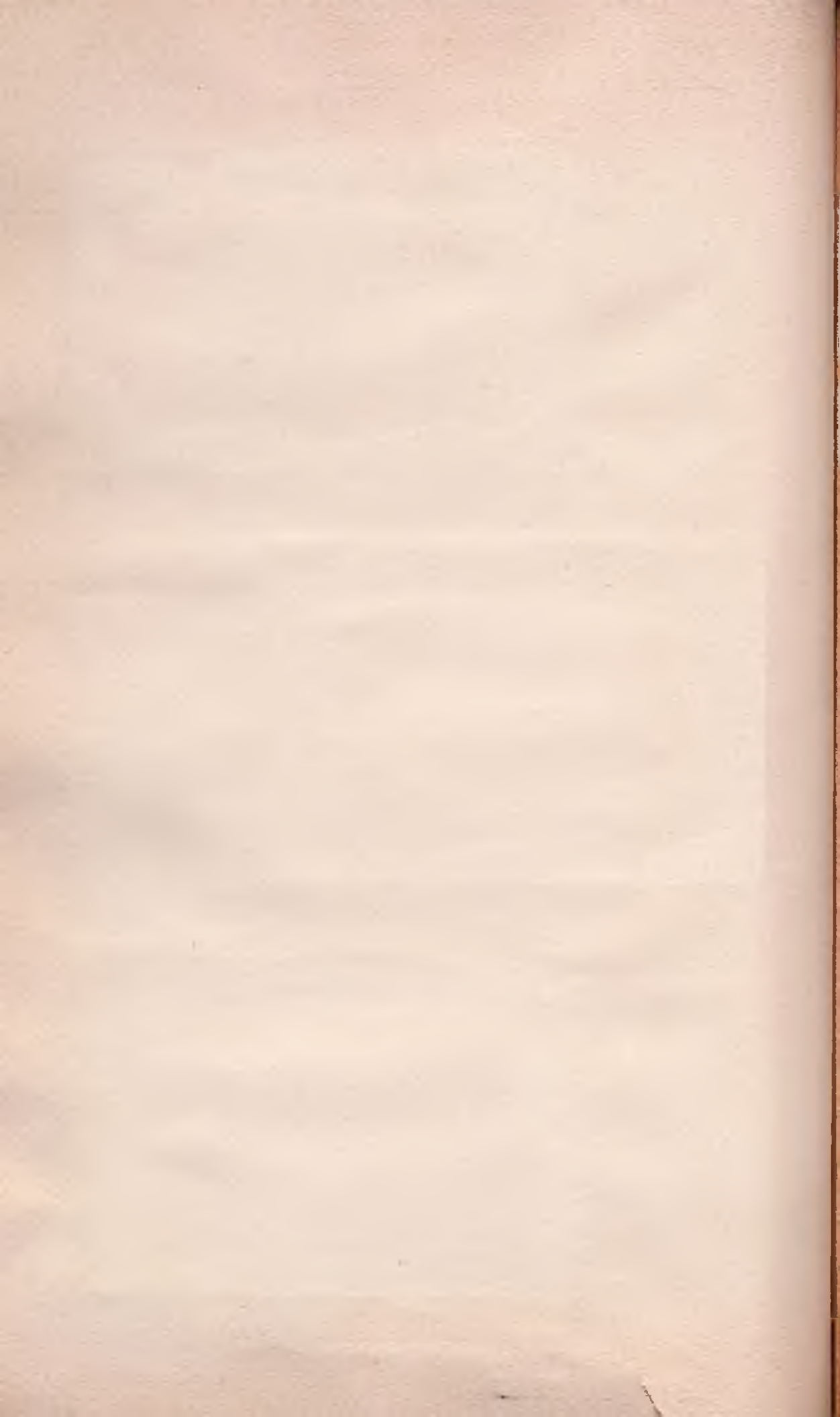
68.

69.

70.

71.

72.

73.

LIGA MORSKA I KOLONJALNA

Oddział w

miasteczko Silesia
z zachodnim

LEGITYMACJA Nr. 20

NA ROK 1934

p.

Fotograficzny

jest członkiem

z fotograficznym

L. M. i K.

Sekretarz:

Sedlakówna

Prezes:

z fotograficznym

74.

Zarząd Oddziału L.M. i K. przy klp. "Silesia" w Czechowicach
 zezwala okazicielowi karty kajakowej na umieszczenie jednej
 kajaka w przechowalni L.M. i K. za zwrotem ustalonych kosztów
 w wysokości zł. miesięcznie.

U w a g a :

Za uszkodzenie kajaka, kradzież lub zniszczenie przez pożar
 Zarząd Ligi Morskiej i Kolonijalnej nie odpowiada!

Rok: miesiące

1934

1935

1936

1937

75.

76.

77.

78.

79.

80.

81.

82.

83.

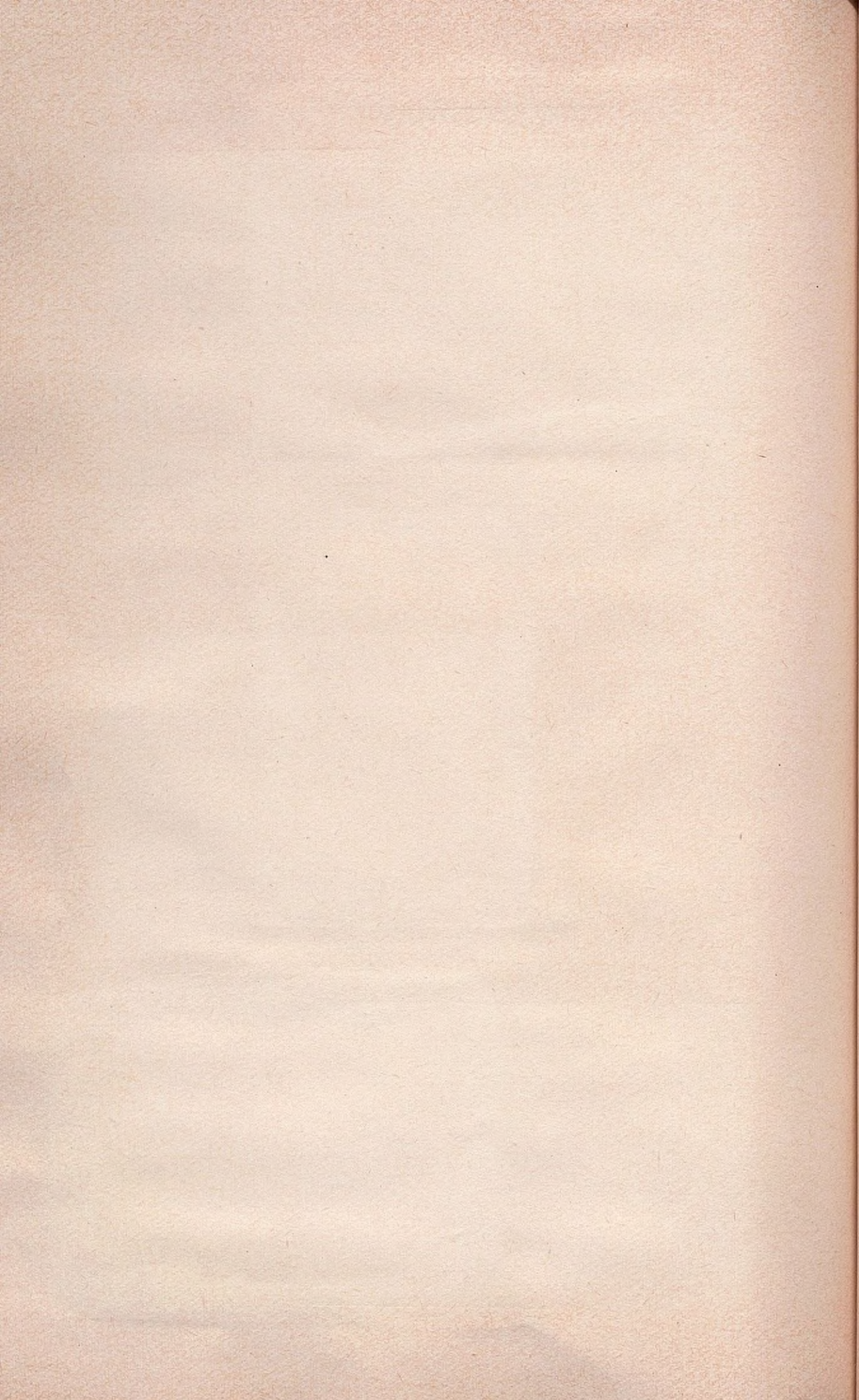

84.

85.

Nadaję na stałe Odznakę Strzelecką, klasy III (brązową) za zdobycie w latach w myśl Dz. Z. i R. Nr. z dn. Data Komendant	
Nadaję na stałe Odznakę Strzelecką, klasy II (srebrną) za zdobycie w latach w myśl Dz. Z. i R. Nr. z dn. Data Komendant	
Nadaję na stałe Odznakę Strzelecką, klasy I (złotą) za zdobycie w latach w myśl Dz. Z. i R. Nr. z dn. Data Komendant	
Nadaję na stałe Odznakę Strzelecką, klasy wyborowej (złotą z wieńcem) za zdobycie w latach w myśl Dz. Z. i R. Nr. z dn. Data Komendant	
MA PRAWO NOSIĆ „Odznakę Strzelecką”	
Nr. 6174/55/s Komendant	

Data	Tytuł zawodów (Miejscowość)	Kat. strzelania	Ilość pkt.	Klasa O. S.	Ważna na rok	Dr. L. Rok. Nr. i data	Podpis komendanta
11.1.1935	Warszawa	8	90	III	1935	1/5	[Signature]

ZAŚWIADCZENIE

Ob. _____

złożył daninę na
ZNAK SOLIDARNOŚCI
z walką z faszyzmem o władzę dla Robotników i Chłopów i posiada prawo noszenia pamiątkowej odznaki

Zaświadczenie to zostało wydane dla stwierdzenia, że posiadacz znaku solidarności spełnił swój obowiązek w pamiętnej chwili wyłączenia frontu robotniczo-chłopskiego do walki o swą Ojczyznę w Polsce.

Warszawa, sierpień 1935 r.

Ważne tylko z pieczęcią organ. robotn.

Zapłacił składkę za miesiąc

Wrzesień	Październik	Listopad
	6.35	6.35
Grudzień	Styczeń	Luty
27.33	27.33	
Martec	Kwiecień	Maj
Czerwiec	Lipiec	Sierpień

**SOKOLI
KLUB HOKEJOWY
Dziedzice**

Drukarnia K. Studencińska w Katowicach

Imię **Adolf**

Nazwisko **Wygierczyk**

Urodzony **20/IV 1910 r.**

Miejscowość **Dziedzice**

jest członkiem rzeczywistym
Sokolej Sekcji Hokejowej w
DZIEDZICACH

podpis własnoręczny

**SOKOLI
KLUB HOKEJOWY
DZIEDZICE**

sekretarz [Signature] prezes [Signature]

Karta uczestnictwa Nr. 981

**ZŁOT SPORTOWCÓW ROBOTNICZYCH
W KATOWICACH 29 I 30 CZERWCA 1935 R.**

Dla

własnoręczny podpis

1. Karta uczestnictwa nie może być odsłonięta osobie drugiej.
2. Uczestnik jest zobowiązany na żądanie kontroli okazać jakkolwiek dowód stwierdzający identyczność.

Cena 50 gr.

Karta uczestnictwa upoważnia do

1. bezpłatnego wejścia na wszystkie boiska Złotu,
2. bezpłatnego wejścia na akademię,
3. bezpłatne wejście na zabawę lodową w dniu 30 VI. 1935 r. od godz. 10 tej w sali Parku Kościuszk.
4. do nabycia karty noclegowej.

Program w skrócie:

29 czerwca 1935 r.

- Godz. 9.00 Zbiórka wszystkich uczestników w sali Parku Kościuszk w żosij. sport. do defilady przez miasto.
Godz. 11.30 Generalna próba ćwiczeń gimnastycznych na boisku K. S. „Policyjny” ul. Zamkowa—Mosiuszki.
Godz. 14.00 Zawody piłki nożnej (turniej biśstawiczny) na boisku Policijnym i K. S. „Rozwój”, ulica Mikołowska (o przedłużeniu).
Zawody piłki ręcznej, boisko K. S. „Naprzód” Załęże, ul. Wojciechowskięgo
Zawody palanta, boisko Ukr. Ośrodku Wych. Fiz. Park Kościuszk.
Godz. 16.00 Zawody lekkoatletyczne (przedhoje) boisko Miejskiego Komit. Wych. F. (Pogon) Park Kościuszk.
Godz. 18.00 Zawody piłki nożnej reprezentacji ŚLĄSK—KRAKÓW, boisko „Policyjne”.

30 czerwca 1935 r.

- Godz. 7.00 Start do biegu kolarskiego, 150 km, zbliżka w Parku Kościuszk.
Godz. 8.30 Zawody ciężkoatlet. (zapasy i podnoszenie ciężarów) Stadion Chorzów
Zawody lekkoatletyczne, Stadion Chorzów.
Zawody koszykówki, siatkówki, pięciwalki, łazeny, Stadion Chorzów.
Zawody mniszyków w piłce nożnej.
Godz. 9.00 Zawody ping pong, sala Ligon, ul. Mikołowska.
Godz. 11.00 Zawody piłki nożnej Podokręgu Częstochowa—Rybnik.
Godz. 14.00 Finał zawodów piłki nożnej zwycięzców z turnieju.
Godz. 15.45 Masowe popisy gimnastyczne Czechosłowacji i Śląsk.
Godz. 16.30 Zawody piłki ręcznej repr. Odańsk—Śląsk.
Godz. 17.30 Zawody reprezentacji piłki nożnej Śląsk Niem.—Śląsk Polski.
Godz. 19.15 Zakończenie Złotu.
Godz. 20.00 Akademia. Teatr Miejski.
Zabawa ludowa Katowice, Park Kościuszk, do rana.
Stały dyktur informacyjny:
Katowice, Dworcowa 11 (Hotel Central)

**Liga Morska i Kolonjalna przew.
kop. "Silesia" w Czechowicach.**

Karta Kajakowa

Nr. 8

dla WP. Polowaczny Lemić

Za sekcję
kajakową:

Prezes:

92.

93.

ROBOTNICZE TOWARZYSTWO PRZYJACIÓŁ DZIECI

Oddział w *Pruchnicach*
Nr *919*

LEGITYMACJA CZŁONKOWSKA

Ob. *Gola Rudolf*

jest członkiem Robotniczego T-wa Przyjaciół Dzieci.

dn. *stycznia* 193*5* r.

Przewodniczący:

Sekretarz:

J. Arinowicz

W. D. 1

94.

193 <i>5</i> r.		193 <i>6</i> r.	
		styczeń	lipiec
		luty	sierpień
		marzec	wrzesień
		kwiecień	październik
		maj	listopad
		czerwiec	grudzień
193 <i>7</i> r.		193 <i>8</i> r.	
styczeń	lipiec	styczeń	lipiec
luty	sierpień	luty	sierpień
marzec	wrzesień	marzec	wrzesień
kwiecień	październik	kwiecień	październik
maj	listopad	maj	listopad
czerwiec	grudzień	czerwiec	grudzień

95.

NASZE ZADANIA I CELE

Robotnicze Towarzystwo Przyjaciół Dzieci jest organizacją rodziców i wychowawców dla wychowania dzieci robotniczych w duchu socjalistycznym.

Cel ten osiąga Towarzystwo przez:

organizowanie i prowadzenie przedszkoli, szkół, ognisk i klubów (świećlic) dziecięcych, oraz bibliotek i czytelni dla dzieci w wieku szkolnym;

organizowanie i prowadzenie domów dziecięcych i zakładów wychowawczo-leczniczych, oraz poradni higieniczno-pedagogicznych;

urządzanie dla dzieci odczytów, akademii i przedstawień teatralnych i świetlnych;

wydawanie „Przyjaciela Dzieci” — pi-semka dla dzieci, oraz pism i książek dla dzieci i rodziców;

urządzanie dla rodziców odczytów, zebrania i pogadanek w sprawach socjalistycznego wychowania.

W dążności do osiągnięcia zakreślonego celu Towarzystwo popiera organizację o pokrewnych celach, oraz współdziała z niemi dla propagowania zasad socjalistycznego wychowania.

96.

93.

ROBOTNICZE TOWARZYSTWO PRZYJACIÓŁ DZIECI

Oddział w *Pruchnicach*
Nr *919*

LEGITYMACJA CZŁONKOWSKA

Ob. *Gola Rudolf*

jest członkiem Robotniczego T-wa Przyjaciół Dzieci.

dn. *stycznia* 1935 r.

Przewodniczący:

Sekretarz:

J. Aronowicz

W. D. 1

94.

1935 r.		1936 r.	
		styczeń	lipiec
		luty	sierpień
		marzec	wrzesień
		kwiecień	październik
		maj	listopad
		czerwiec	grudzień
1937 r.		1938 r.	
styczeń	lipiec	styczeń	lipiec
luty	sierpień	luty	sierpień
marzec	wrzesień	marzec	wrzesień
kwiecień	październik	kwiecień	październik
maj	listopad	maj	listopad
czerwiec	grudzień	czerwiec	grudzień

95.

NASZE ZADANIA I CELE

Robotnicze Towarzystwo Przyjaciół Dzieci jest organizacją rodziców i wychowawców dla wychowania dzieci robotniczych w duchu socjalistycznym.

Cel ten osiąga Towarzystwo przez:

organizowanie i prowadzenie przedszkoli, szkół, ognisk i klubów (świetlic) dziecięcych, oraz bibliotek i czytelni dla dzieci w wieku szkolnym;

organizowanie i prowadzenie domów dziecięcych i zakładów wychowawczo-leczniczych, oraz poradni higieniczno-pedagogicznych;

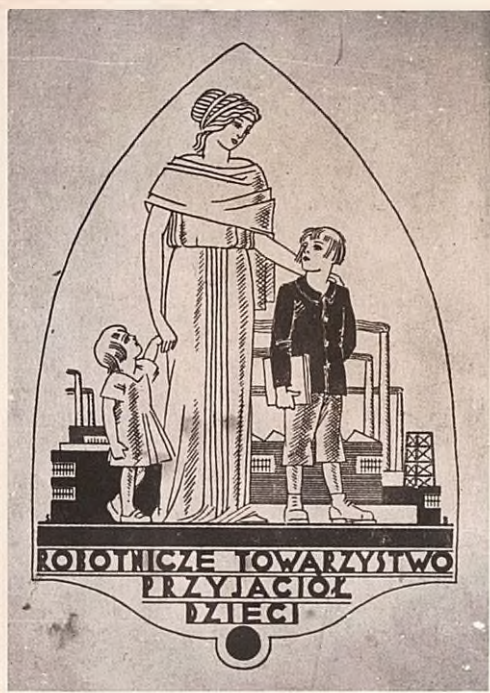
urządzanie dla dzieci odczytów, akademii i przedstawień teatralnych i świetlnych;

wydawanie „Przyjaciela Dzieci” — pi-semka dla dzieci, oraz pism i książek dla dzieci i rodziców;

urządzanie dla rodziców odczytów, zebrania i pogadanek w sprawach socjalistycznego wychowania.

W dążności do osiągnięcia zakreślonego celu Towarzystwo popiera organizację o pokrewnych celach, oraz współdziała z niemi dla propagowania zasad socjalistycznego wychowania.

96.

93.

ROBOTNICZE TOWARZYSTWO PRZYJACIÓŁ DZIECI

Oddział w Puchowicach
Nr 919

LEGITYMACJA CZŁONKOWSKA

Ob. Gola Rudolf

członkiem Robotniczego T-wa Przyjaciół Dzieci.

1 dn. stycznia 1935 r.

Przewodniczący:

Sekretarz:

[Signature]

[Signature]

94.

1935 r.		1936 r.	
		styczeń	lipiec
		luty	sierpień
		marzec	wrzesień
		kwiecień	październik
		maj	listopad
		czerwiec	grudzień
1937 r.		1938 r.	
styczeń	lipiec	styczeń	lipiec
luty	sierpień	luty	sierpień
marzec	wrzesień	marzec	wrzesień
kwiecień	październik	kwiecień	październik
maj	listopad	maj	listopad
czerwiec	grudzień	czerwiec	grudzień

95.

NASZE ZADANIA I CELE

Robotnicze Towarzystwo Przyjaciół Dzieci jest organizacją rodziców i wychowawców dla wychowania dzieci robotniczych w duchu socjalistycznym.

Cel ten osiąga Towarzystwo przez:

organizowanie i prowadzenie przedszkoli, szkół, ognisk i klubów (świećlic) dziecięcych, oraz bibliotek i czytelni dla dzieci w wieku szkolnym;

organizowanie i prowadzenie domów dziecięcych i zakładów wychowawczo-leczniczych, oraz poradni higieniczno-pedagogicznych;

urządzanie dla dzieci odczytów, akademii i przedstawień teatralnych i świetlnych;

wydawanie „Przyjaciela Dzieci” — pi-semka dla dzieci, oraz pism i książek dla dzieci i rodziców;

urządzanie dla rodziców odczytów, zebrani i pogadanek w sprawach socjalistycznego wychowania.

W dążności do osiągnięcia zakreślonego celu Towarzystwo popiera organizacje o pokrewnych celach, oraz współdziała z nimi dla propagowania zasad socjalistycznego wychowania.

96.

97.

98.

99.

100.

DYPLOM

pfolwarczny emil - p.koska rudołf
zu strzel.kop.silesia - czechowice.
zajęli 1.miejsce i mistrzowsstwo okręgu w bieg.k2.w
na trasie 10km
w 3.cich regatach o mistrzowsstwo okręgu. 14.12.1936

101.

„Dyplom”

w zawodach kajakowych o Mistrz.
Klubu Kajakowego Katowice

odbytych w dniu 6.II.36.

Przyznaje się P.Ponom :

Folwarczny Emil ... Koska Rudolf.
dyplom za uzyskanie 1.miejsca
w Kategorji K.2.W.

Zarząd

102.

Mistrzostwa Kajakowe Śląska

W Katowicach, 7 sierpnia 1936 r. W Katowicach odbyły się mistrzostwa kajakowe Śląska. Wzięło w nich udział 120 kajakarzy z różnych klubów. W zawodach wzięło udział 120 kajakarzy z różnych klubów. Wzięło w nich udział 120 kajakarzy z różnych klubów.

Wzięło w nich udział 120 kajakarzy z różnych klubów. Wzięło w nich udział 120 kajakarzy z różnych klubów. Wzięło w nich udział 120 kajakarzy z różnych klubów.

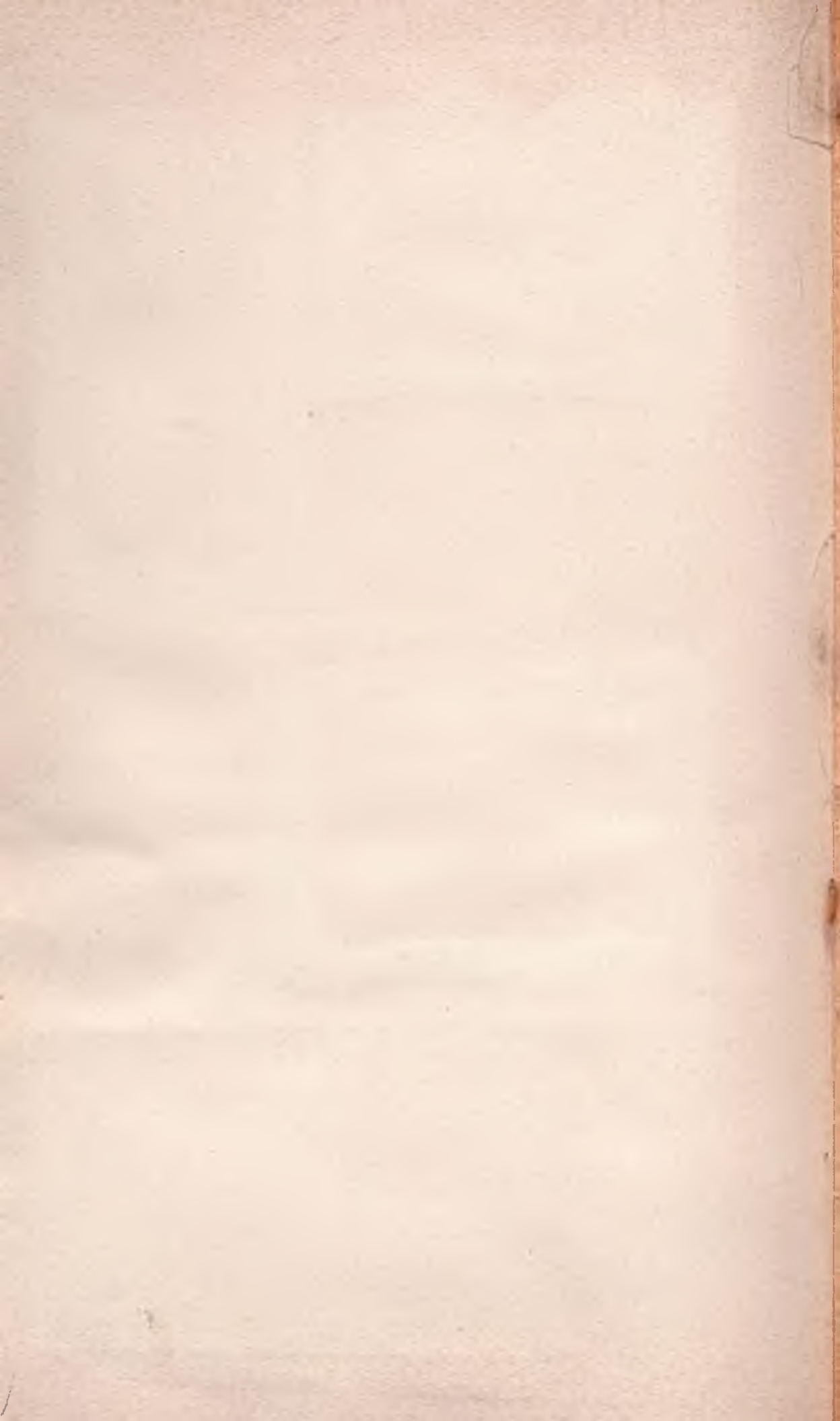
Wyniki biegów:

Bieg 10 km. K1W: 1) Kozłowski-Kolaczek (Z.S. Silesia) 1:20:15, 2) Silesia-Guy (PPW. Katowice) 1:40:15.
K2W: 1) Fuchs-Bodanich (K.K. Katowice) 1:20:15, 2) Przytycki-Nowak (WKS. Wawel) 1:26:35, 3) Kaniński-Wichary (PPW. Katowice) 1:27:35.
K1W: 1) Wilkoss (ZHP. Oświęcim) 1:26:35, 2) Dryga (L.M.K. KPW. Katowice) 1:41:15, 3) Hlask (L.M.K. KPW. Katowice) 1:41:15.
K2W: 1) Włodarczyk (KPW. Kraków) 1:27:35, 2) Raska (PPW. Katowice) 1:34:25, 3) Dryga (K.K. Katowice) 1:41:15.
K3W: 1) Kietor-Solys (WKS. Wawel) 1:26:35, 2) Zecher-Petrak (W.S. V.) 1:41:15, 3) Bala- wicz-Hamel (PPW. Katowice) 1:41:15.
Bieg 1 km. K1W: 1) Bodanich-Kozłowski (K.K. Katowice) 2:15, 2) Kosiński-Gerber (P. P.W. Katowice) 4:25.
K2W: 1) Firsowa-Kozłowski (PPW. Katowice) 4:25, 2) Hlask-Rajski (PPW. Katowice) 4:25.
Organizację zawodów przeprowadził Poczta- rzy. Katowice bardzo sprawnie, wykazując wiel- ki zapał i dobre chęci.

103.

104.

105.

106.

POLSKI ZWIĄZEK KAJAKOWY
KOMISJA ZAWODÓW

Nr. 752

Odcinek IV.

Legitymacja zawodnicza

P. Folwarczyn Emil
urodzony dnia 2.VI. roku 1916 zamie-
szkały w Gzechowicach posiada od dnia
dzisiejszego prawo brania udziału w zawodach w barwach
Drużyny wodnej Związku Strzeleckiego Siles
Warszawa, dnia 7.6. 1936 r.

Emil Folwarczyn
(Własnoręczny podpis zawodnika)

[Signature]
(Przewodniczący KZ. PZK.)

107.

108.

1925

109.

110.

111.

112.

Wpisowe zł gr

Wkładka miesięczna:

dla Zarządu głównego zł gr

dla koła miejscowego zł gr

razem więc miesięcznie zł gr

Za Zarząd koła miejscowego:

Sekretarz: Przewodniczący:

Sajdak *Karwica*

Własnoręczny podpis członka:

Rudolf Gola

Robotnicze Stowarzyszenie
Kulturalno-Oświatowe
Śląsk Cieszyński

„ŚLĄSK”

Karta legitymacyjna

Nr członka miejscowy
centralny

Imię i nazwisko *Rudolf Gola*

Zawód: *robotnik*

Urodzony dnia *14.10* 19*04*

w *Żywiec* kraj *Polka*

wstąpił *14.10* 19*25* w *Kielce*

Za Zarząd główny:

Stampili

Sekretarz

Przewodniczący

112 a.

Zapłacone wkładki miesięczne za rok 19*27*

Styczeń	Luty	Marzec	

Zapłacone wkładki miesięczne za rok 19*27*

Styczeń	Luty	Marzec	Kwiecień
Maj	Czerwiec	Lipiec	Sierpień
Wrzesień	Październik	Listopad	Grudzień

Zapłacone wkładki miesięczne za rok 19*28*

		Lipiec	Sierpień
Wrzesień	Październik	Listopad	Grudzień

Zapłacone wkładki miesięczne za rok 19*28*

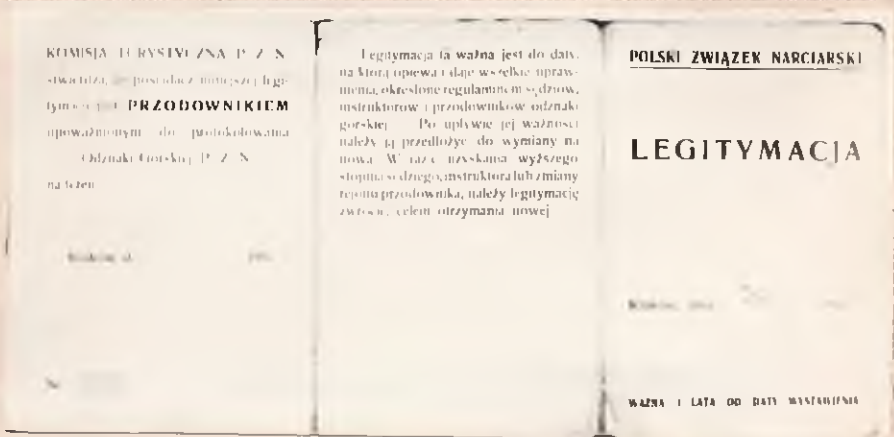
Styczeń	Luty	Marzec	Kwiecień
Maj	Czerwiec	Lipiec	Sierpień
Wrzesień	Październik	Listopad	Grudzień

112b

113.

114.

115.

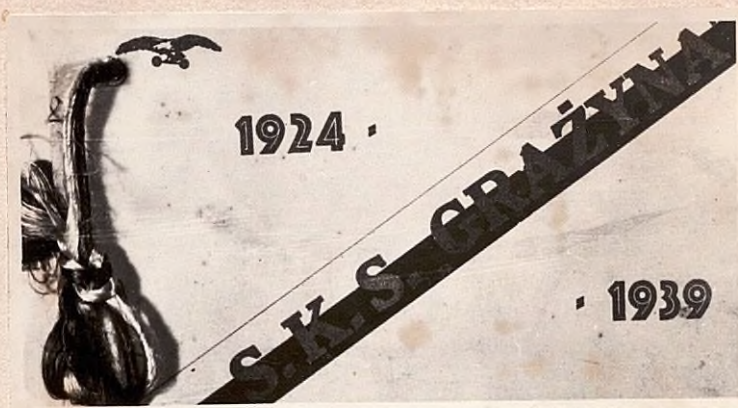

116.

120.

SOKOLI KLUB SPORTOWY „GRAŻYNA” DZIEDZIC

ZAPRASZA

Karol Hoffmann

na uroczystości i imprezy z okazji jubileuszu

15-to LECIA

które odbędą się w dniach 12—15 sierpnia 1939 r. pod protektoratem

J.W.P. Budnioka Ludwika - Burmistrz

Przewielebn. Ks. Franka Karola - Proboszcza

J.W.P. Inż. Gruchali Henryka - Prezesa Zarządu Wale Met. S. A.

J.W.P. Szarowskiego Kazimierza - Gen. Dyr. Wale. Met. S. A.

J.W.P. Dra Wachulskiego Bronisława - Prezesa Towarzystwa Gimn. „Sokol”

121.

KOMITET HONOROWY:

J.W.P. Inż. Bednarczyk Emil, kier. Wale. M. S. A.

„ Budny Jędrzej, naczel. Straży Pożarnej

„ Inż. Bydliński Kazimierz

„ Breha Karol, dyrektor

„ Dyzek Leon, prez. Zw. Techn. R. P. Dz.

„ Kpt. Freisler Stanisław kom. P.W. i W.P.

„ Gazda Antoni, dyrektor

„ Herok Paweł, kupiec

„ Janik Adolf, prezesa Zw. Leg.

„ Jurezyk Ludwik, inspektor poczt.

„ Inż. Iwanek Ferdynand, dyrektor

„ Kalarus Antoni, prezesa Z. P. Z. Z.

„ Dr. Kornaś Leon, prez. Podokr. Bielsko-

„ Biała Śl. O. Z. P. N.

„ Łaszczyk Franciszek, kupiec

J.W.P. Inż. Meier Jerzy

„ Dr. Mnich Edward

„ Mokrysz Ant., prez. hon. S.K.S. Grażyna

„ Pisko Leopold, kierownik szkoły

„ Plonka Karol,

„ Dr. Postępski Roman, Dyrektor

„ Schaffer Adolf, rolnik, radny

„ Sikora Feliks, inspektor sk.

„ Smoleński Stan., prez. P.Z.Z. Dziedzi

„ Inż. Szeliga Raimund

„ Sztwircin Jan, prokurent

„ Inż. Telichowski Tadeusz

„ Urański Jul., b. prez. S.K.S. „Grażyna”

„ Dr. Zalesiński Edward, prokurent

„ Zieleznik Jan, prezesa Z.R.R.P. Dziedzi

122.

ZWIĄZEK TOWARZYSTW GIMNASTYCZNYCH „SOKÓŁ” W POLSCE

Nr. 14375

UWAGA. Nie ważna bez pieczęci i podpisu, oraz kontroli władz wojewódzkich

Okręg X.
Dział Sieredzki
Edward

Jest członkiem Towarzystwa Gimnastycznego „Sokół”

dnia 22.3.1907

Legitymacja Nr. 14375

Legitymacja

Legitymacja

Legitymacja

Legitymacja

Bez legitymacji nie ważna

Rok 1907

Styczeń	Kwiecień	Lipiec	Październik
Luty	Maj	Sierpień	Listopad
Martec	Czerwiec	Wrzesień	Grudzień

Chcesz, aby organizacja była silna — wypełniaj ściśle swe obowiązki względem niej.

Karta składkowa

do legitymacji Nr. 14375

Rok 1907

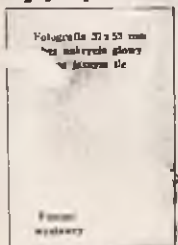
Kwiecień	Lipiec	Październik
Maj	Sierpień	Listopad
Czerwiec	Wrzesień	Grudzień

Bez legitymacji nie ważna

123.

Związek Tow. Gimn. „Sokół” w Polsce

Legitymacja członkowska WF lub PW

Nr. 14375

uprawnienia i ograniczenia

z zastrzeżeniem

dot. korzystania z

ulg na kolejach

państwowych na

przejazd w celach

WF lub PW

Legitymacja

Legitymacja

Legitymacja

Legitymacja

Legitymacja

Legitymacja

Legitymacja

Legitymacja

Legitymacja

Legitymacja

Legitymacja

Legitymacja

Legitymacja

Legitymacja

Legitymacja

Legitymacja

Legitymacja

Legitymacja

Legitymacja

Legitymacja

Legitymacja

Legitymacja

Legitymacja

Legitymacja

Legitymacja

Legitymacja

Legitymacja

Legitymacja

Legitymacja

Legitymacja

Legitymacja

Należy do jednostki organizacyjnej

Towarzystwo Gimnastyczne „Sokół” w Warszawie

Funkcja kom. instr. P.L.S.

Data urodzenia 17.1.1907

Stosunek do służby wojsk. „C”

Miejsce zamieszkania Warszawa

Nr. 577

Przedłożenia:

do dn. 19. r. do dn. 19. r.

(podpis, funkcja, pieczęć) (podpis, funkcja, pieczęć)

do dn. 19. r. do dn. 19. r.

(podpis, funkcja, pieczęć) (podpis, funkcja, pieczęć)

do dn. 19. r. do dn. 19. r.

(podpis, funkcja, pieczęć) (podpis, funkcja, pieczęć)

do dn. 19. r. do dn. 19. r.

(podpis, funkcja, pieczęć) (podpis, funkcja, pieczęć)

do dn. 19. r. do dn. 19. r.

(podpis, funkcja, pieczęć) (podpis, funkcja, pieczęć)

do dn. 19. r. do dn. 19. r.

(podpis, funkcja, pieczęć) (podpis, funkcja, pieczęć)

do dn. 19. r. do dn. 19. r.

(podpis, funkcja, pieczęć) (podpis, funkcja, pieczęć)

do dn. 19. r. do dn. 19. r.

(podpis, funkcja, pieczęć) (podpis, funkcja, pieczęć)

do dn. 19. r. do dn. 19. r.

(podpis, funkcja, pieczęć) (podpis, funkcja, pieczęć)

do dn. 19. r. do dn. 19. r.

(podpis, funkcja, pieczęć) (podpis, funkcja, pieczęć)

do dn. 19. r. do dn. 19. r.

(podpis, funkcja, pieczęć) (podpis, funkcja, pieczęć)

do dn. 19. r. do dn. 19. r.

(podpis, funkcja, pieczęć) (podpis, funkcja, pieczęć)

do dn. 19. r. do dn. 19. r.

(podpis, funkcja, pieczęć) (podpis, funkcja, pieczęć)

do dn. 19. r. do dn. 19. r.

(podpis, funkcja, pieczęć) (podpis, funkcja, pieczęć)

do dn. 19. r. do dn. 19. r.

(podpis, funkcja, pieczęć) (podpis, funkcja, pieczęć)

do dn. 19. r. do dn. 19. r.

(podpis, funkcja, pieczęć) (podpis, funkcja, pieczęć)

124.

125.

126.

127

128.

